

Grácia

Alapfokú Művészeti Iskola

Cím: 9027. Győr, Puskás Tivadar út 8.

Telefon: 06/20-936-7788,

Az intézmény OM azonosító száma:
200241

P E D A G Ó G I A I P R O G R A M

2016

Készítette:

Gellért Tünde
igazgató, a táncművészet ág vezetője

I. Az intézmény bemutatása

Az intézmény neve: Grácia Alapfokú Művészeti Iskola

Az intézmény alapítója, fenntartója: Grácia Művészetoktatási és Sportszervezési Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság 9027 Győr, Puskás Tivadar út 8. (továbbiakban: Grácia Kft.)

Székhelye: 9027 Győr, Puskás Tivadar út 8.

Telefonszám: 06/20-936-7788

Az intézmény felügyeleti szervei: Nemzeti Erőforrás Minisztérium, Grácia Művészetoktatási és Sportszervezési Korlátolt Felelősségű Társaság

Az intézmény alapítási éve: 2002.

A működési engedélyt kiadó szerv: Győr – Moson – Sopron Megyei Önkormányzat

A működési engedély kelte: 2002. július 23.

Száma: 01/908/2002.

Az intézmény működési területe: Győr Megyei Jogú Város közigazgatási területe, valamint vonzáskörzete

Az intézmény típusa: alapfokú művészeti iskola

Az intézmény jogállása: Önálló jogi személyiségű intézmény

Az intézmény OM azonosító száma: 200241

Az intézmény telephelyei:

9024 Győr, Szent Imre út 27.

9023 Győr, Kodály Z. u. 31.

9023 Győr, Szabolcska M. u. 5.

9024 Győr, Örkény István út 8-10.

1116 Budapest, Albertfalva u. 9-13.

A képzési évfolyamok száma: 12 évfolyam (2 év előképző, 6 év alapfokú és 4 év továbbképző).

II. Az intézmény működési rendjét alapvetően meghatározó jogszabályok

1. A Magyar Köztársaság Alkotmánya.
2. 1993. évi LXXIX. törvény, a Köznevelésről és annak módosításai.
3. 1992. Évi XXXIII. törvény, a Közalkalmazottak jogállásáról és annak módosításai.
4. 1992. évi XXII. törvény, a Munka Törvénykönyve és annak módosításai.
5. A művelődési és köznevelési miniszter 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelete, az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról.
6. 277/1997. (XII. 22.) sz. Kormányrendelet a pedagógus továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről.
7. A mindenkori Költségvetési törvény.
8. A 2011. évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről.
9. A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet.
10. Egyéb jogszabályok.

III. Művészeti ágak, tanszakok

A Grácia Alapfokú Művészeti Iskola három művészeti ággal működik:

- Táncművészeti ág (Vezető: Gellért Tünde, igazgató)
- Szín- és bábművészeti ág (Vezető: Frankó Katalin)
- Képző- és Iparművészeti ág (Vezető: Gyarmathi Zsuzsa)

A 2011/2012-es tanév előtt indult képzések: modern- és kortártánc tanszak, színjátszás tanszak, grafika és festészet tanszak - ezek a tanszakok kifutó rendszerben működnek.

A 2011/2012-es tanévtől táncművészeti ágon moderntánc tanszak, szín- és bábművészeti ágon színjáték tanszak, képző- és Iparművészeti ágon grafika és festészet tanszak, illetve az 5. évfolyamtól környezet- és kézműves kultúra tanszak működik.

Az intézmény a székhelyén és a telephelyeken végzi oktató – nevelő munkáját.

A 2016/2017-es tanévtől a táncművészeti ágon folyó nevelő-oktató tevékenység kiegészül a társastánc tanszak munkájával.

IV. A helyi tanterv bevezetésének ütemezése

A művelődési és közoktatási miniszter 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet 3. §. (1) bekezdése, és az azt módosító 32/1999. (VIII. 18.) OM sz. rendelet alapján: „A művelődési és közoktatási miniszter által az alapfokú művészetoktatás terén kiadott nevelési-oktadási tervek 2011-től nem alkalmazhatók.”

A Pedagógiai Program és a Helyi tanterv elfogadása és jóváhagyása miatt 2011 szeptemberétől minden tanszagon felmenő rendszerben az alapfokú művészetoktatás követelményei, és tantervi programja alapján összeállított helyi tanterv szerint történhet a képzés.

V. Szervezeti felépítés

A Grácia Alapfokú Művészeti Iskola – alapfokú művészetoktatást folytató – önálló jogi személyiségű intézmény, amely a Grácia KFT által elfogadott önálló költségvetéssel rendelkezik. A gazdálkodással kapcsolatos pénzügyi - számviteli tevékenységet az intézmény önállóan végzi. Az intézmény működtetésével kapcsolatos jogokat a fenntartó, a Grácia KFT gyakorolja.

Az intézet igazgatója egy személyben felelős az alapfokú művészetoktatás oktató – nevelő munkájáért és a költségvetésben meghatározottak végrehajtásáért.

A tanulók összetétele

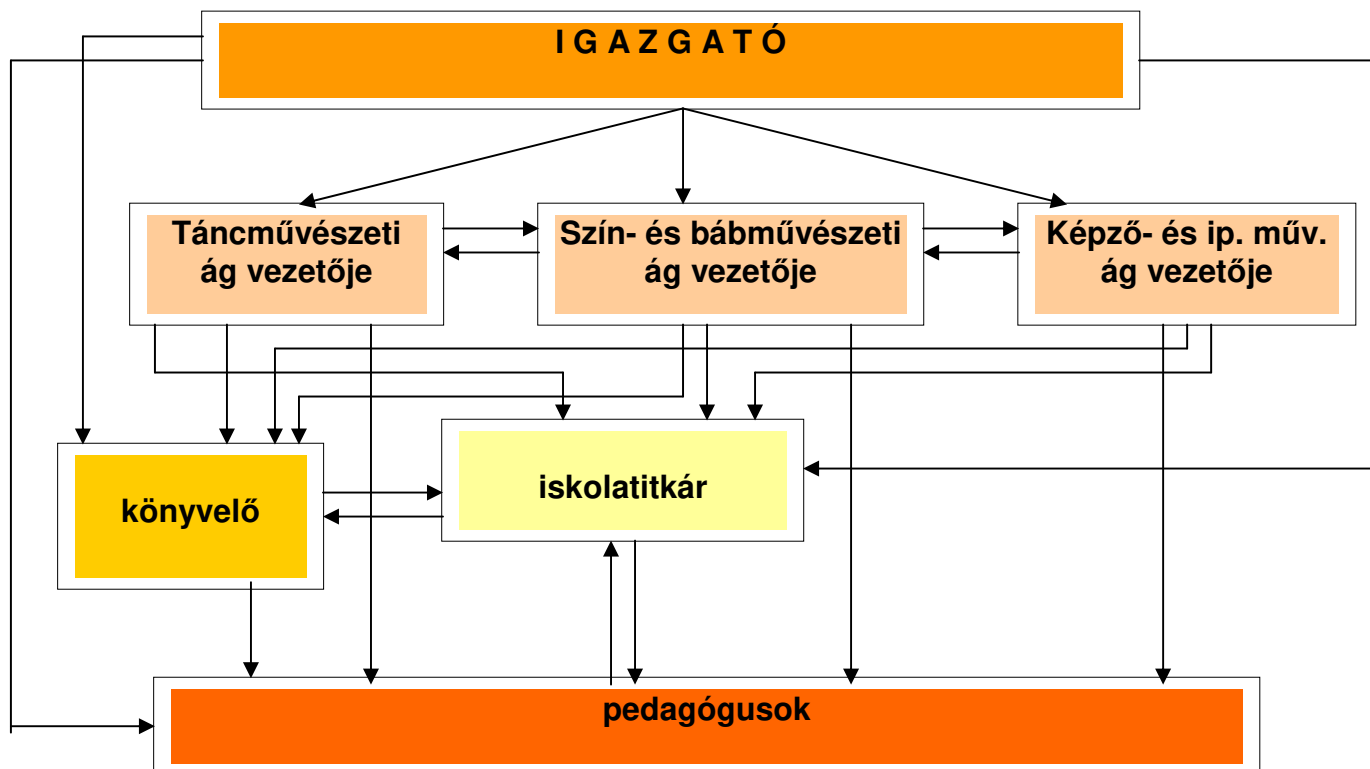
Az intézmény 12 évfolyamára 6 – 18 éves korú tanulókat vesz fel. (A továbbképző évfolyamok felső korhatára 24 év). A tanulók többsége győri lakos, de a város vonzáskörzetében működő telephelyeken az illető település és a környező falvakban élő fiatalok adják az intézmény tanulói állományát.

Az intézményben a művészeti képzés három pedagógiai szakaszban valósul meg: előképző (2 év), alapfok (6 év), továbbképző (4 év).

VI. Az iskola kapcsolatrendszere

a./ belső kapcsolatok

A Grácia Alapfokú Művészeti Iskola szervezeti felépítése:

b. / Diákszervezetek

A tanulók, a tanulóközösségek a tanulók érdekeinek képviselőit a diákönkormányzat alakítható.

c./ Szülők közösségei

Az Intézmény a tanulók oktatása – nevelése érdekében szoros kapcsolat kialakítására törekszik a szülőkkel. Minden fontosabb kérdésben kikéri véleményüket, számít támogató közreműködésükre.

d./ Külső kapcsolatok:

Az Intézmény rendszeres munkakapcsolatot tart fenn a következő intézményekkel:

1. Szakminisztériumok
2. Országos Szövetségek, Közalapítványok
3. Győr – Moson – Sopron Megyei Önkormányzat
4. Győr – Moson – Sopron Megyei Kormányhivatal
5. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata
6. A Telephelyek Önkormányzatai és Általános Iskolái
7. Győr – Moson – Sopron Megyei Pedagógiai Intézet
8. Gyermekjóléti Szolgálat – Győr
9. „Gyermekeinkért Lépésről Lépésre „Alapítvány”
10. Társintézmények
11. Támogatók

Az iskola nevelési programja

VII. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1. Az iskola nevelési – oktatási céljai

- A művészetek iránti érzékenység, elfogadási készség, nyitottság és rugalmasság kialakítása és megerősítése.
- A gyermek – és kamaszkori kreativitás, eredetiség értéként való elfogadtatása, középpontba állítása.
- Az alapvető képességek tudatos fejlesztése:
 - a tanulási képesség fejlesztése, tanulási módszerek és technikák elsajátítása,
 - az állóképesség, az erőnlét fokozása, a kitartás, az akarat fejlesztése,
 - értékeik, adottságaik megismerése, az önismeret, az önbecsülés erősítése,
 - önkifejezésbeli jártasság megszerzése a művészetek formanyelvén.
- **Az általános emberi értékek megismertetése, elfogadtatása.**
- A másság felismerése, elfogadása.
- A testi és lelki egészség megóvása.

Az általános célkitűzések teljesülésének kritériumai

- Kulturált érintkezési formák kialakítása, az írott és íratlan szabályok betartása, illemszabályok elsajátítása, önuralom, a konfliktuskezelő technikák birtoklása.
- Eredményes, sikeres ismeret – elsajátítás önmaga képességeihez mérten.
- A szokások, a hagyományok elfogadása, más értékek tisztelete, az elvárásoknak megfelelő viselkedés és megnyilvánulás a társakkal szemben.
- Reális önismeret, biztos tájékozódás a környezetben.
- Önmaga és a társak másságának ismerete, megértése, tolerancia, a mások hátrányos helyzetével való visszaélés elkerülése.
- Részvétel az iskola közösségeinek életében, kötődés társakhoz, nevelőkhöz, büszkeség az iskolai hovatartozásban.

2. Nevelési – oktatási, képzési célok és feladatok

- Az iskolai élet, a társkapcsolatok szokásrendjének pontos elsajátíttatása.
- Az iskolai házirend, szabályrendszer elfogadása, betartatása, a feladat- és szabálytudat erősítése.
- Az érdeklődés, az aktivitás, a tevékenység iránti tartós igény felkeltése, ébrentartása.
- A saját fejlődési ütem és fejlesztési korlát elfogadtatása, önismeret alapozása.
- A gondolkodási és tanulási képességek fejlesztése, tanulási módszerek, technikák gyakorlása.

- Harmonikus személyiség kialakítása, a személyiség érzelmi – akarat oldalának stabilizálása.
- Az önfegyelem, a tudatos magatartás, a céltudatos feladat – és munkavégzés középpontba állítása.
- A cselekvőképesség, a tartós munkavégzés, az erőfeszítés és a kitartás kedvező feltételeinek megteremtése.
- A közösségi tudat erősítése, az érzelmi élet gazdagítása.
- A művészeti kifejezőkészség alapjainak elsajátítása.
- A játékos tanulás iránti igény kialakítása és fenntartása.
- A személyiség érzelmi, értelmi, akarat oldalának erősítése.
- A kulturális, a szociális háttérből adódó hátrányok csökkentése.

VIII. Az egyes művészeti tevékenységek oktatásának cél- és feladatrendszere

1. Az alapfokú társastáncoktatás célrendszere és funkciói

A táncművészeti ágak közül a legrégebbi hagyományokkal rendelkező társastáncoktatás nagy utat tett meg az ifjúság kulturált szórakozási formájától a művészetoktatásig. Az értékeket megtartva a tantervi program további lehetőséget nyújt az alapos, mélyebb tudás megszerzésére, a rendszeres munka igényének kialakítására, a megfelelő munkafegyelemre, az önkontroll alkalmazására.

Az alapfokú oktatás célja a társastánc iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek szakirányú fejlesztése. A főtárgyak és kötelező tantárgyak tanulása során a tanulók jártasságot szereznek a különböző társastáncokból. Megismerik azok történetét, a hozzátartozó viselkedés szabályait és a mindennapok magatartásformáit. A szabadon választható tantárgyak előkészítik a társastáncok tanulását, megismertetik a főtárgy előzményeivel a tanulót és bekapcsolódást biztosítanak a táncművészet más ágába valamint a társművészetekbe. A korán elkezdett testképzés előkészíti a társastánc tantárgy tanulását, majd a historikus táncokon keresztül a főtárgy előzményeivel ismerkedhetnek meg a tanulók.

A kötelezően választható tantárgy órái az összevont osztályokban történő tanulást segítik.

A tanszak komplex ismeretet adó, készségfejlesztő tanterve motiválja a tanulót az újabb tudás megszerzésére és ösztönzi a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén.

Közelebb viszi a tanulót a művészetekhez, ugyanakkor választott művészeti ágának értő művelőjévé, közönségévé válik.

2. Az alapfokú modern-, kortárástáncoktatás és a moder-kortárástánc oktatás célrendszere és funkciói

A XXI. század társadalmi elvárásainak következtében állandóan alakuló, formálódó tánc kultúrák megjelenési formájának központi kérdése az önálló individuummal rendelkező ember. A testi, szellemi valamint lelki folyamatokra épülő mozgásformák elősegítik az emberi kapcsolatok kialakulását, az értelmi és érzelmi képességek kibontakoztatását, az önfejlesztés lehetőségének megélését. A kortárástánc oktatása megteremti a harmonikus, egészséges személyiséggel rendelkező, társas

kapcsolatokban jártas embert. A kortárs művészetek befogadására nyitott és értő közönséget nevel, miközben biztosítja a hivatásos pályaeorientációt.

A technikai képzés elősegíti az oktatási folyamatban résztvevők számára a saját adottságaik szerinti képességfejlesztést. Az évenként meghatározott fejlesztési feladatok és a tananyag elrendezése lehetővé teszi és nagyobb szabadságot teremt a pedagógus számára az oktatási folyamat megszervezése során.

3. Az alapfokú színművészeti-bábművészeti képzés célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi-bábszínházi nevelés - figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi-dramatikus tapasztalatait - lehetőséget biztosít a színművészet-bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére; ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására.

A képzés lehetővé teszi a színművészet területén:

- minél változatosabb dramatikus tevékenységformákban való részvételt;
- a színpadi megjelenítés törvényszerűségeinek megismerését;
- differenciált feladatokon keresztül a dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, azok széles körű alkalmazását;
- az alapvető színpadtechnikai eljárások megismerését;
- a színjáték kulturális tradícióinak megismerését;
- a tanulók drámával és színházzal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítését;
- azt, hogy a tanulók az élet más területein elsajátított ismereteiket, készségeiket a színjátékban is alkalmazni tudják;
- minél több élő és felvett színházi előadás, köztük társaik által készített produkciók megtekintését;
- a színházi-drámai formával való kísérletezést, továbbá a színjátéknak mint művészi kommunikációs formának megtapasztalását;
- azt, hogy a tanulók egyénileg és csoportosan előadást tervezhessenek, létrehozhassanak, illetve a létrejött előadást bemutathassák; a közös alkotómunka örömteli együttlétét;
- az önkifejezést;
- az önértékelést annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak saját eredményeik felismerésére, és azokat a színházi tanulmányaik során hasznosítani is tudják.

4. Az alapfokú képző- és iparművészeti képzés célrendszere és funkciói

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző- és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző

évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhettek jártasságot.

A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat.

A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kézügyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi-motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A képző- és iparművészeti ág sajátosságai:

- tevékenység központúság - a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját,
- feladattudatosság - egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,
- alkotói magatartás - amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége,
- komplexitás - amely átjárhatóságot biztosít a képző- és iparművészeti, a népművészeti és médiaművészeti területek között, illetve az egyéb művészeti ágak között,
- folyamatszerűség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben,
- kreatív cselekvőképesség, melynek fontos részterülete a kísérletező kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképeség, nézőpontváltás, sorrendmódosítás,
- interaktivitás és együttműködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt,
- tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrektúra megvalósulása révén,
- szociális érzékenység és empátia, az én-tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

IX. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A cél reális önismerettel bíró, pozitív értékrend alapján, egészséges életet élő, ismeretszerzésre nyitott tanulók nevelése, akik eligazodnak a mindenkori társadalmi elvárások között, és toleráns magatartást tanúsítanak a másság iránt.

Célunkat a következő nevelési elvek szolgálják:

- az alapvető erkölcsi normák elfogadtatása és bevésése,

- alapvető iskolai szokásrend, értelmes fegyelem kialakítása,
- egymás iránt érzett felelősség kialakítása,
- konfliktuskezelési technikák megismerése,
- együttműködési technikák elsajátítása,
- egymás iránti tolerancia elfogadása,
- olyan motívumrendszer kialakítása, mely az eredményes tanulásra támaszkodva a tanulást érdekessé, az elsajátított tudást pedig értékévé teszi,
- az önismeret folyamatos és erőteljes, megszakítás nélküli fejlesztése,
- az egészségmegővő és az egészséges életmód értékének felismertetése és elfogadtatása,
- növendékeink munkájuk által váljanak a társadalom hasznos tagjaivá, legyenek képesek önálló életvezetésre.

A személyiségfejlesztés céljainak megvalósítása a tantestület és az iskola vezetőségének összehangolt, folyamatos és állandóan ellenőrzött tevékenységének eredménye, ezért szükséges a sűrű információcseré és tájékoztatás. Az órai munkán kívül a különböző iskolai rendezvényeken történő közvetlen vagy közvetett megfigyelések, valamint az országos és nemzetközi versenyeken zajló viselkedés, magatartás lehet megfelelő területe az információszerzésnek. Rendkívül érdekes megfigyelésekre tehetünk szert a növendékek személyiségének megnyilatkozásaival kapcsolatban a nyári továbbképzéseken és táborokban is.

A tanulói önismeret kialakítása és fejlesztése.

Az önismeret a személyiség jegyeinek, szerkezetének feltárása, külső-belső jegyeinek vizsgálata.

Már kisgyermekkorától fontos a személyiség és önismeret fejlesztése, elsősorban az ösztönző, fegyelmező és végrehajtó komponensek alakítása.

A művészeti nevelésben különösen fontos, hogy a tanuló maga is lássa, honnan indult és hova érkezett a speciális fejlesztési területen, legyen tisztában saját képességeivel, fejlődési ütemével, helyével társai között. Legyen képes elfogadni és kijavítani hibáit, elismerni mások erőit. Speciális képzése révén fejlődjön kiállása, önbizalma, öntudata.

- Realitásérzék fejlesztése: segítse hozzá a tanulókat, hogy a valóságról szerzett tapasztalataik alapján felülvizsgálják és módosítsák a már általuk elfogadott normákat.
- Szenzibilitás fejlesztése: legyenek képesek a tanulók egyes tettek szociális konzekvenciáinak, illetve más személyek problémáinak és érdekeinek figyelembevételére.
- Kreativitás fejlesztése: legyenek képesek a művészeti és magatartási normák önálló és innovatív fejlesztésére. Váljanak képessé reális életcélok megfogalmazására és a hozzá vezető út meghatározására. A tanulók önismeretének fejlődése alapozza meg a lehető legreálisabb pályaválasztást.

X. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely során az egyén és a társadalom különböző szintje közötti kapcsolatot alakítjuk, illetve teremtjük meg.

Célkitűzések:

- a növendékek ismerjék és tartsák tiszteletben nemzeti és iskolai hagyományainkat,
- a másság iránti nyitottság, a másság elfogadása és megértése, karitatív feladatok végzése,
- a közvetlen iskolai környezet megóvása,
- a kisebb (osztályok) és nagyobb (évfolyamok) közösségének kialakítása, közös célok, feladatok teljesítése, megoldása révén,
- a versenyprodukciókban résztvevők, szereplők közötti szorosabb együttműködés és felelősségérzet kialakítása,
- iskolai hagyományok kialakítása és ápolása.

Növendékeinket beiratkozásukkal szinte egyidejűleg felkészítjük a karitatív, jótekonysági feladatok vállalására. Tudatosítjuk bennük, hogy a bennünket körülvevő világban számos elesett, beteg, sérült gyermek él, akinek segítségre van szüksége. Növendékeink megtanulják, hogy társadalmilag nyitottan, érzékenyen éljenek, odafigyeljenek mások gondjaira és tegyenek képességeik és lehetőségeik szerint valamit segítségként. A közöny, az önzés, a befelé fordulás iskolánkban nem megengedett és nem eltűrt jelenség.

XI. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- A tanítási órákra való felkészülés
- A tanulók munkájának rendszeres értékelése
- A megtartott tanítási órák dokumentálása
- Az elmaradt és helyettesített órák vezetése
- Különbözeti vizsgák, művészeti alapvizsga, művészeti záróvizsga lebonyolítása
- Művészeti versenyek összeállítása, értékelése
- Művészeti versenyek lebonyolítása
- Tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok
- Felügyelet vizsgákon, versenyeken, rendezvényeken
- Iskolai programok szervezése
- Szülői értekezletek, fogadóórák megtartása
- Résztétel a nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken
- Résztétel továbbképzéseken
- Iskolai ünnepségeken és rendezvényeken való részvétel
- Tanítás nélküli munkanapokon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés
- Iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés
- Tanítási eszközök rendben tartása

A főtárgy tanárok további feladatai

- Az adott tanszak munkájának megszervezése
- Bemutatók szervezése, ismeretterjesztés
- Az iskolai sikerek publikálása
- Felvételi alkalmassági vizsgálat elvégzése
- Konzultáció a szülőkkel
- Felkészítés versenyekre, utazás, részvétel megszervezése és lebonyolítása

XII. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Beilleszkedéssel, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Beilleszkedési zavarról iskolánk esetében akkor beszélünk, ha a növendék nem akarja, vagy nem tudja elfogadni az iskola kisebb - nagyobb közösségeinek kialakult rendjét, ez ellen lázad, illetve ha az adott közösség tagjai nem kívánják vagy nem tudják elfogadni egy – egy növendék mentalitását, személyiségét, esetleg életmódját, értékrendjét.

Mindkét esetben fontos, központi szerepet tölt be a pedagógus, aki megpróbálkozik a konfliktusok feloldásával, személyes példát mutat a toleranciára és a segítőkészségre. Mind a dicséret, mind a kritika illetve büntetés eszközeivel élhet, azt belátása szerint használhatja, de erről az iskola vezetése időről időre tájékoztatást kér. Az osztályközösségek és a versenyző közösségek kialakításakor a tevékenységközpontú pedagógia elvét valósítjuk meg: a közös célok, közös feladatok közös tevékenységre készítetik a növendékeket. Tudatosítjuk bennük az egymás iránti felelősség érzését. A tanuláson kívüli szabadidős évközi vagy nyári programok kitűnő lehetőséget biztosítanak a közösségi fejlődésnek. Indokolt esetben a pedagógus kapcsolatba lép szülőkkel és megbeszéli velük a kialakult problémát, sőt szakember segítsége is kérhető.

Gyermek – és ifjúságvédelem

Minden iskola feladata a problémamegelőző, preventív gyermekvédelem. Ez, mint első jelzőrendszer akkor tud hatékonyan működni, még akkor is, ha csak néhány tanulót érint, ha összefog a tanári kar és az iskolavezetés.

Gyermekvédelmi teendők

- A tanulók életkörülményeinek megismerése, a hátrányos helyzetű gyermekek felderítése.
- A tanulói hiányzások követése.
- A hátrányos helyzetű tanulókkal való foglalkozás, törekvés a hátrányos helyzet megszüntetésére.
- Szükség esetén segítő szervezethez irányítás.
- A jelentkező teljesítmény, magatartás, kommunikációs zavarok kezelése.

A pedagógus néhány hónap elteltével már nagy vonalakban tisztában van a növendékek *családi hátterével* (anyagi körülmények, esetleges csonka család, munkanélküli szülő, szenvedélybeteg szülő, tartósan sérült vagy fogyatékos testvér stb.). Az iskolai vezetés igyekszik lehetővé tenni a tehetséges növendék számára segítséssel, odafigyeléssel a táncművészeti tanulmányok, illetve a versenyzés tovább

folytatását. A pedagógus által jelzett problémát a vezetés átgondolja, és javaslatot tesz a személyre szóló segítség módozataira: pályázatot nyújt be anyagi támogatásra, megszervezi az ingyenes külön felkészítést a versenyekre, alapítványi támogatást szerez jelmezekhez stb. (Csaknem minden évben sor kerül jótékonyági est megrendezésére, hogy segítséget nyújtsunk: három éve egy megégett kislány műtétére, idén két növendékünk rákbeteg kistestvérének gyógykezelésére gyűjtöttünk. A növendékek munkájukkal, szüleik a belépők árusításával segítettek.)

Másik kiemelten fontos problémája e területnek az *egészségvédelem*: dohányzás, az alkohol- és a drogfogyasztás elleni küzdelem. Eddig nem talákoztunk ezzel a problémával közvetlenül, mivel tanítványaink egyrészt nem veszélyeztetett környezetből kerülnek ki, másrészt a tánctevékenység olyan testi edzettséget és koncentrációt igényel, hogy a kondíció azonnal és látványosan megsínyli a serkentőszerek alkalmazását. Szerencsére esztétikai sportág révén a versenyzésben sem kell tartani tiltott erősítőszer alkalmazásától. Az iskola vezetősége mindenféle mesterséges szert elutasít – beleértve a multivitaminok szedését is.

Ugyanakkor fontos feladatunknak érezzük a megelőzést és a felvilágosítást a szenvedélybetegségekről. Ennek módja: beszélgetés, filmvetítés, tájékoztató füzetek olvasása, szerepjátékok, tesztek kitöltése.

Többéves tapasztalatunk alapján azt is elmondhatjuk, hogy növendékeink sokat vannak együtt, nem csak a képzéseken és a versenyeken, hanem a magánéletben is, jó hatással vannak egymásra, s olyan tartós közösségek alakulnak ki, amelyek képesek megóvni őket a negatív hatásoktól, s egyfajta természetes védőközeget biztosítanak.

Az egészséges életre nevelés az iskola egyik alapvető törekvése. Fontos, hogy tudatosítsuk növendékeinkben az egészség, mint egyik legfőbb emberi értékünk tiszteletét. Az iskolában töltött évek alatt a tanuló ismerje meg az emberi test működését és ismerkedjen meg a helyes életvezetés elveivel.

Esztétikus iskolai környezetet szeretnénk létrehozni, ahol a növendékek jól érzik magukat. A tisztaság alapvető követelmény, hiszen a táncteremben, tornateremben csak így dolgozhatunk.

A tánctanulás (színpadi bemutatók, versenyek) esztétikai követelményeket is támaszt a tanulókkal szemben: a szénsavas, cukortartalmú italok, édességek fogyasztása nem ajánlott növendékeink számára.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Iskolánkban nagyon kevés növendék küzd tanulási kudarccal. Ennek oka, hogy legkedvesebb tevékenységüknek tekintik a tanulók a táncot és a versenyzést, gyakran áldozzák fel zokszó nélkül szabadidejüket versenyidőszakban.

Ha tanulási kudarc mégis előfordul, annak oka a szülői hozzáállásban keresendő: sajnos megtörténik, hogy a gyermek nem érez akkora kedvet, lelkesedést a tánc iránt, mint amennyire a szülő erőlteti, aki megvalósulatlan ambícióit éli ki gyermeke tevékenységében. Ezek a növendékek egy idő után lemorzsolódnak, mert a türelmetlen, intoleráns szülő hamar követeli az eredményeket, s a gyerekek nem hagy időt a saját, egyéni fejlődési tempójához. Természetesen előfordul az is, hogy néhány tanuló lassabban, nehezebben sajátítja el a tananyagot, mint a többiek, bár kitartóak, szorgalmasak és lelkesen dolgoznak. Ebben az esetben egyénre szabott külön programot dolgoz ki a pedagógus, aki külön órákon foglalkozik az érintett

növendékekkel, de az is tapasztalható, hogy a gyerekek egymástól is szívesen tanulnak, akinek biztosabb a tudása lelkesen és lelkiismeretesen foglalkozik a nála gyengébbel, és együtt örülnek az elért eredménynek.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Hátrányos helyzetű tanulóink számára pályázatokon igyekszünk támogatást szerezni. Alapítványi támogatást szerzünk tanfolyami díjak befizetéséhez, jelmezek készítéséhez. Kedvezményesen utaztatjuk őket a versenyekre, és kedvezményesen vehetnek részt a nyári továbbképzéseken, valamint edzőtáborokban.

XIII. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

A pedagógus fő feladata, hogy a tanulói személyiség megismerésével felismerje a gyermekekben rejlő tehetséget és a kiemelkedő képességet megfelelő módszerekkel fejlessze.

A tanév folyamán az egyes tantárgyak óráin adjon nehezebb, bonyolultabb feladatot a kiemelkedő képességű növendéknek, bízva meg önálló szerepekkel.

Vizsgaelőadáson, vizsgakonzerten adjon lehetőséget a tehetséges, sokoldalú tanulónak a közönség előtti bizonyításra.

Készítse fel külön órákon – ha erre igény van – egyéni vagy páros verseny-produkciókra az erre vállalkozó, erre kedvet érző tanulót.

Tegye lehetővé az iskola a növendékek számára a hazai vagy külföldi nyári művészeti kurzusok látogatását.

Szervezzon az iskola nyári továbbképzéseket és művészeti táborokat.

Hívjon meg az iskola időnként hazai vagy külföldi elismert szaktekintélyt mesterkurzus tartására.

Ha erre lehetőség nyílik, alakítson ki az iskola külföldi csereprogramokat.

Szervezze meg az iskola - évente több alkalommal - koncertek, kiállítások, színpadi és táncbemutatók megtekintését.

Az iskola vezetőjének – a tantestület bevonásával - figyelembe kell vennie:

- a gyermekközponúságot,
- az értékek, célok közös meghatározását,
- a partnerek igényeit,
- a folyamatos fejlődés lehetőségeit, feltételeit,
- segítő, támogató vezetéssel számítani a félelmet, alkotó légkört teremteni,
- építenie kell a szülők és tanulók visszajelzéseire,
- a nevelési elveknek megfelelően sikerélmény biztosítása,
- a társadalmi elvárásoknak megfelelő tanítási tartalmak közvetítése,
- a tanulók egész személyiségére kiterjedő képességfejlesztés,
- a rendszeres önértékelés segítse elő a minőségbiztosítási rendszer fejlődését.

A megvalósítási folyamat jellemzői:

- a vezetők elkötelezettsége a minőség iránt, csapatépítés - és fejlesztés,

- megfelelő munkaszervezés, döntéshozó képesség, tanácsadás, modellnyújtás, ötlet-és tapasztalatcsere más intézményekkel
- az elemzés – értékelés:
 - rendszeres legyen,
 - vegye figyelembe az eltervezett célok megvalósulásának mértékét,
 - adjon javaslatokat a további fejlesztésre.
- szervezés: belső továbbképzések, elemzési, értékelési technikák megismerése,
- a vezetők viselkedése (pl. elérhetőség, odafigyelés, türelem),
- folyamatos fejlődés, hiszen a javítómunkának nincs vége.

Belső értékelés

Cél:

- a minőség folyamatos javítása, a közösen megállapított célokat, követelményeket megfogalmazni, közös döntéseket hozni,
- kikérni, figyelembe venni környezetünk véleményét,
- sikeres pályázatokat írni,
- minőségi követelmények összeállítása az iskolában (igazgató + tanárok illetve szülők + diákok),
- a megbízhatóság erősítése,
- megfelelő szakirodalom biztosítása, ismerete,
- a fogalmak egységes értelmezése,
- továbbképzés,
- minőség- és teljesítményértékelési rendszer működtetése,
- minél többféle képzést nyújtson az iskola.

Stratégiai terv

Tartalmazza:

- az intézmény dolgozóinak elvárásait, jövőképét,
- az iskola erős és gyenge pontjairól alkotott véleményét,
- az iskola partnereinek álláspontját,
- az érdekelt felek igényeinek felmérését.

módszerek: elégedettségvizsgálat, igények azonosítása

eszközök: fórumok, beszélgetések, kérdőívek, elemzések, következtetések levonása.

A tanítási folyamat tudatos tervezéséről van szó, a pedagógiai célok eléréséhez való eszközök helyes megválasztásáról.

Az iskola érdeke a minőség garantálása.

Az intézményi terv lényege:

- a cél eléréséhez vezető cselekvési sor meghatározása,
- a szükséges időtartam és az erőforrások számbavétele,
- felelősök kijelölése,
- az elvárható eredmények megfogalmazása,

- elemzés, a továbbképzés útjai,
- a kollégák az iskola folyamatos önértékelését szakmailag tudják irányítani, mint „belső szakértők”,
- tantestületi „tréning” – alkalmanként – a helyes önértékelésről,
- iskolai önértékelési program kidolgozása,
- a kitűzött célokhoz képest hol tartunk, mik a feladataink,
- önmagához mérjük az iskolát.

Ami következik:

- meg kell fogalmazni a pedagógiai program alapján a teljesítési és eredményességi mutatókat minden területre,
- a feltárt hibákat, hiányosságokat elemezni kell, értékelni, fejleszteni,
- következmény: eredményesebb, hatékonyabb lesz az iskola működése,
- az eredményes önértékelés egyik alapvető kritériuma, hogy minél többen vegyenek részt benne.

Mérések:

Év eleji felmérések:

Nagyon fontosak, hiszen a gyermek fejlődését tudjuk majd vizsgálni: honnan indult, hova jutott, fejlődött-e a tudásszintje.

Kiinduló helyzet:

- milyen a tanuló tudása?
- milyenek a képességei?
- milyen a családi helyzete?
- milyen szintre fejlődik adott időszak alatt?
- milyen szinten képes a megszerzett tudást használni?

A tanév végi vizsgákon nemcsak tantárgyi jellegű felmérést végzünk, hanem a képességek és készségek fejlődésére koncentrálnó komplex mérést alkalmazunk. Az összehasonlító elemzés módszerével minden évfolyamon az első mérés után 4-6 hónap múlva mérnénk eredményt.

A pedagógusok ellenőrzése, értékelése

A pedagógusok ellenőrzése kiterjed a szakmai és munkajogi területre is. Az értékelés a munkáltató joga és feladata.

Szakmai ellenőrzés

Az iskola igazgatója és helyettesei elkészítik az éves ellenőrzési tervet. A tervezett óralátogatásokról az érintett kollégát legalább öt nappal előbb értesítik, de joguk van bejelentés nélkül is órát látogatni. Az óralátogatást követően az érintettekkel megbeszéljük, értékelik a tapasztaltakat.

Ellenőrzési szempontok:

- a nevelő és a tanulók hozzáállása,
- a nevelő felkészültsége, módszerei,
- az óra eredményessége.

- az órai fegyelem,

A tanév elején a pedagógusok is elkészítik az iskola tanterve alapján tanmenetüket, melyet az intézményvezető hagy jóvá. A tanév folyamán ellenőriznie kell a nevelők adminisztrációs munkáját, a tananyaggal való haladás ütemét, az adott érdemjegyek számát, a tanulók előmenetelét, a sokoldalúságot az oktató – nevelő módszerekben.

Az ellenőrzés módszerei:

- folyamatos adatszolgáltatás,
- adatellenőrzés,
- beszámoltatás,
- a tevékenységek ellenőrzése,
- helyszíni ellenőrzés,
- óralátogatás,
- dokumentumok ellenőrzése.

Munkajogi ellenőrzés és értékelés:

Az intézmény vezetője a szerződésben meghatározott munkavégzést, a pedagógusok oktató –nevelő munkáját és adminisztrációs tevékenységét a félévi, és év végi értekezleteken értékeli.

Az ellenőrzés kiterjed: a törvényes, szakszerű működésre, takarékosagra, biztonságos munkafeltételekre, a vagyontárgyak törvényes használatára, gyermek-és ifjúságvédelemre, gazdálkodási, ügyviteli tevékenységekre stb.

Tehetségkutatás és gondozás az intézményben

Az alapfokú művészeti iskolánk eleve tehetséggondozó intézmény. Már a növendékelvétel is egyéni, szülői ambíció alapján történik.

Szemléletünkben, a kiválasztáskor nemcsak a kiemelkedő tehetségek számítanak. A tehetség összetett, komplex képesség, a személyiség alapvető, domináns jegye. Meghatározása általános értelemben is nehéz, objektíven nehezen vagy alig mérhető. Mindenképpen értékjelző, amelynek kutatása, gondozása a mi iskolatípusunk alapfeladata.

Hisszük, hogy a művészet nagy hatással van a személyiségre, alakítóan hat a lélekre. Éppen ezért a nevelésben igen nagy szükség van rá.

A tánc-, a szín-, a képzőművészeti tehetség készség formájában nyilvánul meg a tanulás előtti korban. Ezt a készséget kell felismernünk, felmérnünk, megvizsgálva közben a gyermek egész személyiségét, értelmi, kombinációs és asszociatív képességét, kreativitását, érzelmi reakcióit, fantáziáját, temperamentumát, kitartását, memóriáját, akaraterejét, aktivitását.

Megfigyeljük a gyermekek ritmus- és ütemérzékét, mozgásának, hallásának pontosságát, differenciáltságát, mozgáskészségét, rajzkészségét. E megfigyelések összegzése után is csak hozzávetőleges képet kaphatunk a gyermek tehetségéről. Igazán csak a tanulás folyamán nyilvánul meg a gyermek tehetsége, tanulási tempójának függvényében. De még ezeknek a tudatában is tisztában kell azzal lennünk, hogy a gyermek, az ember individuum, nem ismerhetjük eléggé, azt pedig még kevésbé, hogy kivé, mivé fejlődhet.

„A tehetséget nem lehet teremteni. A talajt, a lehetőséget lehet teremteni, ahol a tehetség kibontakozhat, kialakulhat.” (Neuhaus)

Tehetségkutatásunk többlepcsős, szorosan összekapcsolódik a tehetséggondozással, nincs lezárva, tehát a gyermek iskolánkba való felvételével. Igen fontos, hogy minél hamarabb kiválasztódjanak a tehetségesnek tűnő gyerekek, mert így hamar szakember vezetheti őket tovább. Csak így válhat természetessé, hogy a tanulás egyenrangú fontosságúvá váljék.

Feladatok a kiválasztásnál:

- Állandó jó kapcsolat az óvónőkkel és iskolai tanárokkal, akik motiválhatják a gyerekeket.
- Bemutatók az óvodákban, iskolákban, városi rendezvényeken, versenyeken történő részvétel.
- Előképzős csoportokkal való foglalkozás alatt kiderül, (pl. alkalmasság, érettség, stb.)
- A további években is lehet átirányítani más művészeti ágra (ez egyben már gondozás is).

A tehetséggondozás feltételei, területei, feladatai, gondjai:

- Legfontosabb a tanár tudása, személyisége, mely a legfőbb motivációs erő.
- Szoros kapcsolattartás a gyakorlati és elmélettanárok között.
- Tanárképzés, tanári továbbképzés.
- Oktatási eszközök minősége, mennyisége, karbantartása.
- Szaktanácsadói testület (az országban szórányosan létezik).
- Művészeti versenyek, találkozók, fesztiválok, fórumok, kurzusok, továbbképzések.

A tanári munka értékelése igen fontos része a tehetséggondozásnak. Nélkülük nem működhetne ez a munka! A tanárok továbbképzése is a tehetséggondozás fontos alapkérdése.

Versenys, fesztiválok, találkozók pedagógiai funkciója

- A rendezvényekre való felkészülés nagy lendületet ad a növendékeknek. A legkiválóbbaknál (helyezetteknel) jóval szélesebb rétegre terjed ki. Mozgósítja az érintett tanszak növendékeit.
- A rendezvények módot adnak a legtehetségesebbek „kiugratására”, megismerésükre, pályájuk féltő gondossággal való figyelemmel kísérésére. Szereplési rutin, koncentráció, állóképesség megszerzésére teremtenek nagyszerű lehetőséget. A legtehetségesebb növendékek kiválasztásán, kiemelésén túl lehetőség nyílik a művészi pályán való eredményes előrehaladásuk segítésére.
- A rendezvény haszna, hogy a tanulókat fokozott – felfokozott – teljesítményre serkenti, megerősíti azt a tudatot, hogy eredmény csak komoly munkával érhető el, hogy a tanulást nehezítő tényezők (kevés szabadidő, az eszközök minősége, a felkészülés körülményei stb.) leküzdése nemes cél, hogy a felkészülés során befektetett többletmunka mindenképpen nyereség.
- A szakmailag és lelkileg jól felkészített növendékeknek az szerez igazán nagy örömet, ha közönség előtt önmaga legjobb szintjén produkál, ha tudását egy-egy verseny vagy fesztivál nyilvános keretei között megmutathatja.

- A fesztiválok, találkozók a szakma legalapvetőbb tudnivalóinak elsajátítását segítik: a fegyelem, az együtt szereplés követelményei, az előadás megformálása, a helyes mozgásminták megvalósítása, nem utolsósorban a táncolás, szereplés, színjátszás örömeinek, élményének szerezni és adni tudása.

XIV. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

A diákképviselő a saját hatáskörébe tartozó döntések meghozatala előtt a nevelőtestület véleményét, illetőleg szervezeti és működési szabályzatának jóváhagyását az igazgató útján kéri.

A jogszabályban meghatározott esetekben a diákönkormányzat egyetértésének, illetve véleményének beszerzéséről az igazgató gondoskodik az előterjesztés legalább 15 nappal korábban történő átadásával.

Az igazgató az egyetértési joggal érintett, illetve a véleményeztetésre kerülő anyagok tervezeteinek előkészítésébe a diákok képviselőit bevonhatja, tőlük javaslatot kérhet. Azokban az ügyekben, amelyekben a diák képviselő egyetértési jogot gyakorol vagy véleményének kikérése kötelező, képviselőjét a nevelőtestületi értekezletre meg kell hívni. Az intézményi tanulók összességét érintő ügyekben a diákok az igazgatóhoz fordulhatnak.

XV. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, és az iskola partnereivel

A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

A tanulókkal való kapcsolattartás legfontosabb színtere a tanóra, legfontosabb kapcsolattartás személy a főtárgyat, illetve speciális esetben a kötelező tárgyat tanító pedagógus. A szakma munka értékelésén túlmenően a tanulók tanáraiktól kapnak tájékoztatást a telephelyi, tanszaki illetve az iskolai rendezvényekről és egyéb közérdekű kérdésekről.

A tanulókkal való kapcsolattartás konkrét formái:

- tanórai munka
- fellépések
- szakmai versenyek
- telephelyi, tanszaki, illetve iskolai rendezvények
- kirándulások
- szaktáborok

A szülők közösségét érintő együttműködési formák

A szülőket lehetőség szerint be kívánjuk vonni a szakmai munkába: meghívjuk őket az iskolai, szakmai rendezvényekre, az iskola által szervezett előadásokra, fórumokra, kiállításokra, a művészetoktatás, tehetséggondozás rendezvényeire.

A szülőkkel való kapcsolattartás intézményes formája a szülői értekezlet, a bemutatók és kiállítások által valósítható meg elsősorban.

Tudjuk, hogy a szülők folyamatos, többoldalú tájékoztatása nélkülözhetetlen az eredményesség elérésében. Fontos együttműködési kapcsolatra terem lehetőséget az ellenőrző könyvön keresztül történő közlés és a közvetlen telefonkapcsolat.

Szívesen látjuk tanulóink családtagjait a nyílt napokon, táborozás során, kirándulások alkalmával, az évközi, a félévi és év végi bemutatókon.

A kapcsolattartás fejlesztését az intézmény működése folyamán a tanulók, szülők és pedagógusok javaslatai, igényei szerint bővítjük. Az együttműködés alapja a folyamatos kapcsolattartás, a rendszeres információáramlás, a segítőkész, pozitív megnyilvánulások, a nyitottság.

Pedagógiai programunkat a szülőkkel, mint iskolahasználókkal egyetértésben tudjuk megvalósítani, ezért nagyon fontos a szülők folyamatos tájékoztatása az iskola működéséről és a szülői véleményének folyamatos megismerése az igényekhez igazodó oktatás megteremtésének érdekében. Minden olyan szülői kezdeményezés iránt nyitottak vagyunk, amely az oktatási – nevelési feladataink sikerességét támogatja. Feladatunk továbbá kialakítani a szülőkhöz is a rendszeres kommunikáció igényét, a kétirányú információáramlás jelentőségét a nevelés hatékonysága érdekében.

A szülők tájékoztatásának formái:

- szülői értekezlet
- személyes beszélgetés
- fogadó óra
- ellenőrző, levél, tájékoztató szórólap
- kiadvány
- média

Az iskola működésében a következő szerepek jelennek meg:

- a szülő, mint a szolgáltató megrendelője
- a szülő, mint a tanulási- nevelési folyamat segítője
- a szülő, mint az iskolai közélet szereplője

A szülő kérhet:

- tanszakváltást
- független bizottság előtti vizsgázást

A szülő közreműködhet:

- az eszközpark gyarapításában
- rendezvények lebonyolításában
- kirándulások szervezésében, lebonyolításában

A többoldalú, kölcsönös bizalmon alapuló partneri viszony az eredményes nevelőmunka feltétele.

Az együttműködés a közös pedagógiai feladatokra épül. Ezért azt kell megvizsgálni, hogy a szülő milyen módon kapcsolódhat be az iskolai nevelőmunkába, illetve a szülő milyen pedagógiai segítséget várhat a nevelőtől.

A kapcsolattartás fórumai:

Szülői értekezlet:

A tanév megkezdésekor már az első héten tartunk szülői értekezletet minden osztályban, hogy minél előbb tájékoztatni tudjuk a szülőket a követelményekről, választási lehetőségekről és a tanév várható fontosabb eseményeiről.

Minden félévben ezen kívül legalább egy szülői értekezletet tartunk, hogy az aktuális ügyekről, eseményekről, eredményekről tájékoztassuk a szülőket, s bizonyos esetekben kérjük véleményüket vagy hozzájárulásukat.

Fogadóórák:

Havonta egy-egy alkalommal a nevelő testület minden tagja tart fogadóórát, amelyen a szülő felkeresheti személyesen, csak az ő gyermekét illető problémával a nevelőt, és ezen a személyes találkozón a tanulóval kapcsolatosan felmerülő tanulási, magatartási kérdéseket lehet tisztázni.

Nyílt nap:

A tanév kezdete előtt néhány nappal nyílt napot tartunk, ahol bemutató órákat rendezünk, amelyet meg lehet nézni, de részt is lehet venni benne. Van tájékoztató fórum és a versenyzők műsora is megtekinthető.

Családlátogatás:

Szükség esetén, ha a kapcsolat ápolása vagy újrafelvétele indokolja, a pedagógus felkeresheti otthonában is a tanulót.

Közös programokon való részvétel:

Évente több alkalommal szervezünk közös programokat, ahol a tanuló, szülei és nevelői is részt vehetnek: iskolai tanulmányi kirándulások, karácsonyi ünnepség, farsang (amelyen bemutatásra kerül a versenyévad frissen elkészült összes versenyprodukciója), önálló est. A nyári edzőtáborokon szülők is részt vehetnek, így az is kitűnő lehetőség a kapcsolatok ápolására és erősítésére.

Kapcsolattartás a tanuló általános illetve középiskolájával:

Minden versenyeredményről írásban tájékoztatjuk a tanuló iskolájának igazgatóját.

Kérésre – ha erre igény van – engedélyezzük az érintett növendék versenyprodukciójának bemutatását iskolája rendezvényein.

XVI. A tanulmányok alatti vizsgák szabályzata

Művészeti alapvizsga szabályzat

- A művészeti alapvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskolában főtárgyból utolsó alapfokú évfolyamot sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

A vizsgára történő bocsátást kiskorú tanuló esetében a szülőnek vagy gondviselőnek írásban kérelmeznie kell. Amennyiben a tanuló az alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, a vizsgára jelentkező tanulót nem lehet elutasítani.

A vizsga időpontjáról a szülőt, gondviselőt értesíteni kell. A művészeti alapvizsga a művészeti iskolai tanulmányok kiemelkedő eseménye, ezért a körülményeknek, valamint a tanulók ruházatának az alkalomhoz illőnek kell igazodni.

- A gyakorlati vizsga lebonyolítási rendje:

A vizsga nyilvános.

A vizsgabizottság zárt körben hozza meg határozatát.

- Az elméleti vizsga lebonyolítási rendje:

Az elméleti vizsga minden esetben zártkörű.

- A művészeti alapvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja:

A művészeti alapvizsga követelményeit, vizsgafeladatait az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembe vételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga feladatait a követelmények alapján az iskola pedagógusai állítják össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbíráható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga feladatait a szaktanár írásban történő felterjesztése után az intézményvezető hagyja jóvá. Amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztatja.

A választható tantárgyak közül vizsgatárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet a művészeti iskola pedagógiai programja biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy utolsó évfolyamán az előírt követelményeknek eleget tett.

- A vizsgabizottság létszáma és összetétele:

3 fő - a tanuló tanára + 1 tanár, valamint a intézményvezető, vagy tanszakvezető.

A vizsgajegyzőkönyv vezetése a vizsgabizottság elnökének a feladata. A vizsgabizottság elnökének személyét az év végi vizsgarendben az intézményvezető határozza meg.

- A művészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga letétele alól az a tanuló, aki országos művészeti versenyen egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, szintet eléri.

A felmentést a tantárgyat tanító tanár írásbeli előterjesztése alapján az intézményvezető engedélyezi.

- Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az alapfokú művészeti tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból első alkalommal tett művészeti alapvizsga. Ez abban az esetben fordul elő, amikor a tanuló főtárgyból és elméletből nem azonos évfolyamra jár.

- A művészeti alapvizsga minősítése

A művészeti vizsga minősítésének általános szabályai:

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán vizsgatárgyanként külön-külön 1-től 5-ig terjedő osztályzattal kell minősíteni.

Az osztályzatra a tanulót tanító tanár tesz javaslatot, a végleges eredményt a vizsgabizottság szavazással hozza meg.

A művészeti alapvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból osztályzatok számtani közepe adja.

Eredményes művészeti alapvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményeit nem teljesítette.

XVII. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

- Minden tanuló joga, hogy alapfokú művészetoktatási képzéseit igénybe vegye, amely térítési díj, vagy tandíj köteles.
- A művészeti képzés igénybevételéhez előképzettségre nincs szükség.
- A felvételhez jelentkezési lap és szülői nyilatkozat benyújtása szükséges.
- Az évfolyamba sorolás az életkori sajátosságok figyelembevételével történik.
- Magasabb évfolyamba történő felvétel esetén különbözeti vizsgát kell tenni.

Más alapfokú művészetoktatási intézményből érkező tanulók átvétele történhet:

- az elvégzett évfolyamok figyelembevételével, a következő évfolyamra történő felvétellel
- a szülő kérésére évfolyamismétléssel.

A felvételi eljárás különös szabályai

Új tanulók esetén a művészeti iskola felvételi eljárás alapján dönt a felvételről, ha a jelentkezők száma meghaladja a felvehető létszámot. A felvételi eljárás felvételi bizottság előtt történik.

XVIII. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő – oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

A pedagógiai program végrehajtásának feltételei

1. Személyi feltételek

a./ nevelőtestület:

Az Iskola alapfeladatai tekintetében, nevelési és oktatási kérdésekben, az intézmény működésével kapcsolatos ügyekben az intézmény legfőbb tanácskozó és döntést hozó, szakmai szerve. Munkáját az Igazgató vezetésével végzi. A nevelőtestület döntéseit és határozatait általában - a jogszabályokban meghatározottak kivételével – nyílt szavazással és egyszerű szótöbbséggel hozza.

Tagjai az intézményben oktató:

1. teljes munkaidőben foglalkoztatottak,
2. részmunkaidőben foglalkoztatottak,
3. vállalkozói munkaviszonyúak,
4. megbízási jogviszonyban állók.

b./ alkalmazottak:

Az Intézmény technikai személyzete. Munkájukat az Igazgató irányításával végzik.

2. Tárgyi feltételek

a./ Az Intézmény székhelyén

Helyiségek:

- 1 igazgatói iroda
- 1 ügyviteli helyiség
- 1 nevelőtestületi szoba
- 1 tanterem
- 1 tornaterem
- 1 díszlet- és jelmezzraktár, mely egyben könyvtárszoba
- előtér és porta
- személyzeti és tanulói öltöző, zuhanyozó és WC

Bútorzat és berendezési tárgyak

- tanulói asztalok és székek,
- tanári asztal és szék,
- eszköztároló szekrény, tábla, fogas, szeméttároló,
- magnetofon, CD-lejátszó,
- televízió és videó- lejátszó,
- videokazetták, CD-k, audió – kazetták,
- a táncterem vagy tornaterem megfelelő padlózattal (a táncteremek lehetőleg tükörrel és rúddal)
- tornaszőnyegek.

Eszközfejlesztési terv:

E terv alapvető célja, hogy a működéshez szükséges technikai feltételek és eszközigeny fokozatosan saját eszközökkel, technikával történjen. E cél szem előtt tartásával folyik az iskola gazdálkodása, beruházásait ennek megfelelően irányítja. Az intézmény kötelező eszköz- és felszerelés jegyzéke a dokumentum mellékletét képezi.

b. / Telephelyeken:

Helyiségek:

- tantermek,
- 1 tornaterem vagy tanterem,
- személyzeti és tanulói öltöző, zuhanyozó és WC.

Bútorzat és berendezési tárgyak

- tanulói asztalok és székek,
- tanári asztal és szék,
- eszköztároló szekrény, tábla, fogas, szeméttároló.
- Tornaszőnyegek.

A törvényes működés alapidokumentumai

- a./ Alapító okirat
- b./ Működési engedély
- c./ Szervezeti és Működési Szabályzat és mellékletei
- d./ Pedagógiai program (nevelési program és a helyi tanterv)
- e./ Házi rend , éves Munkaterv
- f./ Igazgatótanács Szervezeti és Működési Szabályzata
- g./ A Diákönkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzata
- h./ Belső szabályzatok , utasítások (Munkaköri leírások , Együttműködési megállapodások , Szabályzatok, stb.)

Az iskola helyi tanterve

XIX. Tantárgyakra lebontott részletes tantervi program

A tanszakok általános fejlesztési követelményei

Az egyes tanszakok általános tantervi követelményeit a művészeti ágak tantárgyainak helyi tantervei tartalmazzák. Az intézmény helyi tantervi programja a „27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” alapján készült. A fenti rendelet a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelettel módosult, melynek bevezetésére és alkalmazására felmenő rendszerben a 2011/2012-es tanévtől kerül sor.

A helyi tanterv a növendékek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevételével tartalmazza az egyes tanszakok tantervi irányelveit és a gyakorlati, elméleti tantárgyak arányát. Minden tanszakon a főtárgy mellett kötelezően választott tárgyat (elméleti, gyakorlati), valamint fakultatívan választott tárgyat (elméleti, gyakorlati) tanulhatnak a tanulók.

A) AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS KÖVETELMÉNYEI

A moderntáncoktatás általános fejlesztési követelményei

Kiemelt kompetenciák a moderntánc területén

Szakmai kompetenciák

A táncos képességek, készségek, jártasságok, kialakítása és fejlesztése A tér, idő, energia rendszereinek, törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása A táncstílusok és technikák általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása.

- A mozgásmemória fejlesztése és a stílusérzék kialakítása
- Az improvizációs készség kialakítása és fejlesztése
- A színpad és a színpadi jelenlét általános törvényszerűségeinek megismertetése
- Tudatos előadói, táncos magatartás kialakítása és fejlesztése az életkori sajátosságoknak és az előképzettségnek megfelelően
- A táncművészet legfontosabb irányzatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése és tudatos értelmezése
- A művészetek és társművészetek megismerése iránti igény kialakítása

Személyes kompetenciák

- Az esztétikai érzék kialakítása és fejlesztése
- A zenei ízlésformálás
- A tudatos és rendszeres munkára nevelés
- Nyitottságra és művészi alázatra nevelés
- Folyamatos ismeretbővítés valamint analízis és szintetizáló tudás kialakítása
- A vizuális memória fejlesztése és a térben való tájékozódás képességének kialakítása
- A testi, lelki állóképesség fejlesztése, a személyiség kibontakoztatása
- A kommunikációs csatornák felismerése és alkalmazása

Társas kompetenciák

- A csoport és a csoportnorma kialakítása
- A csoportos alkotásban való aktív részvétel öröme
- A szabálytudat kialakítása
- A közösség tagjainak elfogadása és a közösségi szemlélet kialakítása
- A társak felé irányuló aktív figyelem kialakítása és fejlesztése
- Az egészséges életmódra nevelés
- A szocializációs normák kialakítása, a viselkedéskultúra megalapozása
- A környezet megóvásának igénye

Módszerkompetenciák

- A motivált ismeretbefogadás igényének kialakítása és képességének fejlesztése
- A testtudat kialakítása
- A hatékony ismeretbefogadásra nevelés és az önálló tanulás képességének kialakítása
- Az ok–okozati összefüggések megértése
- A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
- A tehetséggondozás és pályaeorientáció
- Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más táncstílusokban és élethelyzetekben

A kortárstáncoktatás általános fejlesztési követelményei

Kiemelt kompetenciák a kortárstánc területén

Szakmai kompetenciák

A táncos képességek, készségek, jártasságok, kialakítása és fejlesztése A tér, idő, energia rendszereinek, törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása. A táncstílusok és technikák általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása.

- ✓ A mozgásmemória fejlesztése és a stílusérzék kialakítása
- ✓ Az improvizációs készség kialakítása és fejlesztése
- ✓ A színpad és a színpadi jelenlét általános törvényszerűségeinek megismertetése
- ✓ Tudatos előadói, táncos magatartás kialakítása és fejlesztése az életkori sajátosságoknak és az előképzettségnek megfelelően
- ✓ A táncművészet legfontosabb irányzatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése és tudatos értelmezése
- ✓ Egészségmegőrzés, testi higiénia, egészséges életmód iránti igény kialakítása
- ✓ A kortárművészetek és társművészetek megismerése iránti igény kialakítása
- ✓ A komplex előadó–művészeti gondolkodásmód kialakítása

Személyes kompetenciák

- ✓ Az esztétikai érzék kialakítása és fejlesztése
- ✓ A zenei ízlésformálás
- ✓ A tudatos és rendszeres munkára nevelés
- ✓ Fejlődőképesség
- ✓ Nyitottságra nevelés
- ✓ Elhivatottságra való igény kialakítása
- ✓ Folyamatos ismeretbővítés valamint analízáló és szintetizáló tudás kialakítása

- ✓ A vizuális memória fejlesztése és a térben való tájékozódás képességének kialakítása
- ✓ A testi, lelki állóképesség fejlesztése, a személyiség kibontakoztatása
- ✓ A kommunikációs csatornák felismerése és alkalmazása
- ✓ Önreflexió és önálló véleményalkotás
- ✓ A kritikai gondolkodás fejlesztése

Társas kompetenciák

- ✓ A csoport és a csoportnorma kialakítása
- ✓ A kooperáció valamint együttműködési képesség fejlesztése
- ✓ A csoportos alkotásban való aktív részvétel öröme
- ✓ A szabálytudat kialakítása
- ✓ A konfliktusmegoldó készség fejlesztése
- ✓ Az empatikus készség fejlesztése, a társak felé való bizalom kialakítása
- ✓ A társak felé irányuló aktív figyelem kialakítása és fejlesztése
- ✓ Az egészséges életmódra nevelés
- ✓ A szocializációs normák kialakítása, a viselkedéskultúra megalapozása
- ✓ A környezet megóvásának igénye

Módszerkompetenciák

- ✓ A helyzetfelismerés fejlesztése, a figyelemmegosztás képességének kialakítása
- ✓ A flexibilitás, kezdeményezőkézség, kreativitás képességének fejlesztése
- ✓ A motivált ismeretbefogadás igényének kialakítása és képességének fejlesztése
- ✓ A testtudat kialakítása
- ✓ A hatékony ismeretbefogadásra nevelés és az önálló tanulás képességének kialakítása
- ✓ Az ok–okozati összefüggések megértése
- ✓ A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
- ✓ A tehetséggondozás és pályaeorientáció
- ✓ Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más táncstílusokban és élethelyzetekben

A társastáncoktatás általános fejlesztési követelményei

A társastánc tanszak célja, hogy törekedjen a társastánc minél teljesebb megismertetésére, megszerettetésére, értékeinek megvédésére. Sajátos eszközeivel segítse a tanulók személyiségének formálását. Késztesse a tanulót hatékony, önálló tanulásra, a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén.

Kiemelt kompetenciák a társastánc területén

Szakmai kompetenciák

- ❖ A mozgás és a zene kapcsolatának kialakítása, összhangja
- ❖ A helyes testtartás, a tudatos légzés megismerése
- ❖ A társastánc alapjainak, technikai elemeinek ismerete
- ❖ A kombinációk, etűdök, koreográfiák kivitelezése
- ❖ A képességek (a ritmusérzék, a tér– és formaérzék, a stílusérzék, előadói készség, koncentrálóképeség) fejlesztése
- ❖ A viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak elsajátítása, alkalmazása

- ❖ Az idegen szavak, kifejezések kiejtése, alkalmazása
- ❖ A táncok történeti háttérének ismerete
- ❖ A historikus táncok ismerete

Személyes kompetenciák

- ❖ Az esztétikai érzék fejlesztése
- ❖ A tánc iránti szeretetet mélyítése
- ❖ Lelkiismeret, önfegyelem, önkontroll kialakítása
- ❖ A fizikai és lelki állóképesség fejlesztése
- ❖ Az értelmi és érzelmi intelligencia szintjének emelése
- ❖ A múlt és jelen értékeinek befogadására nevelés

Társas kompetenciák

- ❖ A közösségi magatartás (közös alkotás öröme, alkalmazkodás, kapcsolatteremtés, aktív szerepvállalás, a társak elfogadása, tiszteletben tartása) formáinak kialakítása, gyakorlati alkalmazása
- ❖ A táncos partnerkapcsolat kialakítása
- ❖ Csoportos bemutatásnál a figyelmes együttműködésre nevelés
- ❖ A táncművészetek iránti érdeklődés felkeltése
- ❖ A környezet megóvásának fontossága
- ❖ Az egymás megsegítése és saját egészségünk megóvása iránti igény kialakítása

Módszerkompetenciák

- ❖ A nyitottságra, az ismeretek befogására nevelés
- ❖ A tanulás tanulása (a rendszeres és igényes munkára, a hatékony, önálló gyakorlásra nevelés)
- ❖ Művészi önkifejezés fejlesztése
- ❖ Az esztétikai érzék fejlesztése a táncelőadások rendszeres látogatásával, táncelemzéssel
- ❖ A kiemelkedő alkotók megismerése a hazai és nemzetközi társastáncmozgalomban
- ❖ Az elsajátított viselkedéskultúra gyakorlati alkalmazása
- ❖ Tehetséggondozás, a tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra

A Modern-kortárstánc tanszak célja: a modern-és kortárstánc technikák megismerése és az előírt tananyag elsajátítása mellett a személyiség fejlődése, az önálló, kapcsolatteremtő improvizáció, kreativitás kialakulása.

A tanszak feladata:

Ismertesse meg a tanulóval:

- a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját
- koncentrálókéességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc-és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló:

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódására.

Az alapfokú táncképzésnek nem célja a hivatásos és versenytáncos képzés, de célja a tehetséges tanulók pályára irányítása, valamint az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra ösztönzése.

Moderntánc tantárgyak:

Tantárgyak	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Táncelőkészítő gimnasztika	4	4										
Esztétikus testképzés			4	4								
Jazz-technika					4	4	4	4				
Graham-technika									1-2	1-2		
Limón-technika											1-2	1-2
Kontakt-technika									1-2	1-2		
Modern jazz-technika											1-2	1-2
Improvizáció									1	1	1	1
Kompozíció											1	1
Tánc történet									1	1		
Összesen:	4	4	4	4	4	4	4	4	4-6	4-6	4-6	4-6

Kortárs tánc tantárgyak:

Tantárgyak	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kreatív gyermektánc	2	2	2	2								
Kortárs tánc 1					4	4	4	4				
Kortárs tánc 2									1-2	1-2	1-2	1-2
Graham vagy Limón-technika									1-2	1-2		
Kontakt technika									1	1	1-2	1-2
Improvizáció											1	1
Kompozíció											1	1
Tánc történet									1	1		
Összesen:	2	2	2	2	4	4	4	4	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés struktúrája:

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

Évfolyamok:

- Előképző (1-2 évfolyam)
- Alapfok (1- 6 évfolyam)
- Továbbképző (7-10 évfolyam)

I. ELŐKÉPZŐ

**Táncelőkészítő gimnasztika
(1-2 évfolyam) Heti 2 óra**

Követelmények:

A tanuló ismerje:

- testrészeinek irányított mozgását,
- a test térben való mozgáslehetőségeit,
- az alapvető kapcsolatteremtő formákat.

Legyen képes:

- a csoportos munkában való aktív, kreatív, fegyelmezett közreműködésre,
- a tér ritmika, dinamika tudatos használatára,
- kapcsolatteremtő improvizációra.

Maga a **gimnasztika** mint akaratlagos mozgás, egyidős az emberi kultúrával. A „gimnasztika” elnevezés gyűjtőfogalom, amely napjainkban két nagy csoportra osztható:

- alkalmazott gimnasztika és
- versenygimnasztika.

Az első csoportba sorolhatjuk a gimnasztika *funkcionális ágait*. Az alkalmazott gimnasztika szorosan körülhatárolt feladatok megoldását tartja szem előtt.

Ide tartoznak:

- Az **alap- vagy általános** gimnasztika, amely általános testi képzése és hatása révén a „fitness” fenntartásával és kialakításával az ember egészségvédelmét célozza. A jó fizikai közérzet megteremtésére és fenntartására törekszik.
- A **gyógygimnasztika** feladata a tartáshibák javítása és a rehabilitációs gyógytorna.
- A **célgimnasztika** az adott sportágra vagy táncművészeti ágra, táncstílusra való speciális felkészítést jelenti. Közvetlenül valamely nagyobb, átfogóbb feladat elérését segíti elő. Ilyen feladat lehet a sportágakban vagy különféle tánctechnikákban szükséges különböző képességek és készségek fejlesztése, sajátos módon való gyorsítása és hatásos fokozása.
- A második csoport a **versenygimnasztika**, amelynek egyik ága a versenytorna vagy szertorna, a másik pedig a ritmikus gimnasztika.

Iskolánk első két évfolyamán az alap-vagy általános gimnasztikával és a célgimnasztikával foglalkozunk.

1.évfolyam

Követelmények és elvárások:

A növendék életkorának megfelelő szinten ismerje :

- a táncterület térbeli elhelyezését s ebben a térben mozgás közben a saját helyét (a tér Vaganova-féle nyolcas felosztását),
- a mozgás fő irányait (előre – hátra, jobbra – balra, fel – le),
- saját mozgása tempóját, ritmusát (lassú, közepes, gyors tempók egymástól elkülönítése illetve adott etűdön belüli váltakozása),
- saját mozgásának erőfokát, dinamikai sokszínűségét (lágý, erőteljes, feszes, puha stb.).

Legyen képes:

- a tanár által választott zenére folyamatosan, egyénileg mozogni,
- az órákon elsajátított gyakorlatot kisebb csoportban bemutatni,
- társaival az órákon zökkenőmentesen együtt működni egy nagyobb kompozíció (etűd) létrehozása érdekében,
- kapcsolatteremtő improvizációra,
- a gimnasztika alapfokú mozgásanyagának elsajátítására (előkészítő mozgások, fő mozgások, kiegészítő mozgások).

A GIMNASZTIKA ALAPFOKÚ MOZGÁSANYAGA

(A tantervi program kötelező részét alkotja)

1. Előkészítő mozgások

- tartásos gyakorlatelemek és támaszhelyzetek,
- karmozgások,
- törzsmozgások,
- lábmozgások,
- összetett gyakorlatok.

2. Fő mozgások

- testsúlyáthelyezések,
- járások, futások,
- szökdelések,
- ugrások,
- egyensúlyhelyzetek,
- forgások,
- hullámok.

3. Kiegészítő mozgások

- ritmusgyakorlatok,
- tempógyakorlatok,
- ütemgyakorlatok,
- improvizációk,
- etűdök, gyakorlatláncok,
- zenés játékok.

A KLASSZIKUS BALETT ALAPJAI

(A tantervi program szabadon választott részét alkotja)

1. Lábhelyzetek: alappozíciók (I., II., III., IV., V., VI. pozíció).
2. Karpozíciók.
3. Pliék.
4. Relevé –k

Fontos, hogy a növendék az év végi vizsgán be tudja mutatni :

- egyéni hajlékonyságát,
- az órákon elsajátított egyensúlyi elemeket,
- tánclépéseket, szökdeléseket, egyszerű forgást és szökkenést,
- közös tánckompozíciót, etűdöt, amely bizonyítja, hogy képes a csoportos munkában való aktív, kreatív, fegyelmezett közreműködésre, valamint a tér, ritmika, dinamika tudatos használatára.

2.évfolyam

Cél: Az előző évfolyamon tanultak elmélyítése és továbbfejlesztése.

Követelmények és elvárások.

A növendék életkorának megfelelő szinten ismerje:

- a táncterület térbeli elhelyezését a tánc térben való mozgás lehetőségeit,
- a mozgás mellékirányait (a rézsútos, más néven diagonál és a keresztező irányokat),
- a mozgásritmust és a mozgásütemet (a mozgássorok időbeli – dinamikus és időbeli – térbeli változásait),
- saját mozgásának erőfokát, dinamikai sokszínűségét.

Legyen képes

- saját maga által választott zenére improvizatív mozgásokat, mozgássorokat végezni,
- kis csoportban önálló munkát végezni (pl. zenés játék keretében),
- társaival az órákon zökkenőmentesen együtt működni egy nagyobb kompozíció (etűd) létrehozása érdekében,
- kapcsolatteremtő improvizációra,
- a gimnasztika alapfokú mozgásanyagának elmélyítésére (előkészítő mozgások, fő mozgások, kiegészítő mozgások).

A GIMNASZTIKA ALAPFOKÚ MOZGÁSANYAGÁNAK ELMÉLYÍTÉSE

(A tantervi program kötelező részét alkotja)

1. Előkészítő mozgások

- tartásos gyakorlatelemek és támaszhelyzetek (állások, ülések, térdelések, fekvések, kéz-és lábtámaszok, kéztámaszok és egyéb támaszok),
- karmozgások (ujjtartások, kéztartások, kartartások, dinamikus karmozgások, karhullámok),
- törzsmozgások (törzshajlítások előre, hátra és oldalra, törzsívek, törzsdöntések, dölések, fordítások, összetett mozgások),
- lábmozgások (lábfejtartások, lábtartások, lábfejmozgások, lábmozgások, lendítések, lábkörzések, térdhajlítások és – nyújtások),
- összetett gyakorlatok (sokszínű, változatos, összetett mozgások).

2. Fő mozgások

- testsúlyáthelyezések (helyben és helyváltoztatással),
- járások, futások (lépésváltozatok, összetett lépésformák, ritmizált lépések),
- szökdelések (alapszökdelések, szökdelések két lábról két lábra, szökdelések két lábról egy lábra, ritmizált szökdelések),
- ugrások (helyből és lendülettel végzett ugrások),
- egyensúlyhelyzetek (statikus egyensúlyozás és dinamikus egyensúlyozás),
- forgások (forgás zárt testtartással és forgás nyitott testtartással),
- hullámok (törzshullámok és teljes hullámok).

3. Kiegészítő mozgások

- Ritmusgyakorlatok,
- Tempógyakorlatok,
- Ütemgyakorlatok,
- Improvizációk,

- etűdök, gyakorlatláncok,
- zenés játékok.

A KLASSZIKUS BALETT ALAPJAI

(A tantárgyi program szabadon választott részét alkotja)

1. A helyes és jó légzéstechnika elsajátítása.
2. A helyes testtartás kialakítása.
3. A láb és karpozíciók gyakorlása rúdgyakorlatok segítségével.
4. A pliéék felhasználása bemelegítéskor és ugrások elsajátításakor.
5. A relevé (lábujjra vagy lábujjhegyre emelkedés) művészete.
6. Dégagés (lábcsúsztatások).

Fontos, hogy a növendék az év végi vizsgán be tudja mutatni:

- egyéni hajlékonyságát, rugalmasságát, tágságát,
- az órákon elsajátított egyensúlyi elemeket,
- tánclépéseket, szökdeléseket, egyszerű forgásokat és szökkenéseket,
- közös tánckompozíciót, etűdöt, amely bizonyítja, hogy képes a csoportos munkában való aktív, kreatív, fegyelmezett közreműködésre, valamint a tér, ritmika, dinamika tudatos használatára.

A számonkérés formája

A tanulók az Előképző 1-2. évfolyamán félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az elsajátított tananyag tudásának szintje,
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása,
- a képzéshez megfelelő tágság és hajlékonyság,
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés,
- a kreatív, önálló feladatmegoldás.

ALAPFOK

3-4. ÉVFOLYAM

Jazztechnika

A jazz-technika által a tanulók megismerik a jazz-tánc alaplépéseit, elsajátításának és előadásának stílusbeli kötöttségeit. Megtanulják a kontrakció-release tudatos használatát.

A tantárgy egy izolációs tréning fokozatos évenkénti felépítésén keresztül megismerteti a tanulókat a jazz tánc alapjaival.

1. Jazz-tréning:

Izolációs gyakorlat a gerincoszlop szakaszain, felülről lefelé haladva („bólogatós” néven ismert tréning) – ütemszámokkal megadva.

Elsajátítandó mozgásanyag:

- paralelle pozíció,
- fejdöntés, fejkörzés, fejemelés,
- válltolás, válllemelés, vállkörzés,

- mellkas – kontrakció és release,
- felsőtörzs nyújtás, törzshajlítás, törzsdöntés, törzskörzés,
- felülről indított törzshullám oldalra, hátra,
- alulról indított törzsnyújtás előre-hátra (body-roll),
- csípőtolás.

2. **Kombináció-etűd:**

- Minden órán új kombináció készítése a tananyag felhasználásával.
- Önálló etűdkészítés feladatként szólóban, majd párban.
- A 2.év végére hosszabb lélegzetű kombináció összeállítása, bemutatása.

Megjegyzés: az izolációs gyakorlatok célja, a törzs izomzatának és ízületeinek egyenletes, felülről történő megmozgatása, bemelegítése. A mozdulatok precíz és hatékony kivitelezése érdekében minden héten új részletek kerülnek megtanításra a már meglévő folytatásaként.

5-6. ÉVFOLYAM

JAZZTECHNIKA

1. **Jazz-tréning I.:**

Plié gyakorlat törzsmunkával és karvezetéssel (Jeszenszky-tréning).

Elsajátítandó mozgásanyag:

- paralelle láb- és karpozíciók,
- törzsdöntés-és hajlítás,
- alulról indított törzsnyújtás.

2. **Jazz-tréning II.:**

(Giordano – tréning.)

Elsajátítandó mozgásanyag:

- homorítás és kontrakció fekvésben,
- semleges lüktetés - fekvésben,
- nyújtás - fekvésben,
- kontrakció irányokba,
- ív - fekvésben,
- II. pozíciós nyújtás.

3. **Kombináció-etűd**

- Minden órán új kombináció készítése a tananyag felhasználásával.
- Önálló etűdkészítés feladatként, szólóban, párban, kisebb csoportokban.
- A 3-4. évben hosszabb lélegzetű koreográfiák összeállítása és bemutatása.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága,

- a jazztánc sajátosságainak megfelelő bemutatása,
- a kontrakció és a release tudatos használata.

Felhasznált irodalom:

1. Abádné Hauzer Henriette: Ritmikus sportgimnasztika
Sport Kiadó 1982
2. Szécsényiné dr. Fekete Irén: RSG – Mozgás, szépség, harmónia
Sport Kiadó 1986
3. Szécsényiné Fekete Irén: Művészi gimnasztika táncosoknak
Planétás Kiadó 1999

Esztétikus testképzés

(Berczik Sára módszere alapján)

Alapfok

1. és 2. évfolyam – heti 4 óra

Követelmények:

A tanuló ismerje:

- a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtását,
- a térirányok, térlépcsők gyakorlati alkalmazását,
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeit.

Legyen képes:

- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtására,
- a tudatos izomtevékenységre, izommunkára, izomérzékelésre,
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek használatára.

Iskolánkban a harmadik és negyedik évfolyamon a gyermeki test képzésével és mozgásnevelésével foglalkozunk, Berczik Sára mozgásanyaga és módszere alapján, amelynek kiváló testformáló hatása van. Ebben a módszerben figyelembe vesszük a növekedés főbb állomásainak sajátosságait, szem előtt tartjuk a profilaxis (megelőzés) elvét, valamint az esztétikus mozgásoktatásnak a nevelésben betöltött jelentős szerepét. Nevelésünk egyik fontos célja, hogy a gyermek testileg és szellemileg egészséges, fegyelmezett, harmonikusan képzett, kifinomult ízlésű emberré váljék.

Az esztétikus mozgásoktatás sajátossága:

1. A mozgáskészségen alapuló mozgásérzéklet tudatosítja egyrészt a fizikai képesség (távolság, hajlékonyság, rugalmasság, izomerő), másrészt a koordinációs képességek (plasztikus harmóniaérzék, mozgásátvevő hajlam) irányában.
2. Egyidejűleg foglalkoztat és fejleszt motorikus, vizuális és akusztikus irányban.
3. Sokoldalúan fejleszti a mozgáspályák és helyzetmódosulások révén az átgondolt, értékes, változatos plasztikai formák iránti érzéklet.
4. Súlyt fektet a tudatos izomtevékenység elsajátítására, a tudatos mozgásformák kialakításának fontosságára.
5. Az érzélem, akarat és értelem hullámhosszain keresztül finomítja a technikai szintet, a látásmódot és a hallás képességét.
6. Tudatosan működteti és dolgozza ki az izmokat.
7. A test részleges kidolgozásával megalapozza és megkönnyíti a tudatos mozgáskoordináció elsajátítását és ezzel megnyitja a fejlődés útját a további változatos és újszerű mozgásformák befogadására, átvételére.
8. Az ízületeket egymástól viszonylag függetlenül a testrészeknek nagyobb mozgásszabadságot biztosít, mint amennyire azok eddig korlátozva voltak, így az

egész izomzatra olyan egyenletesen ható gimnasztikus kidolgozást nyújt, amely egyben a test formálásának eszköze és módja lesz.

Megjegyzés:

Az órák legnagyobb részét a talajon, tehermentesített helyzetben végezzük. Így megóvjuk a növendékeket az idő előtti fáradástól, valamint az érdeklődését és a figyelmét is ébren tartjuk. Másodszor a talajon alátámasztott testrészekkel könnyebb, tisztább, pontosabb plasztikát tudunk kialakítani, mert a talaj biztonságot nyújtó vízszintes felülete a testrészek pontos mozgását segíti. A változatos testhelyzetekben való gyakoroltatás lehetővé teszi a test izomzatának arányos fejlesztését is.

1.évfolyam

Követelmények és elvárások:

A tanár

- Akadályozza meg, hogy mozgás közben a légzés visszatartásával a növendékek felesleges izomerőt fejtsenek ki, mert ez káros és gátolja a szép kivitelezést (ügyeljen arra, hogy a gyakorlatok közben a belégzés az orron át történjen, a kilégzés rendszerint szájon át – mindezt tudatosítsa és személyesen mutasson példát).
- Tudatosítsa a test izomzatának első, igen nehéz koordinációs feladatát, a helyes és természetes testtartást.
- Érezze fontos feladatának a függetlenítés technikájának elsajátítását (alkalmazza az ízületek és a szakaszok egymástól elkülönített mozgatásánál az erő egy speciális formáját).
- Alkalmazza a koordinációt, az ízületek és szakaszok együttes egyidejű összehangolását (a részeiben is előre elgondolt, célszerűen felépített mozdulatot pontosan és hiánytalanul mutatja be, s ezt a gyermekek részeiben is szabatosan és pontosan veszik át).

A növendék

- Sajátítsa el a tanár segítségével a helyes légző - technikát, amely a képzés előrehaladtával automatikussá válik.
- Szokja meg a helyes testtartást és tudatosan korrigálja magát, ha gyakorlat közben ettől eltér.
- A speciális gyakorlatok bevéseével és begyakorlásával alkalmazza a függetlenítés technikáját.
- A betanult és előadott etűdökben tudatosan alkalmazza a koordinációt, az ízületek és a szakaszok együttes idejű összehangolását.

AZ ESZTÉTIKUS TESTKÉPZÉS ALAPFOKÚ MOZGÁSANYAGA

(A tantervi program kötelező részét alkotja)

1. A törzs részeinek (keresztcsont, központi, háti és nyaki szakasz) gyakorlatai.

Az évfolyam speciálisan kiemelt gyakorlatai:

- törzsdöntés és törzsdőlés,
 - törzshajlás (részhajlás és teljes hajlás),
 - törzsív és ellentétes törzsív.
 - 2. A felső végtag és részeinek (lapocka, felkar, alkar, kézfej, ujjak) gyakorlatai
- Az évfolyam speciálisan kiemelt gyakorlatai: a kézfej és az ujjak gyakorlatai:*

- kézfej: hajlítás (fel – le, jobbra – balra), nyújtás, fordítás, körzés,

- ujjak: hajlítás különböző fokozatai (ujj és ujjpercek), nyújtás, távolítás egymástól, összezárás, takarás, valamint ezen mozgásformák variációi.

3. Az alsó végtag és részeinek (felső lábszár, alsó lábszár, lábfej, ujjak) gyakorlatai
Az évfolyam speciálisan kiemelt gyakorlatai: a talp, a lábfej és az ujjak mozgáslehetőségei:

- talp: sarok – féltalp – ujjhegy – átgördülés,
- lábfej. hajlítás, nyújtás, fordítás, körzés,
- ujjak: behúzás (macskakarom), nyújtás, távolítás egymástól.

A KLASSZIKUS BALETT ALAPJAI

(A tantervi program szabadon választott részét alkotja)

1. Battement tendu.
2. Kartartások és karpozíciók.
3. Port de bras -k.
4. Előkészítő mozgások és gyakorlatok forgásokhoz (preparációk).

Fontos, hogy a növendék az év végi vizsgakoncerten be tudja mutatni

- tudatosan fejlesztett, egyéni hajlékonyságát, tágságát, rugalmasságát,
- az órákon elsajátított esztétikus testképző gyakorlatokat,
- tánclépéseket, ugrásokat és forgásokat,
- a közös tánckompozíciót, etűdöt, melynek folyamán biztonsággal érezze helyét a térben, társaihoz viszonyított helyzetét, kapcsolatát és képes legyen végrehajtani zökkenő mentesen a koreográfiát.

2. évfolyam

Cél: az előző évfolyamon tanultak elmélyítése és továbbfejlesztése.

Követelmények és elvárások:

A tanár

- tudatosítsa növendékeiben a helyes légzés fontosságát, ezzel segítse a mozdulatok szép kivitelezését (helyezzen súlyt továbbra is a az orron át történő belégzésre és a szájon át történő kilégzésre),
- javítsa ki a hanyag, szembetűnően rossz testtartást, korrigálja az apróbb – nagyobb hibákat
- továbbra is szorgalmazza a függetlenítés technikájának helyes elsajátítását,
- legyen gondja a koordinációra vagyis az ízületek és szakaszok egyidejű összehangolására.

A növendék

- ügyeljen továbbra is a helyes légző - technika elsajátítására (amely az év során automatikussá válik),
- már saját maga is korrigálja tudatosan helytelen testtartását,
- a speciális gyakorlatok további bevézésével és begyakorlásával alkalmazza a függetlenítés technikáját,
- a betanult és előadott etűdökben kezdje tudatosan alkalmazni a koordinációt, az ízületek és szakaszok együttes idejű összehangolását.

AZ ESZTÉTIKUS TESTKÉPZÉS ALAPFOKÚ MOZGÁSANYAGA

(A tantervi program kötelező részét alkotja)

1. A törzs részeinek (keresztcsont, központi, háti és nyaki szakasz) gyakorlatai.

Az évfolyam speciálisan kiemelt gyakorlatai:

- törzsfordítás – ellentétes törzsív,
- törzskörzés,
- fúró – törzskörzés,
- hullám.

2. A felső végtag és részeinek (lapocka, felkar, alkar, kézfej, ujjak) gyakorlatai.

Az évfolyam speciálisan kiemelt gyakorlatai: lapocka és felkar, valamint alkar

- lapocka mozgáslehetőségei : közelítés, zárás, távolítás, emelés,
- felkar: emelés, fordítás, körzés, valamint ezen mozgásformák variációi,
- alkar: hajlítás, nyújtás, fordítás, körzés, valamint ezen mozgásformák variációi szabadon és támaszhelyzetekben.

3. Az alsó végtag és részeinek (felső lábszár, alsó lábszár, lábfej, ujjak) gyakorlatai.

Az évfolyam speciálisan kiemelt gyakorlatai: alsó és felső lábszár

- alsó lábszár: hajlítás, emelés, körzés, fordítás, valamint ezen mozgásformák variációi,
- felső lábszár: emelés, fordítás, körzés, valamint ezen mozgásformák variációi.

A KLASSZIKUS BALETT ALAPJAI

(A tantervi program szabadon választható részét alkotja)

1. Battement tendu
2. Port de bras – k
3. Forgáseőkészítő mozgások, preparációk
4. Sasszék.

Fontos, hogy a növendék az év végi vizsgakoncerten be tudja mutatni

- egyéni hajlékonyságát, rugalmasságát, tágságát,
- improvizációs készségét,
- kreatív együttműködését csoportja többi tagjával,
- az elsajátított mozgáselemet, lépéskombinációkat,
- a közös tánckompozíciót, etűdöt.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása,
- a tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés kialakulása,
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete és használata,
- kreativitás a spontán, önálló feladatmegoldásokban,
- kreativitás az improvizációban és etűdkészítésben.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Sákovicsné Dömölky Lídia: A gyermek harmóniája

Berczik Sára esztétikus testképző módszere - Sport Kiadó 1990

Graham-technika

A Graham-technika a klasszikus balettől eltérő, elsőként megjelenő moderntánc-technika, amelynél a mozgás indítója a törzs, annak központja. Ez az elv beépült az összes modern és számos posztmodern technika alapjaiba.

A tananyag elsajátítása heti egyszer, 45 perces órában, történik.

TOVÁBBKÉPZŐ

7.évfolyam

Az első év anyaga a Graham-technika alapjait képező, s azt a többitől megkülönböztető mozgáselvek, alapelemek és alapsorozatok megtanítása.

Elsajátítandó mozgásanyag:

- rugózó gerincmozgások,
- a légzés bevonása a törzs, majd a teljes test mozgásába,
- a spirális mozgások alapja, a gerincforgatás,
- a testközpontból kiinduló összes mozgáshoz szükséges beidegzések gyakorlása,
- álló középgyakorlatok,
- diagonális lépés-, járás-, futásgyakorlatok,
- ritmizált lépésgyakorlatok, hármaslépések,
- ugrások helyben, páros lábbal.

8.évfolyam

Elsajátítandó mozgásanyag:

- az előző évfolyamon tanultak elmélyítése,
- a testközpont – indítású, „contraction-release” és a spirális mozgások ötvözése,
- a testsúly eltolásával, elbillentésével foglalkozó gyakorlatok,
- lépéskombinációk: az eddig álló helyzetben végzett gyakorlatok kimozdítása különböző terekbe,
- a „contraction-release” és a „spiral” elemeinek alkalmazása az ugrások közben.

Megjegyzés: a tanult elemekből, gyakorlatokból az év végére egy gyakorlatsor, füzér állítható össze, amely koreografikusabb formában szemlélteti az elvégzett két év anyagát és a tanulók egyéni képességeit is.

A számonkérés formája

A tanulók a Továbbképző 7-8. évfolyamán félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága,
- a Graham-technika speciális gerinchasználatának tudatossága,
- a technika dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása.

Limón-technika

9.évfolyam

(heti 2x90 perc)

Az első év célja a Limón-technika alapjait képező és a többi modern tánc technikáktól eltérő alap mozgáselvek megtanítása.

Elsajátítandó mozgásanyag:

- a gerinc izolált mozgásának alapjai,
- fej, kar, láb izolált mozgáslehetőségeinek feltárása és elsajátítása,
- a gerinc szakaszainak egymást követő mozgatása folyamatos gördülések által,
- láb-és karpozíciók elsajátítása, fejlesztése,
- gravitáció használata kisebb zuhanások által,
- középgyakorlatok,
- rotáció kiemelése,
- oppozíció megértetése, elsajátíttatása,
- „suspension” elsajátítása,
- kis ugrások előrehaladással történő kiegészítése.

10.évfolyam

(heti 2x90 perc)

A második év célja a Limón-technika alapelveinek használata.

Elsajátítandó mozgásanyag:

- a fej, kar, láb mozgáslehetőségeinek gyakoroltatása,
- a gerinc alap izolált mozgásainak gyakoroltatása,
- folyamatos gördülések elsajátítása,
- rugók, gördülések és „visszaépítések”,
- a gravitáció használata kisebb-nagyobb és teljes zuhanások által,
- alap lábpozíciók használata és váltogatása rotációs gyakorlatokon keresztül,
- ujjak legyezőszerű használata,
- gerinc szakaszainak mozgatása szakaszosan, egymást követve,
- lendülések előre pliében rugóval és rugó nélkül, karlendítéssel együtt,
- folyamatos „siklás”, előrehaladás oldalirányú lépésekkel tűzdelve,
- kis ugrások „sikló” lépésekkel összekötve,
- láblengetések előkészítése,
- egyik lábról a másikra történő ugrások előkészítése.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága,

- harmonikus, koordinált bemutatása,
- a Limón-technika stílusának megfelelő előadásmód,
- a technika dinamikai, érzelmi változásainak kifejezése.

Kontakt-technika

7. évfolyam

(heti 1x90 perc)

Feladatok:

- alap mozgási ismeretek elsajátítása,
 - saját ösztönös mozgások megismerése,
 - technikai elemek gyakorlása,
 - partnernmunka megismerése,
 - társ súlyának megismerése,
 - bizalom kiépítése a társsal szemben,
 - vezetett improvizációs gyakorlatok,
 - a testközelség fizikai megismerése.
1. Alaptechnika (egyéni gyakorlatok, párokban végzendő gyakorlatok földön, középhelyzetekben, állásban),
 - kapcsolat a földdel, saját súly átadása,
 - gurulások egyszerű formái,
 - támaszok és mozgások támaszban,
 - dőlések, séta, futás földi helyzetekbe érkezésekkel,
 - alap pozíciók a társnak felület átadásra,
 - földön társnak a testsúly egy részének átadása.
 2. Test tudatossági gyakorlatok (partner grafika),
 - alapismeretek, információ adása és vétele érintéssel,
 - az érintés minőségei,
 - nyak, váll-kar, csípő-láb grafika a test általános ellazultsági állapotának megteremtésére,
 3. Improvizáció (vezetett formában, kötött feladattal, párokban)
 - fej-fej, hát-hát, tenyér-tenyér, talp-talp érintéssel,
 - társ sétába vezetése érintéssel és irányváltások előidézése,
 - csukott szemes egyszerű társkövetéses gyakorlatok,

8. évfolyam

(heti 1x90 perc)

Feladatok:

- tanult technikai elemek ismételése, csiszolása, gyakorlása, új elemek tanulása,
 - partnernmunka addig tanult elemeinek gyakorlása,
 - társ súlyának részleges vagy teljes átvétele,
 - improvizatív mozgásszótár bővítése,
 - szabad improvizatív feladatok bevezetése.
1. Alaptechnika (egyéni és párokban végezhető gyakorlatok földön, középhelyzetekben, állásban):

- gurulások különböző testrészek vezetésével,
 - támaszokban,
 - súlyadás,
 - egyensúlyi helyzetek felvétele,
 - átgurulások (hason, oldalon, háton),
 - társ testfelületének használata gurulásra, gördülésre, csúszásra,
 - dőlések, séta, futás, ugrások partnerral végezve,
 - állásban, földön befejezve.
2. Test tudatossági gyakorlatok (partner grafika):
- az érintéssel finomabb érzékelés kialakítása,
 - nyak, váll-kar, csípő-láb grafika „rajzolás” mozgás közben,
 - ízületek izolálása - végtag mozgatással.
3. Improvizáció (vezetett formában, kötött feladatokkal szabadon párban, trió formában):
- alap érintésekkel ismételtes
 - társ mozgatása, táncba vitele, szerepváltásokkal történjen a tánc
 - társ által alkotott felületek kihasználása
 - csukott szemes vezetékes és követékes feladatok

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- gördülékeny és puha izomtónus és földhasználat,
- a technikai elemek tánc közbeni előhívása, automatizmusa, nyitottságra való hajlam,
- harmónia a társsal és a tanuló saját mozdulataival,
- a kreativitás, az improvizáció és kompozíció tudatos használata.

Modern jazz - technika

(Matt Mattox-technika alapján)

9. évfolyam

(heti 1x90 perc)

1. Bázisgyakorlatok:

- paralelle – en dehors pozícióváltások,
- fentről lefelé haladva történő gerincoszlop és térdízület bemelegítését szolgáló gyakorlat,
- relevé, talon, plié, majd rotációk a mellkasból,
- boka, térd és csípő ízületek bemelegítése,
- demi plié, grand plié,
- kontrakciós gyakorlatok és release,

- battement jeté gyakorla,t
- nyújtó gyakorlat,
- fej izoláció,
- rond de jambe par terre,
- váll izoláció gyakorlat,
- frappé,
- csípőizoláció,
- mellkas izolációadagio.

2. Középgyakorlatok:

- rond de jambe par terre – haladva,
- tour gyakorlatok,
- chaine gyakorlat,
- előző három gyakorlat kombinációi,
- developpék minden irányban.

3. Kis allegrók:

- sauté két lábon,
- egylábás sauté váltott lábakkal,
- parallele és en dehors assemblék és sissonne formák kombinációi.

4. Diagonálban haladó gyakorlatok:

- a már elsajátított középgyakorlatok kombinálása földhasználattal,
- rövid tánckombinációk.

5. Levezető gyakorlatok:

- nyújtással, tágítással egybekötött légző gyakorlatok.

10.évfolyam

(heti 1x90 perc)

1. Bázis gyakorlatok:

Ugyanaz, ami az előző évfolyamon.

2. Középgyakorlatok:

- rond de jambe par terre – haladva,
- különböző tourkombinációk,
- chaine gyakorlat grand tourokkal kombinálva,
- haladás, testsúlyáthelyezés, irányváltoztatás gyakorlatok,
- parallele pozícióban – haladva – developpék minden irányba,

3. Kis allegrók:

- sauté két lábon,
- egylábás sauté váltott lábakkal,
- assemblék és sissonne formák kombinációi,

4. Diagonálban haladó gyakorlatok:

- a középgyakorlat kombinálása földhasználattal és nagy ugrásokkal,
- rövid tánckombináció.

5. Levezető gyakorlatok:

Nyújtással, tágítással egybekötött légző gyakorlatok.

A számonkérés formái

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága,

TOVÁBBKÉPZŐ

(7-8-9-10. Évfolyam)

IMPROVIZÁCIÓ

(7-8-9-10. Évfolyam)

(heti 1 óra)

Az Improvizáció tantárgy tananyaga az improvizációs eszköztárat, feladattárat tartalmazza. Az egyes területek variálása, kombinálása nélkülözhetetlen.

7. évfolyam

Forma és tér

Forma (a testrészek viszonyai, mozgása)

statikus pozíció

- egyenes, íves, szegletes, belső és külső tengelyek körül elfordított testrészekkel (nem csak végtagokkal) létrehozott „szobrok”
- két (vagy több) táncos statikus pozícióinak összerakása (szoborcsoportok) síkban, térben
- párhuzamosság-keresztezés, szimmetria-aszimmetria, függőleges szintkülönbségek, síkeltolás, síkelfordítás, szokatlan támaszhelyzetek használata

Feladatok

- improvizáció megállítása, megfigyelve a létrejövő elemek viszonyait
- improvizáció megállítása úgy, hogy „értelmes” kompozíció jöjjön létre

mozgások

- helyzetváltoztatás - helyváltoztatás
- egyes testrészek mozgása – bábozás, lábszínház, hastánc
- több testrész mozgása
- vezetés – fejjel, kézzel, lábbal, centrummal, tetszőlegesen megérintett testtájjal, kívülről, belülről
- mozgás – nyújtott, íves, szegletes, elfordított testrészekkel

Feladatok

- tánc a fentiek közül egyfajta rendszerben
- tánc egyedül két rendszerben váltakozva
- partnerrel egyszerre vagy ellentétesen
- két csoport mozog felváltva pl. nyújtott illetve íves testrészekkel

- három mozgáskarakter váltogatása: pl. 1. szobor, 2. helyben mozgás, 3. helyváltoztatás
- a váltást kiválthatja külső hatás: zenei váltás, egyezményes jel, vagy a partner karakterváltása

Tér (a test és a környezet)

Szubjektív tér

(mindig a medence helyzetéhez viszonyítva)

- haladás – előre, hátra, oldalra, jobbra, balra, fel (a fej irányában), le (a láb irányában), részút, kombinációkban
- elfordulások a test tengelyei körül – tengely a testen belül (pl. tourok), tengely a testen kívül (pl. chainé) Vízszintes tengely (forgások). Függőleges tengely (gurulások).

Objektív tér

(a medence helyzete a tér valamely eleméhez – díszlet, másik tánsos(ok) – viszonyítva)

- statikus kompozíciók: dombormű, friz, szobor, szoborcsoport, előtér-háttér

Mozgás a térben:

- geometrikus terek – egyenes, négyzet, téglalap, rombusz, ív, hullámvonal, körív, nyolcas, hármas, szabad formák rajzolása a térben
- szociális terek – kör, lánc, kígyó, sor, pár, trió, négyes
- csoport mozgása a térben – a geometrikus és szociális tér kombinációja

Feladatok

- csoportalakítás a fenti formavilág valamelyike alapján, a fenti formák térbeírása egyedül, csoportban
- a szubjektív és objektív tér fogalomrendszere alapján: térátlón való előre, oldalazva, hátra, háttal előre haladás, stb.
- csoport mozog a térben: pl. változatlan a csoport belső rendje; változatlan a csoport külső alakja (pl.: arccal mindvégig a nézők felé forduló tagokból álló, kört formáló csoport nagy köríven mozog a színpadon.)
- gesztikulálás nélkül, szavakkal a partner vagy csoport mozgásának irányítása
- terv rajzolása, majd végrehajtása, a tér nevezetes pontjainak jelölése: (ajtó, zongora...), a táncos pozíciója, (irány, magasság szint ...), a haladás mikéntje, (futás, ugrás, gurulás). A nézők ellenőrzik a terv pontos megvalósítását.

Idő

- mihez képest mérjük az időt? Út, belső órák, külső mértékek
- kitöltött és üres idő: mozgás és szünet
- relatív viszonyok: gyors-lassú, folyamatos-szagatott, egyenletes-változó sebességű, gyorsuló-lassuló, változó gyorsulású mozgások
- egyenletes, egyenetlen és rendszertelen lüktetésű mozgások
- az alaplüktetés (Tempó)
- a hangsúly. (Szimmetrikus, aszimmetrikus ritmusok 4/4, 3/4, 2/4, 6/4, 5/4, 7/4, 9/4 ...)
- a periódus (ütem, sor, strófa. Kis forma, nagy forma)
- ritmus alkotás. Ritmus követés. Harmonizálás, kontraszt és különbözőség.
- testrészek, egyének és csoportok ritmikai viszonyai

Feladatok

- mozgás a fenti lehetőségek egyike szerint
- stopp-os játék
- ritmus alkotás a mozgás keltette zajjal

- harmonizáló, ellentétes és eltérő ritmusok a testen belül: izolációs gyakorlatok
- a pár egyik tagja áll a másik mozog és fordítva
- az egyik csoport áll a mások mozog és fordítva
- a pár egyik tagja lassan, a másik gyorsan mozog. Ugyanez csoporttal. Ugyanez más ritmikai ellentétpárokkal.
- Cél a két fokozatú kontrasztok után a három, esetleg több fokozat megkülönböztetése

Dinamika

A test pozícióinak és mozgásainak négy különböző dinamikai lehetősége van: vezetett

- mindkét antagonista izomcsoport aktív, működésük aránya dönti el a mozgás irányát

lendített

- az adott mozdulatot létrehozó antagonista izomcsoportok egyike működik csak

tartott

- az aktív izom erő kifejtés nem hoz létre mozgást (mozdulatlanságot eredményez)

passzív

- külső erő (gravitáció, partner, másik testrész, gép) mozgatja a testet illetve testrészt, vagy nem jön létre mozgás

Feladatok

- hasonlatok, képek eljátszása: méz, jég, vas, fa, víz, ólom, füst, rongybaba, állatok
- egymás jellemző dinamikájának megfigyelése és utánzása
- hangulatokhoz kapcsolódó mozgások (kopogó léptek, hebrencsül csapódó lábak karok, fáradt-friss mozgások) megfigyelése és utánzása. A megtapasztalt dinamika átvitele más semleges mozgásanyagra
- partner mozgása közben dinamikájának utánzása
- dinamika meghatározása, majd a létrejövő ritmikai világ megfigyelése, később az egyik összetevő megváltoztatása. Pl.: Vezetett mozgáshoz könnyű a folyamatosságot társítani, nehezebb pl. a szaggatottságot.

A táncos pszichofiziológiai (testi-lelki) állapota

Ha a táncos pusztán fizikai test lenne, a tér-idő-dinamika koordináta rendszer elégséges lenne jelentése maradéktalan leírására. *Az ember azonban test, tudat és lélek.* A közeg, amelyben él, legalább annyira szociális, mint fizikai. A táncos, a közeg és kölcsönhatásai az improvizáció során jól átélhetőek.

Feladatok

- autogén tréningből kiinduló relaxáció
- passzív mozgások átélése
- önmegfigyelés tánc helyzetekben
- spontán reakciók kivárása és megfigyelése
- a légzés, figelemmel kíséree tánc helyzetekben
- az érzékelés, elsősorban a mozgásérzékelés (kinesztézia) átélése, megfigyelése
- a társ érzékelésének megfigyelése
- vakon vezetve mozgás
- bizalmi játékok – vakos, egymást emeljük, támasztjuk

Az improvizáció alapelemei: téma és variáció

Téma (zenei értelemben

jellege:

- gesztus – hétköznapi jelentéssel, értelemmel (is) bíró mozdulat
 - táncmozgás – valamely táncnyelv eleme vagy ilyenből származó vagy az adott táncnyelv logikájából következő mozgás
 - születő mozdulat, születő mozgás – az anatómia és a személyiség erőterében születő új téma
- alapegységei:
- időbeli felosztás – az egész test egy időegység alatt történő elmozdulása,
 - térbeli felosztás – az egész test mozgását összetevő testrész mozgások,

az „értelmes” egységek (részleges értékű) nyelvi hasonlatokkal:

- szótag, szó, mondat, bekezdés, szöveg, illetve próza, ritmikus próza, líra, párbeszéd, kórus
- súlyhelyzetek, „suspension” és átmeneti helyzetek megkülönböztetése (a súlypont és gravitáció illetve súlypont és támasz viszonyának figyelembevételével)

Variációs módszerek

- ismétlés – változatlan formában
- elcsúsztatás, tükrözés – síkszimmetria (egyszerű tükör), tengelyes szimmetria, fent-lent tükrözés. Jobb-bal megfordítás
- ismétlés – térben, időben, dinamikában, előadói magatartásban, a környezettel való összefüggésben (konstellációban) variálva
- kánon, megfordítás – rák. Augmentáció (növesztés), diminúció (kicsinyítés) tömörítés, rövidítés, szintelmozdítás, függőleges tengely elfordítása
- összerakás – az első (egy taktusnyi) mozdulat ismétlése, majd bővítése egy mozdulattal, majd egy újabbal. (a, ab, abc, abcd ...). Ugyanez ketten, többen.
- egy mozgássor jobb és egy mások sor bal oldalának összerakásálmprovizációs készségfejlesztő gyakorlatok:
- spontán és szándékoltt mozgások egyöntetű utánzása
- nagyon gyors feladatok – nincs idő a tudatos szelekcióra
- motívum témává emelése, kiválasztása spontán mozgássorozatból
- spontán játékszabályok felismerése, megtartása

Megjegyzések:

a tanár ne mozgásanyagot, mozgásstílust, modort tanítson, hanem kapcsolatteremtő eljárásokat, amelyeket a tanuló a saját mozgásvilágával tölt fel.

Az egyes területek variálása, kombinálása nélkülözhetetlen, ettől lesznek a megismert eljárások életszerűek, táncban felhasználhatóak.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

- félévi beszámoló:
gyakorlat : a tanult anyag biztos ismerete, improvizálás.
elmélet : a tanult anyaghoz kapcsolódó elmélet (pl. táncrend)
- év végi bemutató:
a tanult koreográfiák színpadi bemutatása.

Fontos, hogy a növendék az év végi vizsgakoncerten be tudja mutatni

- tudatosan fejlesztett, egyéni hajlékonyságát, tágságát, rugalmasságát,
- tánclépéseket, ugrásokat és forgásokat,

- a közös tánckompozíciót, etűdöt, melynek folyamán biztonsággal érezze helyét a térben, társaihoz viszonyított helyzetét, kapcsolatát és képes legyen végrehajtani zökkenő mentesen a koreográfiát.

Legyen képes

- a csoportos munkában való aktív, kreatív, fegyelmezett közreműködésre,
- a tér, ritmika, dinamika tudatos használatára, kapcsolatteremtő improvizációra.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmének:

- az improvizáció tananyagának ismerete
- a forma, a tér, az idő, a dinamika együttes komplex alkalmazása
- a kreativitás, improvizációs készség kibontakozása
- az improvizáció és kompozíció tudatos használata

A pedagógus a tanuló teljesítményét (szóbeli, írásos), előmenetelét a tanítási év közben rendszeresen értékeli.

A félévi és a tanév végi értesítőbe/bizonyítványba az alapfok 1-6. évfolyamon és a továbbképző évfolyamain 1-5-ig terjedő számjegyekkel értékelünk.

Adható érdemjegyek:

5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2 (elégséges), 1 (elégtelen).

Jeles (5) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletesen magas színvonalú munkát végzett, a tanterv által előírt tananyagot elvégezte, a vizsganyagot, vizsgaelőadását hibátlanul, magas színvonalon előadta, illetve vizsgamunkái kiemelkedő színvonalúak.

Jó (4) adható tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletes tanulmányi munkát végzett, a tanterv szerint előírt tananyagot elvégezte.

Közepes (3) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán változó színvonalú munkát végzett, az előírt követelményeket nagyrészt, de kifogásolható módon, bizonytalanul teljesítette.

Elégséges (2) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán megbízhatatlanul, hanyagul tanult, az előírt tananyagot, technikai követelményeket gyenge színvonalon teljesítette.

Elégtelen (1) osztályzatot kell adni annak a tanulónak, akinek úgy a félévi, mint az év végi munkája, valamint a vizsgán nyújtott teljesítménye értékelhetetlen.

A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy a tanuló az adott évfolyam minimális követelményeinek megfeleljen.

8.évfolyam

Cél az előző évben tanultak elmélyítése, gazdagítása.

Forma és tér

Forma (a testrészek viszonyai, mozgása)

statikus pozíciók

- egyenes, íves, szegletes, belső és külső tengelyek körül elfordított testrészekkel (nem csak végtagokkal) létrehozott „szobrok”

- két (vagy több) táncos statikus pozícióinak összerakása (szoborcsoportok) síkban, térben

- párhuzamosság-keresztelés, szimmetria-aszimmetria, függőleges szintkülönbségek, síkeltolás, síkfordítás, szokatlan támaszhelyzetek használata

Feladatok

- improvizáció megállítása, megfigyelve a létrejövő elemek viszonyait
- improvizáció megállítása úgy, hogy „értelmes” kompozíció jöjjön létre

mozgások

- helyzetváltoztatás - helyváltoztatás
- egyes testrészek mozgása – bábozás, lábszínház, hastánc
- több testrész mozgása
- vezetés – fejjel, kézzel, lábbal, centrummal, tetszőlegesen megérintett testtájjal, kívülről, belülről
- mozgás – nyújtott, íves, szegletes, elfordított testrészekkel

Feladatok

- tánc a fentiek közül egyfajta rendszerben
- tánc egyedül két rendszerben váltakozva
- partnerrel egyszerre vagy ellentétesen
- két csoport mozog felváltva pl. nyújtott illetve íves testrészekkel
- három mozgáskarakter váltogatása: pl. 1. szobor, 2. helyben mozgás, 3. helyváltoztatás
- a váltást kiválthatja külső hatás: zenei váltás, egyezményes jel, vagy a partner karakterváltása

Tér (a test és a környezet)

Szubjektív tér

(mindig a medence helyzetéhez viszonyítva)

- haladás – előre, hátra, oldalra, jobbra, balra, fel (a fej irányában), le (a láb irányában), részút, kombinációkban
- elfordulások a test tengelyei körül – tengely a testen belül (pl. tourok), tengely a testen kívül (pl. chainé) Vízszintes tengely (forgások). Függőleges tengely (gurulások).

Objektív tér

(a medence helyzete a tér valamely eleméhez – díszlet, másik táncos(ok) – viszonyítva)

- statikus kompozíciók: dombormű, friz, szobor, szoborcsoport, előtér-háttér

Mozgás a térben:

- geometrikus terek – egyenes, négyzet, téglalap, rombusz, ív, hullámvonal, körív, nyolcas, hármas, szabad formák rajzolása a térben
- szociális terek – kör, lánc, kígyó, sor, pár, trió, négyes
- csoport mozgása a térben – a geometrikus és szociális tér kombinációja

Feladatok

- csoportalakítás a fenti formavilág valamelyike alapján, a fenti formák térbeírása egyedül, csoportban
- a szubjektív és objektív tér fogalomrendszere alapján: térátlón való előre, oldalazva, hátra, háttal előre haladás, stb.

- csoport mozog a térben: pl. változatlan a csoport belső rendje; változatlan a csoport külső alakja (pl.: arccal mindvégig a nézők felé forduló tagokból álló, kört formáló csoport nagy köríven mozog a színpadon.)
- gesztikulálás nélkül, szavakkal a partner vagy csoport mozgásának irányítása
- terv rajzolása, majd végrehajtása, a tér nevezetes pontjainak jelölése: (ajtó, zongora...), a táncos pozíciója, (irány, magasság szint ...), a haladás mikéntje, (futás, ugrás, gurulás). A nézők ellenőrzik a terv pontos megvalósítását.

Idő

- mihez képest mérjük az időt? Út, belső órák, külső mértékek
- kitöltött és üres idő: mozgás és szünet
- relatív viszonyok: gyors-lassú, folyamatos-szaggatott, egyenletes-változó sebességű, gyorsuló-lassuló, változó gyorsulású mozgások
- egyenletes, egyenetlen és rendszertelen löktetésű mozgások
- az alaplöktetés (Tempó)
- a hangsúly. (Szimmetrikus, aszimmetrikus ritmusok 4/4, 3/4, 2/4, 6/4, 5/4, 7/4, 9/4 ...)
- a periódus (ütem, sor, strófa. Kis forma, nagy forma)
- ritmus alkotás. Ritmus követés. Harmonizálás, kontraszt és különbözőzés.
- testrészek, egyének és csoportok ritmikai viszonyai

Feladatok

- mozgás a fenti lehetőségek egyike szerint
- stopp-os játék
- ritmus alkotás a mozgás keltette zajjal
- harmonizáló, ellentétes és eltérő ritmusok a testen belül: izolációs gyakorlatok
- a pár egyik tagja áll a másik mozog és fordítva
- az egyik csoport áll a mások mozog és fordítva
- a pár egyik tagja lassan, a másik gyorsan mozog. Ugyanez csoporttal. Ugyanez más ritmikai ellentétpárokkal.
- Cél a két fokozatú kontrasztok után a három, esetleg több fokozat megkülönböztetése

Dinamika

A test pozícióinak és mozgásainak négy különböző dinamikai lehetősége van:

- vezetett
- mindkét antagonista izomcsoport aktív, működésük aránya dönti el a mozgás irányát
- lendített
- az adott mozdulatot létrehozó antagonista izomcsoportok egyike működik csak
- tartott
- az aktív izom erő kifejtés nem hoz létre mozgást (mozdulatlanságot eredményez)
- passzív
- külső erő (gravitáció, partner, másik testrész, gép) mozgatja a testet illetve testrészt, vagy nem jön létre mozgás

Feladatok

- hasonlatok, képek eljátszása: méz, jég, vas, fa, víz, ólom, füst, rongybaba, állatok
- egymás jellemző dinamikájának megfigyelése és utánzása
- hangulatokhoz kapcsolódó mozgások (kopogó léptek, hebrencsül csapódó lábak karok, fáradt-friss mozgások) megfigyelése és utánzása. A megtapasztalt dinamika átvitele más semleges mozgásanyagra

- partner mozgása közben dinamikájának utánzása
- dinamika meghatározása, majd a létrejövő ritmikai világ megfigyelése, később az egyik összetevő megváltoztatása. Pl.: Vezetett mozgáshoz könnyű a folyamatosságot társítani, nehezebb pl. a szaggatottságot.

A táncos pszichofiziológiai (testi-lelki) állapota

Ha a táncos pusztán fizikai test lenne, a tér-idő-dinamika koordináta rendszer elégséges lenne jelentése maradéktalan leírására. Az *ember azonban test, tudat és lélek*. A közeg, amelyben él, legalább annyira szociális, mint fizikai. A táncos, a közeg és kölcsönhatásai az improvizáció során jól átélhetőek.

Feladatok

- autogén tréningből kiinduló relaxáció
- passzív mozgások átélése
- önmegfigyelés tánc helyzetekben
- spontán reakciók kivárása és megfigyelése
- a légzés, figyelemmel kísérése tánchelyzetekben
- az érzékelés, elsősorban a mozgásérezékelés (kinesztézia) átélése, megfigyelése
- a társ érzékelésének megfigyelése
- vakon vezetve mozgás
- bizalmi játékok – vakos, egymást emeljük, támasztjuk

Az improvizáció alapelemei: téma és variáció

Téma (zenei értelemben)

jellege:

- gesztus – hétköznapi jelentéssel, értelemmel (is) bíró mozdulat
- táncmozgás – valamely táncnyelv eleme vagy ilyenből származó vagy az adott táncnyelv logikájából következő mozgás
- születő mozdulat, születő mozgás – az anatómia és a személyiség erőterében születő új téma

alapegységei:

- időbeli felosztás – az egész test egy időegység alatt történő elmozdulása,
- térbeli felosztás – az egész test mozgását összetevő testrész mozgások, az „értelmes” egységek (részleges értékű) nyelvi hasonlatokkal:
- szótag, szó, mondat, bekezdés, szöveg, illetve próza, ritmikus próza, líra, párbeszéd, kórus
- súlyhelyzetek, „suspension” és átmeneti helyzetek megkülönböztetése (a súlypont és gravitáció illetve súlypont és támasz viszonyának figyelembevételével)

Variációs módszerek

- ismétlés – változatlan formában
- elcsúsztatás, tükrözés – síkszimmetria (egyszerű tükör), tengelyes szimmetria, fent-lent tükrözés. Jobb-bal megfordítás
- ismétlés – térben, időben, dinamikában, előadói magatartásban, a környezettel való összefüggésben (konstellációban) variálva
- kánon, megfordítás – rák. Augmentáció (növesztés), diminúció (kicsinyítés) tömörítés, rövidítés, szintelmozdítás, függőleges tengely elfordítása
- összerakás – az első (egy taktusnyi) mozdulat ismétlése, majd bővítése egy mozdulattal, majd egy újabbal. (a, ab, abc, abcd ...). Ugyanez ketten, többen.
- egy mozgássor jobb és egy mások sor bal oldalának összerakása

Improvizációs készségfejlesztő gyakorlatok:

- spontán és szándékolt mozgások egyöntetű utánzása

- nagyon gyors feladatok – nincs idő a tudatos szelekcióra
- motívum témává emelése, kiválasztása spontán mozgássorozatokból
- spontán játékszabályok felismerése, megtartása

Megjegyzések:

a tanár ne mozgásanyagot, mozgásstílust, modort tanítson, hanem kapcsolatteremtő eljárásokat, amelyeket a tanuló a saját mozgásvilágával tölt fel.

Az egyes területek variálása, kombinálása nélkülözhetetlen, ettől lesznek a megismert eljárások életszerűek, táncban felhasználhatóak.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

- félévi beszámoló:

gyakorlat : a tanult anyag biztos ismerete, improvizálás.

elmélet : a tanult anyaghoz kapcsolódó elmélet (pl. táncrend)

- év végi bemutató:

a tanult koreográfiák színpadi bemutatása.

Fontos, hogy a növendék az év végi vizsgakoncerten be tudja mutatni

- tudatosan fejlesztett, egyéni hajlékonyságát, tágságát, rugalmasságát,
- tánclépéseket, ugrásokat és forgásokat,
- a közös tánckompozíciót, etűdöt, melynek folyamán biztonsággal érezze helyét a térben, társaihoz viszonyított helyzetét, kapcsolatát és képes legyen végrehajtani zökkenő mentesen a koreográfiát.

Legyen képes

- a csoportos munkában való aktív, kreatív, fegyelmezett közreműködésre,
- a tér, ritmika, dinamika tudatos használatára, kapcsolatteremtő improvizációra.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmének:

- az improvizáció tananyagának ismerete
- a forma, a tér, az idő, a dinamika együttes komplex alkalmazása
- a kreativitás, improvizációs készség kibontakozása
- az improvizáció és kompozíció tudatos használata

A pedagógus a tanuló teljesítményét (szóbeli, írásos), előmenetelét a tanítási év közben rendszeresen értékeli.

A félévi és a tanév végi értesítőbe/bizonyítványba az alapfok 1-6. évfolyamon és a továbbképző évfolyamain 1-5-ig terjedő számjegyekkel értékelünk.

Adható érdemjegyek:

5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2 (elégséges), 1 (elégtelen).

Jeles (5) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletesen magas színvonalú munkát végzett, a tanterv által előírt tananyagot elvégezte, a vizsgaanyagot, vizsgaelőadását hibátlanul, magas színvonalon előadta, illetve vizsgamunkái kiemelkedő színvonalúak.

Jó (4) adható tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletes tanulmányi munkát végzett, a tanterv szerint előírt tananyagot elvégezte.

Közepes (3) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán változó színvonalú munkát végzett, az előírt követelményeket nagyrészt, de kifogásolható módon, bizonytalanul teljesítette.

Elégséges (2) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán megbízhatatlanul, hanyagul tanult, az előírt tananyagot, technikai követelményeket gyenge színvonalon teljesítette.

Elégtelen (1) osztályzatot kell adni annak a tanulónak, akinek úgy a félévi, mint az év végi munkája, valamint a vizsgán nyújtott teljesítménye értékelhetetlen.

A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy a tanuló az adott évfolyam minimális követelményeinek megfeleljen.

9. évfolyam

Cél az előző tanévben tanultak elmélyítése, gazdagítása.

Forma és tér

Forma (a testrészek viszonyai, mozgása)

statikus pozíciók

- egyenes, íves, szegletes, belső és külső tengelyek körül elfordított testrészekkel (nem csak végtagokkal) létrehozott „szobrok”
- két (vagy több) táncos statikus pozícióinak összerakása (szoborcsoportok) síkban, térben
- párhuzamosság-keresztelés, szimmetria-aszimmetria, függőleges szintkülönbségek, síkeltolás, síkelfordítás, szokatlan támaszhelyzetek használata

Feladatok

- improvizáció megállítása, megfigyelve a létrejövő elemek viszonyait
- improvizáció megállítása úgy, hogy „értelmes” kompozíció jöjjön létre

mozgások

- helyzetváltoztatás - helyváltoztatás
- egyes testrészek mozgatása – bábozás, lábszínház, hastánc
- több testrész mozgatása
- vezetés – fejjel, kézzel, lábbal, centrummal, tetszőlegesen megérintett testtájjal, kívülről, belülről
- mozgás – nyújtott, íves, szegletes, elfordított testrészekkel

Feladatok

- tánc a fentiek közül egyfajta rendszerben
- tánc egyedül két rendszerben váltakozva
- partnerrel egyszerre vagy ellentétesen
- két csoport mozog felváltva pl. nyújtott illetve íves testrészekkel
- három mozgáskarakter váltogatása: pl. 1. szobor, 2. helyben mozgás, 3. helyváltoztatás
- a váltást kiválthatja külső hatás: zenei váltás, egyezményes jel, vagy a partner karaktersváltása

Tér (a test és a környezet)

Szubjektív tér

(mindig a medence helyzetéhez viszonyítva)

-
- haladás – előre, hátra, oldalra, jobbra, balra, fel (a fej irányában), le (a láb irányában), részút, kombinációkban
 - elfordulások a test tengelyei körül – tengely a testen belül (pl. tourok), tengely a testen kívül (pl. chainé) Vízszintes tengely (forgások). Függőleges tengely (gurulások).

Objektív tér

(a medence helyzete a tér valamely eleméhez – díszlet, másik tánsos(ok) – viszonyítva)

- statikus kompozíciók: dombormű, friz, szobor, szoborcsoport, előtér-háttér

Mozgás a térben:

- geometrikus terek – egyenes, négyzet, téglalap, rombusz, ív, hullámvonal, körív, nyolcas, hármas, szabad formák rajzolása a térben

- szociális terek – kör, lánc, kígyó, sor, pár, trió, négyes

- csoport mozgása a térben – a geometrikus és szociális tér kombinációja

Feladatok
- csoportalakítás a fenti formavilág valamelyike alapján, a fenti formák térbeírása egyedül, csoportban

- a szubjektív és objektív tér fogalomrendszere alapján: térátlón való előre, oldalazva, hátra, háttal előre haladás, stb.

- csoport mozog a térben: pl. változatlan a csoport belső rendje; változatlan a csoport külső alakja (pl.: arccal mindvégig a nézők felé forduló tagokból álló, kört formáló csoport nagy köríven mozog a színpadon.)

- gesztikulálás nélkül, szavakkal a partner vagy csoport mozgásának irányítása

- terv rajzolása, majd végrehajtása, a tér nevezetes pontjainak jelölése: (ajtó, zongora...), a táncos pozíciója, (irány, magasság szint ...), a haladás mikéntje, (futás, ugrás, gurulás). A nézők ellenőrzik a terv pontos megvalósítását.

Idő

- mihez képest mérjük az időt? Út, belső órák, külső mértékek

- kitöltött és üres idő: mozgás és szünet

- relatív viszonyok: gyors-lassú, folyamatos-szagatott, egyenletes-változó sebességű, gyorsuló-lassuló, változó gyorsulású mozgások

- egyenletes, egyenetlen és rendszertelen löktetésű mozgások

- az alaplöktetés (Tempó)

- a hangsúly. (Szimmetrikus, aszimmetrikus ritmusok 4/4, 3/4, 2/4, 6/4, 5/4, 7/4, 9/4 ...)

- a periódus (ütem, sor, strófa. Kis forma, nagy forma)

- ritmus alkotás. Ritmus követés. Harmonizálás, kontraszt és különbözőség.

- testrészek, egyének és csoportok ritmikai viszonyai

Feladatok

- mozgás a fenti lehetőségek egyike szerint

- stopp-os játék

- ritmus alkotás a mozgás keltette zajjal

- harmonizáló, ellentétes és eltérő ritmusok a testen belül: izolációs gyakorlatok

- a pár egyik tagja áll a másik mozog és fordítva

- az egyik csoport áll a mások mozog és fordítva

- a pár egyik tagja lassan, a másik gyorsan mozog. Ugyanez csoporttal. Ugyanez más ritmikai ellentétpárokkal.

- Cél a két fokozatú kontrasztok után a három, esetleg több fokozat megkülönböztetése

Dinamika

A test pozícióinak és mozgásainak négy különböző dinamikai lehetősége van: vezetett

- mindkét antagonista izomcsoport aktív, működésük aránya dönti el a mozgás irányát lendített

- az adott mozdulatot létrehozó antagonista izomcsoportok egyike működik csak tartott

- az aktív izom erő kifejtés nem hoz létre mozgást (mozdulatlanságot eredményez) passzív

- külső erő (gravitáció, partner, másik testrész, gép) mozgatja a testet illetve testrészt, vagy nem jön létre mozgás

Feladatok

- hasonlatok, képek eljátszása: méz, jég, vas, fa, víz, ólom, füst, rongybaba, állatok

- egymás jellemző dinamikájának megfigyelése és utánzása

- hangulatokhoz kapcsolódó mozgások (kopogó léptek, hebrencsül csapódó lábak karok, fáradt-friss mozgások) megfigyelése és utánzása. A megtapasztalt dinamika átvitele más semleges mozgásanyagra

- partner mozgása közben dinamikájának utánzása

- dinamika meghatározása, majd a létrejövő ritmikai világ megfigyelése, később az egyik összetevő megváltoztatása. Pl.: Vezetett mozgáshoz könnyű a folyamatosságot társítani, nehezebb pl. a szaggatottságot.

A táncos pszichofiziológiai (testi-lelki) állapota

Ha a táncos pusztán fizikai test lenne, a tér-idő-dinamika koordináta rendszer elégséges lenne jelentése maradéktalan leírására. Az *ember azonban test, tudat és lélek*. A közeg, amelyben él, legalább annyira szociális, mint fizikai. A táncos, a közeg és kölcsönhatásai az improvizáció során jól átélhetőek.

Feladatok

- autogén tréningből kiinduló relaxáció

- passzív mozgások átélése

- önmegfigyelés tánc helyzetekben

- spontán reakciók kivárása és megfigyelése

- a légzés, figyelemmel kíséree tánc helyzetekben

- az érzékelés, elsősorban a mozgásérzékelés (kinesztézia) átélése, megfigyelése

- a társ érzékelésének megfigyelése

- vakon vezetve mozgás

- bizalmi játékok – vakos, egymást emeljük, támasztjuk

Az improvizáció alapelemei: téma és variáció

Téma (zenei értelemben)

jellege:

- gesztus – hétköznapi jelentéssel, értelemmel (is) bíró mozdulat

- táncmozgás – valamely táncnyelv eleme vagy ilyenből származó vagy az adott táncnyelv logikájából következő mozgás

- születő mozdulat, születő mozgás – az anatómia és a személyiség erőterében születő új téma

alapegységei:

- időbeli felosztás – az egész test egy időegység alatt történő elmozdulása,

- térbeli felosztás – az egész test mozgását összetevő testrész mozgások,

az „értelmes” egységek (részleges értékű) nyelvi hasonlatokkal:

- szótag, szó, mondat, bekezdés, szöveg, illetve próza, ritmikus próza, líra, párbeszéd, kórus

- súlyhelyzetek, „suspension” és átmeneti helyzetek megkülönböztetése (a súlypont és gravitáció illetve súlypont és támasz viszonyának figyelembevételével)

Variációs módszerek

- ismétlés – változatlan formában

- elcsúsztatás, tükrözés – síkszimmetria (egyszerű tükör), tengelyes szimmetria, fent-lent tükrözés. Jobb-bal megfordítás
- ismétlés – térben, időben, dinamikában, előadói magatartásban, a környezettel való összefüggésben (konstellációban) variálva
- kánon, megfordítás – rák. Augmentáció (növesztés), diminúció (kicsinyítés) tömörítés, rövidítés, szintelmozdítás, függőleges tengely elfordítása
- összerakás – az első (egy taktusnyi) mozdulat ismétlése, majd bővítése egy mozdulattal, majd egy újabbal. (a, ab, abc, abcd ...). Ugyanez ketten, többen.
- egy mozgássor jobb és egy mások sor bal oldalának összerakása

Improvizációs készségfejlesztő gyakorlatok:

- spontán és szándékolt mozgások egyöntetű utánzása
- nagyon gyors feladatok – nincs idő a tudatos szelekcióra
- motívum témává emelése, kiválasztása spontán mozgássorozatból
- spontán játékszabályok felismerése, megtartása

Megjegyzések:

a tanár ne mozgásanyagot, mozgásstílust, modort tanítson, hanem kapcsolatteremtő eljárásokat, amelyeket a tanuló a saját mozgásvilágával tölt fel.

Az egyes területek variálása, kombinálása nélkülözhetetlen, ettől lesznek a megismert eljárások életszerűek, táncban felhasználhatóak.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

- félévi beszámoló:

gyakorlat : a tanult anyag biztos ismerete, improvizálás.

elmélet : a tanult anyaghoz kapcsolódó elmélet (pl. táncrend)

- év végi bemutató:

a tanult koreográfiák színpadi bemutatása.

Fontos, hogy a növendék az év végi vizsgakoncerten be tudja mutatni

- tudatosan fejlesztett, egyéni hajlékonyságát, tágságát, rugalmasságát,
- tánclépéseket, ugrásokat és forgásokat,
- a közös tánckompozíciót, etűdöt, melynek folyamán biztonsággal érezze helyét a térben, társaihoz viszonyított helyzetét, kapcsolatát és képes legyen végrehajtani zökkenő mentesen a koreográfiát.

Legyen képes

- a csoportos munkában való aktív, kreatív, fegyelmezett közreműködésre,
- a tér, ritmika, dinamika tudatos használatára, kapcsolatteremtő improvizációra.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmének:

- az improvizáció tananyagának ismerete
- a forma, a tér, az idő, a dinamika együttes komplex alkalmazása
- a kreativitás, improvizációs készség kibontakozása
- az improvizáció és kompozíció tudatos használata

A pedagógus a tanuló teljesítményét (szóbeli, írásos), előmenetelét a tanítási év közben rendszeresen értékeli.

A félévi és a tanév végi értesítőbe/bizonyítványba az alapfok 1-6. évfolyamon és a továbbképző évfolyamain 1-5-ig terjedő számjegyekkel értékelünk.

adható érdemjegyek:

5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2 (elégséges), 1 (elégtelen).

jeles (5) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletesen magas színvonalú munkát végzett, a tanterv által előírt tananyagot elvégezte, a vizsgaanyagot, vizsgaelőadását hibátlanul, magas színvonalon előadta, illetve vizsgamunkái kiemelkedő színvonalúak.

Jó (4) adható tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletes tanulmányi munkát végzett, a tanterv szerint előírt tananyagot elvégezte.

Közepes (3) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán változó színvonalú munkát végzett, az előírt követelményeket nagyrészt, de kifogásolható módon, bizonytalanul teljesítette.

Elégséges (2) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán megbízhatatlanul, hanyagul tanult, az előírt tananyagot, technikai követelményeket gyenge színvonalon teljesítette.

Elégtelen (1) osztályzatot kell adni annak a tanulónak, akinek úgy a félévi, mint az év végi munkája, valamint a vizsgán nyújtott teljesítménye értékelhetetlen.

A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy a tanuló az adott évfolyam minimális követelményeinek megfeleljen.

10. évfolyam

Cél az előző tanévben tanultak elmélyítése, gazdagítása.

Forma és tér

Forma (a testrészek viszonyai, mozgása)

statikus pozíciók

- egyenes, íves, szegletes, belső és külső tengelyek körül elfordított testrészekkel (nem csak végtagokkal) létrehozott „szobrok”
- két (vagy több) táncos statikus pozícióinak összerakása (szoborcsoportok) síkban, térben
- párhuzamosság-keresztelés, szimmetria-aszimmetria, függőleges szintkülönbségek, síkeltolás, síkelfordítás, szokatlan támaszhelyzetek használata

Feladatok

- improvizáció megállítása, megfigyelve a létrejövő elemek viszonyait
- improvizáció megállítása úgy, hogy „értelmes” kompozíció jöjjön létre

mozgások

- helyzetváltoztatás - helyváltoztatás
- egyes testrészek mozgatása – bábozás, lábszínház, hastánc
- több testrész mozgatása
- vezetés – fejjel, kézzel, lábbal, centrummal, tetszőlegesen megérintett testtájjal, kívülről, belülről
- mozgás – nyújtott, íves, szegletes, elfordított testrészekkel

Feladatok

- tánc a fentiek közül egyfajta rendszerben
- tánc egyedül két rendszerben váltakozva
- partnerrel egyszerre vagy ellentétesen
- két csoport mozog felváltva pl. nyújtott illetve íves testrészekkel
- három mozgáskarakter váltogatása: pl. 1. szobor, 2. helyben mozgás, 3. helyváltoztatás
- a váltást kiválthatja külső hatás: zenei váltás, egyezményes jel, vagy a partner karaktersváltása

Tér (a test és a környezet)

Szubjektív tér

(mindig a medence helyzetéhez viszonyítva)

- haladás – előre, hátra, oldalra, jobbra, balra, fel (a fej irányában), le (a láb irányában), részút, kombinációkban
- elfordulások a test tengelyei körül – tengely a testen belül (pl. tourok), tengely a testen kívül (pl. chainé) Vízszintes tengely (forgások). Függőleges tengely (gurulások).

Objektív tér

(a medence helyzete a tér valamely eleméhez – díszlet, másik tánsos(ok) – viszonyítva)

- statikus kompozíciók: dombormű, friz, szobor, szoborcsoport, előtér-háttér

Mozgás a térben:

- geometrikus terek – egyenes, négyzet, téglalap, rombusz, ív, hullámvonal, körív, nyolcas, hármas, szabad formák rajzolása a térben
- szociális terek – kör, lánc, kígyó, sor, pár, trió, négyes
- csoport mozgása a térben – a geometrikus és szociális tér kombinációja

Feladatok

- csoportalakítás a fenti formavilág valamelyike alapján, a fenti formák térbeírása egyedül, csoportban
- a szubjektív és objektív tér fogalomrendszere alapján: térátlón való előre, oldalazva, hátra, háttal előre haladás, stb.
- csoport mozog a térben: pl. változatlan a csoport belső rendje; változatlan a csoport külső alakja (pl.: arccal mindvégig a nézők felé forduló tagokból álló, kört formáló csoport nagy köríven mozog a színpadon.)
- gesztikulálás nélkül, szavakkal a partner vagy csoport mozgásának irányítása
- terv rajzolása, majd végrehajtása, a tér nevezetes pontjainak jelölése: (ajtó, zongora...), a táncos pozíciója, (irány, magasság szint ...), a haladás mikéntje, (futás, ugrás, gurulás). A nézők ellenőrzik a terv pontos megvalósítását.

Idő

- mihez képest mérjük az időt? Út, belső órák, külső mértékek
- kitöltött és üres idő: mozgás és szünet
- relatív viszonyok: gyors-lassú, folyamatos-szaggatott, egyenletes-változó sebességű, gyorsuló-lassuló, változó gyorsulású mozgások
- egyenletes, egyenetlen és rendszertelen löktetésű mozgások
- az alaplöktetés (Tempó)
- a hangsúly. (Szimmetrikus, aszimmetrikus ritmusok $4/4$, $3/4$, $2/4$, $6/4$, $5/4$, $7/4$, $9/4$...)
- a periódus (ütem, sor, strófa. Kis forma, nagy forma)
- ritmus alkotás. Ritmus követés. Harmonizálás, kontraszt és különbözőség.
- testrészek, egyének és csoportok ritmikai viszonyai

Feladatok

- mozgás a fenti lehetőségek egyike szerint
- stopp-os játék
- ritmus alkotás a mozgás keltette zajjal
- harmonizáló, ellentétes és eltérő ritmusok a testen belül: izolációs gyakorlatok
- a pár egyik tagja áll a másik mozog és fordítva
- az egyik csoport áll a mások mozog és fordítva
- a pár egyik tagja lassan, a másik gyorsan mozog. Ugyanez csoporttal. Ugyanez más ritmikai ellentétpárokkal.

- Cél a két fokozatú kontrasztok után a három, esetleg több fokozat megkülönböztetése

Dinamika

A test pozícióinak és mozgásainak négy különböző dinamikai lehetősége van: vezetett

- mindkét antagonista izomcsoport aktív, működésük aránya dönti el a mozgás irányát

lendített

- az adott mozdulatot létrehozó antagonista izomcsoportok egyike működik csak tartott

- az aktív izom erő kifejtés nem hoz létre mozgást (mozdulatlanságot eredményez) passzív

- külső erő (gravitáció, partner, másik testrész, gép) mozgatja a testet illetve testrészt, vagy nem jön létre mozgás

Feladatok

- hasonlatok, képek eljátszása: méz, jég, vas, fa, víz, ólom, füst, rongybaba, állatok
- egymás jellemző dinamikájának megfigyelése és utánzása
- hangulatokhoz kapcsolódó mozgások (kopogó léptek, hebrencsül csapódó lábak karok, fáradt-friss mozgások) megfigyelése és utánzása. A megtapasztalt dinamika átvitele más semleges mozgásanyagra
- partner mozgása közben dinamikájának utánzása
- dinamika meghatározása, majd a létrejövő ritmikai világ megfigyelése, később az egyik összetevő megváltoztatása. Pl.: Vezetett mozgáshoz könnyű a folyamatosságot társítani, nehezebb pl. a szaggatottságot.

A táncos pszichofiziológiai (testi-lelki) állapota

Ha a táncos pusztán fizikai test lenne, a tér-idő-dinamika koordináta rendszer elégséges lenne jelentése maradéktalan leírására. *Az ember azonban test, tudat és lélek.* A közeg, amelyben él, legalább annyira szociális, mint fizikai. A táncos, a közeg és kölcsönhatásai az improvizáció során jól átélhetőek.

Feladatok

- autogén tréningből kiinduló relaxáció
- passzív mozgások átélése
- önmegfigyelés tánc helyzetekben
- spontán reakciók kivárása és megfigyelése
- a légzés, figyelemmel kísérése tánc helyzetekben
- az érzékelés, elsősorban a mozgásérzékelés (kinesztézia) átélése, megfigyelése
- a társ érzékelésének megfigyelése
- vakon vezetve mozgás
- bizalmi játékok – vakos, egymást emeljük, támasztjuk

Az improvizáció alapelemei: téma és variáció

Téma (zenei értelemben)

jellege:

- gesztus – hétköznapi jelentéssel, értelemmel (is) bíró mozdulat
- táncmozgás – valamely táncnyelv eleme vagy ilyenből származó vagy az adott táncnyelv logikájából következő mozgás
- születő mozdulat, születő mozgás – az anatómia és a személyiség erőterében születő új téma

alapegységei:

- időbeli felosztás – az egész test egy időegység alatt történő elmozdulása,

- térbeli felsztás – az egész test mozgását összetevő testrész mozgások, az „értelmes” egységek (részleges értékű) nyelvi hasonlatokkal:
- szótag, szó, mondat, bekezdés, szöveg, illetve próza, ritmikus próza, líra, párbeszéd, kórus
- súlyhelyzetek, „suspension” és átmeneti helyzetek megkülönböztetése (a súlypont és gravitáció illetve súlypont és támasz viszonyának figyelembevételével)

Variációs módszerek

- ismétlés – változatlan formában
- elcsúsztatás, tükrözés – síkszimmetria (egyszerű tükör), tengelyes szimmetria, fent-lent tükrözés. Jobb-bal megfordítás
- ismétlés – térben, időben, dinamikában, előadói magatartásban, a környezettel való összefüggésben (konstellációban) variálva
- kánon, megfordítás – rák. Augmentáció (növesztés), diminúció (kicsinyítés) tömörítés, rövidítés, szintelmozdítás, függőleges tengely elfordítása
- összerakás – az első (egy taktusnyi) mozdulat ismétlése, majd bővítése egy mozdulattal, majd egy újabbal. (a, ab, abc, abcd ...). Ugyanez ketten, többen.
- egy mozgássor jobb és egy mások sor bal oldalának összerakása

Improvizációs készségfejlesztő gyakorlatok:

- spontán és szándékolt mozgások egyöntetű utánzása
- nagyon gyors feladatok – nincs idő a tudatos szelekcióra
- motívum témává emelése, kiválasztása spontán mozgássorozatból
- spontán játékszabályok felismerése, megtartása

Megjegyzések:

a tanár ne mozgásanyagot, mozgásstílust, modort tanítson, hanem kapcsolatteremtő eljárásokat, amelyeket a tanuló a saját mozgásvilágával tölt fel.

Az egyes területek variálása, kombinálása nélkülözhetetlen, ettől lesznek a megismert eljárások életszerűek, táncban felhasználhatóak.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

- félévi beszámoló:
gyakorlat : a tanult anyag biztos ismerete, improvizálás.
elmélet : a tanult anyaghoz kapcsolódó elmélet (pl. táncrend)
- év végi bemutató:
a tanult koreográfiák színpadi bemutatása.

Fontos, hogy a növendék az év végi vizsgakoncerten be tudja mutatni

- tudatosan fejlesztett, egyéni hajlékonyságát, tágságát, rugalmasságát,
- tánclépéseket, ugrásokat és forgásokat,
- a közös tánckompozíciót, etüddöt, melynek folyamán biztonsággal érezze helyét a térben, társaihoz viszonyított helyzetét, kapcsolatát és képes legyen végrehajtani zökkenő mentesen a koreográfiát.

Legyen képes

- a csoportos munkában való aktív, kreatív, fegyelmezett közreműködésre,
 - a tér, ritmika, dinamika tudatos használatára, kapcsolatteremtő improvizációra.
- Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmének:*

- az improvizáció tananyagának ismerete
- a forma, a tér, az idő, a dinamika együttes komplex alkalmazása
- a kreativitás, improvizációs készség kibontakozása
- az improvizáció és kompozíció tudatos használata

A pedagógus a tanuló teljesítményét (szóbeli, írásos), előmenetelét a tanítási év közben rendszeresen értékeli.

A félévi és a tanév végi értesítőbe/bizonyítványba az alapfok 1-6. évfolyamon és a továbbképző évfolyamain 1-5-ig terjedő számjegyekkel értékelünk.

Adható érdemjegyek:

5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2 (elégséges), 1 (elégtelen).

Jeles (5) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletesen magas színvonalú munkát végzett, a tanterv által előírt tananyagot elvégezte, a vizsgaanyagot, vizsgaelőadását hibátlanul, magas színvonalon előadta, illetve vizsgamunkái kiemelkedő színvonalúak.

Jó (4) adható tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletes tanulmányi munkát végzett, a tanterv szerint előírt tananyagot elvégezte.

Közepes (3) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán változó színvonalú munkát végzett, az előírt követelményeket nagyrészt, de kifogásolható módon, bizonytalanul teljesítette.

Elégséges (2) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán megbízhatatlanul, hanyagul tanult, az előírt tananyagot, technikai követelményeket gyenge színvonalon teljesítette.

Elégtelen (1) osztályzatot kell adni annak a tanulónak, akinek úgy a félévi, mint az év végi munkája, valamint a vizsgán nyújtott teljesítménye értékelhetetlen.

A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy a tanuló az adott évfolyam minimális követelményeinek megfeleljen.

KOMPOZÍCIÓ

(heti 1 óra)

Továbbképző 9-10. évfolyam

A tananyag egy része azonos az Improvizáció tantárgy anyagával, a különbség a feladatokban és azok megoldásában van

9. évfolyam

A tánckompozíció közeg

- a szereplők jellege, száma – karakter, fiú-lány arány, életkor, képzettség
- helyszín – talaj, háttér, előtér, fények, a nézők elhelyezkedése
- akusztikus környezet – hanghatások, zene, a hangok megjelenésének helye
- a táncosok megjelenése – ruha, cipő, haj, festés
- időtartam
- mozgásanyag
- kompozíciós elvek, eljárások
- szűzség, koncepció – az inspirációs bázis, a kívánt hatás

Feladatok

megadott feladatok, pl. az alábbi szempontok szerint:

- a zene
- különleges formájú tér

- a táncosok száma
- a koreográfus nem táncolhat saját kompozíciójában
- a nézők felül, körben, stb. helyezkednek el
- a koreográfiának tartalmaznia kell bizonyos motívumokat
- egyetlen fényforrást lehet használni

A tánckompozíció alapelemei: téma és variáció

Téma

jellege:

- gesztus – hétköznapi jelentéssel, értelemmel (is) bíró mozdulat
- táncmozgás – valamely táncnyelv eleme vagy ilyenből származó, vagy az adott táncnyelv logikájából következő mozgás
- születő mozdulat, születő mozgás – az anatómia és a személyiség erőterében születő új téma

alapegységei:

- időbeli felosztás – az egész test egy időegység alatt történő elmozdulása
- térbeli felosztás – az egész test mozgását összetevő testrész mozgások

az „értelmes” egységek (részleges értékű) nyelvi hasonlatokkal:

- szótag, szó, mondat, bekezdés, szöveg, illetve próza, ritmikus próza, líra, párbeszéd, kórus
- súlyhelyzetek, „suspension” és átmeneti helyzetek megkülönböztetése (a súlypont és gravitáció, illetve súlypont és támasz viszonyának figyelembevételével) *variációs módszerek:*

- ismétlés – változatlan formában
- elcsúsztatás, tükrözés – síkszimmetria (egyszerű tükör), tengelyes szimmetria, fent-lent tükrözés. Jobb-bal megfordítás
- ismétlés – térben, időben, dinamikában, előadói magatartásban, a környezettel való összefüggésben (konstellációban) variálva
- kánon. megfordítás – rák. augmentáció (növesztés), diminúció (kicsinyítés), tömörítés, rövidítés, szintelmozdítás, függőleges tengely elfordítása
- összerakás: az első (egy taktusnyi) mozdulat ismétlése, majd bővítése egy mozdulattal, majd egy újabbal (a, ab, abc, abcd...)
- egy mozgássor jobb és egy másik sor bal oldalának összerakása

Feladatok

- összerakós játék egyedül, többen
- az improvizációt megfigyeli a „koreográfus” 2-4 onnan kiemelt elemből kompozíciót készít, a variációs eljárások egyikének felhasználásával.

Idegen témát, más eljárást nem alkalmazhat

- a „koreográfus” gesztikulálás, „előtáncolás” nélkül, csak szavakkal irányítja egy táncos, később a csoport mozgását (szókincs, terminológia, pontos belső kép, lényeglátásra nevelő gyakorlat)
- „krokizás”. 10 másodperces (8 ütemes kompozíciók készítése, 1. a kiindulópont. 2. az odavezető út és 3. a véghelyzet pontos megjelölésével)
- mozgás terv rajzolása, majd végrehajtása: a tér nevezetes pontjainak jelölése (ajtó, zongora...), a táncos pozíciója (irány, magasság szint...), a haladás mikéntje (futás, ugrás, gurulás...). A nézők ellenőrzik a terv pontos megvalósítását
- rajz közérthető pálcika emberekkel (2-3, később 4-8 mozgásfázis rögzítésére), a rajz alapján mozognak a táncosok

Forma és tér

Forma

(a testrészek viszonyai, mozgása)

statikus pozíciók:

- egyenes, íves, szegletes, belső és külső tengelyek körül elfordított testrészekkel (nemcsak végtagokkal) létrehozott „szobrok”
- két (vagy több) táncos statikus pozíciónak összerakása (szoborcsoportok) síkban, térben

- párhuzamosság-keresztezés, szimmetria-aszimmetria, függőleges szintkülönbségek, síkeltolás, síkelfordítás, szokatlan támaszhelyzetek használata.

Feladatok

- élő festmények, fotók, frízek, szoborcsoportok beállítása
- a létrejött kompozíció lebontása

mozgások

- helyzetváltoztatás - helyváltoztatás
- egyes testrészek mozgása – bábozás, lábszínház, hastánc
- több testrész mozgása
- vezetés – fejjel, kézzel, lábbal, centrummal, tetszőlegesen megérintett testtájjal, kívülről, belülről
- mozgás – nyújtott, íves, szegletes, elfordított testrészekkel

Feladatok

- 2-2, később több fázisból álló tréning készítése, kizárólag egyfajta rendszerű mozgásokból
- ugyanez két rendszer váltakozó használatával
- az egyik táncos mozgása az egyik, a másik táncos mozgása a másik rendszerben. A folyamat előre meghatározott pontján váltsanak.
- két csoport mozgása felváltva: pl. az egyiket nyújtott, a másikat íves testrészekkel
- három mozgáskarakter váltogatása: pl. 1. szobor, 2. helyben mozgás, 3. helyváltoztatás

Tér

(a test és a környezet)

Szubjektív tér

(mindig a medence helyzetéhez viszonyítva)

- haladás – előre, hátra, oldalra, jobbra, balra, fel (a fej irányában), le (a láb irányában), részút, kombinációkban

- elfordulások a test tengelyei körül – tengely a testen belül (pl. tourok), tengely a testen kívül (pl. chainé). Vízszintes tengely (forgások). Függőleges tengely (gurulások)

Objektív tér
(a medence helyzete a tér valamely eleméhez – díszlet, másik táncos(ok) – viszonyítva)

- statikus kompozíciók: dombormű, fríz, szobor, szoborcsoport, előtér-háttér

mozgás a térben:

- geometrikus terek – egyenes, négyzet, téglalap, rombusz, ív, hullámvonal, körív, nyolcas, hármas, szabad formák rajzolása a térben
- szociális terek – kör, lánc, kígyó, sor, pár, trió, négyes
- csoport mozgása a térben – a geometrikus és szociális tér kombinációja

Feladatok

- a koreográfus csukott szemmel elképzel egyet a fenti lehetőségek közül, majd megvalósítja a képet vagy a 8-16 ütemes sort
- alaprajz rajzolása és „lejárása”
- csoportalakítás a fenti formavilág valamelyike alapján
- egy táncossal, csoporttal, szólistával és csoporttal, két csoporttal a térbe „íratás” a fenti formákból

- a szubjektív és objektív tér fogalomrendszere alapján: térátlón való előre, oldalazva, hátra; háttal előre haladás stb
- csoport mozog a térben: p. változatlan a csoport belső rendje; változatlan a csoport külső alakja (pl. arccal egymás felé forduló tagokból álló, a nézők felé nyitott félkört formáló csoport nagy köríven mozog a színpadon)

Idő

- Mihez képest mérjük az időt? Út, belső órák, külső mértékek
- kitöltött és üres idő: mozgás és szünet
- relatív viszonyok: gyors-lassú, folyamatos-szaggatott, egyenletes-változó sebességű, gyorsuló-lassuló, változó gyorsulású mozgások
- egyenletes, egyenetlen és rendszertelen löktetésű mozgások
- az alaplöktetés (tempó)
- a hangsúly (szimmetrikus, aszimmetrikus ritmusok. 4/4, 3/4, 2/4, 6/4, 5/4, 7/4, 9/4 ...)
- a periódus (ütem sor, strófa. Kis forma, nagy forma)
- ritmusalkotás, tirmuskövetés. Harmonizálás, kontraszt és különbözőség
- testrészek, egyének és csoportok ritmikai viszonyai

Feladatok

- rövid szóló készítése táncosok részére, majd a szólók összeszerkesztése
- a motívumok lassítása és gyorsítása, a szólamok összeillesztése
- fenti gyakorlatok csoporttal, szólista + csoport, két csoport viszonylatában
- a kétfokozatú kontrasztok után három, esetleg több fokozat megkülönböztetése
- adott motívum variációja a zene szólamai szerint
- adott motívum tempójához zene keresése
- tánc csendben
- tánc metronómmal
- azonos alaplöktetésű, de más beosztású (3,4,5,7 negyedek) mozgások egymás mellé illesztése. Találkozási pontok megfigyelése
- független tempójú vagy nem metrikus sorok táncolása
- azonos mozgássor megtanulása más-más ütembeosztásban

Dinamika

A test pozícióinak és mozgásainak négy különböző dinamikai lehetősége van:

- vezetett – mindkét antagonista izomcsoport aktív, működésük aránya dönti el a mozgás irányát
- lendített – az adott mozdulatot létrehozó antagonista izomcsoportok egyike működik csak
- tartott – az aktív izom erő kifejtés nem hoz létre mozgást (mozdulatlanságot eredményez)
- passzív – külső erő (gravitáció, partner, másik testrész, gép) mozgatja a testet, illetve testrészt, vagy nem jön létre mozgás

Feladatok

- hasonlatok, képek eljátszása: méz, jég, vas, fa, víz, ólom, füst, rongybaba, állatok
- jellemző dinamikájú mozgások reprodukálása (tüsszentés, elesés, bóbiskolás, stb.) az adott dinamika átvitele más mozgásanyagra
- adott mozgásanyag más-más dinamikával való végeztetése
- adott dinamikájú mozgássor más-más tempóban való végeztetése

A táncos pszichofiziológiai (testi-lelki) állapota

- a tér-idő-dinamika rendszerben egyértelmű pontossággal végrehajtott mozgás is megváltozik, ha azt a táncos más belső állapotban mutatja be, illetve másik táncos táncója ugyanazt a motívumot

- az adott feladathoz alkalmas személy kiválasztásához szükséges szempontok, folyamatok megtanulása – szereposztás

Feladatok

- a koreográfus a táncosnak belső állapotára vonatkozó instrukciókat ad
- azonos koreográfiák más táncosokkal való eltáncoltatása, az eredmények összehasonlítása

Megjegyzés: a kompozíciós kurzus szorosan összefügg az improvizációs munkával. Az alapanyag, az eszközt nagyrészt azonosak. A két alkotói módszer sosem jelenik meg tisztán. A döntő különbség az alábbi párhuzamba állított kategóriák arányában rejlik:

Improvizáció:

egyszeri

a táncosok egyben koreográfusok

erőssége a spotenitás természetessége
kisebb egységek átfogására alkalmas
kis számú hatáselem variálható
kis létszámban (2-8) működik igazán jól
illékony

Kompozíció

ismételhető

a koreográfus és a táncos szerepe
elkülönül

erőssége a tudatos dramaturgia
nagy ívű szerkezetekhez előnyös
összművészeti hatásokhoz előnyös
nagyobb csoportoknál is működik
rögzített

A kompozíció tantárgy keretében a tanulók tanulnak komponálni, azonban tanulságos és elkerülhetetlen, hogy a pedagógus is készítsen kompozíciót. A tanár segítse a „koreográfust”, de ne oldja meg helyette a felmerülő nehézségeket. Tanítsa meg, hogy koncentráljon a tiszta belső képre és a gyors, egyértelmű megfogalmazásokra.

A kompozíciók elemzésekor ne csak a szándék vagy a hatás felől, hanem mindkettő összefüggésében elemezzük a munkákat.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

- félévi beszámoló:
gyakorlat : a tanult anyag biztos ismerete, improvizálás.
elmélet : a tanult anyaghoz kapcsolódó elmélet (pl. táncrend)
- év végi bemutató:
a tanult koreográfiák színpadi bemutatása.

Fontos, hogy a növendék az év végi vizsgakonzerten be tudja mutatni

- tudatosan fejlesztett, egyéni hajlékonyságát, tágságát, rugalmasságát,
- tánclépéseket, ugrásokat és forgásokat,
- a közös tánckompozíciót, etűdöt, melynek folyamán biztonsággal érezze helyét a térben, társaihoz viszonyított helyzetét, kapcsolatát és képes legyen végrehajtani zökkenő mentesen a koreográfiát.

Legyen képes

- a csoportos munkában való aktív, kreatív, fegyelmezett közreműködésre,
- a tér, ritmika, dinamika tudatos használatára, kapcsolatteremtő improvizációra.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- a kompozíció tantárgy tananyagának ismerete
- a forma-, a tér-, az idő-, a dinamika együttes, komplex alkalmazása
- a kreativitás, improvizációs készség, koreográfusi készség kibontása

A pedagógus a tanuló teljesítményét (szóbeli, írásos), előmenetelét a tanítási év közben rendszeresen értékeli.

A félévi és a tanév végi értesítőbe/bizonyítványba az alapfok 1-6. évfolyamon és a továbbképző évfolyamain 1-5-ig terjedő számjegyekkel értékelünk.

Adható érdemjegyek:

5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2 (elégséges), 1 (elégtelen).

Jeles (5) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletesen magas színvonalú munkát végzett, a tanterv által előírt tananyagot elvégezte, a vizsgaanyagot, vizsgaelőadását hibátlanul, magas színvonalon előadta, illetve vizsgamunkái kiemelkedő színvonalúak.

Jó (4) adható tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletes tanulmányi munkát végzett, a tanterv szerint előírt tananyagot elvégezte.

Közepes (3) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán változó színvonalú munkát végzett, az előírt követelményeket nagyrészt, de kifogásolható módon, bizonytalanul teljesítette.

Elégséges (2) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán megbízhatatlanul, hanyagul tanult, az előírt tananyagot, technikai követelményeket gyenge színvonalon teljesítette.

Elégtelen (1) osztályzatot kell adni annak a tanulónak, akinek úgy a félévi, mint az év végi munkája, valamint a vizsgán nyújtott teljesítménye értékelhetetlen.

A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy a tanuló az adott évfolyam minimális követelményeinek megfeleljen.

10.évfolyam

Cél az előző évben tanultak elmélyítése, gazdagítása.

A tánckompozíció közege

- a szereplők jellege, száma – karakter, fiú-lány arány, életkor, képzettség
- helyszín – talaj, háttér, előtér, fények, a nézők elhelyezkedése
- akusztikus környezet – hanghatások, zene, a hangok megjelenésének helye
- a táncosok megjelenése – ruha, cipő, haj, festés
- időtartam
- mozgásanyag
- kompozíciós elvek, eljárások
- szűzsé, koncepció – az inspirációs bázis, a kívánt hatás

Feladatok

megadott feladatok, pl. az alábbi szempontok szerint:

- a zene
- különleges formájú tér
- a táncosok száma
- a koreográfus nem táncolhat saját kompozíciójában
- a nézők felül, körben, stb. helyezkednek el
- a koreográfiának tartalmaznia kell bizonyos motívumokat
- egyetlen fényforrást lehet használni

A tánckompozíció alapelemei: téma és variáció

Téma

jellege:

- gesztus – hétköznapi jelentéssel, értelemmel (is) bíró mozdulat
- táncmozgás – valamely táncnyelv eleme vagy ilyenből származó, vagy az adott táncnyelv logikájából következő mozgás
- születő mozdulat, születő mozgás – az anatómia és a személyiség erőterében születő új téma

alapegységei:

- időbeli felosztás – az egész test egy időegység alatt történő elmozdulása
- térbeli felosztás – az egész test mozgását összetevő testrész mozgások

az „értelmes” egységek (részleges értékű) nyelvi hasonlatokkal:

- szótag, szó, mondat, bekezdés, szöveg, illetve próza, ritmikus próza, líra, párbeszéd, kórus
- súlyhelyzetek, „suspension” és átmeneti helyzetek megkülönböztetése (a súlypont és gravitáció, illetve súlypont és támasz viszonyának figyelembevételével)

variációs módszerek:

- ismétlés – változatlan formában
- elcsúsztatás, tükrözés – síkszimmetria (egyszerű tükör), tengelyes szimmetria, fent-lent tükrözés. Jobb-bal megfordítás
- ismétlés – térben, időben, dinamikában, előadói magatartásban, a környezettel való összefüggésben (konstellációban) variálva
- kánon. megfordítás – rák. augmentáció (növesztés), diminúció (kicsinyítés), tömörítés, rövidítés, szintelmozdítás, függőleges tengely elfordítása
- összerakás: az első (egy taktusnyi) mozdulat ismétlése, majd bővítése egy mozdulattal, majd egy újabbal (a, ab, abc, abcd...)
- egy mozgássor jobb és egy másik sor bal oldalának összerakása

Feladatok

- összerakós játék egyedül, többen
- az improvizációt megfigyeli a „koreográfus” 2-4 onnan kiemelt elemből kompozíciót készít, a variációs eljárások egyikének felhasználásával.

Idegen témát, más eljárást nem alkalmazhat

- a „koreográfus” gesztikulálás, „előtáncolás” nélkül, csak szavakkal irányítja egy táncos, később a csoport mozgását (szókincs, terminológia, pontos belső kép, lényeglátásra nevelő gyakorlat)
- „krokizás”. 10 másodperces (8 ütemes kompozíciók készítése, 1. a kiindulópont. 2. az odavezető út és 3. a véghelyzet pontos megjelölésével)
- mozgás terv rajzolása, majd végrehajtása: a tér nevezetes pontjainak jelölése (ajtó, zongora...), a táncos pozíciója (irány, magasság szint...), a haladás mikéntje (futás, ugrás, gurulás...). A nézők ellenőrzik a terv pontos megvalósítását
- rajz közérthető pálcika emberekkel (2-3, később 4-8 mozgásfázis rögzítésére), a rajz alapján mozognak a táncosok

Forma és tér

Forma

(a testrészek viszonyai, mozgása)

statikus pozíciók:

- egyenes, íves, szegletes, belső és külső tengelyek körül elfordított testrészekkel (nemcsak végtagokkal) létrehozott „szobrok”
- két (vagy több) táncos statikus pozíciónak összerakása (szoborcsoportok) síkban, térben

- párhuzamosság-keresztelés, szimmetria-aszimmetria, függőleges szintkülönbségek, síkeltolás, síkelfordítás, szokatlan támaszhelyzetek használata.

Feladatok

- élő festmények, fotók, frízek, szoborcsoportok beállítása
- a létrejött kompozíció lebontása
- mozgások
- helyzetváltoztatás - helyváltoztatás
- egyes testrészek mozgatása – bábozás, lábszínház, hastánc
- több testrész mozgatása
- vezetés – fejjel, kézzel, lábbal, centrummal, tetszőlegesen megérintett testtájjal, kívülről, belülről
- mozgás – nyújtott, íves, szegletes, elfordított testrészekkel

Feladatok

- 2-2, később több fázisból álló tréning készítése, kizárólag egyfajta rendszerű mozgásokból
- ugyanez két rendszer váltakozó használatával
- az egyik táncos mozgatása az egyik, a másik táncos mozgatása a másik rendszerben. A folyamat előre meghatározott pontján váltsanak.
- két csoport mozgatása felváltva: pl. az egyiket nyújtott, a másikat íves testrészekkel
- három mozgáskarakter változtatása: pl. 1. szobor, 2. helyben mozgás, 3. helyváltoztatás

Tér

(a test és a környezet)

Szubjektív tér

(mindig a medence helyzetéhez viszonyítva)

- haladás – előre, hátra, oldalra, jobbra, balra, fel (a fej irányában), le (a láb irányában), részút, kombinációkban
- elfordulások a test tengelyei körül – tengely a testen belül (pl. tourok), tengely a testen kívül (pl. chainé). Vízszintes tengely (forgások). Függőleges tengely (gurulások)

Objektív tér

(a medence helyzete a tér valamely eleméhez – díszlet, másik táncos(ok) – viszonyítva)

- statikus kompozíciók: dombormű, fríz, szobor, szoborcsoport, előtér-háttér

mozgás a térben:

- geometrikus terek – egyenes, négyzet, téglalap, rombusz, ív, hullámvonal, körív, nyolcas, hármas, szabad formák rajzolása a térben
- szociális terek – kör, lánc, kígyó, sor, pár, trió, négyes
- csoport mozgása a térben – a geometrikus és szociális tér kombinációja

Feladatok

- a koreográfus csukott szemmel elképzel egyet a fenti lehetőségek közül, majd megvalósítja a képet vagy a 8-16 ütemes sort
- alaprajz rajzolása és „lejárása”
- csoportalakítás a fenti formavilág valamelyike alapján
- egy táncossal, csoporttal, szólistával és csoporttal, két csoporttal a térbe „íratás” a fenti formákból
- a szubjektív és objektív tér fogalomrendszere alapján: térátlón való előre, oldalazva, hátra; háttal előre haladás stb

- csoport mozog a térben: p. változatlan a csoport belső rendje; változatlan a csoport külső alakja (pl. arccal egymás felé forduló tagokból álló, a nézők felé nyitott félkört formáló csoport nagy köríven mozog a színpadon)

Idő

- Mihez képest mérjük az időt? Út, belső órák, külső mértékek
- kitöltött és üres idő: mozgás és szünet
- relatív viszonyok: gyors-lassú, folyamatos-szaggatott, egyenletes-változó sebességű, gyorsuló-lassuló, változó gyorsulású mozgások
- egyenletes, egyenetlen és rendszertelen lüktetésű mozgások
- az alaplüktetés (tempó)
- a hangsúly (szimmetrikus, aszimmetrikus ritmusok. 4/4, 3/4, 2/4, 6/4, 5/4, 7/4, 9/4 ...)
- a periódus (ütem sor, strófa. Kis forma, nagy forma)
- ritmusalkotás, tirmuskövetés. Harmonizálás, kontraszt és különbség
- testrészek, egyének és csoportok ritmikai viszonyai

Feladatok

- rövid szóló készítése táncosok részére, majd a szólók összeszerkesztése
- a motívumok lassítása és gyorsítása, a szólamok összeillesztése
- fenti gyakorlatok csoporttal, szólista + csoport, két csoport viszonylatában
- a kétfokozatú kontrasztok után három, esetleg több fokozat megkülönböztetése
- adott motívum variációja a zene szólamai szerint
- adott motívum tempójához zene keresése
- tánc csendben
- tánc metronómmal
- azonos alaplüktetésű, de más beosztású (3,4,5,7 negyedek) mozgások egymás mellé illesztése. Találkozási pontok megfigyelése
- független tempójú vagy nem metrikus sorok táncolása
- azonos mozgássor megtanulása más-más ütembeosztásban

Dimanika

A test pozícióinak és mozgásainak négy különböző dinamikai lehetősége van:

- vezetett – mindkét antagonista izomcsoport aktív, működésük aránya dönti el a mozgás irányát
- lendített – az adott mozdulatot létrehozó antagonista izomcsoportok egyike működik csak
- tartott – az aktív izom erő kifejtés nem hoz létre mozgást (mozdulatlanságot eredményez)
- passzív – külső erő (gravitáció, partner, másik testrész, gép) mozgatja a testet, illetve testrészt, vagy nem jön létre mozgás

Feladatok

- hasonlatok, képek eljátszása: méz, jég, vas, fa, víz, ólom, füst, rongybaba, állatok
- jellemző dinamikájú mozgások reprodukálása (tüsszentés, elesés, bóbiskolás, stb.,) az adott dinamika átvitele más mozgásanyagra
- adott mozgásanyag más-más dinamikával való végeztetése
- adott dinamikájú mozgássor más-más tempóban való végeztetése

A táncos pszichofiziológiai (testi-lelki) állapota

- a tér-idő-dinamika rendszerben egyértelmű pontossággal végrehajtott mozgás is megváltozik, ha azt a táncos más belső állapotban mutatja be, illetve másik táncos táncója ugyanazt a motívumot
- az adott feladathoz alkalmas személy kiválasztásához szükséges szempontok, folyamatok megtanulása – szereposztás

Feladatok

- a koreográfus a táncosnak belső állapotára vonatkozó instrukciókat ad
- azonos koreográfiák más táncosokkal való eltáncoltatása, az eredmények összehasonlítása

Megjegyzés: a kompozíciós kurzus szorosan összefügg az improvizációs munkával. Az alapanyag, az eszközt nagyrészt azonosak. A két alkotói módszer sosem jelenik meg tisztán. A döntő különbség az alábbi párhuzamba állított kategóriák arányában rejlik:

Improvizáció:

egyszeri
a táncosok egyben koreográfusok

erőssége a spotenitás természetessége
kisebb egységek átfogására alkalmas
kis számú hatáselem variálható
kis létszámban (2-8) működik igazán jól
illékony

Kompozíció

ismételhető
a koreográfus és a táncos szerepe
elkülönül
erőssége a tudatos dramaturgia
nagy ívű szerkezetekhez előnyös
összművészeti hatásokhoz előnyös
nagyobb csoportoknál is működik
rögzített

A kompozíció tantárgy keretében a tanulók tanulnak komponálni, azonban tanulságos és elkerülhetetlen, hogy a pedagógus is készítsen kompozíciót. A tanár segítse a „koreográfust”, de ne oldja meg helyette a felmerülő nehézségeket. Tanítsa meg, hogy koncentráljon a tiszta belső képre és a gyors, egyértelmű megfogalmazásokra.

A kompozíciók elemzésekor ne csak a szándék vagy a hatás felől, hanem mindkettő összefüggésében elemezzük a munkákat.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

- félévi beszámoló:
gyakorlat : a tanult anyag biztos ismerete, improvizálás.
elmélet : a tanult anyaghoz kapcsolódó elmélet (pl. táncrend)
- év végi bemutató:
a tanult koreográfiák színpadi bemutatása.

Fontos, hogy a növendék az év végi vizsgakoncerten be tudja mutatni

- tudatosan fejlesztett, egyéni hajlékonyságát, tágságát, rugalmasságát,
- tánclépéseket, ugrásokat és forgásokat,
- a közös tánckompozíciót, etűdöt, melynek folyamán biztonsággal érezze helyét a térben, társaihoz viszonyított helyzetét, kapcsolatát és képes legyen végrehajtani zökkenő mentesen a koreográfiát.

Legyen képes

- a csoportos munkában való aktív, kreatív, fegyelmezett közreműködésre,
- a tér, ritmika, dinamika tudatos használatára, kapcsolatteremtő improvizációra.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- a kompozíció tantárgy tananyagának ismerete
- a forma-, a tér-, az idő-, a dinamika együttes, komplex alkalmazása
- a kreativitás, improvizációs készség, koreográfusi készség kibontása

A pedagógus a tanuló teljesítményét (szóbeli, írásos), előmenetelét a tanítási év közben rendszeresen értékeli.

A félévi és a tanév végi értesítőbe/bizonyítványba az alapfok 1-6. évfolyamon és a továbbképző évfolyamain 1-5-ig terjedő számjegyekkel értékelünk.

Adható érdemjegyek:

5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2 (elégséges), 1 (elégtelen).

Jeles (5) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletesen magas színvonalú munkát végzett, a tanterv által előírt tananyagot elvégezte, a vizsgaanyagot, vizsgaelőadását hibátlanul, magas színvonalon előadta, illetve vizsgamunkái kiemelkedő színvonalúak.

Jó (4) adható tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletes tanulmányi munkát végzett, a tanterv szerint előírt tananyagot elvégezte.

Közepes (3) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán változó színvonalú munkát végzett, az előírt követelményeket nagyrészt, de kifogásolható módon, bizonytalanul teljesítette.

Elégséges (2) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán megbízhatatlanul, hanyagul tanult, az előírt tananyagot, technikai követelményeket gyenge színvonalon teljesítette.

Elégtelen (1) osztályzatot kell adni annak a tanulónak, akinek úgy a félévi, mint az év végi munkája, valamint a vizsgán nyújtott teljesítménye értékelhetetlen.

A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy a tanuló az adott évfolyam minimális követelményeinek megfeleljen.

TÁNC TÖRTÉNET

(Továbbképző 7-8. évfolyam)

A TÁNC TÖRTÉNET FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

(heti 1 óra)

A tánc történet oktatásának célja, hogy a tanulók szakmai ismereteikre alapozva ismertesse meg az egyetemes és nemzeti tánc történeti folyamatokkal, a táncművészet kimagasló alkotó egyéniségeinek munkásságával, a táncirodalom néhány alapvető művével, továbbá fejlessze ízlésüket és ösztönözze őket arra, hogy a táncművészet értő és élvező befogadójává váljanak.

A tantárgy feladata

Ismertesse meg a tanulóval:

- a tánc művészi és közhasznú formáit,
- a társasági táncélet alkalmait
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alaplát, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulóknál:

- az esztétikai érzéket,
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:

- nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,

- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységet,
- vizuális memóriáját,
- képzelőerejét.

Ösztönözze a diákokat:

- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására,
- az iskolán kívüli tánceseményeken való részvételre,
- a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban:

- a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

TANANYAG

A tánc történet tanítása a továbbképző 7-8. évfolyamában történik minden tanszakon, heti 1 órában. A tanulók ekkor már rendelkeznek a tantárgy befogadásához szükséges megfelelő történelmi, irodalmi, zenei és művészettörténeti ismeretekkel.

7.évfolyam

A köznapi és művészi mozgás

Tér – idő – erő – kifejezés

A közhasznú és művészi tánc

A tánc és a társművészetek

A tánc történet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:

- a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor)
- a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk)
- a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett)

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló teljesítményében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc sajátosságaira való érzékenységet, a kialakult stílusismeretet, a szakmai szókincs és fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás

A pedagógus a tanuló teljesítményét (szóbeli, írásos), előmenetelét a tanítási év közben rendszeresen értékeli.

A félévi és a tanév végi értesítőbe/bizonyítványba az alapfok 1-6. évfolyamon és a továbbképző évfolyamain 1-5-ig terjedő számjegyekkel értékelünk.

Adható érdemjegyek:

5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2 (elégséges), 1 (elégtelen).

Jeles (5) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletesen magas színvonalú munkát végzett, a tanterv által előírt tananyagot elvégezte, a vizsgaanyagot, vizsgaelőadását hibátlanul, magas színvonalon előadta, illetve vizsgamunkái kiemelkedő színvonalúak.

Jó (4) adható tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletes tanulmányi munkát végzett, a tanterv szerint előírt tananyagot elvégezte.

Közepes (3) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán változó színvonalú munkát végzett, az előírt követelményeket nagyrészt, de kifogásolható módon, bizonytalanul teljesítette.

Elégséges (2) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán megbízhatatlanul, hanyagul tanult, az előírt tananyagot, technikai követelményeket gyenge színvonalon teljesítette.

Elégtelen (1) osztályzatot kell adni annak a tanulónak, akinek úgy a félévi, mint az év végi munkája, valamint a vizsgán nyújtott teljesítménye értékelhetetlen.

A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy a tanuló az adott évfolyam minimális követelményeinek megfeleljen.

8. évfolyam

A színpadi tánc története:

- romantikus balettek (olasz, dán, francia)
- klasszikus balettek (oroszok)

Megújulás a XX. században:

- balett (Gyagilev orosz balettje, nemzeti balettek, táncszínház)
- modern tánc (amerikai, európai, magyar)
- folklorizmus (jazz, orosz színpadi néptánc, magyar színpadi néptánc)

Tanévenként legalább két táncelőadás megtekintése és közös feldolgozása.

Egy együttes próbájának legalább egy alkalommal történő megtekintése, a látottak közös feldolgozása.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló teljesítményében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc sajátosságaira való érzékenységet, a kialakult stílusismeretet, a szakmai szókincs és fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás

A pedagógus a tanuló teljesítményét (szóbeli, írásos), előmenetelét a tanítási év közben rendszeresen értékeli.

A félévi és a tanév végi értesítőbe/bizonyítványba az alapfok 1-6. évfolyamon és a továbbképző évfolyamain 1-5-ig terjedő számjegyekkel értékelünk.

Adható érdemjegyek:

5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2 (elégséges), 1 (elégtelen).

Jeles (5) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletesen magas színvonalú munkát végzett, a tanterv által előírt tananyagot elvégezte, a vizsgaanyagot, vizsgaelőadását hibátlanul, magas színvonalon előadta, illetve

vizsgamunkái kiemelkedő színvonalúak.
Jó (4) adható tanulónak, aki a tanév folyamán egyenletes tanulmányi munkát végzett, a tanterv szerint előírt tananyagot elvégezte.

Közepes (3) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán változó színvonalú munkát végzett, az előírt követelményeket nagyrészt, de kifogásolható módon, bizonytalanul teljesítette.

Elégséges (2) adható annak a tanulónak, aki a tanév folyamán megbízhatatlanul, hanyagul tanult, az előírt tananyagot, technikai követelményeket gyenge színvonalon teljesítette.

Elégtelen (1) osztályzatot kell adni annak a tanulónak, akinek úgy a félévi, mint az év végi munkája, valamint a vizsgán nyújtott teljesítménye értékelhetetlen.

A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy a tanuló az adott évfolyam minimális követelményeinek megfeleljen.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

1. Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként, illetve párban - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte.

Ha a tanuló már rendelkezik a táncművészeti ág valamelyik tanszakán tánc történet tantárgyból megszerzett művészeti záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható.

4. Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása

alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

Táncművészeti ágon tánc történet tantárgyból előrehozott záróvizsga szervezhető.

5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

MODERN TÁNC TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A modern tánc tanszak célja, hogy a tánctechnikák megismerése és az előírt tananyag elsajátítása mellett fejlessze a tanuló önálló, kreatív kapcsolatteremtő képességét, a személyiségét.

Feladata

Ismertesse meg a tanulóval

- a modern táncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálókéességét,
- muzikalitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban

- a modern táncművészet iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,

- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót

- az igényes munkára,
- tánc és színházi események látogatására,
- érzelmi nyitottságra,
- egészséges életmódra.

Adjon teret

- a tanuló fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Esztétikus testképzés

A tanuló ismerje

- a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtását,
- a térirányok, térlépcsők gyakorlati alkalmazását,
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeit.

Legyen képes

- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtására,
- a tudatos izomtevékenységre, izommunkára, izomérzékelésre,
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek használatára.

Jazz-technika

A tanuló ismerje

- a tanult technika mozgásanyagát,
- a contraction és release tudatos használatát,
- a technika stílusát és előadásmódját.

Legyen képes

- a technika elemeit, gyakorlatait biztonsággal, stílusosan, harmonikusan bemutatni,
- a technika sajátosságainak megfelelő, önálló, csoportos etűdök, kombinációk, koreográfiák előadására.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Graham-technika

A tanuló ismerje

- a technika mozgásanyagát,
- speciális gerinchasználatát,
- a contraction-release használatát,
- a technika dinamikai, ritmikai sajátosságait.

Legyen képes

- a technika mozgásanyagának gyakorlatsorokba foglalt bemutatására,
- a technika sajátosságainak megfelelő önálló és csoportos előadására.

Limón-technika

A tanuló ismerje

- a technika alapelemeit, gyakorlatait,
- jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait.

Legyen képes

- a gyakorlati elemek pontos, tiszta kivitelezésére,
- azok kombinálására,
- a technika dinamikai és érzelmi változásainak figyelembevételével egy koreográfia meggyőző előadására.

Kontakt-technika

A tanuló ismerje

- a technika tanult mozgásanyagát,
- improvizációs és kombinációs lehetőségeit.

Legyen képes

- a gördülékeny és puha izomtónus kialakítására és a föld használatára,
- a technikai elemek tánc közbeni előhívására,
- a kreativitás, az improvizáció és kompozíció tudatos használatára.

Modern jazz-technika

A tanuló ismerje

- a technika speciális gyakorlatait, mozgássorait,
- a technikára jellemző harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Legyen képes

- a technika elemeit biztonsággal, stílusosan bemutatni,
- a technika sajátosságainak megfelelő önálló és csoportos előadásra,
- a zene és tánc kapcsolatának megteremtésére.

Improvizáció, kompozíció

A tanuló ismerje

- a tanult technika gyakorlatait,
- a forma, a tér, az idő, a dinamika alkalmazásának lehetőségeit és sajátosságait.

Legyen képes

- a forma, az idő, a tér, a dinamika együttes, komplex alkalmazására,
- kreatív, kapcsolatteremtő improvizációra,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatára.

Tánc történet

A tanuló ismerje

- az adott évfolyam tananyagát:
 - = a táncművészet kimagasló alpműveit,
 - = nagy egyéniségeinek munkásságát,
 - = az egyetemes és nemzetközi tánc történeti folyamatokat.

Legyen képes

- elemezni a táncművészet különböző stílusait,
- a múlt és jelen értékeinek befogadására,
- a társ művészetek iránti érdeklődésre.

A MODERN TÁNC TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Jazz-technika 35-40 perc

2. A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga tartalma:

A vizsga anyaga előre kijelölt és a szaktanár által összeállított és betanított gyakorlatokból áll, melyet a tanulók párosan vagy csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Jazz-technika

Izolációs gyakorlatsor a gerincoszlop szakaszainak mozgatásával

- fej, váll, törzs izolálása irányokba, körbe, plié beiktatásával külön gyakorlatokban,
- mindhárom testrész izolálása egy gyakorlatban,
- törzshullámok, csípővel, majd fejfel indítva különböző irányokból,
- alulról indított testhullámok - body roll,
- fejfördítések, törzsfördítések karral, plié alkalmazásával, majd törzsdöntésben,
- release - contraction használata, törzsfördítésben,
- karnyújtások törzsdöntésben, contraction - release végzésével.

Fekvő és ülő helyzetben végzett gyakorlatok - Giordano tréning

- homorítás - contraction, semleges lüktetés, lábnyújtás fekvésben,
- ruganyozás előre, nyújtott ülésben, felülésben diagonál kartartással,
- törzsv, majd lábemelést alkalmazó gyakorlatok fekvésben,
- törzsnyújtás, contraction terpeszülésben.

Rövid kombináció, amely tartalmazza a tanult mozgásanyagot.

3. A vizsga értékelése

Jazz-technika gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

- a bemutatott tananyag pontos ismerete,
- a gyakorlatok technikai biztonsága,
- a jazz-technika sajátosságainak stílusos bemutatása,
- a kontrakció és a release tudatos használata.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

1. A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

1.1. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Tánc történet 10 perc

1.2. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Modern tánc technika választhatóan:

- Graham-technika, vagy
- Limón-technika, vagy
- Kontakt-technika, vagy
- Modern jazz-technika 35-40 perc

2. A vizsga tartalma

2.1. A szóbeli vizsga tartalma:

Tánc történet

- a köznapi és művészi mozgás,
- a tánc és a társ művészetek,
- a tánc történet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai,
- a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor),
- a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk),
- a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett),
- romantikus balettek,
- klasszikus balettek,
- modern tánc,
- folklórizmus,
- jelentős hazai együttesek, táncosok, koreográfusok jellemzői,
- az egyetemes tánc történet legjelentősebb alkotói és műveik.

2.2. A gyakorlati vizsga tartalma

A vizsga anyaga előre kijelölt és a szaktanár által összeállított és betanított gyakorlatokból áll, melyet a tanulók párosan vagy csoportos formában, önállóan mutatnak be.

A helyi tantervben megjelöltek szerint választhatóan:

Graham-technika

Talajon végzett gyakorlatok

- bounces, breathing, contraction, spirál, dőlések, hajlások alkalmazásával, különböző testhelyzetekben. Álló középgyakorlatok
- brushes, weight shift, suspension - testsúlyáthelyezések, plié, contraction - release alkalmazásával.

Diagonális - haladó gyakorlatok

- walks, triplets, ugrások helyben, páros lábbal, skip - ugrások haladva.

A tanult anyagból, a tanár által összeállított kombináció bemutatása.

Limón-technika

Talajgyakorlatok fekvő helyzetben

- a fej, kar, láb, majd a gerinc izolációs gyakorlatai, a gördülések különböző fázisainak összekötése folyamatos mozgással.

Talajgyakorlatok ülő helyzetben

- a fej, kar, láb izolációs használatának összekötése, a láb és karpozíciók használata a gerinc szakaszainak mozgásával összekötve, rugók, gördülések spirál alkalmazásával, a gravitáció használata zuhanásokkal.

Álló középgyakorlatok

- átvezetés az állógyakorlatokhoz, izolációk, kisebb zuhanások plié - relevével, lendülések, suspension és oppozíció kiemelése.

Diagonális - haladó gyakorlatok:

- folyamatos előrehaladás, kis ugrások, láblengetések, egyik lábról a másik lábra történő átugrások alkalmazásával.

Modern jazz-technika

Bázisgyakorlatok

- paralel - en dehors pozícióváltások, relevé, talon, plié, majd rotációk mellkasból, plié, battement tendu, kontrakció 4 fázisban, battement tendu jeté, fej izoláció, port de bras, twist alkalmazásával, rond de jambe par terre, en l'air, váll izoláció, frappé, adagio, grand battement jeté.

Középgyakorlatok

- rond de jambe par terre haladva, tour gyakorlatok, chaîne, developpé, grand battement jeté.

Kis allegro

- sauté paralel - en dehors váltva, egylábas sauté, assemblé, sissonne.

Diagonálban haladó gyakorlatok

- földhasználattal és ugrásokkal kombinálva.

Rövid kombináció a tanult anyagból.

Kontakt-technika

Alaptechnika

- egyéni és páros gyakorlatok földön, középhelyzetekben, állásban

- gurulások variálása, talajtámaszok, gurulások ugrásból, emelések, társ levitele a földre,

- ugrások elkapással mozgássorok alkalmazásával.

Test tudatossági gyakorlatok

- partner grafika és release, súlyáthelyezések különböző pozíciókba.

Térben haladó gyakorlatok

- ugrások, gurulások, zuhanások alkalmazásával.

3. A vizsga értékelése

3.1. Tánc történet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tánc művészi és közhasználatú formáinak ismerete,
- a táncművészet főbb korszakainak ismerete,
- tájékozottság a táncművészet műfajainak jellegzetességeiről,
- a tánc és a társművészetek kapcsolatának ismerete,
- kiemelkedő alkotók és művek ismerete.

3.2. Modern tánc technika gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tanult tananyag pontos bemutatása,
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága.

Graham-technikában:

- a Graham-technika speciális gerinchasználatának tudatossága,
- a technika dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása.

Limón-technikában:

- harmonikus, koordinált bemutatás,
- a stílusnak megfelelő előadásmód,
- a technika dinamikai változásainak bemutatása.

Jazz-technikában:

- harmonikus, koordinált, stílusos előadásmód,
- a zene és a tánc összhangjának megteremtése.

Kontakt-technikában:

- gördülékeny, puha izomtónus,
- helyes földhasználat,
- a partnerrel való felelős együttműködés.

B) TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

Moderntánc tanszak

Főtárgy

Berczik-technika (1-2 előképző, 1-2 alapfokú évfolyamon)

Jazz-technika (3 -6 évfolyamon, 7-10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy

Kreatív gyerektánc (1-2 előképző, 1-2 alapfokú évfolyamon)

Limón-technika (5-6 alapfokú évfolyamon)

Tánc történet (9-10 továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgy az összevont osztályokban

Tánc történet

Limón-technika

Választható tantárgyak

Kreatív gyerektánc (1-2 évfolyamon, 1-2 alapfokú évfolyamon)

Berczik-technika (1-2 előképző, 1-2 alapfokú évfolyamon)

Jazz-technika (3 -6 évfolyamon)

Kontakt improvizáció (5-6 alapfokú évfolyamon)

Lábán- technika (7-8 továbbképző évfolyamon)

Repertoár (7-10 továbbképző évfolyamon)

Graham-technika (9-10 továbbképző évfolyamon)

Improvizáció és kompozíció (9-10 továbbképző évfolyamon)

AZ ALAPFOKÚ MODERNTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A XXI. század társadalmi elvárásainak következtében állandóan alakuló, formálódó tánc kultúrák megjelenési formájának központi kérdése az önálló individuummal rendelkező ember. A testi, szellemi valamint lelki folyamatokra épülő mozgás megnyilvánulási formái elősegítik az emberi kapcsolatok kialakulását, az értelmi és érzelmi képességek kibontakoztatását és az önfejlesztés lehetőségének megélését

A moderntánc oktatása megteremti a harmonikus, egészséges személyiséggel rendelkező, társas kapcsolatokban jártas embert. Nyitott és értő közönséget nevel, miközben biztosítja a hivatásos pályaaorientációt

A technikai képzés elősegíti az oktatási folyamatban résztvevők számára a saját adottságaik szerinti képességfejlesztést. Az évenként meghatározott fejlesztési feladatok és a tananyag spirális elrendeződése lehetővé teszi az összevont osztályokban történő oktatást és nagyobb szabadságot teremt a pedagógus számára az oktatási folyamat megszervezése során

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak

Főtárgy:

Berczik-technika (1–2 előképző évfolyamon, 1–2 alapfokú évfolyamon)

Jazz-technika (3–6. alapfokú évfolyamon és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Kreatív gyermektánc (1–2 előképző évfolyamon, 1–2 alapfokú évfolyamon)

Limón–technika (5–6. alapfokú évfolyamon)

Tánc történet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgy: az összevont osztályokban:

Tánc történet

Limón–technika

Választható tantárgyak:

Kreatív gyermektánc (1–2 előképző évfolyamon, 1–2 alapfokú évfolyamon)

Berczik–technika (1–2 előképző évfolyamon, 1–2 alapfokú évfolyamon)

Jazz–technika (3–6. alapfokú évfolyamon)

Kontakt improvizáció (5–6. alapfokú évfolyamon)

Lábán–technika (7–8. továbbképző évfolyamon)

Repertoár (7–10. továbbképző évfolyamon)

Graham–technika (9–10. továbbképző évfolyamon)

Improvizáció és kompozíció (9–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	1	1	3	3	3–4	3–4	3–4	3–4	3–4	3–4	3	3
Kötelező tantárgy	1	1	1	1			1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy					1–2	1–2			1	1		
Választható tantárgy	2	2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra	2–4	2–4	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák időtartama: 45 perc**A MODERNTÁNC ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI****Kiemelt kompetenciák a modern tánc területén****Szakmai kompetenciák**

A táncos képességek, készségek, jártasságok, kialakítása és fejlesztése

A tér, idő, energia rendszereinek, törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása

A táncstílusok és technikák általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása

A mozgásmemória fejlesztése és a stílusérzék kialakítása
 Az improvizációs készség kialakítása és fejlesztése
 A színpad és a színpadi jelenlét általános törvényszerűségeinek megismertetése
 Tudatos előadói, táncos magatartás kialakítása és fejlesztése az életkori sajátosságoknak és az előképzettségnek megfelelően
 A táncművészet legfontosabb irányzatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése és tudatos értelmezése
 A művészetek és társzművészetek megismerése iránti igény kialakítása.

Személyes kompetenciák

Az esztétikai érzék kialakítása és fejlesztése
 A zenei ízlésformálás
 A tudatos és rendszeres munkára nevelés
 Nyitottságra és művészi alázatra nevelés
 Folyamatos ismeretbővítés valamint analízáló és szintetizáló tudás kialakítása
 A vizuális memória fejlesztése és a térben való tájékozódás képességének kialakítása
 A testi, lelki állóképesség fejlesztése, a személyiség kibontakoztatása
 A kommunikációs csatornák felismerése és alkalmazása

Társas kompetenciák

A csoport és a csoportnorma kialakítása
 A csoportos alkotásban való aktív részvétel öröme
 A szabálytudat kialakítása
 A közösség tagjainak elfogadása és a közösségi szemlélet kialakítása
 A társak felé irányuló aktív figyelem kialakítása és fejlesztése
 Az egészséges életmódra nevelés
 A szocializációs normák kialakítása, a viselkedéskultúra megalapozása
 A környezet megóvásának igénye

Módszerkompetenciák

A motivált ismeretbefogadás igényének kialakítása és képességének fejlesztése
 A testtudat kialakítása
 A hatékony ismeretbefogadásra nevelés és az önálló tanulás képességének kialakítása
 Az ok-okozati összefüggések megértése
 A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
 A tehetséggondozás és pályaeorientáció
 Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más táncstílusokban és élethelyzetekben

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett
 Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai

meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálgató legyen a tanuló felkészültsége és tudása

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga

Jazz–technika

Limón–technika

Művészeti záróvizsga

Jazz–technika

Tánc történet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként illetve párban – helyezést ért el

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni

A művészeti alapvizsga illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő)

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni

Eredményes művészeti alapvizsgát illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette

Sikertelen a művészeti alapvizsga illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

C) Társastánc tanszak

Tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások, valamint azok óraszámai

Tanszakok és tantárgyak

Főtárgy:

Gyermektánc (1–2. előképző évfolyamon)

Társastánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgyak:

Viselkedéskultúra (3. alapfokú évfolyamon)

Társastánc-történet (5–6. alapfokú évfolyamon, 9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgy – az összevont osztályokban:

Viselkedéskultúra,

Társastánc-történet

Választható tantárgyak:

Társastánc gimnasztika (1–2. előképző évfolyamon, 1–3. alapfokú évfolyamon)

Történelmi társastánc (6. alapfokú évfolyamon, 7–8. továbbképző évfolyamon)

Társastánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgyak	Előkészítő		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	3-4	3-4	2-3	3-4	3	3	3-4	3-4	3	3
Kötelező tantárgy					1		1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1	1	1			1	1		
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összesen:	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam - az első számjegy az előkészítő, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti).

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

Tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, előírt tananyag:

GYERMEKTÁNC

A tantárgy szakirányú feladata

A gyermektánc oktatás elsődleges célja egy olyan egészséges, a művészetek iránt érdeklő gyermek nevelése, aki számára a társastánc-tanulás olyan tevékenységi forma, melyben fejlesztheti fizikális erejét, formálhatja testét, miközben fejlődnek értelmi képességei, térátérési, ritmusérzéke, munkához való hozzáállása és kitartása.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A csoportos játékhoz szükséges képességek és készségek (egyensúly-, ritmus és térérzékelés) fejlesztése.
- A munka természetes igényének, a megfelelő munkafegyelemnek, önkontrollnak a kialakítása.
- Ismeretszerzési, tanulási és problémamegoldó képesség, kifejezőkészség fejlesztése (a beszéd, a zene, a mozgás összekapcsolása).
- A tanuló fizikai állóképességének, tánc iránti szeretetének, technikai tudásának fejlesztése.

Tananyag

- Egyszerű mozgások (járás, futás, különböző irányú lépések, ugrás, fordulat)
- A helyes testtartás megtanítása
- Gimnasztikai gyakorlatok (játékos formában, utánpótlással)
- Rávezető gyakorlatok (testsúlyáthelyezés, súlyos és súlytalan lépés, helyzet)
- Az irányok, térformák tudatos használata
- Ritmikai gyakorlatok (hangjegyérték gyakorlatok, tempógyakorlatok)
- Játékos táncok, gyermektáncok (Petronella, Hacke–spitze, Kis kacska fürdik, Olálá, Kerek a káposzta, Letkiss...)

Követelmények

A tanuló ismerje a 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es játékos táncokat, gyermektáncokat

A tanuló legyen képes a csoportos táncolás magatartásformáinak betartására, legyen nyitott, érdeklődő, fogékony, együttműködő és problémamegoldó.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A megfigyelőképesség, emlékezés és gondolkodás képességének fejlesztése
- A rögtönzési és együttműködési képesség fejlesztése (indítás, megállítás, gyorsítás, lassítás)
- A megismerő- és befogadóképeség (az alapmotívumok és variációs lehetőségek) fejlesztése
- Tér-, forma-, stílus- és ritmusérzék fejlesztése

Tananyag

- Alapfogalmak tudatos alkalmazása
- A társastánc alapmozdulatainak bővítése (rézsút irányú lépések, jobbra fordulat, balra fordulat)
- Ritmikai gyakorlatok (ritmusra történő járás, taps, ütemgyakorlatok, ütemfajták)
- Dinamikus gyakorlatok (lendítések, emelések, hajlítások, nyújtások, fordítások, forgások)
- Gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok (Country, Stomp, Disco Cha-cha-cha, Boogie-woogie, Polka, Csárdás...)

Követelmények

A tanuló ismerje a társastánc alapfogalmait, alapmozdulatait, továbbá az évfolyamon tanult gyermektáncokat, divattáncokat, nemzeti táncokat.

A tanuló legyen képes a térben történő eligazodásra, a zenei lüktetések felismerésére. Tudjon a partnerrel, a csoporttal megfelelően kommunikálni

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok leírását tartalmazó kiadványok, jegyzetek, ritmikával foglalkozó könyvek, a táncok zenéit tartalmazó CD-k, a terem méretének megfelelő audio készülék: CD lejátszó

TÁRSASTÁNC

A tantárgy szakirányú feladata

A társastánc tanterv játékos tevékenységi formákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejleszti a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, gazdagítja önkifejezési formáit. A társastánc tantárgyat két év előképző után tíz éven át tanulják a tanulók. Az egymásra épülő, folyamatosan nehezedő táncok és azok motívumai jutatják el a tanulót az egyre magasabb szintű tánctudáshoz. A kompetenciaalapú tartalom, tanterv olyan területekre hívja fel a figyelmet, mint az együttműködés, a kritikus gondolkodás, az önbecsülés, a felelősségérzet és a tolerancia.

A művészeti munka eljuttatja a tanulót az alkotó munkához, mely hozzájárul a harmonikus, gazdag érzelmvilágú, egészséges gondolkodású személyiség kialakításához. A csoportos tanulás, az órákon való megmutatkozás lehetősége, a közös utazások, a bemutatók sikerei összekovácsolják a tanulókat, ezért igen nagy közösségformáló hatással bírnak.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az önálló ismeretszerzés, a folyamatos tanulás igényének kialakítása
- Az egyénnel és a csoporttal a hatékony és megfelelő kommunikálás elősegítése
- A ritmusérzék, technikai tudás, kezdeményezőkészség, az improvizációs készség fejlesztése

Tananyag

- A világtáncok kezdő, haladó motívumai, kombinációi
- A páros tánc szabályai (tánc tartás, a vezetés és követés, közlekedés a táncparketten)
- A táncos alkalmakkor való viselkedés szabályai (bemutatkozás, felkérés, lekérés, leköszönés)

Követelmények

- A tanuló ismerje a világtáncok kezdő, haladó motívumait, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit
- A tanuló legyen képes a táncos alkalmakkor a tanultak gyakorlati alkalmazására, a világtáncok alapjainak kombinálására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A standard és a latin–amerikai táncok helyes testtartásának kialakítása
- A térben való tájékozódás, a lábtechnika, a ritmusérzék, a hallás fejlesztése, a közösségtudat formálása
- A megfelelő táncos magatartásmód kialakítása, mások elfogadása, a szocializációs folyamatok elősegítése
- A partnerek közötti kommunikáció javítása

Tananyag

- A standard és a latin tánctartás
- A ritmusok, ritmikák
- Táncirányok (Alignment)
- Lábpozíciók (Feet Positions), Lábmunka (Foot Work)
- Az Angol keringő Closed changes, Natural turn, Reverse turn alaplépései
- A Tangó Walk, Progressive side step, Progressive link, Closed promenade alaplépései
- A Quickstep Quarter turn to right, Quarter turn to left (heel pivot), Natural turn, Progressive chasse, Forward lock alaplépései
- A Cha–cha–cha Time step, Close basic, Open basic, Fan, Hockey stick, Check from OCPP, Check from OPP alaplépései
- A Rumba Basic movement, Alternative basic movement, Forward walks in close hold, Backward walks in close hold, Fan, Hockey stick alaplépései
- A Jive Basic in place, Basic in fallaway, Change of place right to left, Change of place left to right alaplépései

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult lépéseket, azok ritmikáját, a standard és latin táncokra jellemző testtartást, a helyes lábmunkát, a lépések irányait, a táncirányokat.

A tanuló legyen képes partnerével harmóniában a tanult táncanyag újraalkotására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel részt venni

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A standard és a latin–amerikai táncok alaplépéseiben alkalmazott forgásmennyiség, a használt akciók elsajátítása valamint a tanult lépésekből álló kombinációkon és etűdökön keresztül a táncokra jellemző stílusos előadásmód kialakítása
- A mozgáskoordináció, mozgásemlékezet, fizikai állóképesség fejlesztése, a zenei beosztáshoz, frázisokhoz való igazodás, a zenei hangsúlyok tudatosítása
- A technikai elemek alkalmazása, az egymást segítő táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A nemzetközi táncanyag elmélyítése, a tanult táncok technikai tökéletesítése

Tananyag

- A latin táncokban használt akciók (Action Used)
- A standard táncokban alkalmazott forgásmennyiség (Amount of Turn)

- Az Angol keringő Natural spin turn, Whisk, Chasse from promenade position alaplépései
- A Tangó Rock turn, Open reverse turn lady outside, Back corté alaplépései
- A Quickstep Natural turn with hesitation, Natural pivot turn, Natural spin turn, Chasse reverse turn alaplépései
- A Cha-cha-cha Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to right, Under arm turn to left, Shoulder to shoulder, Hand to hand, Open hip twist, Turkish towel alaplépései
- A Rumba Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to left, Under arm turn to right, Check from OCPP, Check from OPP, Hand to hand alaplépései
- A Jive Link, Change of hands behind back, American spin, Left shoulder shove alapfigurái
- A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított kombinációk és etűdök

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult lépéseket, az alkalmazott forgásmennyiséget és a használt akciókat, az alaplépésekből és alap figurákból összeállított kombinációkat és etűdöket A tanuló legyen képes a tanult technikák alkalmazására, a kombinációk és etűdök párban történő, stílusos előadására, a táncos-táncosnő harmonikus kapcsolat kialakítására.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A latin táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban alkalmazott testfordulatok elsajátítása, a standard táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban használt emelkedés, süllyedés fejlesztése
- A térbeli tájékozódás, előadói készség javítása
- A megfelelő viselkedésmódok kialakítása, az illemszabályok alkalmazása
- Stílusos előadásmód, tudatos gyakorlás

Tananyag

- A latin táncokban alkalmazott testfordulatok (Body Turn)
- A standard táncokban használt emelkedés, süllyedés (Rise and Fall)
- A Slowfox Feather, Three step, Natural turn, Reverse turn, Closed impetus and feather finish alaplépései
- Az Angol keringő Closed impetus, Hesitation change, Outside change alap figurái
- A Tangó Open reverse turn lady in line, Progressive side step reverse turn alap figurái
- A Quickstep Closed impetus, Back lock alap figurái
- A Samba Natural basic movement, Reverse basic movement, Side basic movement, Outside basic movement, Progressive basic movement, Whisks to left, Whisks to right, Promenade samba walks, Side samba walk, Stationary samba walks alaplépései
- A Cha-cha-cha Alemana, Cross basic, Cuban break in Open position alap figurái
- A Rumba Natural top, Close hip twist, Alemana alap figurái
- A Jive Curly whip, Whip, Throwaway whip alap figurái

- A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított koreográfiák

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult alaplépéseket, alapfigurákat és az ezekből összeállított etűdöket, az alkalmazott testfordulatokat valamint az emelkedést és süllyedést. A tanuló legyen képes a tanult technikák párban történő alkalmazására, az etűdök pontos kivitelezésére.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A standard táncokban használt ellentétes törzsmozdulat és testhajlás elsajátítása az alapfigurákban
- A tanulói előadói készség, ritmusérzék, mozgásemlékezet fejlesztése, stílusérzék kialakítása
- Az önálló alkotás, a szabad improvizáció fejlesztése, a koreográfiák élményszerű előadása
- A múlt és jelen értékeinek befogadása, a tánc és társművészetek iránti érdeklődés felkeltése

Tananyag

- Ellentétes törzsmozdulat (CBM) és a testhajlás (Sway) fogalma
- A Bécsi keringő Natural turn, Change from natural to reverse, Change from reverse to natural alapfigurái
- A Slowfox Natural weave, Change of direction, Basic weave alapfigurái
- Az Angol keringő Reverse corté, Back whisk, Basic weave alapfigurái
- A Tangó Open promenade, Left foot and right foot rocks alapfigurái
- A Quickstep Reverse pivot, Progressive chasse to right, Tipple chasse to right alapfigurái
- A Paso doble Appel, Basic movement, Sur place, Chasses, Elevations, Huit alaplépései
- A Cha-cha-cha Cuban break in open CPP, Split Cuban break in OCPP, Split Cuban break from OCPP and OPP alapfigurái
- A Rumba Open hip twist, Side steps, Shoulder to shoulder alapfigurái
- A Jive Double cross whip, Stop and go, Rolling of the arm alapfigurái
- A Samba Reverse turn, Corta jaca, Travelling botafogos, Shadow botafogos, Promenade botafogo alapfigurái

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult alapfigurákat, az ezekből összeállított etűdöket, az ellentétes törzsmozdulat és a testhajlás fogalmát.

A tanuló legyen képes alkalmazni a standard táncokban használt ellentétes testmozdulatot és a testhajlást.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az új táncok alaplépéseinek elsajátítása és a már ismert táncok alapfiguráinak egymásra épülése.
- A koncentrálóképeség, kombinációs készség, rendszerszemlélet fejlesztése

- A tanult technikai elemek együttes alkalmazása, a technikai elemek összefüggéseinek felismerése

Tananyag

- A Bécsi keringő Reverse turn alapfigurája
- Az Angol keringő Double reverse spin, Reverse pivot, Back lock, Progressive chasse to right alapfigurái
- A Tangó Natural twist turn, Natural Promenade turn alapfigurái
- A Quickstep Running finish, Natural turn and back lock, Double reverse spin alapfigurái
- A Slowfox Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin haladólépései
- A Paso doble Attack, Separation, Sixteen, Twist turn, Promenade, Promenade close alapfigurái
- A Cha-cha-cha Changing feet variációk 1, 2, 3 alapfigurái
- A Rumba Forward walks in shadow position, Alemana from open facing position with handshake hold, Advanced opening out movement, alapfigurái
- A Samba Travelling voltas, Criss cross , Volta spot turn to right for lady, Volta spot turn to left for lady, Continuous volta spot turn alapfigurái
- A Jive Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin haladólépései

Követelmények

A tanuló ismerje a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit

A tanuló legyen képes a tanult lépések letáncolására szólóban és párban

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- A világtáncok kezdő– és haladólépéseit, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit
- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépéseit, alapfiguráit, a latin–amerikai táncok (Samba, Cha-cha-cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépéseit, alapfiguráit és tánctechnikai feladatait, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit
- A szakkifejezéseket, fogalmakat, a szakmai anyagok hozzáférési lehetőségét
- A táncparkett szabályait

A tanuló legyen képes

- A tanultak gyakorlati alkalmazására és a világtáncok alapjainak kombinálására
- Az általánosan elfogadott viselkedési szabályok gyakorlati alkalmazására, a közösségépítésre. A másság elfogadására, véleménynyilvánításra és a demokratikus magatartásformák elsajátítására
- A tanult táncok (kombinációk, etűdök, koreográfiák) pontos és stílusos előadására, a páros és csoportos feladatok végrehajtására
- A fogalmak megértésére, értelmezésére, a helyes és kreatív nyelvhasználatra a társadalmi és kulturális tevékenység során. Anyanyelvén és a nemzetközi táncnyelven kommunikálni

- A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetési rendhez, zenei egységhez való igazodásra
- Az önálló feladatvállalásra, az önálló ismeretszerzésre
- Művészi előadásra, az improvizációra, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A koreográfiakészítés, a táncszerkesztési elvek gyakorlati alkalmazása, a tanult táncok alaplépéseinek és alapfiguráinak, haladólépéseinek és haladó figuráinak alkalmazása során.
- A stílusérzék, előadói készség, koncentrálóképeség fejlesztése.
- Az önállóan készített, rövid koreográfiákban a standard és latin táncok stílusjegyeinek alkalmazása.
- Belső igény kialakítása a különböző stílusirányzatokkal való találkozásra.

Tananyag

- A koreográfiakészítés szabályai és a táncszerkesztési elvek
- Az Angol keringő Weave from promenade position, Closed telemark, Open telemark and cross hesitation haladólépései
- A Tangó Promenade link, Four step haladólépései
- A Slowfox Hover feather, Hover telemark, Natural telemark, Hover cross haladólépései A Quickstep Quick open reverse, Fishtail, Running right turn haladólépései
- A Paso doble Promenade to counter promenade, Grand circle, La passe, Banderillas, Syncopated separation alapfigurái
- A Samba Natural roll, Close rocks, Open rocks, Backward rocks, Plait, Circular voltas haladólépései
- A Cha-cha-cha Open hip twist spiral, Natural top finish A, Natural top finish B, Close hip twist haladólépései
- A Rumba Opening out to right, Opening out to left, Spiral, Curl, Reverse top haladólépései
- A Jive Fallaway throwaway, Overturned change of place left to right, Ball change haladólépései
- A standard és latin táncok stílusjegyei

Követelmények

A tanuló ismerje a Paso doble alap figuráit, az Angol keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep, Samba, Cha-cha-cha, Rumba, Jive haladólépéseit, a koreográfiakészítés szabályait, a táncszerkesztési elveket.

A tanuló legyen képes a standard és latin táncok stílusos eltáncolására, önállóan etűdök összeállítására.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanult lépések és figurák neveinek szakszerű használata, a szakkifejezések alkalmazása.
- A nyelvi kifejezőképesség fejlesztése.

- A táncos szakirodalom gyakorlati használata.

Tananyag

- Szakkifejezések, fogalmak
- A Bécsi keringő Fleckerl haladó figurája
- Az Angol keringő Open telemark and wing, Open impetus and cross hesitation, Open impetus and wing haladólépései
- A Tangó Back open promenade, Outside swivels haladólépései
- A Quickstep Four quick run, V6, Closed telemark haladólépések
- A Slowfox Open telemark natural turn to outside swivel and feather ending, Open impetus, Weave from PP, Reverse weave haladólépései
- A Cha-cha-cha Closed hip twist spiral, Reverse top, Spiral haladólépései
- A Rumba Opening out from reverse top, Fallaway, Cuban rocks, Rope spinning haladólépései
- A Samba Closed volta, Contra botafogos, Samba locks in OPP, Samba locks in OCPP, Rhythm bounce, Simple volta, Methods of changing feet haladólépései
- A Paso doble Fallaway whisk, Fallaway reverse, Spanish line, Flamenco taps, Chasse cape,
- Travelling spins from PP haladólépései
- A Jive Windmill, Spanish arms haladó figurái

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult haladólépéseket és haladó figurákat, a tanult szakkifejezéseket és fogalmakat

A tanuló legyen képes azok stílusos és pontos eltáncolására, a szaknyelv használatára

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanult lépések és figurák improvizatív használatának elősegítése.
- A kombinációs készség, mozgásemlékezet, ritmusérzék, zenei lüktetésrendhez való igazodás fejlesztése, a saját egyéni karakter kialakítása.
- A táncok stílusjegyeinek megismerése, a táncok stílusos megjelenítése.
- A zene és a tánc összefüggéseinek felismerése.

Tananyag

- Improvizációs szabályok
- A Bécsi keringő Contra check haladó figurája
- Az Angol keringő Outside spin, Turning lock, Closed wing, Turning lock to right haladólépései
- A Tangó Fallaway promenade, Four step change, Brush tap haladólépései
- A Quickstep Six quick run, Zig-zag, back lock and running finish, Change of direction haladó figurák
- A Slowfox Natural twist turn, Curved feather to back feather, Natural zig-zag from PP haladó figurái
- A Cha-cha-cha Rope spinning, Sweetheart, Follow my leader, Curl haladólépései

- A Rumba Sliding doors, Three alemanas, Fencing, Three threes haladólépései
- A Paso doble Travelling spins from CPP, Changing feet variációk One beat hesitation, Syncopated chasses, Left foot variation, Coup de pique haladólépései
- A Jive Toe heel swivels, Flicks into break, Simple spin haladó figurái
- A Samba Argentine crosses, Rolling off the arm, Three step turn, Cruzados walks, Cruzados locks haladó figurái

Követelmények

A tanuló ismerje az improvizáció szabályait, a standard és latin táncok tanult haladólépéseit és haladó figuráit

A tanuló legyen képes improvizálásra, a tanult koreográfiák bemutatására, stílusos eltáncolására.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadói készség, a rendszerező képesség fejlesztése
- Egyéni táncstílus kialakítása
- Önálló ismeretszerzés és gondolkodás fejlesztése
- Az összefüggések keresése, a rendszerezés, a tudatos gyakorlás iránti igény kialakítása

Tananyag

- Az Angol keringő Fallaway reverse and slip pivot, Hover corté, Drag hesitation, Fallaway whisk, Left whisk, Contra check haladó figurái
- A Tangó Fallaway four step, Basic reverse turn, The chase, Fallaway reverse and slip pivot, five step haladó figurái
- A Quickstep Cross swivel, Rumba cross, Topsy to right and left, Hover corté, Cross chasse haladó figurái
- A Slowfox Fallaway reverse and slip pivot, Natural hover telemark, Bounce fallaway with weave ending haladó figurái
- A Cha-cha-cha Aida, Opening out from reverse top, Slip-close chasse, Syncopated open hip twist haladó figurái
- A Rumba Continuous hip twist, Continuous circular hip twist, Cucharachas, Syncopated open hip twist haladó figurái
- A Jive Reverse whip, Chicken walks haladó figurái
- A Samba Promenade to counter promenade runs, Carioca runs, Drug, Dropped volta, Samba side Chasses haladó figurái
- A Paso doble Alternative entries to PP, Twists, Separation with fallaway ending, Separation with lady's caping walks, Farol, Fregolina incorporating farol haladó figurái

Követelmények

A tanuló ismerje a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit, az alkalmazott technikákat, táncokra jellemző stílusjegyeket

A tanuló legyen képes a standard és latin táncok koreográfiájának stílusos eltáncolására szólóban, párban és csoportban

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- A standard és latin–amerikai táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit, az alkalmazott technikákat, a táncokra jellemző stílusjegyeket
- A szakkifejezéseket, fogalmakat
- A páros és csoportos táncok megformálásának szabályait, a táncszerkesztés elvét
- A táncok karakterének megfelelő előadásmódot
- A táncalkalmaknak megfelelő magatartásmódot

A tanuló legyen képes

- A standard és latin–amerikai táncok önálló és páros bemutatására
- A szakmai elvárásoknak megfelelő nyelvezet alkalmazására
- A megfelelő technika alkalmazására, a táncok stílusos előadására
- A csoportos bemutatási formában figyelmes együttműködésre
- Önállóan használni a tereket, irányokat, a tanult társastáncok valamelyikéből vagy azok mixeléséből készített koreográfiák önállóan történő csoportos bemutatására
- Az elsajátított szókincs alkalmazására a mindennapi életben és a megszerzett ismeretekről beszélni
- A változó elvárásoknak megfelelni, a szakmai és társadalmi érdekképviselőre, a határon túl nyúló kapcsolatok kiépítésére
- Az improvizációra, a művészi önkifejezésre, a művészeti záróvizsga követelményeinek teljesítésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz.

Társastánc leírásokat tartalmazó könyvek hazai és külföldi kiadásai.

Társastánczenét tartalmazó CD–k, társastánc DVD–k.

A terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó.

Fellépő ruhák (standard– és latin–amerikai ruhák).

VISELKEDÉSKULTÚRA

A tantárgy szakirányú feladata

A viselkedéskultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a mindennapi élet és a társas érintkezés viselkedéskultúrájának alapszabályait, magatartásformáit.

Az udvariasság, az ízléses megjelenés, az alkalmazkodó készség, kombinációs készség mellett kialakul a tanulóban az esztétikai minőség tisztelete, mások megismerésének igénye, az emberi jogok tiszteletben tartása

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az önmegismerés, az önkontroll, az önfejlesztés igényének kialakítása
- A kezdeményezőképeség és a kreativitás fejlesztése
- A kritikai gondolkodás megerősítése, a konfliktusok kezelése, az életminőség javítása

Tananyag

Viselkedésünk alapjai
 Viselkedés táncos alkalmakkor
 Az étkezés illeme
 Testünk, ruhánk, környezetünk tisztasága
 Nők és férfiak (fiúk és lányok)
 Művelődés, szórakozás
 Az ajándékozás illeme
 Utazás, közlekedés
 Kapcsolattartás távolról
 Nemzeti sajátosságok
 Amit még illik tudni

Követelmények

A tanuló ismerje a táncos alkalmakkor való viselkedés szabályait és a köznapi élet illemtanát. A tanuló legyen képes a helyes és kreatív nyelvhasználatra az oktatásban, a családi életben és a szabadidős tevékenységben, valamint a viselkedés általánosan elfogadott és a táncos alkalmakra vonatkozó szabályainak gyakorlati alkalmazására.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Az illemmel, etikettel, protokollal foglalkozó hazai kiadású könyvek, kérdések–feleletek oktatási segédkönyv, intelligenciatesztek.

TÁRSASTÁNC TÖRTÉNET**A tantárgy szakirányú feladata**

A társastánc történet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XIX. századi társastáncok kialakulását, történeti háttérét, neves hazai és nemzetközi alkotóit és műveiket. A társastáncok stílus és formavilágát, az európai és hazai táncmozgalmak törekvéseit, és műhelyeik fejlődését.

Alapfokú évfolyamok**5. évfolyam****Fejlesztési feladatok**

- A tanuló táncelméleti, tánc történeti tudásának, személyiségének, esztétikai és művészeti tudatosságának, nyelvi kommunikációjának fejlesztése, összegző és szintetizáló képességének javítása

Tananyag

A társastánc művészi és közhasznú formái
 A társasági táncélet alkalmi, eseményei
 A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai
 A standard és latin–amerikai táncok kialakulása, történeti háttere

Követelmények

A tanuló ismerje a standard (Angol keringő, Bécsi keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit, a társasági táncélet alkalmait és eseményeit, a társastánc művészi és közhasznú formáit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait. A tanuló legyen képes felismerni a

társastáncok stílusjegyeit, a társasági táncélet különböző alkalmait, jellemző stílusjegyeit.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A tanuló stílusérzékének, elemző képességének, analízáló értelmezésének, aktív befogadó magatartásának, egyéni és közösségi alkotótevékenységének fejlesztése.

Tananyag

A XIX. század társastánc élete (Ausztria, Csehország, Olaszország, Franciaország) nemzetközileg meghatározó alkotóműhelyei, képviselői

Az európai táncmozgalmak törekvései és fejlődésük

A XIX. századi hazai táncmozgalmak és műhelyek fejlődése

Követelmények

A tanuló ismerje a XIX. század európai és magyarországi táncélet fejlődését, jeles képviselőit, munkásságukat, alkotásaikat, a meghatározó stílusjegyek alapján ismerje fel a kor társastáncainak formanyelveit

A tanuló legyen képes felismerni a korszak alkotóinak formanyelvét és műveik értékeit

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- A standard (Angol keringő, Bécsi keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáit, stílusjegyeit (jellege, ütem, tempó, ritmus)
- A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlődésének állomásait, alkotóműhelyeit és jeles képviselőit
- A magyar társasági táncélet alkalmait és eseményeit

A tanuló legyen képes

- A tánc sajátosságaira való érzékenységre, a stílusismeretre, a szakmai szókincs és fogalomkészlet önálló használatára

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A standard táncok, a latinamerikai táncok történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit tartalmazó társastánckönyv, a táncalkalmakkal, a nemzetközi és hazai táncéletről, a színpadi táncművészettel foglalkozó könyvek, oktatási segédanyagok, társastánc videokazetták, DVD-k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó

TÁRSASTÁNC GIMNASZTIKA

A tantárgy szakirányú feladata

A társastánc gimnasztika oktatás elsődleges célja, hogy a tanuló a speciális társastáncformák és táncok elsajátításához megfelelő erőnlétben, izomzata gondosan előkészített és bemelegített állapotban legyen. Alapvető cél a sérülések elkerülése, a testtartási hibák javítása, a koordináció és a ritmikai készség fejlesztése

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A helyes, tudatosan kontrollált légzéstechnika és testtartás megtanulása és alkalmazása, a koordinációs készséget fejlesztő gyakorlatok és motívumok elsajátítása, tudatos alkalmazása és kivitelezése

Tananyag

A kontrollált légzéstechnika elsajátítása

A mozdulat iránya

A mozdulat magassága és mélysége

A mozdulat ritmusa

Követelmények

A tanuló ismerje a helyes légzéstechnikát, az alaptartást és annak kontrollját, a mozdulatok sajátosságait, tájékozódást a térben

A tanuló legyen képes a kontrollált légzésre és mozgásra, eligazodni a térben – színpadi térformákban – és zenei interpretációkra koordinált mozgáskombinációk kivitelezésére.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozgás esztétikai törvényszerűségeinek megismerése és tudatos alkalmazása a gyakorlatokban, az akusztikus és vizuális képességek, ritmikai készségek és koordinációs képességek fejlesztése

Tananyag

A karok, törzs, lábak izomzatának erősítése

Az egyensúlyi helyzet tudatos kialakítása

A táncelőkészítő gimnasztikai gyakorlatok összeállítása etűd formában

Követelmények

A tanuló ismerje a test izomzatának erősítését, az egyensúlyi helyzeteket, gyakorlatokat és etűdöket. A tanult mozgásformák önálló, plasztikus végrehajtását, a szakkifejezések tudatos használatát és ismeretét.

A tanuló legyen képes testének tudatos kontrolljára, izomzatának és testrészeinek erősítésére és bemelegítésére, egyensúlyi helyzetek kialakítására és tudatos alkalmazására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladat

- A természetes mozgásfajták megismerése, a mozgáskészségen alapuló mozgásérzék tudatosítása, a ritmika, az izomerő tudatos használata, az egyéni improvizáció fejlesztése

Tananyag

Az előképző gyakorlatainak egymás utáni folyamatos összekapcsolása

A mozgás esztétikai törvényszerűségei

Lábgyakorlatok

Nyakgyakorlatok

Törzsgyakorlatok
Kargyakorlatok

Követelmények

A tanuló ismerje a mozgás esztétikai törvényszerűségeit, a láb–, nyak–, törzs– és kargyakorlatokat, a tanult mozgásformák tudatos és plasztikus végrehajtását. Legyen kreatív, gondolatait tudja kifejezni nem csak verbális, hanem nonverbális kifejezési eszközök segítségével is.

A tanuló legyen képes testének és testrészeinek esztétikus használatára, mozdulatainak és tánckombinációinak tudatos értelmezésére és kivitelezésére.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló tudatos izomhasználata, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete, kombinációs gyakorlatok, etűdök önálló összeállítása, a mozgásfolyamatok kontrollja

Tananyag

Lábgyakorlatok álló helyzetben
Törzsgyakorlatok (fekvésben, rúd mellett)
Hasizomgyakorlatok
Kargyakorlatok
Kombinációs gyakorlatok

Követelmények

A tanuló ismerje álló és fekvő helyzetben a láb– és törzsgyakorlatokat, a hasizomgyakorlatokat és kombinációkat.

A tanuló legyen képes az esztétikus mozdulatok, erősítő és bemelegítő sorozatok kivitelezésére, az izomerősítő gyakorlatok valamint kombinációk helyes és tudatos bemutatására, művészi kifejezésére, interpretálására.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az etűdkészítés szabályainak megismerése.
- Az izolált testmozgások, kar – lábgyakorlatok elsajátítása.
- Önálló kombináció és etűdkészítés.

Tananyag

Karhajlítás, nyújtás, feszítés
Kézfej, ujjak tudatos használata
Lábgyakorlatok – alsó lábszár, felső lábszár függetlenített mozgásai, lábujjgyakorlatok
Törzsívek
Testhullám

Követelmények

A tanuló ismerje a hajlítást, feszítést, nyújtást, a kar– és lábgyakorlatokat, a test izolációt, a tudatos testhasználatot

A tanuló legyen képes a testrészek izolációjára, önálló etűd készítésére, a zenei frázisok és lüktetések felismerésére, a gyakorlatok egységeinek megkülönböztetésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A gimnasztikai gyakorlatokat bemutató tankönyv, CD-k a ritmikus mozgáshoz, a terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó)

TÖRTÉNELMI TÁRSASTÁNC

A tantárgy szakirányú feladata

A tanulókat megismertetni a XVI–XIX. századig terjedő időszak – a reneszánsz és barokk korszakok, valamint a XIX. század – báli táncainak korabeli anyagával, az adott korszakok szokásaival és illemtanával.

A történelmi társastáncok célja, hogy előmozdítsa a tanulók mozgáskultúrájának, ezen belül koordinációs képességének, tér és formaérzékének, fizikai állóképességének fejlődését, továbbá a tanulók koncentráció képességének, zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának, improvizációs készségének fejlesztését.

Emellett alapozza meg és fejlessze a tanulók stílusismeretét, ízlését, magatartásának és társas kapcsolatainak kulturáltságát, társaival való együttműködési képességét. Járuljon hozzá a tanulók előadói készségének, művészi kifejező készségének sokirányú fejlődéséhez.

Tágabb értelemben a tanuló váljon nyitottabbá az egyéb művészeti ágak irányába, fejlődjön komplex korszemlélete és legyen képes a tanultakat az iskolai tananyagba sokoldalúan visszakapcsolni.

Alapfokú évfolyamok

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat- és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentéseinek megismertetése
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló improvizációs készségének, stílusérzékének fejlesztése.

Tananyag

XVI. századi reneszánsz társastáncok

Reneszánsz stíluselemek: testtartás, lábfejek helyzete, kéztartások, lépéstechnika, meghajlások

Francia reneszánsz körtáncok alaptípusai

– Branle double, Branle simple, Branle gay, Branle de Bourgogne

Lépés és mozdulatanyag: double, simple, petit saut, pied en l' air, reprise, branle, Capriole, révérence

A koreográfiák körben vagy láncban előadva. Díszítés improvizáció

A szabálytalan branle;

– Branle coupé, Branle coupé, Charlotte, Branle coupé Aridan

Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás

Táncos játékok

A tréfás, utánzó branle;

– Branle morgué, Branle des Chevaux, Branle des Lavandieres, Branle des Pois, Branle de la Montarde

Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás, improvizatív gesztus lehetőségek

Páros táncok

Lépő tánc: Pavane

Lépésanyag: simple, double előre és hátra, conversion, fleuret

Különböző térforma lehetőségek, koreográfiatanulás

Ugrós tánc: Gaillarde

Lépésanyag: Cinq pas: grue, saut majeur, posture, cadence

Egyéb mozdulatelemek: ruade, croisé

Cinq pas variációk: „croisé”, „pieds joints”

Pas raccourci: révérence passagiere

Egyéb variációk: fleuret, onze pas

Különböző lépéskötés lehetőségek, improvizáció

Improvizált csoportos forma: Gaillarde lyonnaise

Koreográfia szóló párra

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot

A tanuló legyen képes a tanult báli táncok pontos, stílusos bemutatására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése, valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat-és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentésének megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló stílusérzékének, előadói készségének fejlesztése.

Tananyag

Barokk báli táncok

Barokk stíuselemek: testtartás, lábfejek kifelé forgatottsága, pozíciók, lépéstechnika, plié, élevé, port des bras

Előkészítő etűdök 3/4-es és 4/4-es barokk zenékre

Lépés anyag: demy coupé, pas de bourrée

Etűd 4/4-ben

Menüett

Lépés anyag: pas de menuet előre, hátra, és oldal irányokba, chassé, révérence

Menüett etűd 3/4-es zenére

Contredance français;

– Menuet, R. A. Feuillet: La Bergere, Menuet du Chevalier

Báli menüett szóló párra P. Rameau alapján

Figurák: révérence, bevezetés, „Z”, „malom” jobb kézzel, „malom” bal kézzel, két kezét nyújt

Koreográfia

Angol country dances

Lépések, figurák: slipping, step, double, set, turn, siding, arms, meet, lead

– J. Playford: Gathering peascods, Sellenger’s Round, Parsons farewell

Ismétlő anyag

Reneszánsz társastáncok

Gaillarde koreográfia szóló párra

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot

A tanuló legyen képes a tanult báli táncok pontos, stílusos, kifejező bemutatására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat- és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentésének megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló stílusérzékének, előadói készségének, művészi kifejezőkészségének fejlesztése.

Tananyag

Polonaise

Alaplépések: pas polonaise előre, hátra haladva.

Koreográfia

Francia négyes

Alaplépések: pas marché, pas élevé, pas chassé, chassé–formák, pas balancé, pas galop

Francia négyes kiválasztott tételei

Körmagyar

Lépések: Andalgó, bokázók, tétovázó, vágás, lejtő, verbunkos, magányforgó, kettős forgó, toppantó, villám, kisharang, toborzó, urak magánya, friss, vitorlaforgás

Koreográfia a Szöllősi–féle „körtáncz” alapján

Ismétlő anyag

Korszakonként egy–egy koreográfia

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot

A tanuló legyen képes a tanult báli táncok stílusos és kifejező előadására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Történelmi társastánczenét tartalmazó CD-k, történelmi társastánc leírásokat tartalmazó könyvek, korabeli tánckönyvek magyar nyelvű kiadásai, viselettörténeti könyvek, történelmi társastánc DVD-k, a terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó

TÁRSASTÁNC TÖRTÉNET**A tantárgy szakirányú feladata**

A társastánc történet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XX–XXI. század tánc történetének kiemelkedő hazai– és nemzetközi képviselőit, az európai társastáncélet fejlődését, a kor hazai alkotóműhelyeit és a formációs társastáncok kialakulását, aktív közreműködőként vegyen részt táncművek, koreográfiák elemzésében.

Továbbképző évfolyamok**9. évfolyam****Fejlesztési feladatok**

- A társastáncok hazai és nemzetközi irányzatainak, alkotóműhelyeinek és képviselőinek megismertetése.
- A táncelméleti tudás valamint az összegző és szintetizáló képesség fejlesztése.

Tananyag

Az európai társastáncélet fejlődése és alkotóműhelyeinek kialakulása (Anglia, Németország, Olaszország)

A magyarországi táncközösségek, táncklubok és táncszervezetek kialakulása és a nemzetközi vérkeringésbe való bekapcsolódása a XX. századtól napjainkig

Követelmények

A tanuló ismerje a társastánc hazai és nemzetközileg meghatározó alkotóműhelyeit, képviselőit, az európai táncmozgalmak törekvéseit és fejlődésüket, a hazai táncmozgalmak és műhelyek fejlődését

A tanuló legyen képes a nemzetközi társastáncélet kiemelkedő műhelyeinek és stílusjegyeinek felismerésére, a magyarországi társastáncmozgalom fejlődésének, alkotóiinak és produkcióinak a felismerésére, tudatos értelmezésére

10. évfolyam**Fejlesztési feladatok**

- Kiemelkedő hazai és nemzetközi (európai) táncművek, formációs alkotások elemzése és összehasonlítása.
- Életpályák és életművek megismerése a magyarországi társastáncmozgalomban, társastáncművek analízisa.

Tananyag

A nemzetközi és magyarországi formációs társastáncok kialakulása.

A XX–XXI. század hazai alkotóműhelyek és szakemberek (pedagógusok) életpályája és műveik.

Jeles koreográfiák a társastáncmozgalomban.

Követelmények

A tanuló ismerje a formációs társastáncok kialakulásának történetét, a XX–XXI. század kiemelkedő hazai alkotóit, műveiket. Biztosan tudjon eligazodni a formációs társastáncok világában, isme fel az alkotók műveit. A társastáncok stílus és formavilágában legyen jártas és önálló.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- A nemzetközi és hazai táncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait, korszakait, a hazai társastánc mozgalom kiemelkedő táncprodukcióit

A tanuló legyen képes

- A múlt és a jelen értékeinek befogadására
- A művészeti záróvizsga követelményei

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait, korszakait bemutató könyvek, oktatási segédanyagok, kiemelkedő táncprodukciókat tartalmazó videokazetták, DVD-k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó.

A művészeti alapvizsga követelményei - TÁRSASTÁNC

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama:

Társastánc főtárgy, 20–25 perc

A vizsga tartalma

- A társastánc gyakorlati vizsga a szaktanár által összeállított tánckombinációk bemutatásából áll
- A tanulók párosan, csoportos formában, önálló előadásban mutatják be a táncokat 2–2 percben, miközben számot adnak a standard és latin táncartás, a különböző ritmusok, stílusok, táncirányok, tánctechnikák ismeretéről
- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, a latin–amerikai (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) táncok alaplépései, alapfigurái, a Slowfox (Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin) és a Jive (Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin) haladólépései

A vizsga értékelése

- a standard táncok és a latin–amerikai táncok kombinációinak pontos kivitelezése,
- a zene és a tánc összhangjának betartása,

- a technikai biztonság,
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
- a térfigyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában.

TÁRSASTÁNC TÖRTÉNET

A vizsga részei:

A vizsga szóbeli vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Társastánc történet, 10 perc

A vizsga tartalma

A szaktanár által összeállított szóbeli tételsor alapján a tanulók számot adnak a XIX. századi magyar és európai társasági táncélet fejlődéséről, korszakairól és neves táncmestereikről. A standard és latin–amerikai táncok kialakulásáról, történeti háttéréről, a társasági táncélet alkalmairól és eseményeiről

- A társasági élet alkalmai.
- A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakai, alkotói.
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai.
- A hazai társastáncmozgalom kiemelkedő táncprodukciói.

A vizsga értékelése

- A standard (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) és latinamerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáinak, stílusjegyeinek ismerete (jellege, ütem, tempó, ritmus).
- A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlődésének, alkotóműhelyeinek és jeles képviselőinek ismerete.
- A magyar társasági táncélet alkalmainak és eseményeinek ismerete

A művészeti záróvizsga követelményei - TÁRSASTÁNC

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Társastánc, főtárgy 25–30 perc

A vizsga tartalma

A társastánc gyakorlati vizsga anyaga előre kijelölt, a szaktanár által összeállított kombinációkból (5 standard, 5 latin–amerikai tánc) és egy koreográfiából áll, melyet a tanulók párosan és csoportos formában, önállóan mutatnak be. Az előadás során lemérhető a tanulók technikai tudása, ritmus-, tér- és stílusérzéke, együttműködő készsége és művészi önkifejezése

- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái
- A latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái
- Egy szabadon választott táncból 3–5 perces koreográfia. (Ebből a táncból a kombinációt nem kell bemutatni!)

A vizsga értékelése

- a standard táncokból és a latin–amerikai táncokból készített kombinációk és a koreográfia pontos kivitelezése
- a zene és a tánc összhangjának betartása
- a technikai biztonság
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód

- a térfegyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában

TÁRSASTÁNC TÖRTÉNET

A vizsga részei

A vizsga szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Társastánc történet, 10 perc

A vizsga tartalma

- A társasági élet alkalmai
- A XX–XXI. századi nemzetközi és hazai társastáncélet kibontakozása, legfontosabb korszakai, alkotói
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai
- A hazai társastáncmozgalom kiemelkedő táncprodukciói
- A formációs társastáncok kialakulásának története

A vizsga értékelése

- a nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakainak, alkotóinak ismerete,
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak ismerete,
- a hazai társastáncmozgalom táncprodukcióinak ismerete,
- a formációs társastáncok kialakulásának története.

D) KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI TANSZAK

Tantárgyak	Évfolyamok											
	ELŐKÉPZŐ						Alapfok					
	Továbbképző											
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Vizuális alapismeretek	4	4										
Rajz – festés - mintázás			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Műhelyelőkészítő			2	2								
Műhelygyakorlat					2	2	2	2	2	2	2	2
Szabadon választható tantárgy			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabad sáv			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen:	4	4	4- 6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Pedagógiai programja

1. A tantárgy tanításának célja és feladata :

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság ,igényesség , ízlés , erkölcsi fogékonyság – alakítása mellett a látás kiművelésére és tudatosítására, bővítve a képi műveltséget , a képi emlékezetet és a képzeletet. A tervező , konstruáló , anyagformáló , eszközhasználó , tárgykészítő és környezetalakító tevékenység gyakorlata nemcsak a kéz ügyességet, technikai érzékenységet fejleszt , hanem kialakítja a képességet a gondolatok , érzések , elképzelések , tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének gyakorlására.

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó képző – iparművészeti nevelés lehetőséget biztosít a képző – és iparművészet művészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére , ismereteik gyarapítására , művészeti kifejező készségeik kialakítására , a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására – figyelembe véve a tanulók érdeklődését , életkori sajátosságait , előzetes tapasztalatait. A képzés széles körben segíti a vizuális kultúra iránt fogékony tanulók fejlődését.

Az oktatás célja , hogy a különböző tevékenységformákon , képességfejlesztő gyakorlatokon és feladatokon keresztül fejlessze a tanulók érzelmi , értelmi , szociális és fizikai képességeit , készségeit , gazdagítsa önkifejezési formáit , illetve az egyéni és csoportos kreatív folyamatokon keresztül segítse elő a tanulók szocializációjának folyamatát.

Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a tanulók képességeiktől és szorgalmuktól függően fejleszthetik vizuális műveltségüket és a különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot. Ugyanakkor célja az oktatásnak a tanulók vizuális élményképességére , képzeletanyagára , képi gondolkodására építve olyan tárgyformáló tevékenység megvalósítása , amelyben fejlődik a kreatív képzelet , az esztétikai érzék , a manuális és tárgyalakító képesség, a technikai érzékenység, a konstruáló és művészi képesség.

A képző –és iparművészeti oktatás a vizuális kultúra ágait , a műfaj sajátosságait , a művészi kommunikáció megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal , miközben

célja az is , hogy a múlt értékeit megszerettesse és továbbéltesse , segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében és a tanulók életkorának megfelelő (vizuális) műveltség kialakításában.

Az oktatás általános fejlesztési követelményei:

- Irányítsa a tanulók figyelmét az emberi és a természeti környezet esztétikumára , szépségére,
- Ismertesse meg az egyetemes emberi kultúra , az európai műveltség , a nemzeti hagyományok értékeit, az értékmegőrzés formáit.
- Ismertesse meg a kommunikáció művészi formáit , a képző – és iparművészet műfaji sajátosságait
- Ösztönözze a tanulót az önkifejezés eszköztárának gazdagítására és készítse fel a tanult művészeti kifejező eszközök alkalmazására.
- a közoktatásban megszerzett műveltségük – életkoruknak megfelelő – bővítésére, az általános műveltség elemeinek szélesebb körű megismerésére;
- más művészeti ágak kiemelkedő teljesítményeinek megismertetésére,
- ismertesse meg a tanulót a tárgykészítéshez szükséges tervezési folyamatokkal, a tárgykészítés alpműveleteivel , technikáival , munkavédelmével ; a díszítés eszközeivel , lehetőségeivel,
- a tanuló ismerkedjen meg a művészeti ágak (grafika, festészet , szobrászat) lehetőségeivel és korlátaival , tudja kiválasztani és alkalmazni az egyéniségének megfelelő művészi technikákat. Ismerje a szaknyelvet , legyen tájékozott a művészeti ágak történetébe. Legyen nyitott az új médiumok megismerésébe,
- A tanulók ismerjék meg a bábkészítés és a bábjátszás történetét, legyenek képesek megkülönböztetni a bábok alapvető típusait , sajátítsák el a legfontosabb bábtípusok elkészítésének módját.
- Tanulják meg a bábmozgatás , bábjátszás alapjait, értelmezzék a bábok karakterét, speciális ruházatát , plasztikáját,
- A tanulók ismerjék meg a színház történetét, legyenek képesek megkülönböztetni a színházi műfajokat , sajátítsák el a legfontosabb jelmezek , díszletek elkészítésének módját.
- Az oktatás végére a tanuló felkészültsége legyen alkalmas arra , hogy tanulmányait – ha erre tehetsége és szándéka van - szakirányba tovább folytathassa.

Az Intézmény készítse fel a tanulót :

- a látvány megfigyelésére , értelmezésére , analízisére
- a vizuális információk megértésére
- a képi gondolkodásra , a vizuális absztrakcióra
- a tapasztalat , képzelet , emlékezet utáni ábrázolásra
- a legfontosabb kifejezési eszközök , kompozíciós eljárások ismeretére
- a kifejezési eljárások használatára ; az élmények , gondolatok , érzelmek vizuális kifejezésére
- a képi nyelv kifejezési szándék szerinti megválasztására
- a média által közvetített üzenetek befogadására , értelmezésére

- vizuális önkifejezésre , alkotásra ; tanulmányok , szabadkézi vázlatok , makettek , modellek , előkészítésére valamint - a felsőbb osztályokban - díszletek , jelmezek tervezésére , konstruálására , elkészítésére
- a kifejezési technikák , a tárgykultúra anyagainak ismeretére , eszközhasználatra , anyagalakításra, tárgykészítésre , környezetformálásra , a kézműves tevékenységek gyakorlására
- a rendeltetés – a szerkezet , a tartalom és a forma összefüggéseinek felfedezésére
- a műelemzési eljárások megismerésére alkalmazására.
- minél több kiállítás és művészeti rendezvény – köztük a társaik által készített alkotások – értő megtekintésére
- ismerjék meg az önkifejezés lehetőségét , kínját és örömét;
- tanulják meg az alkotó munka kritikus értékelését ; váljanak képessé maguk és társaik eredményeinek és hibáinak felismerésére , annak szakszerű elmondására ; a tapasztalatok tanulmányaik során történő hasznosítására,
- a tapasztalásra épülő , tevékenységbe ágyazott készség és képességfejlesztésre,
- az értelmi és érzelmi gazdagításra, a sokoldalú személyiség kifejlődésére,
- a művészeti tevékenységhez szükséges technikai anyagok , eszközök , szerszámok kezelésére, működtetésére,
- a művészeti ágak történetének megismerésével s ezen belül a híres művészek életének , munkásságának mélyebb megismerésére,
- a tanulmányaik során ismerkedjenek meg a képépítés , a tárgyformálás törvényszerűségeivel , a színelmélet és a forma elméletének alapjaival,
- ismerkedjenek meg a bábtörténet legfontosabb vonulataival (a képmutogatástól a legbonyolultabb mechanikáig) ; a színházművészet történetével, az előadásokban a díszlet a jelmez , a kellék szerepével ; a darab mondandójának és a kiválasztott bábtípusnak illetve díszlet , jelmez ,kellék , stb. kapcsolatrendszerével,
- ismerjék meg a báb – és színházművészet szintetizáló képességét az irodalom . a képzőművészet, a zene és a mozgásművészetek között,
- alakuljon ki a tanulóban a véleménynyilvánítási igény és képesség , a készített mű esztétikus megjelenítésének képessége,
- a tanulók ismerjék a játéktér lehetőségeit, a dramaturgia alapvető szabályait, az emberi test anatómiáját , a karakteres mozgás lényegét , a fényhatás kifejező erejét , a fény tulajdonságait, a zene szerepét , felhasználásának lehetőségeit.

Az oktatás feladata, hogy a tanulók adottságainak és képességeinek figyelembevételével – a képzés tartalmi , formai és minőségi követelményeinek magas szinten tartásával - a képző – és iparművészeti ismereteket a számukra a legérvényesebb és leghatékonyabb módon közvetítse. Tegye lehetővé a néphagyomány , a népi kultúra megismerését. Alakítsa ki a tanulóban az esztétikum iránti igényt , az esztétikai élményképességet , az alkotó magatartást és az ehhez tartozó pozitív beállítódást és szokásokat. Fejlessze a teremő képzeletet és az improvizációs készséget.

2. A képzés struktúrája:

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

Évfolyamok:

- Előképző (1-2 évfolyam)
- Alapfok (1- 6 évfolyam)
- Továbbképző (7-10 évfolyam)

3. A tantárgy tanításának követelményei :

a./ Általános fejlesztési követelmények:

- A látás és látványértelmező képesség fejlesztése,
- a látványértelmezésben szerepet játszó tényezők tudatosítása,
- a megjelenítő és kompozíciós képesség fejlesztése,
- a vizuális gondolkodás képességeinek fejlesztése: az elemzés , az elvont gondolkodás, a képi gondolkodás, a képzettársítás és a szintetizálás
- jártasság a térábrázolásban és a geometria alapelemeiben
- jártasság kialakítása az anatómiai ismeretekben
- a plasztikai és a síkművészeti technikák készségszintű elsajátítása,
- az egyes festői és szobrászati technikák megismerése , alkalmazása,
- a művészettörténet nagy korszakainak ismerete,
- a vizuális kifejező készség fejlesztése,
- műalkotások elemzése , értékelése,
- a képzőművészet eszközeinek felhasználásával ,olyan tárgyak (bábok , díszletek , jelmezek , kellékek) készítése , amelyek részei az előadásnak,
- tartalmat adni egyszerű tárgyaknak , eszközöknek
- a célnak megfelelően az egyszerű és összetettebb képzőművészeti megoldásokat megtalálni
- megbízható szerkezetek , tárgyak konstruálása
- játszani a műfajok adta átváltozás lehetőségeivel .

b./ Követelmények

- Előképző

Az előképző elvégzését követően a tanulók legyenek képesek:

- A vizuális alapelemeket (pont , vonal ,sík ,folt ,felület irány , tér kontraszt) felismerni és alkalmazni
- Megfigyeléseit , élményeit egyszerű tárgyak , rajzok , festmények formájában megörökíteni
- A színek hangulatkeltő erejét alkalmazni.

A tanulók ismerjék és alkalmazzák:

- A kiemelést,

- az anyag , forma, funkció összefüggéseit,
- az időbeliség képi kifejezésének néhány lehetőségét,
- önállóan alkalmazzák (tanári felügyelet mellett) a megismert technikákat ,
- tudjanak a megismert műalkotásokról és a környezetükben lévő tárgyakról (tanári segítséggel) véleményyt mondani.

- Alapfok

Az alapfok elvégzését követően a tanulók:

- Ismerjék és használják a jártaság szintjén a képi , plasztikai , grafikai technikák alapelemeit. A tárgyformálás anyagait , eszközeit . A műtermeket és felszerelésüket
- Sajátítsák el és használják az ábrázolási konvenciók alapformáit.
- Legyenek képesek önállóan a klasszikus emberábrázolás szabályainak alkalmazására (képi , plasztikai feldolgozás)
- Ismerjék a művészettörténet nagy korszakait, legyenek jártasak a műalkotások elemzésében,
- Ismerjék az adott művészeti ág eszközeit , készítésük , használatuk módját.
- Legyenek képesek a megismert technikákkal alkotásokat készíteni , figurákat , tájakat , tárgyakat ábrázolni ; vázlatokat készíteni és azok után műveket alkotni
- Építsék be az életkorúknak megfelelő tapasztalataikat az alkotás folyamatába.
- Rendelkezzenek biztos rajztudással , műelemzési készséggel , a felhasznált anyagok terén alapvető ismeretekkel és gyakorlattal.
- A tanuló sajátítsa el a fegyelmezett magatartás szabályait és alkalmazza azt múzeumokban , színházakban , az egyéb nyilvános helyeken és az órákon. A látottakat , hallottakat tudja ötvözni a gyakorlati munkával. Legyen kísérletező kedve és fantáziája . Életkorának megfelelően tudja megjeleníteni elképzeléseit.

A tanulók ismerjék:

- A művészetek legfontosabb eredményeit , művészeti időrendiségben , a kiemelkedő jelentőségű műveket és alkotókat.
- A mű elkészítésének alapjait , a készítés technológiáját.
- A gyakorlatban megismert anyagok jellemző tulajdonságait és felhasználási területét.
- A megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötleteik alapján.
- Legyenek képesek az anyagismeret birtokában alkalmazni a célnak legmegfelelőbb művészeti eljárást

Továbbképző

A továbbképző elvégzését követően a tanulók legyenek képesek:

- Önálló alkotások tervezésére , elkészítésére és létrehozására

- Saját alkotó tevékenységének következetes nyomon követésére és dokumentálására
- A megismert technikák változatos , szakszerű alkalmazására
- Önálló véleményformálásra a saját és mások műveit illetően
- Véleményének szakszerű kifejezésekkel való interpretálására.

A tanulók ismerjék

- A különböző képzőm – és iparművészeti technikai eljárásokat, alkalmazásukat különböző feladatokban
- A kompozíció törvényeit , a szabadon értelmezett eljárásokat,
- A színház és a képző és iparművészet találkozását jelentő színpadi műfajokat (jelmez, díszlet , kellék , báb , stb.)
- a művészettörténet nagy alkotásait , a művészeti ágaknak az emberiség történetében elfoglalt helyét , szerepét,
- az alapvető , művészeti és színházi szakkifejezéseket,
- azokat a szakkifejezéseket , melyekkel művészeti alkotásokat jellemezhet , értelmezhet , elemezhet.

4. Tantárgyak és tananyaguk:

4.1 Főtárgyak:

Vizuális alapismeretek

(Az előképzősök kötelező művészeti tantárgya)

Előképző

(1 - 2. Évfolyam) - Heti 4 óra

- Élménykifejtés
- Ismerkedés a képi kifejezés alapelemeivel
- Ismerkedés a kiemeléssel , a lényegmegragadással
- A tér felfedezése
- A tér ábrázolása
- Bábkészítés , bábjátás
- A színek világának felfedezése
- Kiállítás , múzeumlátogatás
- A szerkezet felfedezése
- Portré és alakrajz
- A sík és a tér
- A színek kifejező ereje
- Közösségfejlesztő játékok

Kötelező tantárgyak

a./ Rajz – festés - mintázás

Alapfok

(1 – 6. Évfolyam) - Heti 2 óra

- Formai felfedezések
- Színek kölcsönhatása
- Forma és mozgás
- Ember és terek
- Természeti motívumok
- Kép, jel , jelkép , szimbólum
- Forma , tér , szerkezet
- A síkból a térbe
- Térábrázolási rendszerek
- Tér és idő feldolgozása
- Statika és dinamika
- Vonal , felt , szín
- Archaikus kultúrkincs
- Szín – világ
- Spirál és hullám
- Műalkotás elemzése
- Életképek
- Mondák , eposzok
- Szerkesztések
- Test – modellek
- Drapériák , egyszerű csendéletek
- A reneszánsz , a barokk , a klasszicizmus éa a romantika
- Nézőpontváltás
- A portré
- Az emberi alak
- Játék a műalkotással (összevetések)
- Szintézis – Mestermunka
- Fantáziajátékok
- Egyszerű maszkok készítése

Továbbképző

(7 – 10 évfolyam) – Heti 2 óra

- Feladatok a térre – síkban
- Feladatok a térre – térben
- Feladatok a térre
- A portré

- Rajzi és plasztikai tanulmányok „segédanyagai”
- Ábrázolás és szerkesztés
- Nagy méret , kis méret
- Az alak
- Figura a térben
- Átváltozások
- Változatok művészettörténeti alkotásokra
- A természetben
- A szerkesztett és illuzórikus tér
- Átírás és alkalmazás
- Játék a színekkel
- A térplasztika
- A színház világa , jelmezek , díszlet . kellék , bábok , fény, hang , zene stb.
- A műalkotás , mint korélmény
- Népművészet és természet
- Feladatok a festészeti - , szobrászati -, grafikai alapismeretek összefoglalására
- Reklám
- Médiaművészet alapszintű ismereteinek elsajátítása

b./ Műhely előkészítő

Alapfok

(1-2 évfolyam) – heti 2 óra

Az alapfok első két évfolyamán a tanuló az intézmény (mindig bővülő) lehetőségeihez mérten fél – fél éves váltásban más – más művészeti ágak tananyagával ismerkedhet meg a műhely előkészítő során.

c. / Műhely gyakorlat

Alapfok

(3 – 4 évfolyam) – heti 2 óra

Az előkészítő szakasz vizuális alapismereteire , az alapfok rajz – festés – mintázás műveltséganyagára építve olyan műhelygyakorlat kialakítása, amely erősíti, kiegészíti a fenti tantárgyakban megszerzett ismereteket , jártasságokat , képességeket , és gyakorlati tevékenysége által lehetőséget teremt a tárgyalakotásra , környezetalakításra.

A tanulók vizuális élményképességére , képzetanyagára, képi gondolkodására építve olyan tárgyformáló tevékenység megvalósítása , amelyben fejlődik a tervező kreatív képzelet , az esztétikai érzék , a manuális és tárgyalakotó készség, a technikai érzékenység , a konstruáló és művészi képesség.

- Monotypia
- Frottázs

- Papírmetszet
- Egyedi rajzok készítése
- Festések kis és nagy méretben
- A színes világ
- Az ecset és a papír
- A tervezett kép
- A természet színei
- Színkompozíciók
- Az ünnepek
- Kis színtér
- Ismerkedés a szobrászműhellyel
- Pozitív – negatív formák
- Plasztikai élménygyűjtés
- Természeti formák mintázása agyagból
- Átírási gyakorlatok
- Kiállítás rendezés
- Papírmunkák
- Textilmunkák
- Vegyes anyagok
- A tangram
- Papírhajtogatás
- Papírkivágások
- Egyszerű papírsablonok készítése szitanyomáshoz
- Marionett báb készítése
- Papírmakett készítése
- Képeslap készítése
- Kiállítás rendezése a munkákból

Továbbképző (7-10 évfolyam) – Heti 2 óra

A műhelymunka tananyaga:

- A vizuális megismerő , megjelenítő , kifejező , alkotó képességeket fejlesztése
- A látás , kézügyesség , technikai érzék fejlesztése
- A kézműves konstruáló , tárgytervező – alakító készség fejlesztése
- Az esztétikai érzékenység , ítélnőképesség, a helyzetfelismerő , véleményalkotó , problémamegoldó képesség , a közösségtudat életkori sajátosságoknak megfelelő fejlesztése.

c./ Kötelező műhelygyakorlat választható tantárgyai

(az előkészítő évfolyamok során kerül kiválasztásra az , hogy a tanulók - javaslat illetve egyéni választás során - milyen tantárgy további tanulásával folytatják iskolai

tanulmányaikat. Természetesen ezeknek a tárgyaknak elméletét és gyakorlatát is tanulják az évfolyamok során)

Képzőművészet

1. Grafikai ismeretek

Alapfok

(3-6 évfolyam) – Heti 2 óra

- A vonal ritmust kifejező hatása
- A vonal karaktermegjelenítő szerepe
- A jelrendszer szerepe
- Az illusztráció
- Az alkalmazott grafika
- Nyomhagyási kísérletek
- Nyomtatás tárggyal
- Piktogram
- Textilnyomatok
- Krumpli nyomat
- Papírmetszet
- Papírpecsét
- Linókészítés
- A színes sokszorosítás alapjai

2. Festészeti ismeretek

Alapfok

(3- 6 évfolyam) – heti 2 óra

- A fekete is szín
- A körvonal
- A festészet története
- Vázlatok a szabadban
- A festett rajz
- A sötétől a fényig
- Ez én vagyok
- Egy kedves hely
- Illusztráció
- Két arckép
- Kontrasztok
- Reggeli a szabadban

- Mostan színes tintákról álmodom A secco és a mozaik
- A „mestermű”

Továbbképző
(7- 10 évfolyam) – Heti 2 óra

- A plakát
- A beállítás
- A táj
- A személyes szín – tér
- Stíluskalandok
- A díszlet
- A „mestermű”

2. Szobrászati ismeretek

Alapfok
(3- 6 évfolyam) – Heti 2 óra

- Pozitív – negatív formák
- Plasztikai élménygyűjtés
- Természeti formák mintázása agyagból
- Átírási gyakorlatok
- Kiállítás rendezés
- A terrakotta készítésének megismerése
- Kicsinyítés – nagyítás
- Állatfigurák mintázása
- Az építészet és szobrászat viszonya
- Állatábrázolás a különböző művészeti korokban
- Mintázás emlékezetből
- A különböző korok kerámia szobrainak megismerése
- Szobabelsőt ábrázoló dombormű mintázása
- Pénzérmék , plakettek mintázása
- Fej mintázása
- Életnagyságú portré mintázása
- Drót és faelemekkel térkompozíció készítése

Továbbképző
(7- 10 évfolyam) – Heti 2 óra

- Különböző művészeti korokból való padlólapok másolása
- Tárgyelemzés
- Nagyítás
- Kiállítás rendezés
- Stilizálás , deformálás
- A természetes és a mesterséges viszonylata
- Az emberi lépték
- Állatkoponya mintázása
- Emberi koponya mintázása
- Életnagyságú fej készítése
- Életnagyságú büszt mintázása élő modell után
- Szobrászati díszek készítése építészeti elemekhez
- Életnagyságú torzó mintázása agyagból
- Teljes emberi alak mintázása
- Kőfaragási gyakorlat
- Zárókiállítás.

3. Báb(jelmez, díszlet , kellék) készítési ismeretek

Alapfok

(3- 6 évfolyam) – Heti 2 óra

- Papírmunka
- Textilmunkák
- Vegyes anyagok
- Rögtönzött bábfigurák készítése varrás nélkül
- Igényesebb bábok készítése
- Fakanál – és botbábok készítése
- Díszlettervezés , készítés
- Jelmeztervezés ,készítés
- Síkbáb készítése pálcára vagy lécre szerelve
- Árnybáb készítése
- Térbeli pálcásbáb – egyszerű wayang készítése
- Darabválasztás
- Egyszerű kesztyűs bábok készítése
- Bábelőadás megvalósítása

Továbbképző

(7- 10 évfolyam) – Heti 2 óra

- Kézi bábok

- Pálcás bábok
- Wayang – figura elkészítése
- Marionett báb készítése, mozgatása
- Színpadi animációs játék.

4. Makett – és papírtárgy készítő és textilműves ismeretek

Alapfok

(3- 6 évfolyam) – Heti 2 óra

- Árnyjáték
- Egyéb bábtípusok
- Testek , testcsoportok
- Térábrázolás
- Papírmetszet
- Árnyjáték
- Képkkeret
- A makett , a modell
- Mobil
- Hirdetőtábla
- A betű
- A nyomtatás
- Alkalmazott grafika
- Betűk , vízjelek, piktogrammok
- Plakát tervezés
- Bélyeg - , pénz tervezés
- Ismerkedés a textil alapanyagaival
- Textilbáb készítése
- Nemezelés nemezkészítés

Továbbképző

(7- 10 évfolyam) – Heti 2 óra

- Sokszorosító grafikai eljárások
- A fénymásolás jelentősége
- A papír
- Nyomdalátogatás
- A restaurálás
- Papírnyomó eljárások
- Paszpartuzás
- Mappa
- Konzerválás

- Restaurálás
- Tipográfia
- Tárgyak tervezése
- Viseletek
- Ruha és kiegészítők tervezése , készítése
- Papírművészet
- Szobrászat
- Térformálás
- Divatruhák , kiegészítők
- Lakáskultúra
- Díszlet , jelmez , kellék tervezés , készítés
- Színházi előadások jelmezeinek , díszleteinek tervezése , elkészítése

5. Kerámia ismeretek

(amennyiben valamelyik telephelyen létrejönnek a kerámia tantárgy oktatásának feltételei , akkor a makett – és papírtárgy készítő ismeretek helyett ez a tantárgy is választható)

Alapfok

(3- 6 évfolyam) – Heti 2 óra

- Az agyagokkal való ismerkedés
- Színes agyagok
- Felületdíszítés színekkel
- Felületdíszítés alkalmazása tárgyakon
- Figurális kerámia
- Technológia
- Szaktörténet
- Szabadon formálható kerámia
- Felületalakítás
- Edénykészítés
- Pozitív , negatív, relief
- Edénykészítés
- Korongozás
- Anyaggyűjtés
- Fülelés
- Mázas edénykészítés

Továbbképző

(7- 10 évfolyam) – Heti 2 óra

- Technológia

- Szaktörténet
- Szabad és kötött formázás összekapcsolása
- Forma és díszítmény együttese
- Tárgyelemzés
- Felületkialakítási gyakorlatok
- Egyedi relief
- Korongozott edény és plasztika
- Felületdíszítési gyakorlat
- Szögletes edény és díszítménye
- Korongozott edény és díszítménye

d./ Szabadon választható tantárgyak

1. Művészettörténet

Alapfok

(3- 6 évfolyam) – Heti 1 óra

(A tantárgy ugyan a szabadon választható tárgyak között szerepel , de fontossága miatt a - főleg az európai művészet megismerése - kötelező tárgyak közé kell emelni)

- Bevezetés
- Őskor
- Mezopotámia
- Egyiptom
- A kínai birodalom
- Japán művészete
- India művészete
- Afrika művészete
- A prekolombiánus művészet
- Kréta és Mükéné
- Görög művészet
- A hellenizmus kora
- Az etruszkok
- Római művészet
- Késő római és bizánci művészet
- A népvándorlás korának művészete
- Az Iszlám Birodalom művészete
- A román kor művészete
- A gótika
- A reneszánsz előzményei – trecento

- A korai reneszánsz – quattrocento
- Az érett reneszánsz – cinquecento
- A reneszánsz alkonya – manierizmus
- A barokk művészete
- A rokokó művészete
- A klasszicizmus
- A romantika
- A realizmus
- Az impresszionizmus
- Posztimpresszionizmus
- A századforduló építésze és képzőművészete
- A XX. Század első fele művészete a két világháború között
- Művészet 1945 – től napjainkig

Továbbképző

(7- 10 évfolyam) – Heti 1 óra

- Primitív művészet egykor és ma
- A primitív művészet hatása a magas művészetre
- Népművészet
- A városi folklór
- A naiv művészet

2. KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG

Főtárgyak az 1–2. előképző + 1–3. alapfokú évfolyamban

Képzőművészeti tanszak

Vizuális alapozó gyakorlatok (1–2. előképző évfolyam)

Grafika és festészet alapjai (1–3. alapfokú évfolyam)

Művészettörténet (3-10. évfolyam)

Főtárgyak a 4. alapfokú évfolyamtól a továbbképző 10. évfolyamáig

Grafika és festészet tanszak

Grafika és festészet műhelygyakorlat

Környezet- és kézműves kultúra tanszak

Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat

Kötelező tantárgy

Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

Választható tantárgyak

Vizuális alapozó gyakorlatok (1–2. előképző évfolyam)
 Népművészet (1–10. évfolyam)
 Művészettörténet (3-10. évfolyam)

AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ– ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kézügyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző– és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző–és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A képző– és iparművészeti ág sajátosságai:

- tevékenységközpontúság – a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját,
- feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,
- alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége,
- komplexitás – amely átjárhatóságot biztosít a képző– és iparművészeti, a

népművészeti és médiaművészeti területek között, illetve az egyéb művészeti ágak között,

- folyamatszerűség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben,
- kreatív cselekvőképesség, melynek fontos részterülete a kísérletező kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképeség, nézőpontváltás, sorrendmódosítás,
- interaktivitás és együttműködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt,
- tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrektúra megvalósulása révén,
- szociális érzékenység és empátia, az én– tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Képzőművészeti tanszak (előképző 1–2. évfolyam + 1–3. alapfokú évfolyam)

Főtárgy:

Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyam)

Grafika és festészet alapjai (1–3. alapfokú évfolyam)

Kötelező tantárgy:

Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

Választható tantárgy:

Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyama)

Népművészet (1–10. évfolyam)

Művészettörténet (3–10. évfolyam)

Tanszakok és főtárgyaik a 4. alapfokú évfolyamtól a továbbképző 10. évfolyamáig

Grafika és festészet tanszak - Grafika és festészet műhelygyakorlat

Környezet– és kézműves kultúra tanszak - Környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat

Kötelező tantárgy:

Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

Választható tantárgyak:

Népművészet (1–10. évfolyam)

Művészettörténet (3–10 évfolyam)

A tantárgyak tartalma

Moduláris rendszer szerint *alapmodul* a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, *egyedi szakmai modul* a műhelygyakorlat.

A *vizuális alapozó gyakorlatok* az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékra ad lehetőséget. A legkülönbözőbb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A vizuális alkotó gyakorlat a képző- és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás, a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A műhelygyakorlat lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző- és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek elsajátítását. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1.)	(2.)	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2							
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(2)	(2)	1– 2	1– 2	1– 2	1– 2	1– 2	1– 2	1– 2	1– 2	1– 2	1– 2
Összes óra:	(2– 4)	(2– 4)	4– 6	4– 6	4– 6	4– 6	4– 6	4– 6	4– 6	4– 6	4– 6	4– 6

A fenti táblázat „Összes óra” rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A vizuális alkotó gyakorlat és a műhelygyakorlatok órászáma 1–3 vagy 3–1 arányban átcsoportosítható.

A főtárgyak képzési ideje:

2 előképző évfolyam: Vizuális alapozó gyakorlatok

3 alapfokú évfolyam: Grafika és festészet alapjai

3 alapfokú + 4 továbbképző évfolyam: Grafika és festészet műhelygyakorlat, Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat

A tanítási órák képzés ideje: 45 perc

A KÉPZŐ-ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a képző- és iparművészeti oktatás területén

A kiemelt kompetencia területek a vizuális művészeti alkotótevékenység által a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik.

Olyan tulajdonság–együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a probléma felismerést, a probléma

megoldást.

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

A környezet által közvetített üzenetek befogadása

A környezet által közvetített üzenetek értelmezése

Tervezési készség

Alkotói magatartás

Kreativitás

Vizuális gondolkodás

Vizuális kifejezőkészség

Eszközhasználati készség

Anyaghasználati készség

Komplex szemlélet

Tudatos környezetformálás igénye

Biztonságos munkavégzés képessége

Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség

Problémaérzékenység

Véleményformálási képesség

Személyes kompetenciák:

Nyitottság

Fejlődőképesség

Önállóság

Önkifejezés

Rugalmasság

Érzékenység

Kísérletező kedv

Interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció).

Társas kompetenciák:

Motiválhatóság

Empatikus készség

Együttműködési készség

Kezdeményezőkézség

Segítőkézség

Módszerkompetenciák:

Figyelemösszpontosítás

Gyakorlatias feladatértelmezés

Ismeretek helyénvaló alkalmazása

Következtetési képesség

Kreativitás, ötletgazdagság

Módszeres munkavégzés

Nyitott hozzáállás

Probléma felismerés, –megoldás

Tervezési készség

Új ötletek, megoldások kipróbálása

A munkakörnyezet tisztántartása

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírállható legyen a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak

– Műhelygyakorlat

– Vizuális alkotó gyakorlat

A fentiekben felül szabadon választható vizsgatantárgy:

– Művészettörténet

– Népművészet

A szabadon választható vizsgatantárgyak esetén a művészeti alapvizsga és záróvizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll. A szabadon választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – helyezést ért el vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette.

Ha a tanuló már rendelkezik a képző- és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga- vagy záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható a vizuális alkotógyakorlat főtantárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alóli felmentés nem adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre

végződik, a vizsga tantárgy végső eredményének a meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET MŰHELYGYAKORLAT

A grafika és festészet műhelygyakorlat célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerűségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a kritikus megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.

A műhelygyakorlat feladata a tanulói képzelet, a belső képek és a valóság törvényszerűségeiből fakadó vizuális látványelemek összekapcsolásának elősegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és művészeti problémákra való érzékenység és véleménynyilvánítási igény kialakítása.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vizuális kifejezés elemeinek eszközeinek felismerése, egyre tudatosabb alkalmazása.
- A motívumgyűjtés és vázlatkészítés gyakorlatában való jártasság kialakítása.
- A tanult grafikai és festészeti technikák alkalmazási képességének gyakorlása.
- Az esztétikai érzékenység és kifejezőkészség fejlesztése.
- Az önállóság kialakítása.
- A fegyelmezett munkavégzés szabályainak elsajátíttatása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Grafika és festészet technikai, műfaji sajátosságai

Vizuális kifejezés alapvető eszközei, szerepük

A vonal megjelenési lehetőségei, kifejezőereje

A fekete–fehér kontraszt hatása, használatának lehetőségei

A tónus szerepe

A színek érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatása

A sötét–világos, a hideg–meleg szíkontraszt

A faktúra és textúra alakítás lehetőségei

Képezési és kompozíciós lehetőségek (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)

Téma variációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

A ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz technikája
 Az anyagnyomatok, a monotypia, a magas nyomás műveletei
 Kollázs és vegyes technikájú alkotások készítésének lehetőségei
 Az akvarell– és temperafestés eltérő technikai sajátosságai
 A pasztellkép készítés technikája
 Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságainak megfelelő betű, monogram, embléma, piktogram tervezése
 Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Vonal

- A vonal ritmust kifejező hatása
- A vonal karaktermegjelenítő szerepe
- A vonal pszichikai kifejezőereje
- Sorsok, korok, egyéniségek kifejezése különböző vonalhasználattal
- Vonal a festészetben és a grafikában
- Vonal a térben és képtárgyakon
- Vonal a tájban, természetben, (monumentális) szabadtéri installációk, land art

Szín

- Színes fonalak, drapériák – színes terek, szíkontrasztok
- A színek hatása (érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatás)
- A színek analogikus kapcsolata az érzetekkel, a különböző kifejezési nyelvekkel és szellemi tartalmakkal

A fény és a sötét differenciálódása

- A fény és a sötét által közvetített tartalmak (mesék, mítoszok, legendák)
- Játék a fénnel (lámpákkal, vetítőkkel)
- Tárgyak, terek és a fény kapcsolata
- Külső–belső élmények átélése, megtapasztalása és megjelenítése (zenei, akusztikai analógiák felismerése, létrehozása)
- A fekete szín használata, a fekete–fehér kontraszt (fekete tér, fekete tárgy)
- A szürkétől a feketéig – grafikában és festészetben

Felületképzés

- Faktúra és textúra alakítás a grafika és festés eszközeivel
- Felületkontrasztok létrehozása (különböző anyagok nyomataival, kollázssal)
- Lavírozott tus, pác és akvarell rajzok
- A gyors, könnyed festés technikája
- Festett ceruzarajzok. Különböző technikák vegyítése, kísérletezések

Kifejezés, képalakítás

- Organikus képalakítás (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)
- Képi elemek átrendezése, variációk, kompozíciós lehetőségek

Képalkotás

- Illusztráció készítése
- Tusrajzzal a monokromitás, a foltképzés és a vonalrendszerek szerepének hangsúlyozása
- Egyedi nyomtatással monotypia készítése

Tér – környezet

- A körülvevő környezet elemei által létrehozott különböző méretű, nyitott és zárt terek
- Térépítések és térjátékok a különböző érzékelési területek bekapcsolásával
- Hagyományos és rendhagyó térképek készítése (hang–, taktilis–, hőterképek)
- Eltérő hangulatú, méretű, arányú és szerkezetű terekben, (labirintusokban) átélt tapasztalások, élmények megjelenítése grafika, festészet és kevert technikák segítségével

A betű és kép

- Jel (egyedi, saját jel)
- Betűkarakter, monogram
- Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságaival embléma, piktogram tervezése
- A kódextől a könyvnyomtatásig
- A nyomtatott írás és a kép használhatósága
- Miniatúrák, óriásképek

Műalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások a különböző korokban
- A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállítás–rendezés**Követelmény***A tanuló ismerje:*

- a grafika és festészet alapvető technikai és műfaji sajátosságait,
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
- a grafika és festészet néhány kiemelkedő hazai és külföldi képviselőjét, kortárs alkotóit,
- a vizuális kifejezés, képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
- a vizuális kifejezőeszközök és módok (vonalak, színek, formák, felületek és kompozíciós lehetőségek) kifejezési szándék szerinti használatára,
- a tanult grafikai és festészeti technikákkal (ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz, anyag nyomatok, monotypia, kollázs, akvarellfestés, temperafestés, pasztell és vegyes technika) alkotásokat létrehozni,
- egy téma kapcsán variációkat és különböző méretű alkotásokat készíteni,
- képzőművészeti alkotásokon a színek, vonalak felületek sajátosságait felismerni,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

5. évfolyam**Fejlesztési feladatok**

- A környezet által közvetített üzenetek befogadásának és értelmezésének

mélyítése.

- A formák, színek változatos, gazdag használatának kialakítása.
- A külső látvány és a lelki tartalmak érzékeny megjelenítésének fejlesztése.
- A véleményformálás finomítása saját és mások műveivel kapcsolatban.
- A tanulók tervezési készségének és problémamegoldó képességének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A megvilágítás szerepe

A fény és árnyék grafikai és festészeti eszközökkel való megjelenítésének lehetőségei

A forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztok

A redukció, a sűrítés, a fokozás és a kiemelés szerepe

A felületgazdagítás lehetőségei

A színperspektíva szerepe

A különböző színviszonyok hatása, kifejezőereje

Variációk, sorozatok készítése

Nagyítások, méret és léptékváltások alkalmazása

Eltérő képkivágások hatásainak megtapasztalása és alkalmazása

A sablonnyomat, dombornyomat technikája

A linómetszés technikája

Alkalmazott vagy tervezőgrafika sajátosságainak megfelelő tipográfia, könyvborító, plakát tervezése

Jelmezek, maszkok, díszletek készítésének sajátosságai

Egyszerű akció, performance létrehozása

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A fény és a sötét

- Karakteresen eltérő erejű, irányú megvilágítású tárgyak és terek létrehozása, megjelenítése
- A fény és árnyék grafikai eszközökkel való kifejezése
- Színes kompozíciók, és variációk készítése a látvány inspiráló hatására

Kontrasztok

- Forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztokra épített kép, képtárgy sorozatok, variációk létrehozása, a zene–hang, mozgás–tapintás, az irodalom és a képzőművészet inspiráló hatására
- További lehetőségek, variációk és kísérletezések új médiumok, műfajok segítségével

Kifejezés – karakterek

- Emberi és mitikus karakterek vizuális kifejezése
- Emberek, hősök, tárgyak jellege, hangulatváltozásai megjelenítése a festészet és grafika eszközeivel
- Portrét, maszkok, jelmezek készítése
- Kifejező karakterek létrehozásának inspirálása játékokkal és akciókkal
- A kifejezés lehetőségei a redukció, a sűrítés, a fokozás, és a kiemelés eszközeivel
- Egy téma feldolgozása a sablonnyomat (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal), dombornyomat, tus– és a temperatechnika lehetőségeit felhasználva
- Felületgazdagítási lehetőségek

- Dramatikus játék a kész alkotásokkal

Tér – környezet

- A közvetlen környezet tárgyai, tárgykarakterek szembeállítás, csoportosítások
- Tárgyátalakítások, átfestéssel, zavarófestéssel
- Tárgyak idegen, megszokottól eltérő környezetbe helyezése
- Léptékváltás adta lehetőségek felhasználása
- Egy tárgy részletének felnagyítása, változatos képkivágások
- A látvány és fantázia képi elemeinek összekapcsolása egy tárgy, szerkezet belső terének ábrázolása során

Írás – kép

- Alkalmazott vagy tervezőgrafikai ismeretek segítségével könyvborító, plakát készítése
- A képhez felirat tervezése (számítógép segítségével). Betű, tipográfia
- A betű, írás és kép szabad műfajú felhasználása

Szín

- „Szín–tér”, külső–belső terek színviszonyai
- Az illúziókeltés lehetőségei
- Színperspektíva
- Kompozíciós változatok a színkontrasztra
- A szín kifejezőereje, mélysége, mozgása a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során
- Terek berendezése, benépesítése eltérő méretű és színű figurákkal, szalagokkal, textilekkel, lámpákkal
- Doboz szín–házak – azonos motívumok más–más színviszonyok között

Képalkotás

- A gouache technikájának ismerete
- A linómetszés technikájának elsajátítása, sajátosságai, műfaji követelményei, az anyag– és eszközhasználat specifikumai
- Egydúcós linómetszet
- Színes linómetszet kialakítása a dúc továbbvívásával
- Különböző méretű illusztráció, illusztráció sorozat készítése zenei, irodalmi alkotáshoz
- Illusztráció készítése egyedi és sokszorosítási technikákkal (ecset– és tollrajz, gouache, linómetszet)

Műalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különböző korokban
- A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a szín kifejezőerejét, a színperspektíva szerepét,
- a különböző színviszonyok hatását,

– a sablonnyomat, dombornyomat, linómetszés technikáját.

Legyen képes:

- a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban alkalmazni,
- a fény – árnyék – szín összefüggéseit felhasználni a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során,
- alkalmazni a léptékváltás adta lehetőségeket,
- véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A személyes kifejezési eszközök megtalálásának ösztönzése.
- A kísérletező kedv, a döntésképeség és az alkotói magatartás fejlesztése.
- A képépítési és kompozíciós törvényszerűségek tudatos használatának ösztönzése.
- A tudatos környezetformálás igényének kialakítása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A színmodulációk, lokál és valőr színek

A szín–önkontraszt és komplementer kontraszt hatásai

A túlzás, fokozás szerepe

Az egyensúly feltételei

Az átírás módjai

A dekoratív festészet sajátosságai

A különböző stílusjegyek felismerésének szempontjai

Többdúcós linómetszet létrehozása

Hidegtű vagy pusztatű technikája

Az improvizatív és a tervezett művek közti különbségek

Látványterv létrehozása

Akrilfestés gyakorlata

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Képalkotás

- Személyes jelentéssel bíró fogalmak, tartalmak, tárgyak grafikus megjelenítése (változás, kapcsolat, szembenállás)
- Színes sokszorosítás. A színek felhasználásának lehetősége a sokszorosított grafikában
- Többdúcós linómetszet készítése
- Alapszín keveredések, átfedések, új szín létrehozása, alányomás
- Sorozat készítése amorf keretű linódúcokkal
- Hidegtű
- A hidegtű vagy pusztatű technika elsajátítása, a mélynyomás alapjai
- Alapozatlan, pusztta, felfényesített lemezre karcolás tűvel, a felületek megdolgozása jelet hagyó eszközökkel
- A vonalkarakter lehetőségeinek kiaknázása a dúc felnagyításával
- A magas– és a mélynyomás variálásának lehetőségei

Stílusvariációk, átiratok

- Különböző korok eltérő stílusú, témájú alkotásainak átfestése, összekeverése és egybeépítésük variációi
- Stílusjegyek átváltoztatása, méret- és léptékváltások
- Nagyméretű dekoratív, díszletjellegű megoldások. Tervek készítése
- Fotókból képsorozatok összeállítása, eltérő képkapcsolási lehetőségek tudatos használata
- Művek összehasonlítása

Egyéni vizuális kifejezés

- Személyes kifejezőeszközök és módok megtalálása az egyéniség, a technikai lehetőségek és a műfaji sajátosságok összehangolása által, önálló kísérletezések segítségével
- Folyamat – karakter – személyes idő kifejezési lehetőségei
- Személyes képnapló készítése, lelki tartalmak, történések és változások vizuális rögzítése
- Improvizációk és tervezett művek
- Zenei vagy egyéb inspiráció segítségével túlzások, fokozások, egyensúlyvesztések megjelenítése festészeti és vegyes technikájú alkotásokon, képtárgy sorozatokon

Vizsgamunka

- Az eddigi ismeretek felhasználásával, egyéni kifejezési szándék szerinti kép, képtárgy, képsorozat készítése választott technikával és dokumentálása.

Műalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különböző korokban
- Elemzések a grafika és festés módszereiről, a színhasználatról és az anyagokról
- Művészeti, művészettörténeti ismeretek beépítése az alkotó tevékenységbe
- A feladatokhoz kapcsolódó kortárs műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,
- a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban,
- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit.

Legyen képes:

- különbséget tenni a magas- és mélynyomás között,
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló koncepciók alapján különböző méretű variációkat, kép-, képtárgy sorozatokat, illusztrációkat készíteni,
- munkáját esztétikusan összeállítani, bemutatni,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- véleményformálásra műalkotásokkal kapcsolatban,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet történetét, korszakait, jellemző alkotásait,
- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,
- a grafika és festészet technikai és műfaji sajátosságait,
- a képgrafikai, alkalmazott grafikai és a festészeti tevékenységeket, eljárásokat
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
- a tanszak tanult műfaji sajátosságainak megfelelő átírásra, absztrakcióra,
- az egyedi– és sokszorosított grafikai eljárások, festészeti technikák alkalmazására,
- a grafikai és festészeti anyagok helyes használatára,
- a színek, formák és kompozíciós lehetőségek kifejezési szándék szerinti használatára
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló alkotások, variációk és illusztrációk készítésére,
- a tanult grafikai és festészeti technikák sokszínű használatára és továbbfejlesztési lehetőségeinek keresésére, kísérletezésre,
- esztétikus képi megjelenítésre,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- önálló véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
- a munkavédelmi szabályok betartására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

A grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 40 perc
- tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

A grafika és festészet műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

- alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás, sorozat vagy variáció,
- grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
- szabadodon választott technikákkal készített képi alkotás, alkotássorozat vagy variáció.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
- alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlatterv – sorozat.

A vizsga értékelése

A grafika és festészet műhelygyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

- tervezési, képalkotási készség,
- színhasználat, kompozíciós készség,
- alapvető anyag- és eszközismeret, jártasság,
- a grafikai és festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazása,
- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró és kifejezőképesség,
- az elkészült munka összhangja.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos és az új médiumok iránti nyitott szemlélet kialakítása.
- Munkáinak esztétikus dokumentálásának és installálásának ösztönözése.
- A tanuló átíró képességének, kreativitásának, komplex szemléletének és kísérletező kedvének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A színek reklámpszichológiai törvényszerűségei és összefüggései

A látvány átírásának lehetőségei

A pszeudo, a transzparencia fogalma és jelensége a művészetben

Az intermédia, az akcióművészet, az installáció és az environment műfaji sajátosságai

Rézkarcs készítése

A különböző műfajok, technikák határait kitágító lehetőségek

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A látvány

- Tárgyak, arcok sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel
- Megvilágítási problémák, fény- és színviszonyok elemzése, megállapítások alkalmazása
- A színtani ismeretek: színek derítése, ösztönös és tudatos színhasználat
- Vázlatok, variációk és nagyméretű festmény készítése

Láttatás – képi közlés

- A látvány (tárgy, portré) feldolgozása, átírása különböző művészeti stílusokban
- Képi látványelemek felhasználása például a képregény vagy storyboard műfajában

Képalkotás

- Rézkarc készítése
- Az anyag-előkészítés műveletei (fazettálás, polírozás, alapozás, kormozás, kitakarás)
- A maratás; a marófolyadék, az idő, a vonalháló és a karakter pontos megismerése
- Festékkeverési gyakorlatok, próbalemezek, próbanyomatok készítése
- A művészettörténetből vett példa tanulmányozása, másolása, egy-egy részletének kiemelése

Intermédia – kísérletek

- Installáció, environment és akcióművészet sajátos jegyei
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (pszeudo, transzparencia, kontraszt, mélység, zárt–nyitott)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése
- Kísérletek, próbálkozások olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A munkafolyamatok, kísérletek dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével

Alkalmazott művészet

- Tervezőgrafikai feladatok (plakát, CD, kiadvány)
- Tetszőleges reklámtéma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeivel
- A színdinamikai szempontok figyelembevétele
- A színek hatása, a színek információsegítő szerepe
- Színek a különböző médiumokban
- Számítógép kínálta lehetőségek felhasználása
- Tipográfiai ismeretek felhasználása

Értékelés és kiállítás–rendezés**Követelmény**

A tanuló ismerje:

- a hidegtű és a rézkarc közti különbségeket, ismerje fel ezeket a nyomatokon,
- a színek érzelmeket alakító hatását saját festményein,
- az alkalmazott grafika és a szín reklámpsichológiai törvényeit és összefüggéseit,
- az intermédia egyes műformáit,

– a kortárs hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket.

Legyen képes:

- klasszikus sokszorosított grafikai lapok készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- nyitott szemlélettel közeledni a hagyományos és az új médiumok felé,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.
- Önálló koncepciójú kísérletek, alkotói folyamatok végigvitelének elősegítése.
- A kísérletezési kedv ösztönzése a grafika és festészet határterületein.
- A felelősségtudat, a döntésképeség, az empatikus és a kommunikációs készség fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Az arányok szerepe, jelentősége

Árnyékok, reflexek a téri illúziókeltésben

A látvány átértelmezésének lehetőségei

A kiemelés – elhagyás szerepe, hatása

A térbeliség – síkra feszítettség szabályai, kifejezőeszközei

A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői

Az olajfestés alapjai

A filmnyelv és az elektronikus művészetek kommunikációs technikái

Az intermédia, a posztmodern formanyelve

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A látvány

- A figura arányainak, sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel
- A figura és környezetének viszonya
- Megvilágítás, árnyékok és reflexek
- Táj festése a szabadban akvarellal, temperával
- A térillúzió festésének lehetőségei

Láttatás – képi közlés

- A látvány (táj) befejezése, újrakomponálása, feldolgozása és átírása a helyszínen készített saját fotók, vázlatok alapján
- A látvány átértelmezése, megfogalmazása különböző művészeti stílusok átírataiban, játék egyes mesterek sajátos vizuális hatáselemeivel
- A kiemelés – elhagyás, térbeliség – síkra feszítettség vizuális kifejezőeszközeinek alkalmazása

Tematikus képalkotás

- Variációk a tér megfogalmazására a grafika és a festészet nyelvén
- Olajfestés
- Az olajfestés technikájának alapjai
- A festés története, a vászon, a vakkeret, az ecsetek, az alapozás megismerése
- Grafikai megoldások, rézkarc nyomatok a tér megjelenítésében
- Az önálló vonal- és formakialakítás, a hozzáadás – elvétel fejlesztési lehetőségeit felhasználva

Intermédia – kísérletek

- A film, média képi nyelve
- A színek játéka, a színek bizonyos irányokba történő eltorzítása, megváltoztatása
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (illúzió, szemérem – szégyen, csend – zaj, rés – szilánk)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések
- Variációk olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése

Alkalmazott művészet

- Tervező grafikai feladatok (plakát, CD, kiadvány, írás–kép, névjegy, web–lap)
- Tetszőleges téma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeit felhasználva
- Az egyéni formanyelv
- Az önkifejezés korlátai, lehetőségei az alkalmazott művészetben
- Önálló forma és karaktervilág, vonal- és folthasználat
- Klasszicitás – modernség, posztmodern, kortárs – eredetiség

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az olajfestés technikájának alapjait,
- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét.

A tanuló legyen képes:

- különböző anyagokkal, stílusjegyekkel alkotásokat létrehozni,
- tájkép festésére természetben, vázlatok alapján műteremben,
- önálló alkotó tevékenységre a festészet határterületein,
- alkalmazni a grafikai sorozatok ismétlődő műfaji, stílári eszközzeit,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.
- Önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás-sorozatok létrehozásának ösztönzése.
- A kísérletezési kedv bátorítása a grafika és festészet határterületein.
- A felelősségtudat, a döntésképeség, az empátikus és a kommunikációs készség fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Belső tartalmak és karakterek megjelenítési lehetőségei
 Anatómiai törvényszerűségek
 Általános és egyedi jegyek
 Téri illúzió a különböző műfajokban
 Stíluskontraszt
 Látvány átértelmezése a különböző műfajokban
 A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői
 Technikák, műfajok elméleti és gyakorlati ismeretei
 Díszlet és látványterv
 Interaktív tér
 Az intermédia kifejezési lehetőségei
 A filmetűd sajátosságai
 Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A látvány

- Arcok, figurák, karakterek
- Önarckép sorozat, a belső változások vizuális rögzítése változatos eszközhasználattal
- Portré, figura különböző környezetbe, térbe helyezése

Láttatás – képi közlés

- Stíluskalandok a kortárs grafika és festészet hazai törekvéseinek inspiráló felhasználásával
- Játék egy klasszikus és egy kortárs stílus elemeivel, koncepcióival
- Azonos témára ellentétes stílusú képek, grafikai lapok készítése

Tematikus képalkotás

- Díszlet és látványtervek
- Szabadon választott mű színpadképének, látvány- és jelmeztervének elkészítése
- Egy jellegzetes részlet kivitelezése
- A valóság szín-terei, filmetűdök, képlenyomatok, rögzített pillanatok
- Kis méretben, egyedi grafikai lapokon sorozat tervezése

Intermédia – kísérletek

- Interaktív tér lehetőségei
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (identitás, individuum, rész – egész, önreflexiók – saját tér, személyes tárgy, valós és szubjektív idő, környezet hatása, titok, magány, pusztulás)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitérítő eljárások keresése, kísérletezések által
- Kísérletek olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20.

század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)

- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése

Alkalmazott művészet

- Tervező grafikai feladatok az év során feldolgozott témákhoz kapcsolódóan (plakát, kiadvány, meghívó, web–lap)
- Az elkészített síkalkotáshoz egy képtárgyi kiegészítés létrehozása a sokszorosítás technikájának felhasználásával

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a képgrafika és az alkalmazott grafika együttes megjelenésének lehetőségeit.

Legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- az általa választott műhöz scenikai tervet, díszlettervet készíteni,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitérítő eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Egyedi képi világgal bíró alkotások, alkotás sorozatok létrehozásának ösztönzése.
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitérítő eljárások keresése elősegítése.
- Tudatos környezetformálás igényének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek:

A forma, szín, tér egymáshoz való viszonya, egyéni, személyes modulációk

A látvány átértelmezése a nézőpont és képkivágás segítségével

A valós és virtuális tér

A filmtér, filmidő sajátosságai

A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői

A személyesség hatása
 Intermédia–kísérletek
 A film műfaji lehetősége
 Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A látvány

- Tárgyak, arcok, terek megjelenítése sajátos nézőpontból és képkivágással
- Formák, színek és terek egymáshoz való viszonyának megfigyelése

Láttatás – képi közlés

- Film készítése egy emlékről, álomról
- Storyboard megrajzolása a valós látvány után készített tanulmányok segítségével
- A kiemelés, az elhagyás, a sajátos nézőpontok és képkivágások vizuális kifejezőerejének felhasználásával
- A forgatókönyv egyes tartalmi és vizuális jeleneteiből önálló festészeti vagy grafikai lapok, variációk készítése
- Egy film elkészítéséhez nagyméretű filmtér, illetve figura megalkotása
- Filmtér és filmidő értelmezése a személyes alkotás során

Intermédia – kísérletek

- Saját személyes üzenet–kísérlet
- Klasszikus ismeretek összekapcsolása kortárs eszközökkel és megközelítésekkel
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (például: idő, válasz, kérdés, kétség, választás, bizonyosság, változás)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések
- Kísérletek olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése

Vizsgamunka

- Szabadon választott témában portfólióval, tervezési dokumentációval elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából
- A koncepció és tervvázlatok rögzítése
- A tervezett mű és környezetének kapcsolata és egymásra hatásuk
- A témának, tartalomnak és az egyénnek megfelelő technikai megoldások kiválasztása
- A kész mű, műsorozat installálása

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét,

- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

Legyen képes:

- alkalmazni a kortárs grafikai és festészeti törekvések egyes eredményét,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitérítő eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét,
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök használatát,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

A tanuló legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
- önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás-sorozatok létrehozására,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitérítő eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- a biztonsági és balesetvédelmi előírások betartására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 50 perc
- tárgyalat 190 perc

A szóbeli vizsga időtartama: max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

1. A grafika és festészet műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

- alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás vagy sorozat,
- grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
- szabadodon választott technikákkal készített elbeszélő képi alkotás vagy sorozat,
- díszlet- és jelmeztervek,
- murália vagy annak részlete.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
- alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlaterv vagy sorozat.

2. A grafika és festészet műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a grafika és festészet nagy stíluskorszakai,
- a grafika és festészet legjelentősebb alkotásai, alkotói,
- a grafika és festészet anyagai, eszközei, műfajai,
- a grafika és festészet műfajában alkalmazott technikák,
- az elkészített tervek és művek bemutatása,
- egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése:

- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,
- tervezői, kivitelező készség,
- szintani és formatani ismeretekben való jártasság, a kompozíció törvényeinek ismerete,
- műalkotás és környezet összefüggéseinek ismerete,
- a grafika és festészet technikáinak és eljárásainak alkalmazási szintje,
- a felületalakítás módja,
- kreativitás, egyediség,
- az elkészült munka összhangja.

A szóbeli vizsga értékelése:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szakszerűsége, pontossága,
- kommunikációs készség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Vizes blokk

Tároló szekrények

Munkaasztalok, székek

Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök

Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD-k)

Gyűjtött tárgyak, drapériák

Fényképezőgép

Filmfelvevő

Számítógép

Szoftverek

Grafikai prés (legalább A/3-as méret lehúzására alkalmas méretben)

Mobil lámpa

Rajztábla (A/3, A/2)

Vonalzók, olló, snitzer

Rajzi és grafikai eszközök: ceruza, toll, rajzszen, pasztell, zsírkréta, tus, karctű, linókés, különböző méretű fotós gumihenger, grafikai festékező lap, linó festék, szitafesték szitakeret, spakli, kormozó eszköz, lemezvágó eszköz, lemezfogó

Festő eszköz: ecsetek, festőkések, tálak, paletták, vízfesték, tempera

Festőállvány (továbbképző)

Zárható vegyszertároló (veszélyes anyagok használata esetén)

KÖRNYEZET- ÉS KÉZMŰVES KULTÚRA MŰHELYGYAKORLAT

A környezet-és kézműves kultúra műhelygyakorlat célja a környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása, az általános és szakirányú ismeretek átadása révén a környezettudatos magatartás, az igényes kézműves tárgyalkotás képességének megalapozása. Célja továbbá a munkakultúra, a feladattudatos, kitartó munkavégzés alapjainak elsajátítása, azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a megalapozása, melyek a tervezéstől a kivitelezésig biztosítják a meghatározott célú feladat, alkotómunka elvégzését. Mindezzel a környezetharmonikus életvitel, a környezetalakítás képességének, az értékkeremtés, –megőrzés igényének kialakítása.

A műhelygyakorlat feladata a környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ széleskörű megismertetése, a kézműves tevékenységek szerepének feltárása a mindennapi életben és a modern viszonyok közt. A hazai és az egyetemes tárgykultúra kiemelkedő alkotásain keresztül megismertetni a tanulókkal a tárgykultúra funkcionális területeit, a felhasználható anyagokat, tulajdonságait, az alkalmazott eszközöket, használatukat, a készítési technikákat, az esztétikai törvényszerűségeket. Feladata emellett az ismeretek alkotó jellegű alkalmazásának elsajátítása, a múlt értékeinek a mai környezet- és tárgykultúrába való szerves beépítési lehetőségeinek felismertetése. A hagyományok megismertetésével múltunk, népművészeti és iparművészeti örökségünk megbecsülése,

megszerettetése, a hovatartozás–tudat mélyítése. Más korok és népek környezet– és tárgykultúrájának megismertetésével a látásmód szélesítése, az empátia és a tolerancia kialakítása. Tárgyelemzések és a tárgyalgó tevékenységen keresztül, a tárgy, a környezet és az ember viszonyának felfedeztetése, a természethez, környezethez való kötődés mélyítése, a helyes felhasználói és fogyasztói magatartásformák kialakítása. Az alkotói tevékenységen keresztül a manuális és konstruáló képességek fejlesztése, az esztétikai érzékenység és ítéltőképeség mélyítése, az önkifejezés, az önmegvalósítás lehetőségének felfedeztetése. A környezet– és kézműves kultúra műhelymunka baleset– és környezetvédelmi előírásainak megismertetése.

Ennek érdekében az oktatás a tanuló életkori sajátosságait figyelembe véve az alapfok és a továbbképző évfolyamain egyaránt hangsúlyosan alapoz a gyűjtőmunkára, a rekonstruálás és az átírás metodikájára, a kreativitásra. Az elsajátítandó elméleti és gyakorlati témakörök, tartalmak komplex szemlélettel, egymással szintézisben lévő rendszert alkotva jeleníthetők meg a tanítás folyamatában. Az élményszerű tapasztalatszerzés, az önművelés megalapozása érdekében javasolt könyvtár–, múzeum– és kiállítás–látogatások beépítése a műhelymunkába.

Alapfokú évfolyamok

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása.
- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ területeinek bemutatása, a kézműves tevékenységek szerepének feltárása. Irányított megfigyelések által élményszerű tapasztalatszerzés biztosítása.
- A környezet– és kézműves kultúra műhely és a műhelymunka megismertetése.
- A tárgyalgóság során alkalmazható egyszerű technikák elsajátíttatásával a manuális és konstruáló képességek fejlesztése.
- A felhasználható anyagok, az alakításukhoz szükséges eszközök megismertetése.

Tananyag

Környezet– és kézműves kultúra ismeretek

Környezet és környezetkultúra, tárgy és tárgykultúra

Természetes és mesterséges környezet elemei, alkotói

Az ember tárgykészítő tevékenysége, a tárgyak szerepe

Tárgyelemzés alapvető szempontjai

Ősi, kézműves és ipari tárgyalformálás

A környezet– és kézműves kultúra műhelymunkájának alapjai

A kézműves tárgyalgóság alapanyagai: a növényi részek, a textilek, a papír, az agyag alapvető tulajdonságai, alakításuk egyszerű technikái

A kézműves tárgyalgóság eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások

A tárgyalgóság alapvető fázisai

Környezetkultúra – természeti környezet, épített környezet: település, lakhely

Környezettervezés, az ember környezetalakító tevékenysége

A makettkészítés alapjai

Ünnepi alkalmak

A mese világa

Feladatcsoportok

- A környezet– és kézműves kultúra műhely
- A környezet– és kézműves kultúra műhely berendezése
- Alapvető anyagok, eszközök, szerszámok
- A műhelymunka rendje
- A műhelymunka alapvető magatartási és munkavédelmi szabályai

Tárgyalkotási ismeretek

- A kézműves tárgyalkotás sajátosságai
- A tervezés lépései
- Formák, színek kifejezőereje
- A tárgyalkotás alapvető fázisai
- A tárgyak harmóniája, esztétikája

A kézművesség anyagai, technikái

- A környezet anyagai
- Az anyagok tulajdonságai – alakíthatóságuk, formálhatóságuk, felhasználhatóságuk
- Textúrák és faktúrák
- A növényi részekből készíthető tárgytipusok. Egyszerű tárgyalkotási technikák
- A textilből készíthető tárgyak köre
- Textilfestés, mintázás nyomhagyási technikákkal
- Tárgykészítés a mintázott textilekkel
- Egyszerű fonástechnikák
- Papír alkalmazása az alkotótevékenységben
- Az agyag felhasználása a tárgyalkotásban

A lakhely és a lakáskultúra

- Összhangban a természettel: törzsi kultúrák, modern viszonyok
- Az épített környezet vizsgálata
- Településtípusok, a falu és a város sajátosságai
- Az épületek típusai funkcionalitásuk alapján
- Építészeti megoldások vizsgálata természeti népeknél, a népi kultúrában
- A lakhely funkciói, beosztás, alaprajz
- Az épületek és a külső terek kapcsolata, harmóniája. Parkok, udvarok, kertek
- Településmakettek, épületmakettek, külső terek tervezése, készítése
- A megismert anyagok felhasználása az alkotómunkában

– Alkalmak és szokások

- Az ünnepek megnyilvánulása a környezet– és tárgykultúrában
- Alkalmak, szereplők, helyszínek, díszletek, kellékek
- Tárgykészítés, környezetalakítás az ünnepekhez kapcsolódóan, a megismert anyagok felhasználásával

A mese

- A mese világa
- Mesehősök – jó és szép, rossz és csúf, fantázialények; jellegzetes helyszínek
- Típusok, karakterek megjelenítésének lehetőségei
- Babák, bábok és díszletek készítése
- A megismert anyagok felhasználása az alkotómunkában

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a környezetkultúra fő területeit, a tárgyalakítás szerepét,
- a megismert alapanyagok felhasználási lehetőségeit,
- az anyag– és formaalakításuk egyszerű módjait,
- a környezet– és kézműves kultúra műhely berendezését, munkarendjét,
- a környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit,
- a lakhelyhez, a meséhez és az ünnepekhez kapcsolódó környezet és tárgykultúra alapvető sajátosságait.

Legyen képes:

- a megszerzett ismeretek alkalmazására,
- az anyagok élményszerű megismerésére,
- a megismert eszközök megfelelő használatára,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása.
- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek bemutatása.
- A tárgyak funkcionalitásának, a környezetalakítás, a környezettervezés jelentőségének felismerése. Irányított megfigyelésekkel élményszerű tapasztalatszerzés biztosítása.
- A fa, a fonható szálanyagok, az agyag és a fémek szerepének megismerése a tárgyalakításban egyszerű technikák elsajátításával.
- Azoknak az ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú alkotómunka elvégzését
- Az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek fejlesztése.

Tananyag

Környezet– és kézműves kultúra ismeretek

Környezetkultúra, tárgykultúra, az ember által létrehozott mesterséges környezet összetevői

Az ember és a tárgyak viszonya. A tárgyak információhordozó szerepe

A tárgyak esztétikai értéke, minősége

Textúrák és faktúrák, színek és hangulatok a tárgyakon

Használati és díszfunkció

Kézműves mesterségek: az agyag–, a famunkák, a fonható szálanyagok, vesszőmunkák és a fémművesség alapjai

Egyszerű tárgy– és díszítményalkotási lehetőségek

A tárgyalakítás anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások

A tárgyalakítás alapvető fázisai

Az ember és környezete. A környezetalakítás jelentősége. Középületek, a családi környezet és a háztartás

Lakáskultúra, lakberendezés

Az adott témakörök emlékei a törzsi kultúrákban, a népművészetben, az iparművészetben és a művészettörténetben

Az adott témakörök megjelenése a modern kor törekvéseiben és a közvetlen környezetben

A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Feladatcsoportok

Tárgyalkotási ismeretek

- A tárgyak formája és funkciója
- A tervezés lépései, fontosabb szempontjai (szerkezeti megoldások)
- Az anyag– és technika választás szempontjai
- Tárgyalkotási műveletek: előkészítő műveletek, a tárgyformálás, díszítés, összeállítás, kikészítő és utómunkálatok

A kézművesség anyagai, technikái

Agyagművesség

- Az agyag felhasználási területei, jellegzetes tárgytipusai
- Az agyag tulajdonságai, formálhatósága, alakíthatósága
- A megmunkálás, tárgyalkotás alapvető lépései
- Az agyagmunka eszközigénye, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
- Egyszerű tárgyalkotási és díszítési technikák (tapasztás, formába rakás, felrakás, nyomhagyási technikák, rátét)
- Tárgyalkotás a tanult technikák alkalmazásával

Faművesség, fonható szálanyagok, vesszőmunkák

- A fa, a vessző és a fonható szálanyagok felhasználási területei, jellegzetes tárgytipusai
- A fa, a vessző és a fonható szálanyagok tulajdonságai, formálhatóságuk, alakíthatóságuk
- A megmunkálás eszközigénye, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
- Választott anyag egyszerű tárgyalkotási, összeállítási és díszítési technikái (sodrás, fonás, toldás, darabolás, vágás, csiszolás, kötözött, ragasztott – összeállítások, festés, pácolás, karcolás, ékrovás)
- Tárgyalkotás választott anyag és technika alkalmazásával

Féművesség

- A fémek felhasználási területei, jellegzetes tárgytipusai
- A féművesek jellegzetes tárgyalkotási és díszítési technikái
- A fémek alapvető tulajdonságai, formálhatóságuk, alakíthatóságuk
- A féműves munka eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
- Egyszerű tárgyalkotási és díszítési technikák (darabolás, hajlítás, domborítás, trébelés, poncolás)
- Tárgyalkotás a tanult technikák alkalmazásával

Lakhely, lakáskultúra, berendezés

- Az épület szerepe, jellege és berendezése közti összefüggések
- Középületek, lakóházak. Külső megjelenés, belső terek, berendezés
- A lakáskultúra elemei, összetevői
- A tárgyak információhordozó szerepe
- A lakberendezés szempontjai
- Bútor típusok, a bútortörténet érdekességei
- A berendezési tárgyak, bútorok mint jelképek
- Környezettervezés, makettkészítés, tárgyalkotás a megismert anyagok és

technikák alkalmazásával

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tárgyalkotás szerepét, a tárgyak funkcióját,
- az agyag, a fa, a vessző, a fonható szálasanyagok és a fém felhasználási lehetőségeit,
- az anyag– és formaalakításuk egyszerű módjait,
- a tárgyalkotás fontosabb szempontjait,
- a tanult tárgyalkotási folyamatok legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit,
- a lakáskultúra, a lakberendezés alapjait,

Legyen képes:

- a megszerzett ismeretek alkalmazására,
- az anyagok élményszerű megtapasztalására,
- a megismert eszközök megfelelő használatára,
- az önálló tárgyalkotásra,
- tárgyelemzésre adott szempontok alapján,
- a tárgyakban rejlő esztétikum felfedezésére és megfogalmazására,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása.
- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek bemutatása.
- A tárgyak funkcionalitásának, a környezetalakítás, a környezettervezés, valamint az újrahasznosítás jelentőségének felismertetése. Irányított megfigyelésekkel élményszerű tapasztalatszerzés biztosítása.
- A textil, a nemez, a bőr szerepének megismertetése a tárgyalkotásban egyszerű technikák elsajátításával.
- Azoknak az ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú alkotómunka elvégzését
- Az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak kialakítása.

Tananyag

Környezet– és kézműves kultúra ismeretek

Környezetkultúra, tárgykultúra, az ember által létrehozott mesterséges környezet összetevői

Az ember és a tárgyak viszonya. A tárgyak információhordozó szerepe

A tárgyelemzés szempontjai. A tárgyak esztétikai értéke, minősége

Textúrák és faktúrák, színek és hangulatok a tárgyakon

Használati és díszfunkció, reprezentáció

Újrahasznosítás

Kézműves mesterségek: a textil, nemez és bőrmunkák alapjai

Egyszerű tárgy– és díszítményalkotási lehetőségek

A tárgyalkotás anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások

A tárgyalkotás alapvető fázisai

Az ember és környezete. Életmód és tárgykultúra, lakhely és munkakörnyezet

Az ünnepek megnyilvánulása a környezetben, a lakáskultúrában
 Az adott témakörök emlékei a törzsi kultúrákban, a népművészetben, az iparművészetben és a művészettörténetben
 Az adott témakörök megjelenése a modern kor törekvéseiben és a közvetlen környezetben
 A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Feladatcsoportok

Tárgyalkotási ismeretek

- A forma funkció és a díszítés összefüggései
- A tervezés lépései, szempontjai
- Az anyag- és technika választás szempontjai, az anyaghasználat és a technika összefüggései
- Az anyagok kombinálásának lehetőségei
- Tárgyalkotási műveletek az adott tárgy és az alkalmazott anyagok függvényében: előkészítő műveletek, tárgyformálás, díszítés, összeállítás, kikészítő és utómunkálatok

A kézművesség anyagai, technikái

Textilmunkák

- A textil felhasználási területei
- A textil munkák alapanyagai, tulajdonságaik, alakíthatóságuk
- A megmunkálás, tárgyalkotás alapvető lépései
- A textilmunkák eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
- Egyszerű tárgyalkotási és díszítési technikák: fonástechnikák, a szövés alapjai, egyszerű öltéstípusok, hímzéstechnikák
- A szabás alapvető ismeretei, egyszerű összeállítási módok
- Tárgyalkotás a tanult technikák alkalmazásával

Nemez

- A nemez felhasználási területei
- A gyapjú tulajdonságai, alakíthatósága
- A megmunkálás, tárgyalkotás alapvető lépései
- A nemezkészítés anyagai, eszközei
- Egyszerű tárgyalkotási és díszítési technikák
- Tárgyalkotás a tanult technikák alkalmazásával

A bőr

- A bőr felhasználási területei
- A bőr tulajdonságai, alakíthatósága
- A megmunkálás, tárgyalkotás alapvető lépései
- A bőrmunkák eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
- Egyszerű tárgyalkotási és díszítési technikák: fonástechnikák bőrszállal, díszítés nyomhagyással (poncolással, csontozással), lyukasztással
- Egyszerű lyukasztott, fűzött összeállítások
- Tárgyalkotás a tanult technikák alkalmazásával

Az újrahasznosítás

- Fogyasztói társadalom, felhasználói és fogyasztói magatartás
- Az újrahasznosítás fogalma, jelentősége a tárgykultúra területén

- Az anyagok újrahasznosítási lehetőségei
- A tárgyak újrahasznosítása, funkcióváltás
- Újrahasznosítási feladatok a megismert tárgytípusokhoz és anyagfélésekhez kapcsolódóan

Életmód

- A környezet, az életmód és a tárgykultúra kapcsolata
- Jellegzetes munkatevékenységek
- A munkakörnyezet jellemzői. Környezettervezés munkatevékenységekkel kapcsolatban
- Munkaeszközök készítése
- Munkafolyamatok megjelenítése ismert anyagok és technikák alkalmazásával

A lakáskultúra– ünnepi alkalmak

- Az ünnepek megnyilvánulása a környezetben, a tárgykultúrában
- A terítés kultúrája, a teríték elemei és a hozzájuk kapcsolódó szimbolikus értelmezések
- Használati és díszfunkcióval rendelkező tárgyak, díszítési lehetőségek
- Ünnepi környezet alakítása, tervezése
- Ismert és új anyagok, technikák felhasználása az ünnepi alkalmak, a terítés kultúrája témaköréhez kapcsolódó tárgyalatban

Vizsgamunka készítése

- Egyéni kifejezési szándék szerinti tárgyalat választott anyaggal és technikával. Dokumentálás

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tárgyalat szerepét, a tárgyak funkcióját,
- a textil, a nemez, a bőr felhasználási területeit,
- az anyag– és formaalakításuk egyszerű módjait, díszítési lehetőségeit,
- a tárgyalat fontosabb szempontjait,
- az újrahasznosítás szerepét, lehetőségeit,
- az önálló tapasztalatszerzés eszközrendszerét,
- a lakáskultúra alapjait, az ünnepek megnyilvánulási lehetőségeit a környezet– és tárgykultúrában,
- a tanult tárgyalati folyamatok legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit.

Legyen képes:

- pozitívan viszonyulni a természetes és mesterséges környezethez,
- a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására,
- az anyagok élményszerű megismerésére,
- a megismert eszközök megfelelő használatára,
- az önálló tárgyalatra,
- egyszerű tárgyak készítésének technológiai folyamatait meghatározni,
- tárgyelemzésre adott szempontok alapján,
- a tárgyakban rejlő esztétikum és a tárgyakkal kifejezhető jelentéstartalmak felfedezésére és megfogalmazására,
- a hagyományos kézműves tárgyak szerepének felismerésére, átértelmezésére a mai igények alapján,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- az ember által létrehozott mesterséges környezet összetevőit, a környezetkultúra fő területeit,
- a tárgyalkotás szerepét, a tárgyak funkcióját, anyagfajtaikat és díszítési lehetőségeit,
- az alapanyagok felhasználási lehetőségeit,
- az anyag és formaalakítás módjait,
- a tárgyalkotás, az újrahasznosítás lehetőségeit, fontosabb szempontjait,
- az önálló tapasztalatszerzés eszközrendszerét,
- a környezetkultúra és kézművesség legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit.

A tanuló legyen képes:

- pozitívan viszonyulni a természetes és mesterséges környezethez,
- a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására,
- az anyagok élményszerű megtapasztalására,
- a megismert eszközök megfelelő használatára,
- az önálló tárgyalkotásra, funkcionális, vagy gondolati tartalmat kifejező termék létrehozására,
- egyszerű tárgyak készítésének technológiai folyamatait meghatározni,
- tárgyelemzésre adott szempontok alapján,
- a tárgyakban rejlő esztétikum és a tárgyakkal kifejezhető jelentéstartalmak felfedezésére és megfogalmazására,
- a hagyományos kézműves tárgyak szerepének felismerésére, átértelmezésére a mai igények alapján,
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Környezet-és kézműves kultúra műhelygyakorlat

- tervezés 30 perc
- tárgykészítés 150 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgy- és környezettervező-alkotó képessége. A terv tükrözze a tanuló funkcionális, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét, a kézművesség hagyományos anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A megvalósított tárgy, tárgyelemzés mutassa be a tanuló környezet és kézműves kultúra területén megszerzett jártasságát, szakmai tudását.

A környezet-és kézműves kultúra műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott tárgy vagy tárgycsoport a környezet és kézműves tárgykultúra témaköréből.

A benyújtott vizsgamunka- tanári irányítással megvalósított- tervezési munka alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely

lehet:

- meghatározott funkcióra tervezett építészeti tér vagy épület makettje,
- használati vagy ajándéktárgy,
- játék,
- környezet- és lakáskultúra eleme.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített tárgy a környezet vagy kézműves kultúra műfajából.

Az intézmény által meghatározott feladat a tanuló által készített tervvázlat alapján, természetes vagy egyéb anyagból szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- használati tárgy,
- ajándéktárgy,
- játék.

A vizsga értékelése

- környezettervező képesség,
- tárgytervező képesség,
- formaalkotó és díszítményképző készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- kézműves alapismeret,
- a műfaji konvenciók, sajátosságok megfelelő alkalmazása,
- a vizsgamunka összhatása.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek bemutatása.
- A hazai és az egyetemes tárgykultúra megismertetése jeles példákon keresztül.
- A tárgyi és szellemi kultúra összekapcsolódásának felfedeztetése.
- Az anyagok további felhasználási lehetőségeinek, tárgyalakotási technikáinak megismertetése a kultúra és a szórakozás témakörében.
- Azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú feladat, alkotómunka elvégzését.
- Az értékteremtés igényének kialakítása, az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak elsajátíttatása, az önkifejezés lehetőségének felfedeztetése.

Tananyag

Környezet- és kézműves kultúra ismeretek

A tárgykultúra összetevői, egyes kézműves területek jellegzetes tárgytípusai

A tárgyalakotás és –elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek

Az ember és a tárgyak viszonya. A tárgyakkal közvetített jelentéstartalom

Egyedi tárgyak, tömegtermékek

A sokszorosítás

Alkotói, felhasználói és fogyasztói magatartásformák

A tárgyak használati és díszfunkciója

A tárgyak dokumentációs funkciói

Közvetített és valódi érték, anyagi és eszmei érték

A tárgyalakotás újabb technikái, anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások

Kultúra és szórakozás. Könyvnyomtatás, színház, sport, játék, zene, tánc

Az adott témakörök emlékei a magyar és az egyetemes tárgykultúrában, a művészettörténetben

Az adott témakörök megjelenése a modern kor törekvéseiben és a közvetlen környezetben

A gyűjtőmunka módszerei

Az önművelés és az önkifejezés lehetőségei

A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Feladatcsoportok

Tárgyalakotási ismeretek

- A kézműves tárgyalakotás sajátosságai, technikák újabb lehetőségei
- Tárgy– és díszítményalakotási lehetőségek, technikák, esztétikai követelmények
- A tervezés lépései, szempontjai: formai és szerkezeti szabályok, arányrendszerek
- A színek, formák, a fény és az árnyék kifejező ereje
- A forma, a funkció és a díszítés összhangja
- Az anyagok tulajdonságai – alakíthatóságuk, formálhatóságuk, felhasználhatóságuk. Az anyagok kombinálásának lehetőségei
- Az anyag– és technikaválasztás szempontjai, az anyaghasználat és a technika összefüggései
- A technikák eszközszükséglete, eszközhasználati, munkavédelmi és balesetvédelmi előírások
- Tárgyalakotási folyamatok az adott tárgy és az alkalmazott anyagok függvényében

Kultúra és szórakozás

- A szabadidős, kulturális tevékenységek jellegzetes környezet– és tárgykultúrája
- Tárgyalakotás, környezettervezés a kultúra és a szórakozás témakörében

Az írás története. A könyvnyomtatás

- Érdekességek az írás, könyvnyomtatás történetéből
- Írás és betűtípusok. Könyvtervezés, illusztráció
- A könyvborítók készítési és díszítési módjai
- Tárgyalakotás az írás, könyvkötés témakörében az ismert és új anyagok, technikák alkalmazásával (Papírmerítés, papírdomborítás, díszítés más anyagokkal.
- A bőrdomborítás technikái – alátétes és zsinóros domborítás)

Sokszorosítás

- Sokszorosítás a tárgyalakotásban. Jellegzetes anyagok és technikák (öntés, préselés, trébelés, gipsz, agyag, fém)
- Sokszorosítási technikák a díszítményalakotásban (metszetek, dúcok, nyomatok mintázófák, pecsételők)
- Pozitív és negatív formák. Formakészítés
- Tárgy– és díszítményalakotás sokszorosítási technikák alkalmazásával ismert és új anyagokkal

A színház

- Színháztörténeti érdekességek
- Szereplőtípusok, karakterek, maszkok, álarcok, díszlet és jelmez
- A bábszínház. Bábtípusok: sík– és térbeli bábok, mozgatható végtagú bábok. Árnyjátékok.
- A bábkészítés anyagai, technikái
- Tárgyalkotás a színház témakörében választott anyagokkal és technikákkal

Szórakozás: sport, játék, zene, tánc

- Statika és dinamika. A mozgás kifejezésének sík– és térbeli lehetőségei
- A játék, a sport, a zene és a tánc kifejezésének vizuális lehetőségei
- Mozgássorozatok, események megjelenítése
- Mozgást kifejező alkotások anyagai, technikái
- Tárgyalkotás a sport, játék, zene vagy a tánc témaköréhez kapcsolódóan választott anyagokkal, technikákkal. (Játék– és sporteszközök, hangszerek. Relief, plasztika. Szerkezetek, mobilok.)

Értékelés és kiállítás–rendezés**Követelmény****A tanuló ismerje:**

- a környezetkultúra és tárgykultúra fogalmát, területeit, összetevőit,
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, valamint saját életében,
- a kézműves tárgyalkotás műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit,
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,
- a felhasznált anyagok fajtáit, tulajdonságait,
- a tanult tárgyalkotási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát,
- a tanult tárgyalkotási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit,
- a kultúra és a szórakozás témakörének kifejezési lehetőségeit a kézműves alkotómunkában.

Legyen képes:

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására,
- önálló tárgyalkotásra a tervezéstől a kivitelezésig,
- az anyagok, eszközök, technikák helyes megválasztására,
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére,
- a társzművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

8. évfolyam**Fejlesztési feladatok**

- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek megismertetése, a tárgyi és szellemi kultúra összekapcsolódásának felfedeztetése.
- A hazai és az egyetemes tárgykultúra bemutatása jeles példákon keresztül.
- A díszítőművészet jellemzőinek és tudatos alkalmazásának elsajátíttatása.
- Az anyagok további felhasználási lehetőségeinek, tárgyalkotási technikáinak megismertetése az érzelem és egyéniség témakörében.
- Azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú feladat, alkotómunka elvégzését.
- Az értékteremtés igényének kialakítása, az esztétikai érzékenység, a manuális és

konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak elsajátíttatása, az önkifejezés lehetőségének felfedeztetése.

Tananyag

Környezet– és kézműves kultúra ismeretek

A tárgykultúra összetevői, egyes kézműves területek jellegzetes tárgytípusai
 A tárgykultúra és –elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek
 Az ember és a tárgy kapcsolata. Tárgyakkal közvetített jelentéstartalom
 A díszítőművészet jellegzetességei
 A tárgyak használati és díszfunkciója. Gyakorlati és lelki funkció, társadalmi–gazdasági jelző szerep
 Közvetített és valódi érték, anyagi és eszmei érték. Ajándéktárgyak
 Egyedi tárgyak, tömegtermelés. Alkotói, felhasználói és fogyasztói magatartásformák
 A tárgykultúra újabb technikái, anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
 Érzelem és egyéniség kifejeződése a tárgy– és környezetkultúrában
 Ízlés és divat. A stílus
 Öltözet és viselet
 Az önkifejezés lehetőségei
 Az önművelés, a gyűjtőmunka módszerei
 Az adott témakörök emlékei a magyar és az egyetemes tárgykultúrában, a művészettörténetben
 Az adott témakörök megjelenése a modern kor törekvéseiben és a közvetlen környezetben
 A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Feladatcsoportok

Tárgykultúra ismeretek

- A kézműves tárgykultúra sajátosságai, technikák újabb lehetőségei
- Gyűjtőmunka
- A tervezés lépései, szempontjai, esztétikai követelmények
- Formai és szerkezeti szabályok, arányrendszerek, szimmetria, aszimmetria
- Színtani ismeretek. Színek, érzelmek és hangulatok
- Motívumalkotás, stilizálás, átírás. Motívumelemek, fő– és mellékmotívumok. A kompozícióépítés elvei, szabályai
- A funkció–forma–díszítmény összhangja
- Modellezés
- Az anyagok tulajdonságai – alakíthatóságuk, formálhatóságuk, felhasználhatóságuk
- Az anyagminőségek kifejezőereje
- Az anyag– és technika választás szempontjai, társításuk, kombinálásuk lehetőségei
- A technikák eszközszükséglete, eszközhasználati, munkavédelmi és balesetvédelmi előírások
- Tárgykultúra folyamatok az adott tárgy és az alkalmazott anyagok függvényében

Érzelem és egyéniség

- Az érzelem és egyéniség kifejezésének lehetőségei a környezet– és tárgykultúrában
- Gyűjtőmunka és megfigyelések
- Tárgykultúra, környezettervezés a témakörhöz kapcsolódóan

Díszítőművészet, motívumrendszer

- A díszítmények szerepe, jelentéstartalma
- Motívumelemek, motívumtípusok, kompozíciók
- A színhasználat üzenetértéke
- Motívumtípusok jellegzetes megjelenési formái, készítési technikái a kézművességben
- Tárgyalkotás a díszítőelemek tudatos alkalmazásával választott anyaggal és technikával

Személyes tárgyak – Ajándékozás

- Az érték fogalma, viszonylatai. A tárgyak gyakorlati és lelki funkciói, érzelmi, hangulati hatás
- Személyes tárgyak. Egyéni ízlés
- Az ajándékozás kultúrája. Az ajándéktárgy és a csomagolás harmóniája
- A csomagolás és a díszítés lehetőségei
- Alkalmazható anyagok és technikák
- Ajándékkészítés és csomagolás választott anyaggal, technikával

Az öltözet

- Az öltözet összetevői
- Az öltözettel közvetített jelentéstartalom
- Az öltözettervezés alapjai. Mintakészítés, modellezés
- Az öltözetkészítés technológiai alapjai – szabászati ismeretek, összeállítási és díszítési technikák
- Öltözet, vagy öltözetdarab készítése választott anyagok és technikák felhasználásával, kombinálásával, viseleti babákra vagy saját célra

Öltözet–kiegészítők

- Az ékszerek típusai
- Az ékszerkészítés anyagai, technikái
- Ékszer, ékszerkollekció készítése, választott anyagok és technikák alkalmazásával

Textilmunkák

- Textilfestés újabb lehetőségei (textilnyomás, batikolás)
- Hímzés– és szövés technikák újabb lehetőségei (szálszorítás, subrika, zsinórozás, madzagszövés, egyszerű szedett és göbös mintázás)
- Nemezelés. A nemez szabad felhasználása
- Összeállítási technikák. A gépi varrás alapjai
- Választott technikák alkalmazása a tárgyalkotásban

Bőrműves technikák

- A bőrvarrás alapjai, technikái. A szíjgyártóvarrás és a szűcshímzés
- Rátéttípusok. A rátétkészítés módjai
- Egyszerű szironytechnikák
- A bőrműves technikák anyag– és eszközszükséglete
- Választott technikák alkalmazása a tárgyalkotásban

Értékelés és kiállítás–rendezés**Követelmény**

A tanuló ismerje:

- a környezetkultúra és tárgykultúra tanult területeit, a díszítőművészet jellemzőit,
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, valamint saját életében,
- a kézműves tárgyalakító tevékenység tanult területeit, azok műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit,
- a tárgyakkal, díszítményekkel kifejezhető jelentéstartalmakat,
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,
- a tervezés szempontjait, a funkció–forma–díszítés összhangját,
- a hagyományos kézműves tárgyalakítás beépítésének lehetőségeit a mai tárgykultúrába,
- a kézműves tevékenységben alkalmazott anyagok fajtáit, tulajdonságait,
- a tanult tárgyalakítási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát,
- a tanult tárgyalakítási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit,
- az érzelem és egyéniség témakörének kifejezési lehetőségeit a kézműves alkotómunkában.

Legyen képes:

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására,
- önálló, igényes tárgyalakításra a tervezéstől a kivitelezésig,
- az anyagok, eszközök, díszítő– és összeállító technikák helyes megválasztására,
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására,
- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására,
- tárgyak, díszítmények, technikák átírására,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok:

- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek megismertetése.
- A törzsi kultúrák, a magyar népművészet és az iparművészet korszakainak, tárgyalakítási területeinek bemutatása jeles példákon keresztül.
- A megismert témakörök beépítési lehetőségeinek felfedeztetése a mai környezet– és tárgykultúrába
- Az anyagok további felhasználási lehetőségeinek, tárgyalakítási technikáinak megismertetése.
- A gyűjtőmunka alapjainak, az átírás módszerének és alkalmazási lehetőségeinek elsajátíttatása.
- Azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú feladat, alkotómunka elvégzését.
- Az értékteremtés igényének kialakítása, az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak elsajátíttatása, az önkifejezés lehetőségének felfedeztetése.

Tananyag

Környezet– és kézműves kultúra ismeretek

A tárgykultúra összetevői, egyes kézműves területek jellegzetes tárgytípusai és díszítőművészete

A magyar és az egyetemes tárgykultúra kiemelkedő kézműves emlékei: törzsi kultúrák, népművészet, népi iparművészet, iparművészet

A gyűjtőmunka módszerei. Az önművelés és az önkifejezés lehetőségei
 A tárgyalakotás és –elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek
 Az ember és a tárgyak viszonya. Információhordozó szerep, jelentéstartalom
 Alkalmazott, átalakított és alkotott tárgyak
 Az ember közvetlen szükségleteinek kielégítését szolgáló tárgyak
 A műalkotás mint speciális tárgy
 A tárgyalakotás újabb technikái, anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
 A tárgyrekonstrukció szerepe, szempontjai, folyamata
 Az átírás lehetőségei
 Kulturális örökség. Műemlékvédelem, Világörökség
 A természeti környezet és az épített környezet értékei
 A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Feladatcsoportok

Tárgyalakotási ismeretek

- A kézműves tárgyalakotás sajátosságai, technikák újabb lehetőségei
- Gyűjtőmunka, rekonstrukció, átírás
- A tervezés lépései, szempontjai, esztétikai követelmények
- A funkció–forma–díszítmény kifejezőereje, harmóniája
- Makettkészítés, modellezés
- Az anyagok tulajdonságai – alakíthatóságuk, formálhatóságuk, felhasználhatóságuk
- Az anyagminőségek kifejezőereje
- Az anyag– és technika választás összefüggései, társításuk, kombinálásuk lehetőségei
- A technikák eszközszükséglete, eszközhasználati, munkavédelmi és balesetvédelmi előírások
- Tárgyalakotási folyamatok az adott tárgy és az alkalmazott anyagok függvényében

Múlt, jelen és jövő

- Idő, időszámítás, időmérők
- Egyes időszakok jellegzetességeinek, az idő múlásának, a változások kifejeződése a környezet– és tárgykultúrában
- Gyűjtőmunka és megfigyelések. A tapasztalatok felhasználása a témakörhöz kapcsolódó tárgyalakotásban, környezettervezésben.

Törzsi kultúrák

- Természeti népek tárgykultúrája
- A természeti környezet, az életmód, a világszemlélet és a tárgyalakotás összefüggései
- Jellegzetes anyagok és technikák
- Tárgyelemzések, tárgyrekonstrukciók, technikák elsajátítása választott területhez kapcsolódóan
- Tárgyípus, technika, díszítmény – átírási gyakorlatok, tárgyalakotás a mai igényekhez igazodva

A népművészet

- A honfoglaló magyarság tárgyi kultúrája
- A népművészet korszakai: jellegzetes tárgyípusok, alapanyagok, motívum és színvilág

- Tájegységek népművészete. A saját, vagy egy választott tájegység jellegzetes tárgykultúrája, díszítőművészete
- Tárgyelemzések, tárgyrekonstrukciók, technikák elsajátítása a népművészet egy-egy korszakához, vagy tájegységéhez kapcsolódóan
- A népművészet továbbélési lehetőségei. A népi iparművészet
- Régi és mai szerepek. Értékmegőrzés, értékteremtés
- Hagyományos funkciók, formák, díszítmények és technikák – átírási gyakorlatok, tárgyalakotás a mai környezet– és tárgykultúra választott területeire

Az iparművészet

- A művészettörténeti korszakok jellemzői
- Az iparművészet kiemelkedő emlékei, alkotói, alkotóműhelyei egyes korszakokhoz, kézműves területekhez kapcsolódóan
- Tárgyrekonstrukció, tárgyalakotások egy választott korszakhoz, vagy egy választott művészi kézműves területhez kapcsolódóan
- Tárgytípus, technika, díszítmény – átírási gyakorlatok, tárgyalakotás a mai igényeihez igazodva

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a környezetkultúra és tárgykultúra tanult területeit, összetevőit,
- a környezet és az ember kölcsönhatását,
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, valamint saját életében,
- a megismert kézműves tárgyalakotó tevékenységek műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit,
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,
- a tervezés szempontjait, a funkció–forma–díszítés összhangját,
- a tárgyalakotásban alkalmazott anyagok fajtáit, tulajdonságait, felhasználási lehetőségeit,
- a tanult tárgyalakotási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát,
- a tanult tárgyalakotási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit,
- a magyar népi kézművesség legjelentősebb emlékeit,
- más korok és népek legjellemzőbb kézműves emlékeit,
- a tárgyakkal, díszítményekkel kifejezhető jelentéstartalmakat,
- a hagyományos kézműves tárgyalakotó tevékenységek továbbélésének, beépítésének lehetőségeit a mai környezet– és tárgykultúrába.

Legyen képes:

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására,
- önálló, igényes tárgyalakotásra a tervezéstől a kivitelezésig,
- munkájában a funkció–forma–díszítés összhangjának megteremtésére,
- az anyagok, eszközök, díszítő– és összeállító technikák helyes megválasztására, alkalmazására,
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására,
- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására, a tapasztalatok alkotó felhasználására,
- tárgyak, díszítmények, technikák rekonstruálására, átírására,
- alkotómunkájában a hagyományos kézművesség értékeit napjaink tárgykultúrájának igényeihez igazítva továbbéltetni,

- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek megismertetése.
- A népi iparművészet, a modern és a kortárs művészet jeles példáinak, valamint a környezet– és tárgy kultúra modern törekvéseinek bemutatása.
- A megismert témakörök beépítési lehetőségeinek felfedeztetése a mai környezet– és tárgykultúrába.
- Az anyagok további felhasználási lehetőségeinek, tárgyalakotási technikáinak megismertetése.
- A gyűjtőmunka és a dokumentálás alapjainak, módszereinek elsajátíttatása.
- Azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú feladat, alkotómunka elvégzését.
- Az értékteremtés igényének kialakítása, az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak elsajátíttatása, az önkifejezés, önművelés lehetőségének felfedeztetése.

Tananyag

Környezet– és kézműves kultúra ismeretek

A magyar és az egyetemes tárgykultúra kiemelkedő alkotásai: modern és kortárs művészet

A gyűjtőmunka módszerei. Az önművelés és az önkifejezés lehetőségei

A modern tárgy– és környezetkultúra jellegzetességei. Kísérletezések, új törekvések

Az ember és a tárgyak viszonya. A tárgyak információhordozó szerepe, jelentéstartalma napjainkban

A tárgyalakotás és –elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek

Újrahasznosítás lehetőségei napjainkban

Alkotói, felhasználói és fogyasztói magatartásformák

Értékmegőrzés, értékteremtés

Nemzeti sajátosságok a környezet– és tárgykultúrában. A globalizáció hatása a környezet– és tárgykultúra alakulására

A tárgyalakotás újabb technikái, anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások

Dokumentálás, kiállítás–rendezés

A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Feladatcsoportok

Tárgyalakotási ismeretek

- A kézműves tárgyalakotás sajátosságai, a kézműves technikák újabb lehetőségei
- Gyűjtőmunka, rekonstrukció, átírás
- A tervezés lépései, szempontjai, esztétikai követelmények
- A design, az ergonómia, a funkcionalizmus szempontjai
- Funkció – forma, anyag – szerkezet, arány – kompozíció, színdinamika, stílus
- Makettkészítés, modellezés
- Az anyagok tulajdonságai – alakíthatóságuk, formálhatóságuk, felhasználhatóságuk
- Az anyagminőségek kifejezőereje

- Az anyag– és technika választás összefüggései, társításuk, kombinálásuk lehetőségei
- A technikák eszközszükséglete, eszközhasználati, munkavédelmi és balesetvédelmi előírások
- Tárgyalkotási folyamatok az adott tárgy és az alkalmazott anyagok függvényében

Múlt, jelen és jövő

- Modern művészet, kortárs művészet
- A hagyományos tárgyalkotás sajátosságainak, szimbólumainak megjelenése a modern művészetben
- A környezethez való viszonyulás megjelenése a modern művészet ágaiban
- A tárgyalkotás és –felhasználás modern művészi értelmezései
- Az alkalmazott művészetek új útjai
- Tárgyalkotási kísérletek tetszőleges irányzat jegyében

Ipari formatervezés

- Az ipari formatervezés sajátosságai
- Modern funkcionalizmus, ergonómia
- Formatervezés a környezet– és tárgykultúra ismert és új területein (építkezés, lakáskultúra, közlekedés, kommunikáció, műszaki cikkek, csomagolás)
- Modellezések a formatervezés témaköréhez kapcsolódóan, választott anyagokkal és technikákkal

A környezet– és tárgykultúra jelene és jövője

- Az ember és a technika
- Termékek és szolgáltatás. Arculattervezés
- A design szerepe. A fogyasztói kultúra alakulása
- Újrahasznosítás, transzformáció
- Környezettudatosság. A környezetalakítás modern törekvései
- Jövőkép a környezet– és tárgykultúrában
- Ember – tevékenység – környezet kapcsolata. Környezetalakítási, környezettervezési, tárgyalkotási gyakorlatok

Dokumentáció és prezentáció

- A dokumentálás szerepe
- Az alkotások dokumentációja, technikai dokumentáció
- A fényképezés. Fények, világítás, nézőpont. Tárgy– és műtárgyfotó
- Személyes mappa, portfólió készítése
- Kiállítás–rendezés – szempontok, anyagválogatás, rendszerezés, kellékek, eszközök
- Tömegkommunikáció, reklám, plakát

Rendszerezés

- A környezet– és kézműves kultúra műhelymunka elméleti és gyakorlati anyagának rendszerezése
- A tárgyalkotás területeiről tanultak rendszerezése
- Az anyagokról tanultak rendszerezése
- A technikákról tanultak rendszerezése
- Az esztétikai értékekről tanultak rendszerezése
- A környezettervezésről, a környezetalakításról, tárgyalkotásról tanultak rendszerezése

Vizsgamunka készítése

- Egyéni kifejezési szándék szerinti tárgyalás választott anyaggal és technikával. Dokumentálás

Értékelés és kiállítás–rendezés**Követelmény***A tanuló ismerje:*

- a környezetkultúra és tárgykultúra tanult területeit, összetevőit,
- a környezet és az ember kölcsönhatását, a harmonikus környezetkultúra kialakításának szempontjait,
- a tárgyak helyét, szerepét a mai tárgykultúrában, valamint saját életében,
- a megismert kézműves tárgyaló tevékenységek műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit,
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,
- a tervezés szempontjait, a funkció–forma–díszítés összhangját,
- a kézműves tevékenységben alkalmazott anyagok fajtáit, tulajdonságait, felhasználási és társítási lehetőségeit,
- a tanult tárgyalási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát,
- a tanult tárgyalási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit,
- a modern művészet törekvéseit a környezet– és tárgykultúra területén,
- kézműves tárgyaló tevékenységek beépítési lehetőségeit a mai környezet– és tárgykultúrába.

Legyen képes:

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására, a környezet– és tárgykultúra tudatos alakítására,
- önálló, igényes tárgyalásra a tervezéstől a kivitelezésig,
- munkájában a funkció–forma–díszítés összhangjának megteremtésére,
- az anyagok, eszközök, díszítő– és összeállító technikák helyes megválasztására, alkalmazására,
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására,
- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására, a tapasztalatok alkotó felhasználására,
- tárgyak, díszítmények, technikák rekonstruálására, átírására,
- alkotómunkájában a hagyományos kézművesség értékeit napjaink tárgykultúrájának igényeihez igazítva továbbéltetni,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után*A tanuló ismerje:*

- a környezetkultúra és tárgykultúra fogalmát, területeit, összetevőit,
- a környezet és az ember kölcsönhatását, a harmonikus környezetkultúra kialakításának szempontjait,
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, valamint saját életében,
- a kézműves tárgyaló tevékenység területeit, azok műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit,
- a kézművességben alkalmazható anyagok fajtáit, tulajdonságait, felhasználási és társítási lehetőségeit,

- a tárgyalkotás eszközeit, azok szakszerű használatát,
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,
- a tervezés szempontjait, a funkció–forma–díszítés összhangját,
- a magyar népi kézművesség legjelentősebb emlékeit,
- más korok és népek legjellemzőbb kézműves emlékeit,
- a tárgyakkal, díszítményekkel kifejezhető jelentéstartalmakat,
- a hagyományos kézműves tárgyalkotó tevékenységek továbbéltetésének, beépítésének lehetőségeit a mai környezet– és tárgykultúrába,
- a környezet– és kézműves kultúra műhely munkavédelmi teendőit.

A tanuló legyen képes:

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására, a környezet– és tárgykultúra tudatos alakítására,
- önálló, igényes tárgyalkotásra a tervezéstől a kivitelezésig,
- munkájában a funkció–forma–díszítés összhangjának megteremtésére,
- az anyagok, eszközök, díszítő– és összeállító technikák helyes megválasztására, alkalmazására,
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására,
- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására, a tapasztalatok alkotó felhasználására,
- tárgyak, díszítmények, technikák rekonstruálására, átírására,
- alkotómunkájában a hagyományos kézművesség értékeit napjaink tárgykultúrájának igényeihez igazítva továbbéltetni,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat

A gyakorlati vizsga időtartama

- tervezés 50 perc
- tárgyalkotás 190 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgy– és környezettervező–alkotó képessége. A terv tükrözze a tanuló funkciónak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét, a kézművesség anyagairól, felhasználási lehetőségeiről, munkafolyamatairól, a kézműves díszítési módok műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, hagyományairól megszerzett ismereteit. A megvalósított tárgy, tárgye gyűttes mutassa be a tanuló környezet és kézműves kultúra területén megszerzett jártasságát, szakmai tudását, művészi igényességét.

1. A környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott tárgy vagy tárgycsoport a környezetkultúra és tárgykultúra témaköréből.

A benyújtott vizsgamunka– tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott anyagokkal és technikákkal létrehozott alkotás, amely lehet:

- meghatározott funkcióra tervezett építészeti tér vagy épület makettje,
- környezet– és lakáskultúra elem,
- használati–, ajándék–, játék–, vagy fiktívtárgy, tárgyegyüttes,
- öltözet, öltözet–kiegészítő,
- anyagtársításra, újrahasznosításra épülő funkcionális tárgy, vagy tárgycsoport.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített tárgy a környezet és kézműves kultúra műfajából.

Az intézmény által meghatározott feladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyagokkal és technikákkal létrehozott alkotás, amely lehet:

- használati tárgy,
- ajándéktárgy,
- játék.

2. A környezet–és kézműves kultúra műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a környezet– és tárgykultúra fogalma, tárgytípusai,
- tárgyalkotó módok: ősi, hagyományos népművészeti, iparművészeti és ipari tárgyformálás,
- a hagyományos kézműves mesterségek kialakulása, szakosodása,
- a magyar kézművesség legjelentősebb népművészeti és iparművészeti emlékei, alkotói, műhelyei,
- más korok és népek sajátos kézműves emlékei,
- a kézművesség anyagai, eszközei,
- a tárgy– és díszítményalkotás technikái,
- a tárgykészítés fázisai a tervezéstől a kivitelezésig,
- a funkció–forma–díszítés összhangja,
- esztétikum, jelentéstartalom a tárgyakon, a környezetkultúrában,
- a hagyományok továbbélésének lehetőségei, a mai környezet– és tárgykultúrában,
- a gazdaságosság és újrahasznosítás fontossága,
- a kézművesség munka – és környezetvédelmi alapismeretei.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése

- funkciónak, műfaji sajátosságoknak megfelelő tervező, szerkesztő, modellező készség,
- manuális és konstruáló készség,
- díszítő, stilizáló készség,
- a tervezéshez szükséges magyarázó–közlő rajz szintje, egyedisége, kreativitása,
- az anyag– és eszközhasználat szintje,
- a környezet– és kézműves kultúra ismeretek gyakorlati alkalmazásának szintje,
- a megfelelő műveletek, munkafolyamatok kiválasztása,
- a vizsgatárgy összhatása, a funkció–forma–díszítmény összhangja.

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Munkaasztalok
 Tároló szekrények
 Vizesblokk
 Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök
 Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD-k)
 Kemence
 Tűzhely vagy főzőlap
 Varrógép
 Vasaló, vasalóállvány
 Fényképezőgép
 Festésre alkalmas edények
 Műanyag tálak, kád
 Kézi korong
 Mintázó eszközök agyagmunkához
 Szövőkeret
 Madzagszövő tábla
 Rámák, keretek
 Vágólap
 Ollók
 Kések
 Fűrészek
 Kalapácsok
 Fogók
 Reszelők, csiszolók
 Asztali satuk, pillanatszorítók
 Bőröző satu
 Árak
 Textil- és bőrvarró tűk
 Lyukasztók
 Mintázó és poncoló vasak
 Vonalzók
 Körzők
 Ecsetek
 Munkavédelmi eszközök

E) Színjáték tanszak

Tantárgyak	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy: Drámajáték Színjáték	2 -	2 -	2 -	2 -	2 -	2 -	2 -	2 -	- 2	- 2	- 3	- 3
Kötelező tárgyak: Beszédgyakorlatok Mozgásgyakorlatok	- -	- -	0,5 0,5	0,5 0,5	0,5 0,5	0,5 0,5	0,5 0,5	0,5 0,5	1 1	1 1	- -	- -
Kötelezően választható tantárgyak	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabadon választható tárgyak	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen:	4	4	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-6	4-6	4-6	4-6

Pedagógiai programja

1. A tantárgy tanításának célja és feladata :

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi nevelés lehetőséget biztosít a színművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére , ismereteik gyarapítására , művészeti kifejező készségeik kialakítására, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására – figyelembe véve a tanulók érdeklődését , életkori sajátosságait , előzetes színházi – dramatikus tapasztalatait.

Az oktatás célja, hogy a különböző dramatikus tevékenységformákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejlessze a tanulók érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, készségeit, gazdagítsa önkifejezési formáit, illetve az egyéni és csoportos kreatív folyamatokon keresztül segítse elő a tanulók szocializációjának folyamatát.

A színházművészet iránt érdeklődő tanulók számára lehetőséget biztosítson a színjátékon keresztül történő önkifejezésre, a színpadi munka alapjainak elsajátítására, valamint a színházi szakmák tevékenységi körének megismerésére.

Fordítson kiemelt figyelmet :

- a tanulók beszédjének javítására, annak oldottá, természetessé válására , esetleges beszédhibáik kijavítására, a könnyed élvezetes beszédmod elsajátítására, a vers – és prózamondó képességük kialakítására, fejlesztésére és gondozására;
- a közoktatásban megszerzett műveltségük – életkoruknak megfelelő – bővítésére, az általános műveltség elemeinek szélesebb körű megismerésére;
- mozgásuk harmonikussá tételére , erőnléti állapotuk javítására;
- más művészeti ágak kiemelkedő teljesítményeinek megismertetésére.

A folyamatos fejlesztés eredményekén a tanuló váljon képessé a dráma és a színház értő befogadására, értelmezésére, illetve a művészi együttműködésen keresztül tanulótársaival együtt drámai és színházi produktumok létrehozásában.

A színművészet területén a képzés lehetővé teszi:

- a minél változatosabb dramatikus tevékenységformában való részvételt;
- a színpadi megjelenés törvényszerűségeinek megismertetését;
- differenciált feladatokon keresztül a dramatikus technikák és színházi konvenciók megismerését, azok széles körű alkalmazását;
- az alapvető színpadtechnikai eljárások megismerését;
- a színjáték kulturális tradícióinak megismerését;
- a tanulók drámával és színházzal kapcsolatos fogalmi készletének , aktív szókincsének bővítését;
- azt , hogy a tanulók az élet más területein elsajátított ismereteiket , készségeiket a színjátékban is alkalmazni tudják;
- minél több élő és felvett színházi előadás – köztük a társaik által készített produkciók – megtekintését;
- a színházi – drámai formával való kísérletezést , továbbá a színjátéknak mint művészi kommunikációs formának megtapasztalását ;
- azt , hogy a tanulók egyénileg és csoportosan előadást tervezhessenek , létrehozassanak , illetve a létrejött előadást bemutathassák ; élvezhessék a közös alkotói munka örömteli érzését;
- az önkifejezés lehetőségét , kínját és örömét;
- tanulják meg az alkotó munka kritikus értékelését ; váljanak képessé maguk és társaik eredményeinek és hibáinak felismerésére , annak szakszerű elmondására ; a tapasztalatok tanulmányaik során történő hasznosítására.

Az oktatás feladata , hogy a tanulók adottságainak és képességeinek figyelembevételével – a képzés tartalmi , formai és minőségi követelményeinek magas szinten tartásával – a színházi és színjátékos ismereteket a számukra a legértékesebb és leghatékonyabb módon közvetítse.

2. A képzés struktúrája:

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

Évfolyamok:

- Előképző (1-2 évfolyam)
- Alapfok (1- 6 évfolyam)
- Továbbképző (7-10 évfolyam)

3. A tantárgy tanításának követelményei :

a./ Általános fejlesztési követelmények:

Készítse fel a tanulókat:

- versek , prózai és drámai szövegek értő olvasására,

- különböző technikák tudatos alkalmazására,
- szituációk bemutatására , improvizációra
- karakterábrázolásra mozgásos , nyelvi , beszédtechnikai eszközökkel,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékokra,
- különféle szerepek megformálására,
- rendezői instrukciók mentén végzett munkára ,
- a más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazására a szerepalkotás során ,
- színházi előadások elemzésére , értékelésére.

Ismertesse meg a tanulókkal:

- a színházi alapfogalmakat és szakkifejezéseket
- a drámai – színházi konvenciókat, azok alkalmazását ,
- a legfontosabb történeti és kortárs színházi stílusokat,
- a színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás elemzés szempontjait,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait , főbb összetevőit,
- a színház jelenkori közösségeit , társadalmi szerepét,
- napjaink színházi struktúráját.

b./ Követelmények

Előképző

Az előképző elvégzését követően a tanulók legyenek képesek:

- differenciált és pontos érzékelésre
- különböző ritmusok érzékelésére, a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
- alapvető emberi , állati , növényi , illetve különböző tárgyakhoz és jelenségekhez köthető mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
- önálló verbális és mozgásos kifejezésre
- legalább két rövid lélegzetű vers és meserészlet önálló elmondására
- a beszéd és a mozgás összekapcsolása csoportos játék során
- mesék , történetek kezdetének és végének felismerésére , a főhős és a szereplők tulajdonságainak felsorolására
- a szerepjátékban , csoportos improvizációkban való részvételre,
- egyszerű bábok készítésére , használatára

A tanulók ismerjék:

- az érzékszervek funkcióját
- a ritmus fogalmát
- az alapvető emberi , állati , növényi , illetve különböző tárgyakhoz és jelenségekhez köthető mozgássémákat
- a cselekmény – mesélés kritériumait (időrend , kezdet és a vég , szereplők)
- a főhős és a szereplők közti különbséget ,
- a szerepjátékokban , csoportos improvizációkban való részvétel élményét
- az egyszerű bábok készítésének módját , használatát.

- Alapfok

Az alapfok elvégzését követően a tanulók legyenek képesek:

- figyelmük tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre,
- társaik , önmaguk és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére
- a verbális , vokális és non-verbális kommunikációs csatornák tudatos használatára,
- a bizalom átélésére, az empátias képesség működtetésére társas helyzetekben,
- érzelmi emlékek felszínre hozására és szerepjátékokban való kreatív alkalmazására,
- érzékeny kapcsolatteremtésre és annak megtartására,
- a tiszta és kifejező verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokra,
- pontos és érzékletes szerepjátékra társaikkal és egyénileg,
- kreatív dramatizálásra , a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására,
- saját testük , mozgásaik , illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére , a tér kreatív használatára,
- egyre növekvő intenzitású , tudatosságú és mélységű részvételre a szerepjátékokban , csoportos improvizációkban,
- különböző – felidézett , illetve az emberi világban tapasztalt – érzelmek verbális , vokális , mozgásos , mimikai és a társzművészetek eszköztárát is bevonó eszközökkel történő kifejezésére,
- összetett művészi üzenetek közlésére , különböző anyag - , tér – és mozgásformák együttes alkalmazásán keresztül,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötleteik , gondolataik kidolgozásában , illetve egy kötött (drámai) szöveg megjelenítésének előkészítésében,
- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságaiknak legjobban megfelelő beszédállapot elérése érdekében,
- hallás alapján fölismerni a követendő és az elvetendő beszédpéldát,
- a durva légzéstechnika , hangadási és artikulációs hibák felismerése mások és saját beszédükben,
- a mozgástréningek gyakorlatainak koncentrált és pontos elvégzésére,

- a megfelelő próbaállapot elérésére a tréning gyakorlatainak végrehajtása során,
- általános bemelegítés megtervezésére és levezetésére.

A tanulók ismerjék:

- a saját testük adta lehetőségeiket, illetve érzékszerveik hatékonyságát,
- a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat , illetve saját eszköztáruk ez irányú fejlettségének mértékét,
- a különböző szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat , illetve saját eszköztáruk ez irányú fejlettségének mértékét,
- figyelmük tudatos összpontosításának szerepét és módját , a fegyelmezett feladatvégzés feltételeit,
- társaik , önmaguk és a felnőtt világ megfigyelésének módjait , ennek szerepét a szerepjátékok során és improvizációkban,
- a verbális , vokális és non – verbális kommunikációs csatornák adta lehetőségeket , használatuk lehetséges módjait,
- az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben , kortársaikkal és másokkal való kapcsolatukban,
- az érzelmi emlékezet szerepét , alkalmazásának lehetőségeit a szerepjátékokban,
- a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát , a dramatizálás egyes lépéseit,
- összetett művészi üzenetek közlésének különböző anyag - , tér – és mozgásformák , illetve szerepjáték adta lehetőségeit,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötleteik , gondolataik kidolgozásába , illetve egy kötött (drámai) szöveg megjelenítésének előkészítésében,
- a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat,
- légző - , hang – és artikulációs játékokat, gyakorlatokat hangokkal , mechanikusan sorolható szavakkal és irodalmi szövegekkel,
- a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat,
- az általában érvényes hangsúlyszabályokat ,
- az artikuláció ritmus – és tempóformáló szerepét,
- a beszéd dallamának változatait és kifejező hatását,
- a beszéd váltásait (erő , magasság , tempó)
- a szövegek tagolásának , földolgozásának lehetőségeit,
- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a különböző gyakorlattípusok egymás mellé rendelésének főbb módozatait,
- a mozgástechnikai tréning fontosabb irányzatait, tréningstílusokat.

- **Továbbképző**

A továbbképző elvégzését követően a tanulók legyenek képesek:

- különböző színházi technikák tudatos alkalmazására,
- a karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi , beszédtechnikai eszközökkel,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékra,
- más művészi ágak területéről származó ismereteik alkalmazására a szerepalkotás során,
- színházi improvizációra,
- különféle szerepek megformálására,
- a (drámai) szövegek értő – színészi szempontokat figyelembevevő – olvasására,
- színházi előadások elemzésére, értékelésére,
- színházi instrukciók mentén végzett munkára,
- a valóságon keresztül értelmezni a színházat , illetve a színházon keresztül a valóságot.

A tanulók ismerjék:

- a drámai – színházi konvenciókat , azok alkalmazását,
- az alapvető színházi szakkifejezéseket,
- a legfontosabb kortárs és történeti színházi stílusokat , színházi műfajokat,
- a szöveg – és előadás elemzés szempontjait és módszereit,
- a színészi játék alapvető iskoláit , a színészi alkotómunka fázisait , főbb összetevőit,
- a színház jelenkori társadalmi szerepét , napjaink színházi struktúráját.

4. Tantárgyak és tananyaguk:

4.1 Főtárgyak:

a./ Drámajáték

Előképző (1 - 2. Évfolyam)

- Bemelegítő mozgásos játékok
- Érzékelő játékok
- Ritmusgyakorlatok
- Beszédgyakorlatok
- Utánzó játékok
- Memória – és koncentrációfejlesztő játékok
- Szerepjátékok, szabályjátékok
- Csoportos improvizációs játékok
- Egyszerű bábok készítése

Alapfok (1 – 6. Évfolyam)

- Bemelegítő játékok

- Fantáziajátékok
- Ritmus -, mozgás- beszédgyakorlatokkal kombinált koncentrációs, mozgáskoordinációs és memóriagyakorlatok
- Kapcsolatteremtő és bizalomgyakorlatok
- Dramatikus és improvizációs játékok
- Dramatizálás
- Beszéd – és mozgásgyakorlatokon alapuló improvizációs játékok , összetettebb színpadi improvizációk
- Interakciós játékok
- Térjátékok különböző anyagokkal , kreatív térhasználattal
- Alapvető színpadi – színházi konvenciók
- A drámai konvenciók színjátékos és színpadi alkalmazása
- Drámarészletek , balladák
- Egyszerű maszkok készítése

b./ Színjáték:

Továbbképző (7 – 10 évfolyam)

- A valóságtól a színpadig
- A típus megjelenítése a színpadon
- Jellem a színpadon
- Színpadtól színpadig
(A tárgy oktatása a színész , a színház , a darab és a közönség témakörének vizsgálatára épül)

4.2. Kötelező tárgyak:

a./ Beszédgyakorlatok és beszédtechnika

Alapfok (1 – 6 évfolyam) és továbbképző (7 –8 évfolyam)

(Szükség esetén a beszédtechnika tárgy kötelezően választható tantárgyként külön választható)

- Lazító gyakorlatok
- Légző gyakorlatok
- Hanggyakorlatok
- Hangjátékok
- Artikulációs játékok , gyakorlatok
- Ritmus és tempógyakorlatok
- Hangsúly és hanglejtés gyakorlatok

b./ Mozdásgyakorlatok

Alapfok(1 – 6 évfolyam) és továbbképző (7 – 8 évfolyam)

- Bemelegítő játékok , majd alapgyakorlatok

- Talajra – szoktató játékok
- Indítás – megállítás gyakorlatok
- Állatok mozgását utánozó szituációs játékok
- Térformáló , térérzékelő játékok
- Futásos gyakorlatok
- Csukott szemes játékok
- Versenyjátékok
- Gimnasztikus gyakorlatok
- Egyensúlyjátékok
- Bizalomgyakorlatok
- Egyensúly és vezetékes gyakorlatok
- Ugrás és futás gyakorlatok
- Eséstechnika
- Előkészítő akrobatikus gyakorlatok
- Emeléses és támaszgyakorlatok
- Lassított mozgás
- A mozdulat megállítására vonatkozó gyakorlatok
- Komplex mozgástréning
- Mozgástechnikai elmélet
- Gyakorlat és tréning tervezés

4.3. Kötelezően választható tárgyak

a./ Vers – és prózamondás

Alapfok (1- 6 évfolyam) és Továbbképző (7 – 10 évfolyam)

- Vers – zene – játék
- Vers – szín – játék
- Hogyan mondjuk? Tündérmesétől a csalimeséig
- Hogyan mondjunk történeteket ?
- A műbefogadás útja a szövegtől az olvasóig
- A közvetítés útja : a megszólaltatott műtől a hallgatóig
- Hogyan mondjunk lírai verseket ?
- Hogyan mondjuk? Az elbeszélő költeménytől a Balladáig
- Hogyan mondjuk? A vidám balladától a paródiáig
- Hogyan mondjuk ? Novellától az egypercesig
- Hogyan adjunk szakmai tanácsot ? Instrukcióadás társaknak
- Előadói stílusirányzatok – Időben . Az előadói stílus meghatározói – Jelenben
- Hogyan tartsunk hatásos előadást ?
- Az irodalmi szerkesztés elméleti és gyakorlati alapjai
- Szakrális és profán szertartások. Hogyan készítsünk szertartásjátékot ?

- Posztmodern művek előadása. Posztmodern műsor pódiumi dramaturgiával
- Monológ a pódiumon. Dráma a pódiumon
- „Az én műsorom” – egymást rendezzük

b./ Bábjáték

Alapfok (1- 4 évfolyam)

(Együttműködve a képző – és iparművészet tanszakkal)

- Kézzjátékok, kéz – árnyjáték
- Játék ujjbábokkal , minibábokkal , gyűszűbábokkal
- Játék terménybábokkal , termésbábokkal
- Játék síkbábokkal
- Játék fakanálbábokkal
- Játék plasztikus bábokkal
- Játék rögtönzött zacskóbábokkal
- Játék álarcokkal , maszkokkal
- Játék marionett bábokkal
- Bábszínházi technikák és műfajok megismerése , alapfokú gyakorlása

c./ Tánc – és mozgásszínházi tréning

Alapfok (5 – 6 évfolyam) és Továbbképző (7 – 10 évfolyam)

(Együttműködve a modern – kortárs tanszakkal)

- Indítás, megállítás
- Tükörgyakorlatok
- Bizalomgyakorlatok
- Állatmozgások
- Talaj , eséstechnika
- Akrobatika
- Néptánc
- Analitika
- Egyensúlygyakorlatok
- Kórusmozgások
- Koncentrációt és intenzitást fejlesztő gyakorlatok
- Alapfokú mozgástervezési gyakorlatok
- Tánc – izoláció
- Ritmika
- Akrobatika
- Relaxáció
- Karaktermozgások

- Történelmi táncok
- Rögzített improvizációra épülő mozgásetűd
- Színházi akrobatika
- Kontakt tánc előkészítés
- Modern tánc
- Zenés improvizáció
- Színpadi táncok
- Pantomim
- Egyéni és csoportos mozgástervezési gyakorlatok
- Tánc történet
- Maszkos gyakorlatok
- Motívikus tánc
- Mozgásszínházi előadás

d./ Színházismeret

Alapfok (3 – 6 évfolyam) Továbbképző (7 – 10 évfolyam)

(látott élő és felvett előadások valamint színházlátogatások alapján)

- Beszélgetések előadásokról
- Színházi „ mesterségek”
- Színházi műfajok , stílusok
- Elemző beszélgetések előadásokról

c. Kreatív zenei gyakorlat

Alapfok (1- 6 évfolyam) Továbbképző (7 – 10 évfolyam)

- Beéneklő gyakorlatok
- Egyszólamú éneklés
- Többszólamú éneklés
- Énekes improvizáció
- Hangszeres ritmusgyakorlatok
- Hangszeres hangzásjátékok
- Zenehallgatás

Megjegyzés: A Tanszak keretein belül a „Szabadon választható tantárgyak” tananyagának elemeit a „Kötelező „ és a „Kötelezően választható tárgyak „programjába beépítve kívánjuk tanítani .

3. SZÍNműVÉSZETI–BÁBMűVÉSZETI ÁG

Színjáték tanszak

Fő tárgy

dráma és színjáték

Kötelezően választható tantárgyak

Beszéd és vers (1. Alapfokú évfolyamtól)

Mozgás és tánc (1. Alapfokú évfolyamtól)

Zene és ének (1. Alapfokú évfolyamtól)

Színházismeret (3. Alapfokú évfolyamtól)

Választható tantárgyak:

a színjáték és bábjáték tanszak bármelyik tantárgya

AZ ALAPFOKÚ SZÍNműVÉSZETI–BÁBMűVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi–bábszínházi nevelés – figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi–dramatikus tapasztalatait – lehetőséget biztosít a színművészet–bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére; ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására és fejlesztésére, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására, illetve felkészít a művészeti alapvizsgára és záróvizsgára.

A képzés lehetővé teszi mindkét területen

- A tanulók számára önmaguk tudatos megfigyelését
- Az önértékelést annak érdekében, hogy képessé váljanak saját eredményeik felismerésére és azok színházi (bábszínházi) munka során történő alkalmazására
- Az önkifejezést, a közös alkotómunka örömteli együttlétének meg tapasztalását
- Az élet más területein elsajátított tanulói ismeretek, készségek, attitűdök színjátékban (bábjátékban) való alkalmazását
- Drámával és színházzal (bábszínházzal) kapcsolatos tanulói aktív szókincs bővítését
- Színházi (bábszínházi) előadások egyéni vagy csoportos készítését, illetve mások által bemutatott produkciók megtekintését, értelmezését

A színművészet területén különösen

- Változatos dramatikus tevékenységformákban való részvételt
- Az alapvető dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, alkalmazását differenciált feladatokban
- A színházi–drámai formával való kísérletezést, a színpadi megjelenítés jellemzőinek megismerését
- A színjáték kulturális hagyományainak megismerését
- A színjátéknak mint művészi kommunikációs formának a meg tapasztalását

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Színjáték tanszak

Főtárgy: dráma és színjáték

Kötelezően választható tantárgyak:

beszéd és vers (1. alapfokú évfolyamtól)

mozgás és tánc (1. alapfokú évfolyamtól)

zene és ének (1. alapfokú évfolyamtól)

színházismeret (3. alapfokú évfolyamtól)

Választható tantárgyak: a színjáték és bábjáték tanszak bármelyik tantárgya

Óraterv

Színjáték tanszak

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Kötelezően választható tantárgyak			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgyak	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óra	2–4	2–4	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A fenti táblázatok Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A tanszak kötelezően előírt tantárgyainak és azok óraszámainak a figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

Ha az intézmény az ajánlott minimális heti összóraszámot biztosítja, akkor az ezen felül tanított választható tantárgyakat heti 0,5 órában is oktathatja.

A dráma és színjáték tantárgy heti óraszám a helyi tantervekben heti 2 óra is lehet, ha a beszéd és vers, valamint a mozgás és tánc tantárgyakat minimálisan heti 1–1 órában önálló tantárgyként oktatja az iskola.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előkészítő, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A SZÍNműVÉSZETI–BÁBMűVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a színművészet területén

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

Színházi alapfogalmak/szakkifejezések alkalmazása

Drámai/színházi konvenciók alkalmazása

Meghatározó történeti és kortárs színházi stílusok felismerése

A színházi műfajok felismerése

A szöveg– és előadáselemzés meghatározó szempontjainak, a színészi alkotómunka fázisainak, főbb összetevőinek megismerése, alkalmazása

Drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasása

Különböző színészi technikák megismerése és alkalmazása

Színházi improvizáció

Karakterábrázolás nyelvi, beszédtechnikai, illetve mozgásos eszközökkel

Előadásban (játékban) szerepek megformálása

A rendezői instrukciók mentén végzett munka

Más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazása a szerepalkotás során

Színházi előadások elemzése, értékelése

Személyes kompetenciák

Önállóság

Döntésképeség

Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság

Mozgáskoordináció

Fejlődőképesség, önfejlesztés

Társas kompetenciák

Kapcsolatteremtő készség

Kezdeményezőkészség

Empatikus készség

Tolerancia

Kommunikációs rugalmasság

Adekvát metakommunikáció

Konfliktusmegoldó készség

Módszerkompetenciák

Kreativitás, ötletgazdagság

Problémamegoldás

Figyelem összpontosítás

Helyzetfelismerés

Kritikus gondolkodás

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálni lehet a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

Vizsga tantárgyak

Színjáték tanszak

A művészeti alapvizsga tantárgyai:

dráma és színjáték, valamint
egy választott tantárgy az alábbiak közül
beszéd és vers
mozgás és tánc
zene és ének
színházismeret

A művészeti záróvizsga tantárgyai:

dráma és színjáték, valamint
egy választott tantárgy az alábbiak közül
beszéd és vers
mozgás és tánc
zene és ének
színházismeret

DRÁMA ÉS SZÍNJÁTÉK

A dráma és színjáték főtárgy elsődleges célja, hogy a színházművészet – ezen belül is elsősorban a színjáték – iránt érdeklődő tanulók számára lehetőséget biztosítson a drámán és színjátékon keresztül történő önkifejezésre, közösségi alkotásra, a kommunikációs és előadói képességeik fejlődésére, a színházi alkotófolyamaton keresztül a színpadi munka alapjainak elsajátítására, a színházon keresztül önmagukra és a világra vonatkozó kérdések megfogalmazására és a válaszok keresésére.

A tantárgy oktatása során a célokat a közösségben végzett dramatikus tevékenység élményén, a játék örömein keresztül érjük el.

A tantárgy feladata, hogy a folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanuló váljon képessé a dráma és a színház értő befogadására, értelmezésére, illetve művészi együttműködésen keresztül, tanulótársaival együtt, drámai és színházi produktumok létrehozatalára.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a csoportos játék örömet
- a csoportos játék szabályait
- az érzékszervek működésének jelentőségét
- az alapvető emberi, állati mozgássémákat
- a jelenet kezdetének és befejezésének fontosságát
- a szerepjátékokban való részvétel élményét
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes–táncos játékokat, gyerekverseket, népmeséket

Fejlessze a tanulók

- érzékszerveinek működését, érzékelését
- ritmusérzékét
- megfigyelő– és utánzókéességét
- mozgásos ügyességét, koordinációját
- együttműködési képességét
- hallási figyelmét
- figyelemösszpontosító (koncentráló) képességét
- szabálytudatát
- közösségtudatát

Ösztönözze a tanulókat

- környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra
- társaikkal való nyugodt kapcsolat kialakítására, egymás elfogadására
- versek, mesék meghallgatására, értelmezésére
- a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására
- a nemkívánatos (pl. agresszív) viselkedésformák visszaszorítására
- a játék örömeinek másokkal való megosztására

Tananyag

Bemelegítő mozgásos játékok

- Versenyjátékok, nagymozgásos játékok
- Népi kiszámoló– és fogócskajátékok
- Egyszerű mozgáselemeket is tartalmazó körjátékok, népi játékok
- Egyszerű mimes játékok tanári narrációra
- Rövidebb versek, mesék kísérése mozgással

Érzékelő játékok

- Színek, formák, illatok, ízek felismerése, csoportosítása, megkülönböztetése
- Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása
- Az idő észlelésének fejlesztése

Ritmusgyakorlatok

- Egyenletes lüktetés érzékeltetése mondókázással
- Szöveges és mozgásos ritmusjátékok
- Tempótartás (gyors és lassú) különböző térformákban
- Természetes ritmusok felfedezése és mozgásos lekövetése

Beszédgyakorlatok

- Hangok utánzása
- Beszédszervek ügyesítése játékos formában (ajak-, nyelvgyakorlatok)
- Beszédre készítő játékok

Utánzó játékok

- Testtartás és mozgás utánzása
- Hétköznapi tevékenységek utánzása
- Állatok mozgásának utánzása

Memória- és koncentrációfejlesztő játékok

- Mondókák, kiszámolók, találós kérdések
- Mozdalmas és szöveges figyelemfejlesztő játékok

Szerepjátékok, szabályjátékok

- Népi gyermekjátékok
- Énekes-táncos játékok
- Mozdalmas (testnevelési) játékok
- Egyszerű szerkezetű drámajátékok

Csoportos improvizációs játékok

- Mondókák, gyerekdalok feldolgozása
- Gyerekversek feldolgozása

Komplex drámafoglalkozások

- Mesei motívum vagy meserészlet vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közreműködéssel (térmeghatározás, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

Követelmények*A tanulók ismerjék*

- az érzékszervek működésének funkcióját, jelentőségét
- a jelenet kezdetének és befejezésének fontosságát
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes-táncos játékokat, gyerekverseket, népmeséket (mindegyikből legalább egyet)

Legyenek képesek

- adottságaiknak megfelelően a látáshoz és halláshoz kapcsolódó differenciált és pontos érzékelésre
- a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
- alapvető emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
- legalább egy vers vagy rövid meserészlet önálló elmondására
- a beszéd és a mozgás összekapcsolására csoportos játék során
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre
- társaikkal való együttműködésre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a csoportos improvizációs játék örömét
- a csoportos játék szabályait
- az alapvető emberi, állati mozgássémákat
- a bemelegítéshez használható mozgásos (testnevelési) játékokat
- az alapvető ritmushangszerek használatát
- a dramatikus munkához szükséges újabb népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekverseket, népmeséket
- egyes drámajátékok szabályait

Fejlessze a tanulók

- érzékszerveinek működését, érzékelését
- ritmusérzékét
- megfigyelő– és utánzókéességét
- mozgásos ügyességét, koordinációját
- együttműködési képességét
- hallási figyelmét
- figyelemösszpontosító (koncentráló) képességét
- kifejezőkészségét
- helyzetfelismerési képességét
- szabálytudatát
- közösségtudatát

Ösztönözze a tanulókat

- környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra
- társaikkal való nyugodt kapcsolat kialakítására, egymás elfogadására
- versek, mesék meghallgatására, értelmezésére
- az önállóan olvasott versek, mesék élményének megosztására
- a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására
- a nemkívánatos (pl. agresszív) viselkedésformák visszaszorítására
- a játék örömeinek másokkal való megosztására

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Fogójátékok
- Versenyjátékok, nagymozgásos játékok
- Mozgáselemeket tartalmazó körjátékok, népi játékok
- Mímes játékok tanári narrációra

Érzékelő játékok

- Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása
- Színkompozíciók összehasonlítása
- Tájékozódás hangok segítségével, tapintással, szaglással
- Az idő észlelésének fejlesztése

Ritmushanggyakorlatok

- Szöveges és mozgásos ritmusjátékok
- Tempótartás különböző térformákban
- Futások irányváltoztatással
- Ritmushangszerek és mozgás

Beszédgyakorlatok

- Beszédre készítő játékok
- Beszédgimnasztikai gyakorlatok
- Beszédszervek ügyesítése játékos formában

Utánzó játékok

- Egyszerű mozgástükrözések
- Hétköznapi tevékenységek és mesterségek jellemző gesztusainak utánzása
- Állatmozgások, természeti jelenségekhez kapcsolódó mozgások utánzása

Memória– és koncentrációfejlesztő játékok

- Versek, mondókák szöveg nélkül, csak mozgással
- Összetettebb mozgásos és szöveges figyelemfejlesztő játékok

Szerepjátékok, szabályjátékok

- Népi gyermekjátékok
- Mozdásos (testnevelési) játékok
- Egész csoportos és páros munkára épülő drámajátékok
- Vetélkedőjátékok

Komplex drámafoglalkozások

- Mesei motívum vagy meserészlet, vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közreműködéssel (térmeghatározás, közös rajzolás, üzenetek, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

Követelmények*A tanulók ismerjék*

- a csoportos játék szabályait
- az alapvető emberi, állati mozgássémákat
- a bemelegítéshez során használt mozgásos (testnevelési) játékokat
- a megismert ritmushangszerek használatát
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekverseket, népmeséket (az újonnan – tanultak közül mindegyikből legalább egyet)
- egyes drámajátékok szabályait

Legyenek képesek

- adottságaiknak megfelelően differenciált és pontos érzékelésre
- a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
- alapvető emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
- legalább egy újonnan tanult vers és rövid meserészlet önálló elmondására
- a beszéd és a mozgás összekapcsolására a játékok során
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre
- társaikkal való együttműködésre

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a képzelet és az emlékezet szerepét, fontosságát
- az egyszerű mozgáselemek összekapcsolását
- a tér használatát és az abban való tájékozódást
- a helyszín fogalmát, jelentőségét
- a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvető technikáit
- a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- rövidebb prózai mesék dramatikus feldolgozásának folyamatát
- a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)
- a legfontosabb légző- és hangképző gyakorlatokat
- a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat

Fejlessze a tanulók

- együttműködő képességét
- képzelőerejét
- mozgásos improvizációs képességét
- térbeli tájékozódását
- figyelem-összpontosító képességét
- megfigyelő képességét
- problémamegoldó képességét
- ritmusérzékét
- légzőkapacitását
- hangképzését
- artikulációs képességét

Ösztönözze a tanulókat

- maguk és környezetük egyre tudatosabb megfigyelésére
- a közlésformák egyre differenciáltabb alkalmazására
- társaikkal való együttműködésre
- gondolataik és érzelmeik pontos kifejezésére
- a csoporton belüli aktív és kezdeményező munkára
- kiscsoportokban önállóan végzett tevékenységre

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Összekapaszkodó, érintésére törekvő, érintés elől elhúzódó, a gimnasztika gyakorlatait játékos szituációba tevő gyakorlatok (pl.: váll-, térdérintős játékok, nehezített speciális helyzetű fogók)
- Lazító és feszítő gyakorlatok
- Térformáló, térérzékelő játékok: játékos formában különböző térformák felvétele, formálása, kikerüléssel gyakorlatokban térérzék-fejlesztés körjátékok, lánc-típusú népi játékok
- Szabad mozgás zenére önállóan és a társakkal együttműködve

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- A saját és a társak légzésének megfigyelése nyugalmi állapotban, tevékenység során (pl. tűzfújás), beszéd közben; a tapasztalatok megfogalmazása

- Fúvójátékok (pl. lyukas kulcs, síp, szájharmonika fúvása) a kilégzés erejének és hosszának tanulmányozására; folyamatos és szaggatott fúvások
- Indirekt légzőgyakorlatok (pl. „gumibaba” felfújása, leeresztése)
- Hanggyakorlatok
- A hangadás megfigyelése (ásítás, nevetés, lelkiállapotok, hangulatok tükröződése a hangban)
- A hang tulajdonságairól szerzett tapasztalatok megfogalmazása (magas–mély, halk hangos)
- Egymás hangjának felismerése, utánzása
- Hangkitalálás (a saját hangtól eltérő hangzások játékos próbálgatása)
- Szavak, rövid mondatpárok játékos variálása
- Játékos hangerő–gyakorlatok
- Artikulációs gyakorlatok
- A kiejtés, az artikulációs mozgások megfigyelése
- A beszédszervek mozgásának „ügyesítése” szavak, szólamok ismételt eljátszásával
- Szájról olvasás – kezdetben hangok, majd szavak
- Szólancok pontos hangzó– és szóvégejtéssel
- Hangsúlygyakorlatok
- A szóhangsúly gyakorlása (az első szótag nyomatékos eljátszásának gyakorlása egyre hosszabb szavakban)
- Az összetett szavak előtagjának és a teljes személynév első tagjának hangsúlya

Fantáziajátékok

- Elképzelt tárgyak, helyszínek, figurák részletes kigondolása csoportban
- A közösen kitalált figurák, helyszínek, tárgyak köré szervezett játék

Ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatok

- Játékos, mozgással és szöveggel összekapcsolt ritmikus koordinációs gyakorlatok (pl.: versek, mondókák ütemezése tapssal, járással, mozgással különböző tempóban)
- Térkitöltő gyakorlatok
- Ritmikus, mozgással és szöveggel összekapcsolt számolás gyakorlatok
- Gyermekversek, mondókák ritmus– és mozgásváltással

Dramatikus játékok

- Mimetikus (egyéni és csoportos) improvizációk zenére
- Szituációs játékok pl. szó, mondat, helyszín megadásával

Komplex drámafoglalkozások

- Központi figura köré épülő dráma (hangaláfestés, szerep a falon, térképek és ábrák készítése, állókép, gyűlés, véletlenül meghallott beszélgetés, képaláírás, maszkok, beépített szereplő, gondolatkövetés konvenciók felhasználásával)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tér használatát és az abban való tájékozódást
- a helyszín fogalmát, jelentőségét
- a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvető technikáit
- a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)

- a legfontosabb légző– és hangképző gyakorlatokat
- a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat

Legyenek képesek

- egyszerű képzettársításra, annak játékbeli alkalmazására
- egyes érzelmi állapotok verbális és mozgásos kifejezésére
- a tanult mozgáselemek összekapcsolására
- az adott tér használatára és az abban való tájékozódásra
- a helyszín fogalmának alkalmazására, jelentőségének felismerésére
- a tanult beszédgyakorlatok tudatos alkalmazására
- tanári irányítás mellett zajló komplex dramatikus tevékenységben való részvételre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a figyelem–összpontosítás tudatos alkalmazását
- a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát
- a bizalomra épülő kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait
- a tiszta, érthető beszéd alapjait
- a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a főhős, a szereplők fogalmát
- a szereplők ábrázolását segítő egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás)
- a beszédtevékenység részeinek egymásrataltságát
- a feszítés–lazítás alapgyakorlatait
- a mimikai bemelegítés gyakorlatait

Fejlessze a tanulók

- figyelem–összpontosító képességét
- megfigyelő képességét
- együttműködő képességét
- verbális megnyilvánulásainak tisztaságát
- fogalmazási és kifejező képességét
- dramatizáló képességét
- rögtönzési képességét
- elméleti drámaelméleti tudását

Ösztönözze a tanulókat

- figyelmük tudatos összpontosítására
- a külvilág és önmaguk érzékeny megfigyelésére
- önálló és tudatos kapcsolatteremtésre
- a nemkívánatos viselkedésformák konstruktív visszajelzésére, megváltoztatására
- önálló verbális megnyilvánulásra
- pontos és kifejező szerepjátékra
- önálló dramatizálásra

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Gimnasztikus gyakorlatok játékos helyzetekben, nehezített járásmóddal, fordított testhelyzetben
- Indítás és megállás különböző tempóban, helyzetben, magasságban történő gyakorlása versenyjátékok segítségével (pl. tapsos fogó, csendkirály – típusú játékok)

Lazító gyakorlatok

- Feszítés–lazítás fekvő, állva, ülve
- Az arc ellazítása, „kirázása” kilégzés közben

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- A különböző légzéztípusok megfigyelése (váll, mellkas, rekesz)
- A célszerű beszédlegzés folyamatának ismertetése
- Saját légzés megfigyelése nyugalmi állapotban és beszéd közben
- Zörej nélküli belégzést követő kilégzés a laza testtónus megőrzése mellett
- Kapacitásnövelő gyakorlatok versekkel, mondókákkal a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 40–50 szótag)
- Hanggyakorlatok
- Játékos hangerőpróbálgatás
- Hangok próbálgatása az erős érzelmi–indulati állapotok kifejezésére
- Artikulációs gyakorlatok
- Az áll nyitó mozdulatát megerősítő gyakorlatok
- Nyelvmozgást ügyesítő gyakorlatok
- Ritmus és tempógyakorlat
- Verseket ütemezése kötött mozgással
- Hangsúly– és hanglejtésgyakorlatok
- Számnevek, évszámok hangsúlya
- A kijelentés hanglejtése

Koncentrációs gyakorlatok

- Játékok számokkal
- Kérdés–felelet típusú játékok
- Mozgáskoncentrációs játékok
- *Kapcsolatteremtő és bizalomgyakorlatok*
- Kapcsolatteremtés szemkontaktussal, érintéssel, kézfogással, hanggal
- Vakvezető játékok alapváltozatai

Improvizációs játékok

- Mimetikus improvizációk (mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal)
- Hétköznapi élethelyzetek felidézése mozgással és beszéddel
- Szituációs játékok (pl.: befejezetlen történetre, képzőművészeti alkotások reprodukcióival, a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával)
- Rövid történetek (ismert mesék) elmesélése zenére, kisebb csoportokban előkészített improvizációkkal

Komplex drámafoglalkozások

- Reális (de eltávolított) szituációk kibontása drámán keresztül
- Csoportról szóló drámaóra (a jelmezöltés, befejezetlen anyagok, interjú, forró szék, szerepcsere, kiscsoportos improvizáció, mimes játék, az igazság pillanata, belső hangok, szertartás, vita konvenciók felhasználásával)

Drámaelméleti alapok

- Verses mesék, mesék, elbeszélések szerkezetének érzékeltetése (történet, jelenet, jelenet kezdete és vége, főhős, szereplők, helyszín)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a figyelem–összpontosítás tudatos alkalmazását
- a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát
- a bizalomra épülő kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait
- a tiszta, érthető beszéd alapjait
- a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a főhős, a szereplők fogalmát
- a szereplők ábrázolását segítő egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás)
- a feszítés–lazítás alapgyakorlatait
- a mimikai bemelegítés gyakorlatait

Legyenek képesek

- figyelmük tudatos összpontosítására
- társaik, önmaguk és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére
- a bizalom megélésére
- érzékeny kapcsolatteremtésre és a kapcsolat megtartására
- tiszta és kifejező verbális megnyilatkozásokra
- egy nagyobb lélegzetű vers vagy próza pontos, tiszta, érthető elmondására
- aktív szerepjátékokra

3. évfolyam***Fejlesztési feladatok****Ismertesse meg a tanulókkal*

- az együttérző beleélés szükséges voltát
- a szavak nélküli közlések jelentőségét
- a nonverbális kommunikáció csatornák működését
- a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét
- a feszültség élményét és fogalmát
- az analógiás gondolkodás alapjait
- a karakter fogalmát
- a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat

Fejlessze a tanulók

- légzéskapacitását
- térhez igazodó beszédét
- artikulációs képességét
- empátiás képességét
- verbális és nonverbális kommunikációs képességét
- fantáziáját és kreativitását
- differenciált kifejezőképességét
- fogalmi gondolkodását
- kooperációs készségét

Ösztönözze a tanulókat

- elfogadó együttműködésre
- érzelmeik és szándékaik pontos kifejezésére
- a nonverbális kommunikációs jelek tudatos használatára
- a nonverbális kommunikációs jelek minél pontosabb értelmezésére

Tananyag*Mozgásgyakorlatok*

- Versenyjátékok, különböző típusú fogójátékok, nehezített fogó és üldözésses játékok a megfelelő intenzitású jelenlét megteremtésére és a feszültség elvezetésére

- Különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok
- Testrész–vezetési futások, páros fogó, a vezetőt követő futás
- Lazító gyakorlatok
- Feszítés–lazítás testrészenként

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlat
- A be– és kilélegzett levegő mennyiségének fokozatos növelése a laza testtónus megtartása mellett kapacitásnövelés versekkel, mondókákkal (legfeljebb 50–60 szótag)
- Hanggyakorlatok
- A térhez igazodó hangerő gyakorlása
- Az emelt hangvétel gyakorlása a test megfelelő tónusának összehangolásával (pl.: rikkanás, piaci árus, idegenvezető)
- Artikulációs gyakorlatok
- Nyelvtörő mondókák
- A hosszú magánhangzók pontos ejtésének gyakorlatai
- Szájról olvasási gyakorlatok (versek, verssorok)
- Ritmus és tempógyakorlat
- Ütemezés változó tempóban kitalált mozgással, tánccal, tapsjátékkal
- Hangsúly–és hanglejtésgyakorlat
- A kérdés hangsúlya kérdőszóval és anélkül
- A kérdés hanglejtése kérdőszóval és anélkül

Kapcsolatteremtő és kommunikációs játékok

- Az arc, tekintet, gesztusok kifejezőképességét fejlesztő játékok, gyakorlatok
- Érzelmi állapotok kifejezése testtartással, gesztusokkal
- Üzenetek (pl.: utasítások, parancsok, kérések) küldése tekintettel és gesztusokkal

Fantáziajátékok

- Tárgyjátékok, tárgyak megszólaltatása, képzeletbeli tárgyak
- Képzelt lények megszemélyesítése, beszéltetése
- Belső képek megjelenítése mozgással és beszéddel

Improvizációs játékok

- Szituációs játékok vázlat megadásával
- Különböző karakterek megjelenítése páros vagy kiscsoportos improvizációkban
- Feszültségteli hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése
- Látott vagy hallott történetek feszültségteli jeleneteinek felidézése improvizációkban

Páros és kiscsoportos kooperációs játékok

- Tükörjátékok
- Távolságtartó játékok
- Szoborjátékok

Ön– és társismereti játékok

- Tulajdonságok megfogalmazásával járó játékok (apróhirdetés, tulajdonságok vására)
- Egyszerű visszajelzésekre építő játékok

Komplex drámafoglalkozások

- Erkölcsi dilemmákat vizsgáló drámaórák (pl.: a szakértő köntösében, telefonbeszélgetés, az élet egy napja, fórum–színház, Hogyan történt? konvenciókkal)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az együttérző beleélés szükséges voltát
- a szavak nélküli közlések jelentőségét
- a nonverbális kommunikáció csatornák működését
- a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét
- az analógiás gondolkodás alapjait
- egyes karakterjellemzőket
- a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat
- a belső feszültség élményét, szerepét a drámai történetekben

Legyenek képesek

- a szavak nélküli közlések különböző élethelyzetekben való felismerésére
- a nonverbális kommunikációs csatornák használatára
- aktív részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, komplex drámaórákban
- feszültségteremtő drámai jelenetek létrehozására
- beszédüket a térhez igazítani
- pontosan körülírt feladatok kiscsoportokban történő elvégzésére

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- az elemző gondolkodás lényegét, használatát
- különböző hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait
- a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözőségét
- a színpadi tér kreatív használatának alapjait
- az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét
- az időmértékes versek ritmizálását
- a tagadás hangsúlyát
- az improvizáció szabályait
- a színpadi létezés alapszabályait
- a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait

Fejlessze a tanulók

- légzéskapacitását
- kifejező beszédét
- testkontrollját
- elemző gondolkodási képességét
- szóbeli és nem szóbeli kifejezőképességét
- fogalmazási képességét
- helyzetfelismerési képességét
- problémamegoldó képességét
- együttműködési képességét

- megfigyelési képességét
- analógiás gondolkodását
- előadói képességét
- improvizációs képességét

Ösztönözze a tanulókat

- önmaguk és környezetük tudatos megfigyelésére
- kritikus és önkritikus gondolkodásra
- különböző élethelyzetek és morális problémák erőszakmentes kezelésére
- beszédük és mozdulataik koordinált és kifejező használatára
- a különböző közlésformák differenciált alkalmazására
- egy–egy életkoruknak megfelelő rövid vers vagy prózai mű részletének bemutatására
- a munkaforma önálló megválasztásra egy–egy probléma feldolgozása során
- életkoruknak megfelelő rangos színházi előadások, színházi nevelési programok, filmek megtekintésére és a látottak közös feldolgozására a dráma eszközeivel

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Futásos és kikerüléses gyakorlatok: ritmus és irányváltásos futások (szituációval), testrész–vezetéses futások
- Egyensúly–játékok: toló és húzó mozdulatok játékos formában
- Lazítógyakorlat
- Feszítés–lazítás testrészenként

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- Légzőkapacitás növelése a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 60–70 szótag)
- Hanggyakorlatok
- Hangkitalálás
- Artikulációs gyakorlatok
- Nyelvtörők, versek pontos, pergő kiejtéssel
- Magánhangzók gyakorlatai (különös figyelemmel az időtartamra)
- Szinkronizálási (leolvasási) gyakorlatok versekkel
- Ritmus–és tempógyakorlat
- Időmértékes versek ritmizálása
- Hangsúlygyakorlat
- A tagadás hangsúlyai

Bizalomgyakorlatok

- Vakvezetéses gyakorlatok

Improvizációs játékok

- Rögtönzések életkori témákra
- Hétköznapi szituációkat feldolgozó páros rögtönzések
- Rögtönzések közmondásokra
- Rögtönzések megadott konfliktusra
- Rögtönzések megadott témára
- Rövid monológok különböző élethelyzetekben

Komplex drámafoglalkozások

- Erkölcsi, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával
- Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (pl.: riportkészítés, montázs, újrajátszás, stílusváltás, analógia, mélyítés konvenciók által)

Színjátékos gyakorlatok

- A színpadi létezés alapszabályai
- Rövid vers vagy prózai mű részletének önálló előadása
- Rögzített kiscsoportos improvizációk nézők előtt
- A figyelem felkeltése és megtartása

Követelmények

A tanulók ismerjék

- különböző hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait
- a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözőségét
- a színpadi tér kreatív használatának alapjait
- az időmértékes versek ritmizálását
- a tagadás hangsúlyát
- az improvizáció szabályait
- a színpadi létezés alapszabályait
- a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait

Legyenek képesek

- mozgásuk, testtartásuk kontrollálására a csoportos gyakorlatok során
- véleményalkotásra a látott színművek, filmek és improvizációk elemző megbeszélésekor
- kifejező szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra
- különböző élethelyzetek kritikus és önkritikus elemzésére
- részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban
- konfliktushelyzetek erőszakmentes megoldására
- a tér tudatos használatára
- a ritmus és tempó tudatos alkalmazására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a bizalom fontosságát
- a legfontosabb bizalomgyakorlatokat
- a kontraszt fogalmát, tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtő használatát
- a beszédszervek tudatos, célszerű és pontos használatának fontosságát
- a drámák alapvető munkaformáit

Fejlessze a tanulók

- megismerő, önmegismerő képességét
- önfegyelmét, színpadi fegyelmét
- asszociációs képességét
- konstruktivitását
- elemző gondolkodási képességét
- kritikai és önkritikai képességét
- előadói képességeit

- improvizációs képességét
- problémamegoldó képességét
- együttműködési képességét
- analógiás gondolkodását
- előadói képességét
- improvizációs képességét

Ösztönözze a tanulókat

- önálló döntéshozatalra
- hiteles és őszinte színpadi jelenlétre
- előrevivő, építő gondolkodásra
- a feszültségteli helyzetek, konfliktusok elemzésére, a konfliktusokkal való szembenézésre
- más csoportok munkájának beható megismerésére
- színházi és mozgásszínházi előadások megtekintésére
- színházi előadásokat bemutató tévéfelvételek, videofilmek, dokumentumfilmek megtekintésére

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Egyensúlygyakorlatok
- Vezetékes gyakorlatok
- Forgás, gurulás, támaszhelyzetek talajon

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- Nyelvtörő mondókák légzésszabályozással
- Hanggyakorlat
- Erős érzelmek, indulatok hangjának próbálgatása versekkel
- Artikulációs gyakorlat
- Szinkronizálás
- Ritmus-és tempógyakorlat
- Az időmértékes versek gyakorlása tetszőleges ritmuskíséréssel
- Hangsúly-és hanglejtésgyakorlat
- Számnevek, évszámok, összetett szavak, nevek, ikerszavak hangsúlya
- Az összetett mondatok hangsúly- és hanglejtés-variációi

Fantáziajátékok

- Irodalmi művek „új címe”
- Képzőművészeti alkotások „előzménye”
- Kevéssé ismert irodalmi művek befejezése, folytatása
- Tárgyak nem rendeltetésszerű alkalmazása

Bizalomgyakorlatok

- Dőléses, billenéses gyakorlatok

Improvizációs gyakorlatok

- Verseket indulati tartalmaira épülő improvizációk
- Verseket által keltett hangulatokra épülő improvizációk
- Mozgáselemekből építkező improvizációk
- Rögtönzés zenei effektek beépítésével
- Rögtönzések szimbólumok, ellentétek megadásával

- Etűdök (indulatok, hangulatok, érzelmek megadásával)

Komplex drámafoglalkozások

- Erkölcsi, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával
- Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (az eddig tanult konvenciók alkalmazásával)

Ön- és társismereti játékok

- Vélemények közlését és fogadását lehetővé tévő szabályjátékok (pl. mi lenne, ha?, telefon, ilyennek látlak)

Színjátékos gyakorlatok

- Rövid monológ önálló előadása
- Rögzített páros improvizációk nézők előtt
- Kapcsolattartás a partnerrel

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a legfontosabb bizalomgyakorlatokat
- a kontraszt fogalmát
- a beszédszervek tudatos, célszerű és pontos használatának fontosságát
- a drámák alapvető munkaformáit

Legyenek képesek

- ellentétek tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtő alkalmazására
- egy-egy drámai szöveg mozgásban és szóban való megjelenítésére
- a beszéd folyamat részeinek tudatos irányítására
- bonyolultabb feladatok kiscsoportokban történő elvégzésére
- a munka eredményének bemutatására
- véleményalkotásra a látott színművek, filmek és improvizációk elemző megbeszélésekor
- kifejező szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra
- részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban
- a tér tudatos használatára
- a ritmus és tempó tudatos alkalmazására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- különböző színházi terek jellemzőit
- a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
- a színházi formanyelv alapelemeinek alkalmazását egy adott drámai szöveg megközelítésében
- a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetőségeit a szerepépítés folyamatában
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
- a különböző szerkezetű tanítási drámák lényeges jegyeit
- az alárendelő mondatok hangsúlyozását, hanglejtését
- a „félre” és a monológ technikai alapjait

Fejlessze a tanulók

- színházi fogékonyságát
- kritikai és önkritikai képességét
- más művészetek iránti fogékonyságát
- önállóságát, magabiztosságát

Ösztönözzé a tanulókat

- az előző évek során tapasztaltak, tanultak alkalmazására
- kísérletezésre, rugalmas gondolkodásra
- konstruktív együttműködésre
- drámai művek olvasására
- színházzal rokon művészeti tevékenységek megismerésére, gyakorlására
- önálló, magabiztos megnyilvánulásra
- más, hasonló művészeti tevékenységet folytató csoportok tevékenységének megismerésére
- őszinte, építő szándékú kritikai megnyilvánulásokra
- nyilvánosság előtti fellépésre

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Lassított mozgás(különböző helyzetekben)
- A mozdulat megállítására vonatkozó gyakorlatok

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- Koncentrációs légzőgyakorlatok mozgás közben
- Hanggyakorlatok
- Szöveges hangerő-gyakorlatok
- Életkorok hangadási karakterének tanulmányozása, próbálgatása
- Artikulációs gyakorlatok
- Pontos, laza pergő artikuláció járás, mozgás, fizikai terhelés közben
- Egymás artikulációjának megfigyelése, utánzása
- Ritmus-és tempógyakorlatok
- Ritmusgyakorlatok tempóváltással
- Hangsúly-, hanglejtésgyakorlatok
- Az alárendelő mondatok hangsúly-és hanglejtés variációi

Színházi alapismeretek

- Színházi térformák (pl.: dobozszínház, körszínház)
- Mozgás a dobozszínház terében (a tér hangsúlyos pontjai és irányai)
- A „félre” technikája
- Monológ

Színjátékos gyakorlatok

- Különböző drámai konvenciók (pl.: állókép, gondolatkövetés) alkalmazása az improvizációk és egy adott színdarab megjelenítésének előkészítésében
- Különböző drámai konvenciók (pl.: belső hangok, „forró szék”) alkalmazása a szerepépítés folyamatában
- Rögtönzések érzelmi állapotok, színjátékos stílusok, szöveg megadásával
- Rögtönzések drámarészletek alapján, a mögöttes tartalmának és a szereplők érzelmi állapotának kibontásával

Felkészülés a vizsgára

- Improvizációk létrehozása és javítása tanári segítséggel
- Jelenet létrehozása és javítása tanári segítséggel vagy Rövid előadás létrehozása tanári irányítással

–

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a különböző színházi terek jellemzőit
- a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
- a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetőségeit a szerepépítés folyamatában
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
- a különböző szerkezetű tanítási drámák lényeges jegyeit
- az alárendelő mondatok hangsúlyozását, hanglejtését
- a „félre” és a monológ technikai alapjait
- az előző évek tapasztalatainak alkalmazási, hasznosítási lehetőségét
- a fejlesztő és szinten tartó beszédes játékokat, beszédgyakorlatokat

Legyenek képesek

- alkotó és eredeti módon hasznosítani az előző évek tapasztalatait
- munkaformát választani az adott gondolat, érzelem kifejezése érdekében
- a munkaformák alkalmazására egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében
- a munkaformák tudatos alkalmazására egy komplex drámafoglalkozás során
- részvételre egy adott mű színpadi feldolgozásának előkészítésében
- a helyes színpadi beszédre dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt
- az alapfokon elsajátított képességeiknek megfelelő improvizációban, jelenetben vagy színházi előadásban való közreműködésre

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- saját teste lehetőségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát
- a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
- a különböző, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
- az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában
- a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében
- azokat a dramatikus technikákat valamint a társművészetek alapvető kifejezőeszközeit, amelyek a körülöttük lévő világról való gondolkodásban, véleményalkotásban, s azok kommunikációjában segítséget nyújtanak

Legyenek képesek

- figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre
- társai, önmaga és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára
- a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben
- személyes élményei felszínre hozására és a szerepjátékokban való alkalmazására

- drámában és színjátékokban a szerepnek és a helyzetnek megfelelő kapcsolatteremtésre
- pontos és érzékletes szerepjátékra társaival és egyénileg
- a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására, kreatív dramatizálásra
- saját teste, mozgásai, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai – szöveg megjelenítésének előkészítésében
- társadalmi, életkori és erkölcsi problémákról szóló drámajátékokban való aktív közreműködésre, valamint a problémák életkorának megfelelő szintű vizsgálatára és megfogalmazására

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Dráma és színjáték

improvizáció 2–3 perc

színpadi produkció

– jelenet 3–5 perc

vagy

– előadás 15 perc

A vizsga tartalma

A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl.: a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges vagy szöveg nélküli 2–3 fős jelenet lehet. A szaktanárnak a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, legalább tíz tételből álló tételsort kell összeállítania. A tételsor tartalmazhat szöveg nélküli vagy szöveges feladatokat. Az egyes tételeknek tartalmazniuk kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat (helyszín, szereplők, cselekmény, konfliktus).

A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján tanári irányítással készített prózai színházi produkció (2–3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet. A tanuló a csoportban, közös akciókban, együttes játékban közreműködve, illetve egyéni színpadi feladatok megoldásával egyaránt számot adhat a tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról.

A vizsga értékelése

– Improvizáció

– Az instrukciók megértése, követése

– Együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése),

- Színpadi jelenlét
- Figyelem, koncentráció (játékban maradás képessége, egyértelmű szerepbe lépés, szituációban maradás, egyértelmű kilépés a szerepből)
- Sűrités képessége
- A jelenet szerkezete, íve (a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés)
- Színpadi produkció
- A színpadi helyzetek megértése, az önálló játékok közös játékba illesztése
- Együttműködés (a partner impulzusainak elfogadása, a partner felé irányuló impulzusok erőssége, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játéktípus kialakítása, tartása)
- Figyelem, koncentráció
- Színpadi jelenlét
- Ritmusérzék (a jelenet tempójának közös kialakítása, együttes tempóváltás)
- Atmoszférateremtés
- Verbális kifejezőeszközök használata

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a túlzó karakteres ábrázolás formajegyeit
- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás törvényszerűségeit, hatásmechanizmusát
- az intenzitás fogalmát
- a bemelegítés, ráhangolás gyakran alkalmazott szabályjait
- a koncentráció, az együttműködés jelentőségét a színjátszásban
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában
- a fokozás, kiállítás, váltás gyakorlatát
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító megnyilvánulások különbségét
- az idő múlását, a helyszínváltozást, a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat (etűdön belül)
- a feszültség, a fordulat, a jelenetnyitás és –zárás szerepét, fontosságát

Fejlessze a tanulók

- koncentrációját
- kezdeményezőképességét
- megfigyelőképességét önmaga és a társak reakcióinak megfigyelése terén
- arányérzékét hatás, idő, tempó, játékmód vonatkozásában
- együttműködési képességét

Ösztönözze a tanulókat

- az együttműködésre, a társak játékából való építkezésre
- közösségi alkotásra
- diákszínjátékos előadások megtekintésére
- drámai művek olvasására
- a színjátékos tevékenységen keresztül az önkifejezésre és a valóságra való reagálásra
- közösségi alkotásra

– színházi előadások megtekintésére felvételtől

Tananyag

Ezen az évfolyamon az alapfokot elvégző, többnyire kamaszkorú fiataloknak a valóságtól a színpadig vezető út megkezdését kívánjuk lehetővé tenni. Önmaguk megismerése, saját személyiségük, képességeik adta lehetőségeik és korlátaik felismerése, a körülöttük lévő világ és a másik ember megfigyelése jelenti a munka első szakaszát. Ehhez szükséges, hogy félelem és gátlás nélküli légkör jöjjön létre a foglalkozásokon, amelyben mindenki képes felszabadultan játszani, ugyanakkor kíváncsian és türelemmel tudja követni társai játékát. Alkotó közösséggé kell, hogy formálódjon a csoport, ahol ki–ki kiteljesítheti a játékban személyiségét. Számos szabályjátékra, koncentrációs gyakorlatra, csoportépítő– és bizalomjátékra van szükség, hogy mindenkinél kialakuljon a felszabadult, egyben koncentrált színjátszói állapot.

Az alapfokú képzés során elsajátítottak tapasztalatait figyelembe véve a hétköznapi életanyagból építkező, kevés szereplős, rögtönzésre épülő etűdök létrehozása, kidolgozása jelentheti a színpad, a színpadi munka felé vezető út következő fázisát.

Szabályjátékok

- Ismerkedő játékok
- Csoportépítő játékok
- Önismereti játékok
- Verbális és mozgásos koncentrációs játékok
- Bizalomjátékok
- Agressziólevezető gyakorlatok
- Feloldó, felszabadító gyakorlatok
- Fantáziajátékok

Szobrok, állóképek

- Egyéni szobrok
- Páros szobrok
- Csoportos állóképek (pl.: szobrok, megadott helyszínek, megadott figurák, megadott hangulatok, kapcsolatok pillanatai – két– és háromszereplős állóképek)
- Történetmesélés állóképekkel
- Drámai tartalmú állóképek (tablók)

Szabályokhoz kötött szituációs játékok

- Szinkronjátékok
- Hotelportás
- Ismételd a mozdulatot
- Lavina
- Stoppos játékok

Hangjátékok

- Történetmesélés hangokkal
- Atmoszférateremtés hangokkal
- Hangjátékok helyzetre, témára

Spontán improvizációk

- Csoportos (egyidejű, egyénre épülő) improvizációk

- Spontán improvizációk egyéni vagy páros munkában, az improvizáció alapszabályainak betartásával (légy jelen; tartsd a szabályokat; tartsd a kapcsolatot; abba ne hagyd; ne nézz ki)

Etűdök

- Etűdök szöveg nélkül
- Etűdök szöveghelyettesítő eszközökkel
- Etűdök tárgyak használatával
- Etűdök megadott szövegre
- Etűdök vágóképekre, álmokra, félelmekre, konfliktusos élethelyzetekre
- Etűdök indítása, fordulatai, tetőpontja, lezárása
- A kontraszt szerepe, alkalmazása; az ellenpont–technika
- Etűdök túlzó, elrajzolt, szélsőséges játékmódban
- Etűdsorozatok szerkesztési elvei
- Etűdsorozatok összeállítása önálló munkában

Mozgásgyakorlatok

- Versenyjátékok és egyéb játékfajták: különböző típusú, a korábbi évek anyagában szereplő játékok ismételt feldolgozása a színházi jelenlét elvárásainak megfelelő intenzitással
- Lépés– és járásgyakorlatok: karakterformák keresése, ritmikai és dinamikai szempontok figyelembevétele különböző típusú lépés anyag és járásgyakorlat esetén
- A gerinc hullámmozgása, a láb karakteres vezetése, a kar plasztikus lehetőségeinek kibontása tervezési feladatban

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- Kapacitásnövelés (90–100 szótag)
- Légzésszabályozás növekvő szólamokkal
- Koncentrációs légzőgyakorlatok a figyelem megosztásával (pl.: kötött mozgássor végrehajtása közben)
- Hanggyakorlatok
- A hangerőt szabályozó gyakorlatok (folyamatos és fokozatos erősítés és halkítás)
- A hangmagasságot szabályozó gyakorlatok
- Fizikai állapotok és azok változásának tanulmányozása hangadásban
- Artikulációs gyakorlatok
- A pontos, pergő artikuláció gyakorlása folyamatos szövegmondás közben
- Artikulációs gyakorlatok suttogva és hang nélkül
- Ritmus– és tempógyakorlatok
- Időmértékes versek gyakorlása néma szövegmondással, ritmizálva
- Verssorok fölismerése ritmusképük hallatán
- Saját és a társak nevének fölismerése azok ritmusa alapján
- Gyakorlatok a tempó fokozásával és csillapításával
- Hangsúlygyakorlatok
- Az értelmi–, érzelmi hangsúly tanulmányozása

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás szabályszerűségeit
- a koncentráció, az együttműködés jelentőségét a színjátásban

- a bemelegítés, ráhangolás gyakran alkalmazott szabályjátékait
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában
- a fokozás, kiállítás, váltás eljárásait, hatását
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító megnyilvánulások különbségét
- az idő múlását, helyszínváltozását, figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat
- a feszültség, a fordulat, a jelenetnyitás és –zárás szerepét, fontosságát

Legyenek képesek

- a túlzó, szélsőséges, elrajzolt játékmód verbális és nem verbális eszközeit a kifejezés érdekében mozgósítani
- gesztusok felnagyítására, túlzó mimikára, karakteres megszólalásmódokra
- saját testi adottságaik, személyiségük szerint fogalmazni
- alkalmazni az idő múlását, a helyszín változását, illetve a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül
- csendben figyelni társaik játékát
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit figyelembe véve társaikkal együtt dolgozni
- a szituáció alapelemeit figyelembe véve improvizálni

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a típus fogalmát, jelentőségét a színház művészetében
- a tipizáló és egyénített ábrázolásmód sajátosságait, eszközkészletét
- a túlzó ábrázolásmód sajátosságait, eszközkészletét, fokozatait
- az egyes színészi kifejezőeszközök (pl.: arcjáték, gesztus, megszólalásmód) együttes és elkülönített használatának jelentését, hatását, az ebben rejlő kifejezőerőt
- a történetmesélés színházi lehetőségeit
- a kollektív játék formai jegyeit (pl.: kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái)
- az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait”, morálját
- a szerepek kontextusba ágyazottságának fontosságát

Fejlessze a tanulók

- képességét a koncentrált állapot megtartására
- a befelé figyelési képességét
- a helyes önértékelését, önkritikáját
- az odaadó, önfeledt, mégis tudatos játékképességét
- a vitakészségét, az érvelés kultúráját
- az ötleteinek, gondolatainak artikulációját
- a nyitottságát, empátiáját
- a felelősségérzetét a közösségi alkotás és annak produktumai iránt

Ösztönözzé a tanulókat

- az együttműködésre, a társak játékából való építkezésre
- saját ötleteik megfogalmazására, megvalósítására, önálló alkotásra a foglalkozásokon

- a színjátékos tevékenységen keresztül az önkifejezésre és a valóságra való reagálásra
- közösségi alkotásra, azok bemutatására
- diákszínjátszó előadások, fesztiválok megtekintésére
- színházi előadások megtekintésére
- a színházi portálok figyelemmel követésére
- a látottak, olvasottak értelmezésére, megbeszélésére

Tananyag

A 8. évfolyam során végzett munka célja, hogy a tanulók legyenek képesek típusfigurákat, tipikus élethelyzeteket megjeleníteni improvizációkban és rögzített jelenetben egyaránt. Ismerjék meg és bátran használják a túlzó játékmód színjátékos eszközkészletét. Tudjanak lényegi vonásokat sűríteni és kiemelni. Előtérbe kerülnek az együttes játék, a közösségi alkotás munkaformái, mint a kórusos megszólalás, csoportos improvizáció.

Szabályjátékok

- Összetett, többirányú figyelmet követelő koncentrációs gyakorlatok
- Ön- és társismereti játékok
- A bizalomgyakorlatok összetett változatai

Improvizációk típusfigurákkal

- A lélektani típusok a hétköznapiakban, típusfigurák megfigyelése
- Hétköznapi típusok megjelenítése: jellemzőik sűrítése
- Egyéni típusfigura–tanulmányok
- Hétköznapi típusfigurák különböző szituációkban
- Típusfigurák típushelyzetei

Színjátékos eszközök fejlesztése

- A színészi kifejezőeszközök elkülönített használatára rávezető gyakorlatok
- A gesztusok felerősítésének, a megszólalások felhangosításának gyakorlatai
- A váltás technikái
- Kórusgyakorlatok
- Térérzékelés, térhasználat gyakorlatai

Etűdök, improvizációk

- Csoportos improvizációk
- Etűdök típusfigurákkal
- Etűdök tipikus élethelyzetekkel
- Páros, hármas és csoportos improvizációk felkészüléssel és felkészülés nélkül, a szituáció több alapelemének megadásával
- Etűdök műalkotás (festmény, fotó, zene) alapján
- Etűdsor adott figurákra
- Jelenet építése

Drámaórák

- A színpadra állított alkotás erkölcsi problémáit feldolgozó drámamunka
- A próbamunka során felmerült problémákat feltáró drámamunka

Mozgásgyakorlatok

- Gyakorlattervezés: különböző típusú gyakorlatok gyakorlatsorrá fűzése, a színpadi elvárások figyelembevételével
- Tréningtervezés: egy adott feladathoz szükséges tréning megtervezése, s önálló levezetése, önálló, a saját színházi feladatának megfelelő bemelegítő mozgássor megtervezése és elvégzése

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- Kapacitásnövelő gyakorlatok legfeljebb 100–110 szótag
- Légzőgyakorlatok fizikai igénybevétel közben
- Légzőgyakorlatok a suttogott és a hangos beszéd váltogatásával)
- Hanggyakorlatok
- Szöveges hangerőgyakorlatok
- Szöveges hangmagasság gyakorlatok
- A lágy/meleg hangvétel; a kemény/hideg hangvétel; a hangerő és a hangmagasság váltásai szöveges gyakorlatokban
- Az érzelmek, indulatok hangformáló szerepének tanulmányozása, megszólaltatása
- Artikulációs gyakorlatok
- A suttogott és a halk beszéd célszerű artikulációja
- Gyakori artikulációs hibák fölismerése hallás útján
- A beszédtempótól, hangerőtől és –színtől független, pontos, kifejező artikuláció gyakorlása
- Ritmus- és tempógyakorlatok
- Ritmusjátékok hangos és néma szövegmondással
- A hangsúlyos verselésű és az időmértékes versek gyakorlása; egyszerű prózai szövegek ritmizálása
- Hangsúly és hanglejtés gyakorlatok
- Az érzelmek hangsúlyai
- A szórend és a hangsúly kapcsolata

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tipizáló és egyénített, a túlzó és személyes ábrázolásmód sajátosságait, különbségeit, viszonyát, eszközkészletét
- az egyes színészi kifejezőeszközök (pl.: arcjáték, gesztus, megszólalásmód) együttes és elkülönített használatának gyakorlati alkalmazását
- a kollektív játék formai jegyeit (pl. kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái)
- egy előadás feszültségének, fordulatainak, a kezdetnek és végnek jelentőségét
- a történetmesélés színházi eszköztárát
- az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait”, morálját

Legyenek képesek

- alkalmazni a tipizáló ábrázolás eszközeit
- a színészi váltás alaptechnikáinak alkalmazására
- egyes színészi kifejezőeszközök együttes és elkülönített használatára
- személyes élményeiket, gondolataikat figurába, jelenetbe fogalmazni
- a kontextust figyelembe véve rögtönözni
- instrukciókat az improvizációba építeni
- különböző munkaformákban együtt dolgozni társaikkal
- ötleteiket az alkotófolyamathoz igazítani, mások ötleteit eljátszani
- jelenet nyitni és zárni, jelenetet építeni

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- tipizáló ábrázolásmód mélyítésének, egyénítésének lehetőségeit
- a kellékhasználat szabályszerűségeit, alapelveit
- a jelmez figurateremtő jelentőségét
- a realista–naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét
- az élményfelidézés (pl.: belső képek, emlékek, mozdulatok) lehetőségeit, technikáit
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontoszó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés)
- az elmélyítés technikáit (figurák előélete, jelenet előzményei, feszítő körülmények, cselekvések, döntések következményei)
- szó és gesztus ellentmondásának jelentését és hatását
- a drámai dialógus sajátosságait
- az egyszerű státuszjátékokat

Fejlessze a tanulók

- képességeit az érzetek felidézése terén
- verbális kifejezőerejét
- érzékenységét
- toleranciáját
- konfliktuskezelő képességét
- megjelenítési képességét az összetett, ellentmondásos figurák és helyzetek ábrázolása során

Ösztönözze a tanulókat

- önálló alkotásra egy előadás elkészítésének során
- a diákszínjátás legfontosabb eseményeinek figyelemmel kísérésére
- különböző műfajú színházi előadások megtekintésére
- jelentős színházi alkotások megtekintésére felvételről
- az ismertebb színházi folyóiratok olvasására

Tananyag

A típusfigurák egyéni vonásokkal való felruházása (egyénítése) a jellemábrázolás felé tett jelentős lépés: a tanév első szakaszában ezzel foglalkozunk – tudva azt, hogy az egyénített típus nem azonos a jellemmel. Az embert megmutatni változásai folyamatában, fejlődésében, a vágyaival és törekvéseivel, kinyilvánított akaratával és titkaival, érzelmeivel és gondolataival – mindez a színészi munka magasiskolájához tartozik. Ezt az alapfokú művészeti képzés során csak elemeiben sajátíthatják el a tanulók.

A jellemábrázolás felé törekedve ismerik meg a realista–naturalista játékmód színészi eszközkészletét, és azokat az eljárásokat, amelyek segítségével elmélyíthetik, gazdagíthatják és árnyaltabbá tehetik az ábrázolást. Megtapasztalják a szöveg és a nem verbális jelek ellentmondásainak jelentését, az ebben rejlő kifejezőerőt, és képessé válhatnak összetett jelentés színjátékos megfogalmazására, annak megértésére. Ellentmondásos és szélsőséges érzelmeket követelő élethelyzetekben hitelességre törekedve tudnak megnyilvánulni. Megvizsgálják az emberi cselekedetek mozgatórugóit, a kommunikáció természetét, ezáltal gazdagodik önismeretük és emberismeretük.

A típusfigurák egyénítése improvizációkban
 Típusfigurák atipikus helyzetben
 Egyéni jellemrajz–tanulmányok
 Egyazon figura különféle helyzetekbe helyezésével
 Jellem változását ábrázoló etűdsor
 Etűdök a figura „hátterének” kidolgozására
 A realista–naturalista játékmód sajátosságai, eszközkészlete
 A drámai feszültség növelésének technikái
 Egy drámai mű jelenetének kapcsán a lélektani háttér kidolgozása
 Az élményfelidézés (pl.: belső képek, emlékek, mozdulatok) lehetőségei, technikái
 A színjáték hitelességének feltételei, törvényszerűségei
 A színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszerek (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”)
 „belülről kifelé”: az érzetektől a kifejezésig
 „kívülről befelé”: a cselekvéstől az érzetelig, állapotig
 A kellékhasználat szabályszerűségei, alapelvei
 A kellékhasználat gyakorlatai
 Etűdök kellékekkel
 A jelmez figurateremtő jelentősége
 Színjáték jelmezben
 Szó és gesztus ellentmondása a színészi kifejezésben
 A drámai dialógus természete
 Emberi taktikák és stratégiák: páros vagy csoportos improvizációk egy cél elérésének különböző stratégiáira
 Emberi taktikák és stratégiák: fórum–színház
 Egyszerűbb státuszjátékok

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a kellékhasználatra épülő rögtönzések gyakorlatát
- a jelmez figurateremtő jelentőségét
- az élményfelidézés (pl.: belső képek, emlékek, mozdulatok) lehetőségeit, technikáit
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellentponozó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés)
- a drámai feszültség növelésének technikáit
- egy–egy jelenet lélektani hátterének jelentőségét
- a realista–naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét
- a drámai dialógus sajátosságait

Legyenek képesek

- egyszerűbb státuszjátékokat játszani
- a rögtönzések visszaidézésére, újraformálására, csiszolására
- önállóan, tanári instrukciók nélkül alkalmazni a sűrítés, drámai feszültség növelésének egyes technikáit
- kelléket használva improvizálni
- jelmezben improvizálni
- hitelességre törekedve játszani
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszerek valamelyikének alkalmazására
- emberi taktikák és stratégiák jelentőbe emelésére

– típusfigurák elmélyítésére

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a stilizáció eljárásait
- szimbolikus ábrázolás eljárásait
- a szerepépítést elősegítő egyes munkamódszereket, eljárásokat (pl.: belső monológ, szereplők elő- és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus)
- a szerep felépítésének nélkülözhetetlen feltételeit (pl. szereptudás, darabismeret, háttérismeretek)
- a jellemábrázolás legfontosabb követelményeit
- a cselekvő elemzés alapjait
- egy előadás stiláris egységének jelentőségét, a stiláris elmozdulásban rejlő kifejezőerőt
- a drámai alapanyag színrevitelének állomásait és ezek célját
- egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (pl.: tempó, kontraszt, várakozás)
- a státuszok jelentőségét
- a különböző státuszjeleket

Fejlessze a tanulók

- közös célért, közösségben végzett tevékenységének lelki feltételeit
- szimbolikus színpadi jelek alkotására és értelmezésére irányuló képességeit
- szerepformálási képességeit
- a jeleneteken átívelő folyamatos jelenlét képességét

Ösztönözze a tanulókat

- rendszeres színházlátogatásra (ezen belül diákszínpadi előadások megtekintésére)
- a diákszínházi és az alternatív színházi világ legfontosabb eseményeinek figyelemmel kísérésére
- színházi irodalom és szaksajtó olvasására
- az elsajátított színjátszói képességek, készségek, ismeretek közönség előtt történő bemutatására
- legalább egy – a tanultak elsajátítását segítő – színvonalas (élő) színházi előadás megtekintésére

Tananyag

A záró évfolyamon a tanulókkal magasabb szinten ismételjük a továbbképző legfontosabb gyakorlatait, ezáltal tudatosítjuk bennük az általuk és velük bejárt utat, lehetőséget nyújtunk a színjátszói készségek, képességek és ismeretek szintetizálására. Új elem, hogy stilizációval, szimbolikus ábrázolással tudjanak összetettebb, ambivalensebb, egyetemesebb jelenségek kifejezésére kísérletet tenni. Ezáltal elmélyülnek a művészi ábrázolás, színházi jelentésképzés kérdéseiben. A tanulók megismerkednek a státuszjátékok alapjaival és a bonyolultabb szerkezetű, hosszabb időt igénybe vevő improvizációkkal.

A tanév során készülő jelenetek, ezekből szerkesztett játék vagy előadás egyfajta szintézisre ad lehetőséget, ezzel együtt a képzés során megszerzett tudás alkalmazására: a következetes, igényes színházi alkotómunka megismerésére, annak megtapasztalására, hogy a színházi jelek rendszerében minden elemnek tudatos alkotói szándékot kell tükröznie. Ennek részeként a tanulók a színészi munka

mellett kapjanak módot arra, hogy egy produkció létrehozásához szükséges más színházi tevékenységekben is (csoport szinten: az összes alapvető fontosságú színházi munkában) kipróbálhassák magukat.

Szabályjátékok

Ön- és társismereti játékok („helyem a csoportban”)

Összetettebb, nagyobb koncentrációt igénylő bizalomgyakorlatok

Fantáziát fejlesztő feladatok a szimbolikus kifejezés jegyében

Státuszjátékok alapjai, „sajátstátusz”-játékok, státuszok váltogatása

Etűdök különböző stílusokban – stílusgyakorlatok

A szerepek, a kontextus, az atmoszféra tartása hosszú improvizációkban

Hosszú improvizációk a stílus, a státusz, a színpadi kapcsolat tartásával, illetve ezek tudatos váltásával

A színész játéka – amikor a mozgásé, a gesztusé a főszerep

Gesztikus tartalmak a szimbolikus kifejezés érdekében)

A vokális kifejező eszközök színpadi használata

Etűdök zenei motívumok alapján

A különböző auditív színházi eszközök alkalmazása (pl.: emberi és zenei hang, zöreij)

A szöveg, mint a stilizáció kiindulópontja (asszociációkeltő alapanyag)

A szöveg, mint vokális alkotás alapja

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a drámai alapanyag színrevitelének állomásait és ezek célját

– a cselekvő elemzés alapjait

– egy előadás stílárís egységének jelentőségét, a stílárís elmozdulásban rejlő kifejezőerőt

– a szimbolikus ábrázolás és a stilizáció gyakorlati jelentőségét, hatását

– a szerepépítést elősegítő egyes munkamódszereket, eljárásokat (pl.: belső monológ, szereplők elő- és utóéletének megírása, emblematisz tárgy, gesztus) illetve feltételeket (szereptudás, darabismeret, háttérismeretek)

– a státusz jelentőségét

– a különböző státuszjeleket

– egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (pl.: tempó, kontraszt, várakozás)

– a stilizáció és a szimbolikus ábrázolás színpadi lehetőségeit

Legyenek képesek

– a megszerzett készségek alkalmazására a kifejezés érdekében

– a kifejezés érdekében az „eszköztelen” színpadi létezésztől az expresszív játékmódig tartó skálán különböző megnyilvánulásokra

– több jeleneten áthúzódó szerepív ábrázolására

– különböző státuszú figurák megformálására

– jeleneten belül státuszt módosítani

– jellemfejlődés alapszintű bemutatására

– társaikkal kisebb csoportokban önálló jelenetalkotási munkára

– az improvizáció stílárís egységének megőrzésére, a stílárís váltás tudatos használatára

– ötleteiket az éppen készülő jelenethez, illetve a színre állított produkcióhoz, a színre állítás folyamatához igazítani

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a leggyakoribb drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat, színházi műfajokat
- egy jelenet indításának, zárásának, fordulatainak, feszültségének, tétjének gyakorlati jelentőségét és hatását
- a színházi alkotófolyamatot, illetve az együttjátszást szolgáló cselekvésformákat, technikákat
- a szerepépítés legfontosabb módszereit, a színészi játék alapvető iskoláit
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit

Legyenek képesek

- koncentráltan, társaira figyelve, velük együttműködve részt venni tréningeken, próbamunkában, előadásokon
- a színjátékot, mint kommunikációs formát használni az önkifejezésre, a valóság tanulmányozására,
- színházi improvizációra
- az improvizációk elemzésére, értékelésére
- egyes színészi technikák tudatos alkalmazására
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel
- alkattól, képességektől függően különféle szerepek megformálására
- rendezői instrukciók mentén végzett munkára
- drámai szövegek értő, színházi megközelítésű olvasására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Dráma és színjáték

improvizáció 3–5 perc

színpadi produkció

– jelenet 5–7 perc

vagy

– előadás 15–30 perc

A vizsga tartalma

A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges és szöveg nélküli kétfős jelenet lehet. A szaktanárnak – a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő – legalább tíz kétfős improvizációs feladatból álló tételsort kell összeállítania. A tételsornak szöveggel és szöveg nélkül elvégzendő feladatokat egyaránt kell tartalmaznia. Az egyes tételekben meg kell adni a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat. A vizsgán a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a feladatokat tartalmazó tételek közül. Az etűd bemutatása után a vizsgabizottság instrukciók alapján variációk bemutatását kéri. A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített prózai színházi produkció (2–3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet. A produkcióban a tanulónak egyéni feladatok, önálló akciók végrehajtásával kell közreműködnie.

A vizsga értékelése

- Improvizáció
- Az instrukciók megértése, követése
- A színpadi megjelenítés alapvető szabályainak alkalmazása (érthetőség, láthatóság)
- Együtműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése, rugalmasság – reakció váratlan történésekre)
- Stílusérzék (közös játéktípus kialakítása, a választott stílus megtartása, illetve együttes stílusváltás, vagy a játéktípusok tudatos ütköztetése a kifejezés érdekében, az egyes elemek – gesztus, beszédmód, nyelv, mozgás – egysége)
- Figyelem, koncentráció
- Karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága)
- A színjáték hitelessége (az ábrázolás mélysége, igazságtartalma, személyessége, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása)
- Az improvizáció „dramaturgiája” (a jelenet indítása, jelenet zárása, cselekményépítés, sűrítés képessége, feszültségteremtés, fordulatok)
- Atmoszférateremtés
- Színjátszói kifejezőeszközök, intenzitás
- Fantázia, ötletesség, humor
- Színpadi produkció (előadás, jelenet)
- Koncentráció, figyelem
- Együtműködés (a jelenet tempójának közös kialakítása, a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok küldése a partner felé, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játéktípus kialakítása, tartása)
- Hiteles játékmód (nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, személyessége, életélmények, tapasztalatok játékká formálása, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása)
- A játék intenzitása
- Karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága, a karakterábrázolás elmélyítése, személyessé tétele)
- Stílusérzék (alkalmazkodás a produkció játéktípusához, közös stílushoz illeszkedő színjátékos kifejezőeszközök)
- Ritmusérzék (a játék tempójának érzékelése, tartása, pontos, társakhoz igazodó tempóváltás)
- Feszültségteremtés
- Atmoszférateremtés
- Verbális kifejezőeszközök használata

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Színpad vagy dobogók

Egészalakos tükör

Ritmus- és dallamhangszerek

CD-lejátszó vagy magnó

Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó

Videokamera

Alapvető fénytechnika (reflektorok, állványok, fényszabályozó egység, árnylámpák, spotlámpák, mobil fényforrások)

A gyakorlatokat, improvizációkat, etűdök vagy előadások létrehozását segítő CD–k, DVD–k

Tornaszőnyeg

XX. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A taneszközök kiválasztásának elvei

- Igazodjanak a tanulók fejlettségéhez, felkészültségéhez.
- Alkalmasak legyenek több éves használatra.
- Biztosítsák a képzés során a felmenő rendszert.
- Igényes minőséggel rendelkezzenek.
- Mérsékelt legyen az áruk.

XXI. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

Főtárgyból a tanév végén bizottság előtt tett vizsgán minimum elégséges érdemjegyet kell elérni. Amennyiben ez az érdemjegy elégtelen, a tanuló javítóvizsgát tehet. Tovább akkor léphet a tanuló, ha a javítóvizsga érdemjegye minimum elégséges.

Az léphet magasabb osztályba, akinek igazolt és igazolatlan mulasztása a kötelező óraszám egyharmadát nem éri el.

A tanulók magatartását és szorgalmát a tanárok a tanulók véleményét meghallgatva értékelik, de a félévi és év végi osztályzatról a nevelőtestület dönt.

A magatartás értékelésére a példás, jó, változó, rossz, a szorgalom értékelésére a példás, jó, változó, hanyag kategóriákat alkalmazzuk a közoktatási törvény előírásainak megfelelően.

A magatartás elbírálásának szempontjai:

- órák alatti, órák közötti viselkedés
- társakhoz, felnőttekhez való viszony
- beszédmód
- tevékenység a közösségben
- feladatok vállalása és ellátása a közösségben

A szorgalom elbírálásának szempontjai:

- a tanuláshoz, a munkához való viszony a tanórákon
- önként vállalt feladatok
- érdeklődés (passzivitás)
- akarat tényezők
- a teljesítmény tendenciája (fejlődés, visszaesés)

A jutalmazás formái: szóbeli és írásbeli szaktanári illetve osztályfőnöki dicséret, szóbeli és írásbeli igazgatói dicséret, oklevél, könyvjutalom, nevelőtestületi dicséret. Ezen kívül szeretnénk megtartani a Grácia Mozgásstúdió eddigi jutalmazási rendszerét:

- a legjobb hazai versenyeredményeket elért táncos minden korcsoportban (gyermek, junior, felnőtt) a tanév végi önálló esten ajándéktárgyat kap
- a legdinamikusabban fejlődő gyermekversenyző a tanév végi önálló esten ajándéktárgyat kap
- a legjobb nemzetközi versenyeredményeket elért táncos minden korcsoportban (gyermek, junior, felnőtt) a karácsonyi ünnepségen vándorkupát vehet át, amelybe belevésetjük a nevét s egy éven keresztül otthonában őrizheti
- a legtehetségesebb és legszorgalmasabb felnőtt versenyzők részt vehetnek a budapesti IDMC (International Dance and Movement Center – Nemzetközi Tánc és Mozgás Kurzus) nyári tanfolyamán illetve nemzetközi nyári tánc táborokban (pl. tavalý Szlovéniában és Németországban)

Elmarasztalások: szaktanári figyelmeztetés, igazgatói figyelmeztetés, intő, rovó, nevelőtestületi megrovás.

Az igazgató engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményét egy tanévben vagy annál rövidebb idő alatt is teljesítheti a tanuló.

Ha a tanuló önhibáján kívüli okok miatt nem tud eleget tenni a tantervi követelményeknek (huzamosabb betegség, tanév közben történő felvétel) az igazgató engedélyével osztályát folytathatja.

XXII. A beszámoltatás, számonkérés követelményei és formái, a tanuló szorgalma és teljesítménye értékelésének, minősítésének formái

A tanulók értékelésekor a következő értékelési alapelvek érvényesülnek:

- legyen objektív, megbízható és igazságos
- legyen a tanulók életkori sajátosságainak és a tantárgy jellegének megfelelő
- legyen fejlődésre motiváló
- legyen tervszerű és rendszeres

Az értékelést végezheti:

- pedagógus
- az iskola igazgatója
- munkaközösség
- nevelőtestület
- vizsgabizottság
- az igazgató által felkért egyén vagy közösség

Az értékelés célja:

- a személyiség fejlesztése
- az önértékelési képesség kialakítása
- az önálló tanulásra való képesség és igény kialakítása
- a tudás mérése
- a fejlődés rögzítése

Érdemjegy:

- havonta főtárgyból és szorgalomból
- egy-egy elkészült tánckompozíció bemutatásakor

Év végén minden tanulónak vizsgát kell tennie egy bizottság előtt a főtárgyból, év végi jegyét ez határozza meg. A leírt értékelési formák mellett szimbólumok is használhatók pl. csillag.

Az évfolyamokon rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket az érdemjegyekről az ellenőrző útján. A jegyek lezárása előtt legalább egy hónappal értesítjük a bukásra álló tanulók szüleit.

A kiemelkedően jó teljesítményt nyújtó tanuló az adott tantárgyból dicséretet kaphat, amit a „jeles” szó helyébe kerülő „kitűnő” osztályzattal minősítünk. A tanév végén a fejlődési tendencia figyelembevételével az egész éves teljesítményt értékeljük.

A tanulói teljesítmények mérésekor a kimenet szabályozás elvét érvényesítjük.

A képzés sajátosságaiból fakadóan a főtárgy tanár tájékozottsága naprakész a tanulók elméleti és gyakorlati fejlődéséről, az ismeretanyag elsajátításának a mértékéről.

A különböző tanszakok közötti ellenőrzési és értékelési rendszer egységesítését biztosíthatja a versenyek sorozata.

Súlypontok az értékelésben

- A továbbhaladáshoz szükséges anyag ismerete, értelmezése és gyakorlati alkalmazása.
- Az oktatás eredményeként kialakult képességek ellenőrzése.
- A továbbhaladás feltételeként az előírt minimum ellenőrzése.

Az előképző osztályban szöveges, egyénre szabott értékelést végzünk.

A szöveges értékelés fokozatai:

Kiválóan megfelelt
Jól megfelelt
Megfelelt
Nem felelt meg

Az alapfok első osztálytól osztályzatokkal, érdemjegyekkel értékelünk.

Érdemjegyek:

jeles – jó – közepes – elégséges - elégtelen

A tanulói teljesítmény értékelésének követelményei

- **Jeles:** Ha a tanuló a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt alkalmazni is képes. A technikai és mechanizmusbeli követelményeket biztosan oldja meg és azokat kiválóan alkalmazza. Szóbeli feleletei és gyakorlati munkái önállóságot mutatnak.
- **Jó:** A tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Apró bizonytalanságai vannak.

A tananyag alapvető részeit tökéletesen tudja, ismereteit a feladatok megoldásában is különösebb nehézség nélkül alkalmazza.

- **Közepes:** Ha a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tesz eleget. A tanterv alapvető anyagát jól elsajátította, az alapvető mechanizmusbeli nehézségeket leküzdötte, a lényegesebb kérdések megoldásában némi nehézségek mellett elfogadható eredménnyel azokat alkalmazza. Munkáiban kisebb bizonytalanságot mutat, amelyet a tanár segítségével le tud küzdeni.
- **Elégséges:** Ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Mechanizmusbeli hibái is hátráltatják a tantervi anyag biztos alkalmazását még a tanár segítségével is. Elméleti és gyakorlati ismeretei a tanultakat illetően minimálisak. Hibákkal küzd, és folyamatosan ellenőrzésre szorul.
- **Elégtelen:** Ha a tantervi követelményeknek nevelői útmutatással sem tud eleget tenni. A minimumot sem tudja.

A szorgalom értékelésének követelményei

Értékelési terület	Példás	Jó	Változó	Hanyag
Tanulmányi munkája	Céltudatosan törekvő, odaadó, igényes a tudás megszerzésére	Figyelmes, törekvő	Ingadozó	Hanyag, lassító
Munkavégzése	Kitartó, pontos, megbízható, lankadatlan	Rendszeres, többnyire önálló	Rendszertelen, hullámzó, önállótlan	Megbízhatatlan, gondatlan
Kötelességtudata	Kifogástalan	Megfelelő, néha ösztökélni kell	Felkészültsége gyakran felületes	Felkészültsége folyamatosan felületes
Tanórán kívüli információk felhasználása	Rendszeresen érdeklődő	Előfordul Ösztönzésre dolgozik	Ritkán	Egyáltalán nem

XXIII. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei és témakörei

A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát, a továbbképző évfolyamának befejezésével záróvizsgát tehet.

A művészeti alapvizsga

- A továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosíthat.
- Követelményeit és témaköreit a helyi tantervek tartalmazzák tanszakonként.

A művészeti záróvizsga

- Követelményeit és témaköreit a helyi tantervek tartalmazzák tanszakonként.

- Szervezésének szabályait az Oktatási és Kulturális Minisztérium 41/2007. (XII. 22.) OKM rendelet tartalmazza.

XXIV. Legitimációs záradékok

A jelenlegi pedagógiai program érvényessége az elfogadástól számított 5 év.

A helyi tanterv módosítását a művészeti ágak kezdeményezhetik. A szakmai munkaközösség tagjai illetékesek elbírálni 5 év múltán a program helyességét, javasolni a szükséges változtatásokat.

Az iskolavezetés az általános részek érvényességéről dönt 5 év múlva, illetve javasolja az időközben esetleg aktuálissá váló módosítások szükségességét. (pl. tárgyi-, személyi-, pénzügyi feltételekről szóló fejezetek, stb.)

A pedagógiai programot a nevelői testület elfogadása után a fenntartó hagyja jóvá.

A nyilvánosságra hozatal módja:

A pedagógiai program bármikor hozzáférhető:

az intézmény igazgatójánál,
az ágazatok vezetőinél,
az intézmény honlapján.

A módosított pedagógiai program 2016. szeptember 01-től érvényes.

A pedagógiai programmal a nevelőtestület egyetértett, a 2016. május 20-i nevelőtestületi értekezleten elfogadásra javasolta a fenntartónak.

A szülői munkaközösség és a tanulók képviselői aláírásukkal hitelesítették, hogy egyetértettek az intézmény pedagógiai programjával.

A fenntartó a pedagógiai programot a 2016/7.sz. határozatával ellenjegyezte 2016. május 24-i közgyűlésén.

Győr, 2016. május 25.

Frankó Katalin
fenntartó

Gellért Tünde
igazgató

Hergenröder Jácint

TARTALOMJEGYZÉK

I. Az intézmény bemutatása	3. oldal
II. Az intézmény működési rendjét alapvetően meghatározó jogszabályok	3. oldal
III. Művészeti ágak, tanszakok	4. oldal
IV. A helyi tanterv bevezetésének ütemezése	4. oldal
V. Szervezeti felépítés	4. oldal
VI. Az iskola kapcsolatrendszere	5. oldal
NEVELÉSI PROGRAM	6. oldal
VII. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	
VIII. Az egyes művészeti tevékenységek oktatásának cél- és feladatrendszere	7. oldal
IX. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	9. oldal
X. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	11. oldal
XI. A pedagógusok helyi intézményi feladatai	11. oldal
XII. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	12. oldal
XIII. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység	14. oldal
XIV. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje	19. oldal
XV. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, és az iskola partnereivel	19. oldal
XVI. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	21. oldal
XVII. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai	23. oldal
XVIII. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	23. oldal
HELYI TANTERV	26. oldal
XIX. Tantárgyakra lebontott részletes tantervi program	
A) Táncművészeti oktatás követelményei	26. oldal
• Modern-kortárstánc tanszak	26. oldal
• Alapvizsga és záróvizsga követelményei	76. oldal
• Moderntánc tanszak	77. oldal
• A tanszak vizsgakövetelményei	80. oldal
B) Táncművészeti ág	83. oldal
Moderntánc tanszak	83. oldal
• Moderntánc oktatás célrendszere	83. oldal
• A képzés struktúrája	83. oldal

• Fejlesztési követelmények	84. oldal
• Vizsgakövetelmények	85. oldal
C) Társastánc tanszak	87. oldal
• Tanszakok, tantárgyak, óraterv	87. oldal
• Követelmények, tananyag	87. oldal
• Vizsgakövetelmények	106. oldal
D) Képző- és iparművészeti tanszak	109. oldal
2. Képző- és iparművészeti ág	124. oldal
• Képző- és iparművészeti oktatás célrendszere és funkciói	125. oldal
• A képzés struktúrája	126. oldal
• Fejlesztési követelmények	127. oldal
• Vizsgakövetelmények	129. oldal
• Grafika és festészet műhelygyakorlat	130. oldal
• Környezet és kézműves kultúra műhelygyakorlat	147. oldal
E) Színjáték tanszak	170. oldal
3. Színművészeti és bábművészeti ág	180. oldal
• Színjáték tanszak	180. oldal
• Színművészeti és bábművészeti oktatás célrendszere	180. oldal
• A képzés struktúrája	181. oldal
• Fejlesztési követelmények	182. oldal
• Vizsgakövetelmények	183. oldal
• Dráma és színjáték	183. oldal
XX. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	214. oldal
XXI. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei	214. oldal
XXII. A beszámoltatás, számonkérés követelményei és formái, a tanuló szorgalma és teljesítménye értékelésének, minősítés....	215. oldal
XXIII. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei és témakörei	217. oldal
XXV. Legitimációs záradékok	218. oldal
Tartalomjegyzék	219. oldal